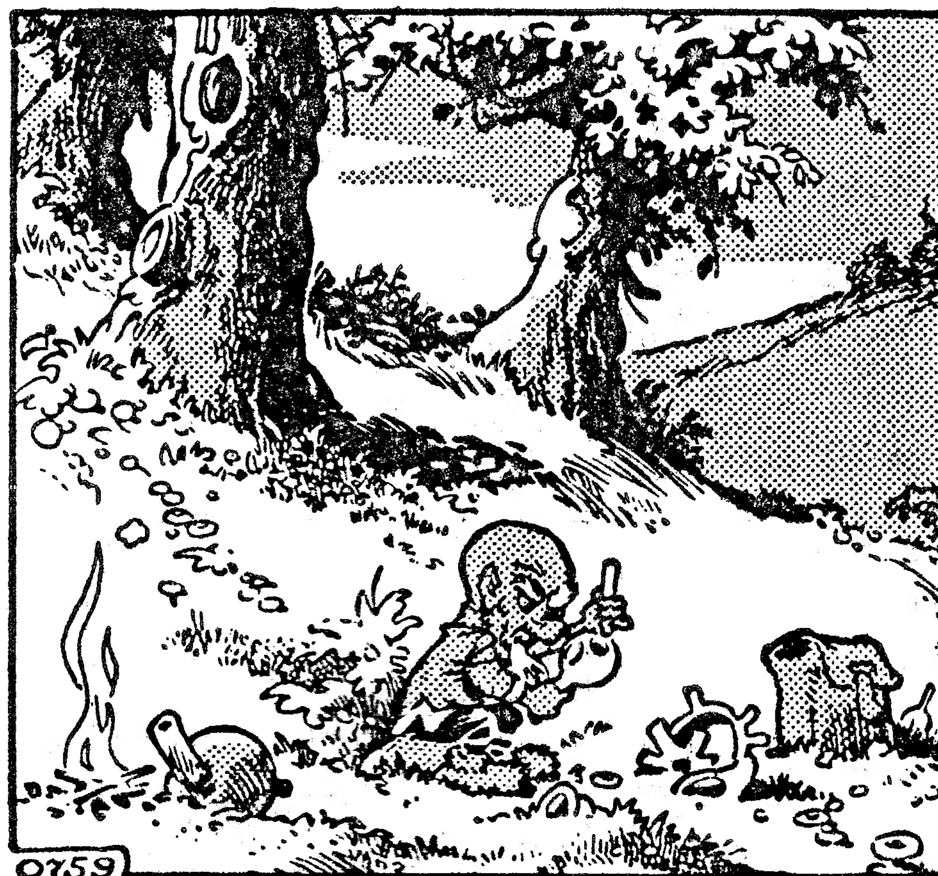
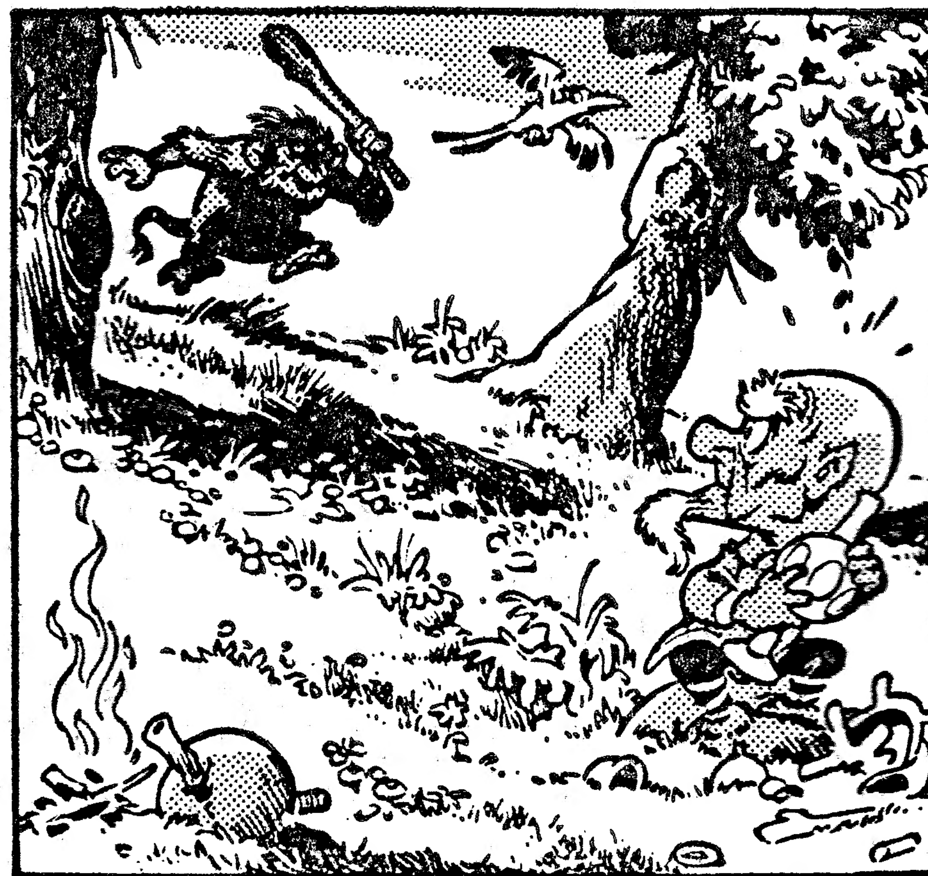
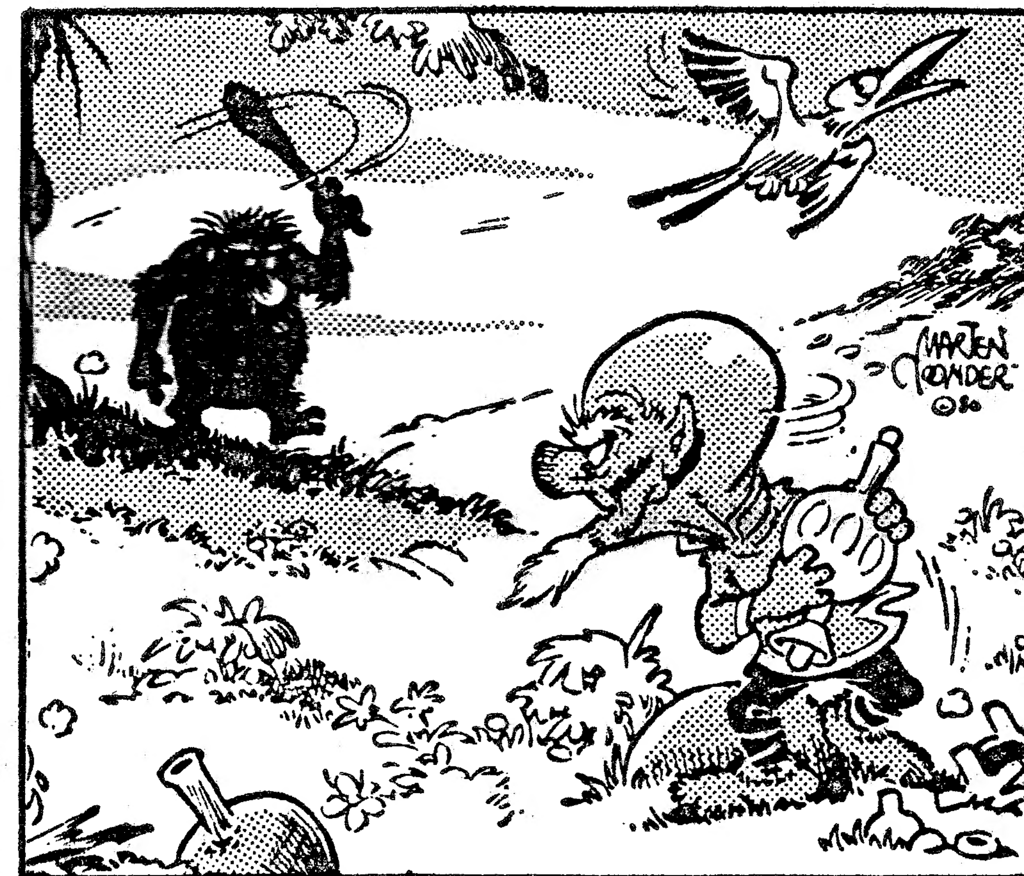
Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

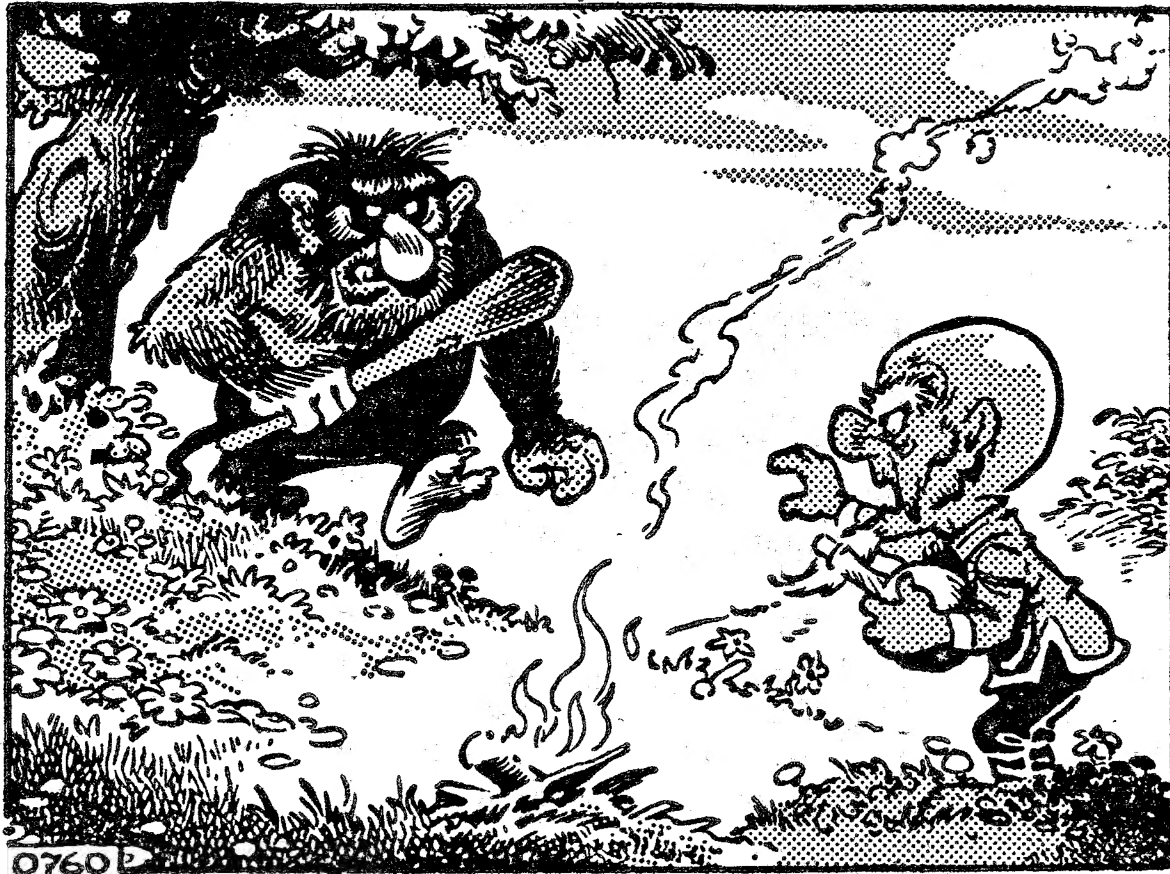

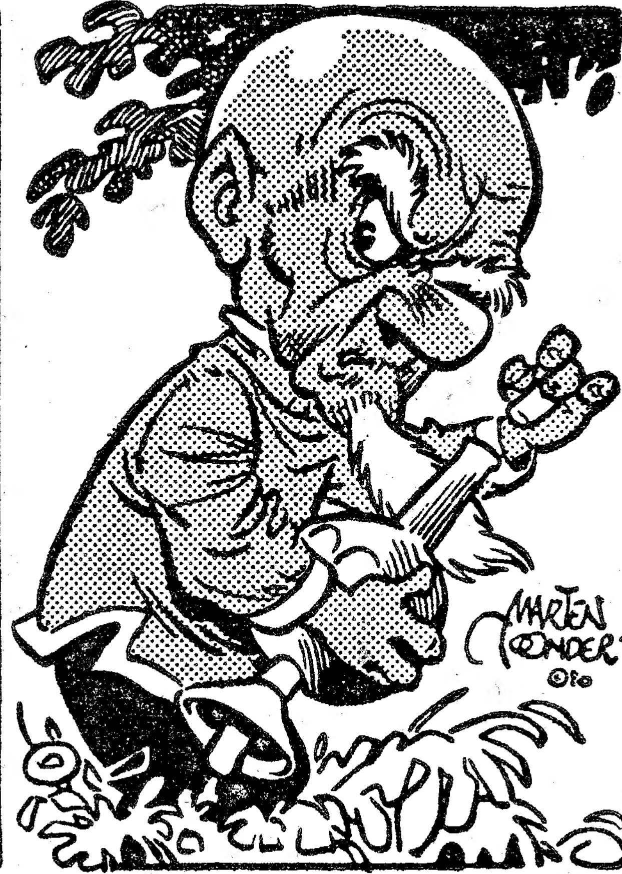
0759 Als de dagen korten en de schaduwen lengen, krijgt Kwetal meestal een gevoel van onrust. Hij trekt dan met zijn ransel op goed geluk rond totdat hij een inval krijgt en aan het werk gaat. Hij legt daarvoor een vuurtje aan, haalt zijn gereedschappen te voorschijn en begint te knutselen.
Op een morgen kreeg hij ineens een pardoes in zijn denkraam en zonder lang nadenken ging hij aan de voet van een heuvel zitten om eraan te beginnen. Het was een vredig toneeltje en ik zou er dan ook niet bij stil blijven staan als er niet iets gebeurd was dat onverwachte gevolgen zou hebben.
Er klonk plotseling een rauw gekrijs boven hem en toen hij opkeek, zag hij een verschrikte vogel over zich heen scheren.
„Een gejakkerde spijtkrijser'', mompelde de dwerg.
Hij stond van zijn steen op en wierp een afkeurende blik op de verwilderde gedaante die achter het dier aandraafde.
„Weg, doerak!'', riep hij. „Jagen op een vleer zint niet''.
De achtervolger bleef verrast staan, maar toen hij het nietige ventje zag, stiet hij een grommend geluid uit en zette zich opnieuw in beweging. Het was duidelijk, dat hij zijn belangstelling in de vogel verloren had en dat Kwetal hem meer belang inboezemde.

80 09 22

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

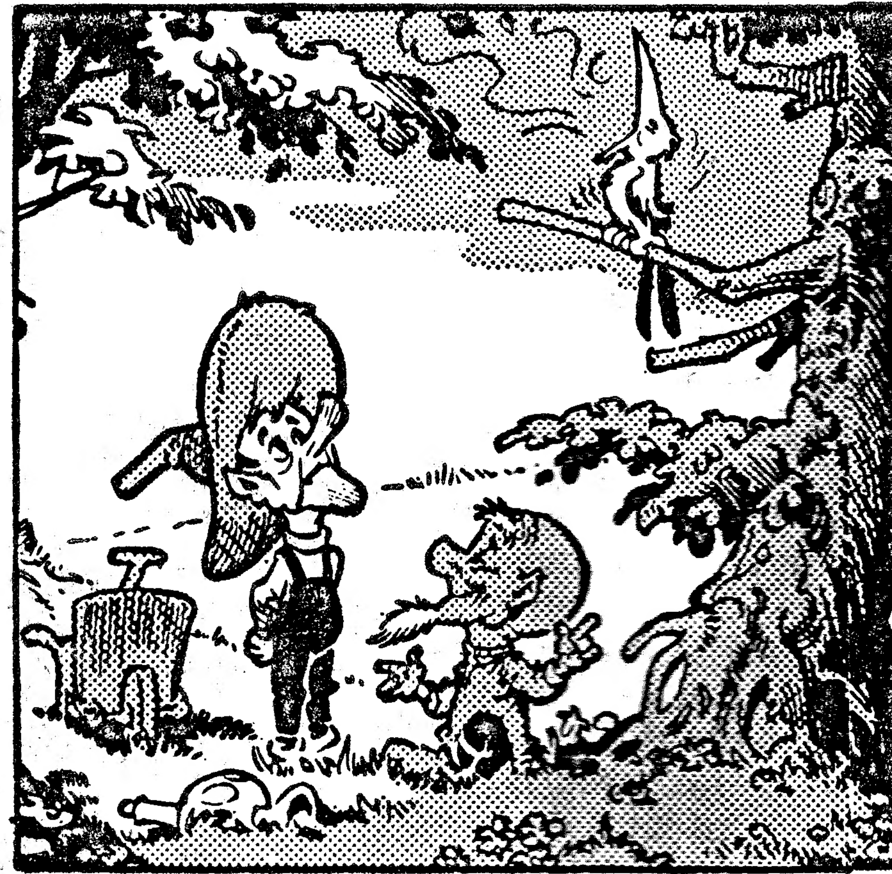

0760 Kwetal zag de ongunstige vreemdeling op zich af komen, maar hij vluchtte niet. „Weg!", riep hij ongeduldig. „Het is gallig om een vleer te jakkeren".
De ander naderde grommend, zonder zich aan de vermaning te storen, en nu trok de dwerg bliksemsnel een stop uit het voorwerp, dat hij die morgen gemaakt had. Het begon te zoemen en terwijl Kwetal het op zijn belager richtte, zwol het geluid aan tot een gierend geloei. Uit het buisje dat de bol sierde, spoot zo'n krachtige windstroom, dat de ellendeling dwarrelend over de heuvel heen geblazen werd, terug naar waar hij vandaan kwam.
De vogel zat er verstijfd van schrik naar te kijken, maar Kwetal knikte tevreden.
„De pardoes werkt", sprak hij geruststellend. „Ik heb er ork in gegriffeld en vijf driekanters van boven en van onderen. Daar komt wind van, dat kan niet missen".
Met die woorden plaatste hij de kurk weer op de opening en ging zitten om uit te rusten.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0761 Niet lang daarna passeerde Pee Pastinakel de plek waar Kwetal de doerak had weggeblazen. Van de smeerlap was niets meer te bekennen. maar de vogel zat op een tak en krijste een vrolijk lied waar Kwetal glimlachend naar luisterde. Pastinakel lachte echter niet. Hij zette zijn kruiwagentje neer en keek zorgelijk naar boven.

„Noppig, hè?", vroeg Kwetal. „Vind je het geen mooie vleer?"

„Noop", zei de ander. „Dat is een spijtlijster. En spijtlijsters eten spijtgrein".

„Maar dat ergt toch niet?", zei Kwetal verbaasd. „De een eet bree en look, en de ander eet spijtgrein. En hij krijst noppig".

„Spijtgrein is het zaad van de spijtvitus", legde Pee uit. „Dat zaad geeft stroel, daarom spit ik het altijd naar de verturving. Het moet weg".

„Maar het is een mooie vleer", hield Kwetal vol.

„Hij is mooi als er vele zijn", zei Pastinakel. „Dan eten ze de spijtvitus weg en dan hoef ik niet te spitten. Maar dit is maar één vleer en de andere zijn er niet. Want dit is zijn lokpiep en hij krijgt geen antwoord".

„Een mooie lokpiep", sprak de ander. „Als ik nu eens een lokpieper maal . ."

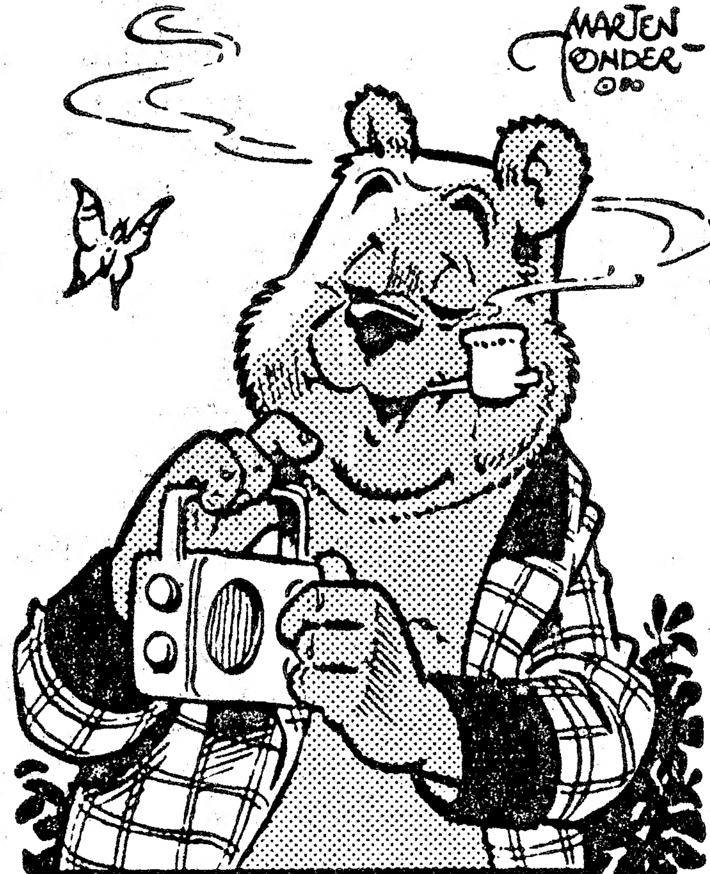
Pee luisterde echter niet. Er trok een denkrimpel over zijn voorhoofd terwijl hij zich de kin krabde.

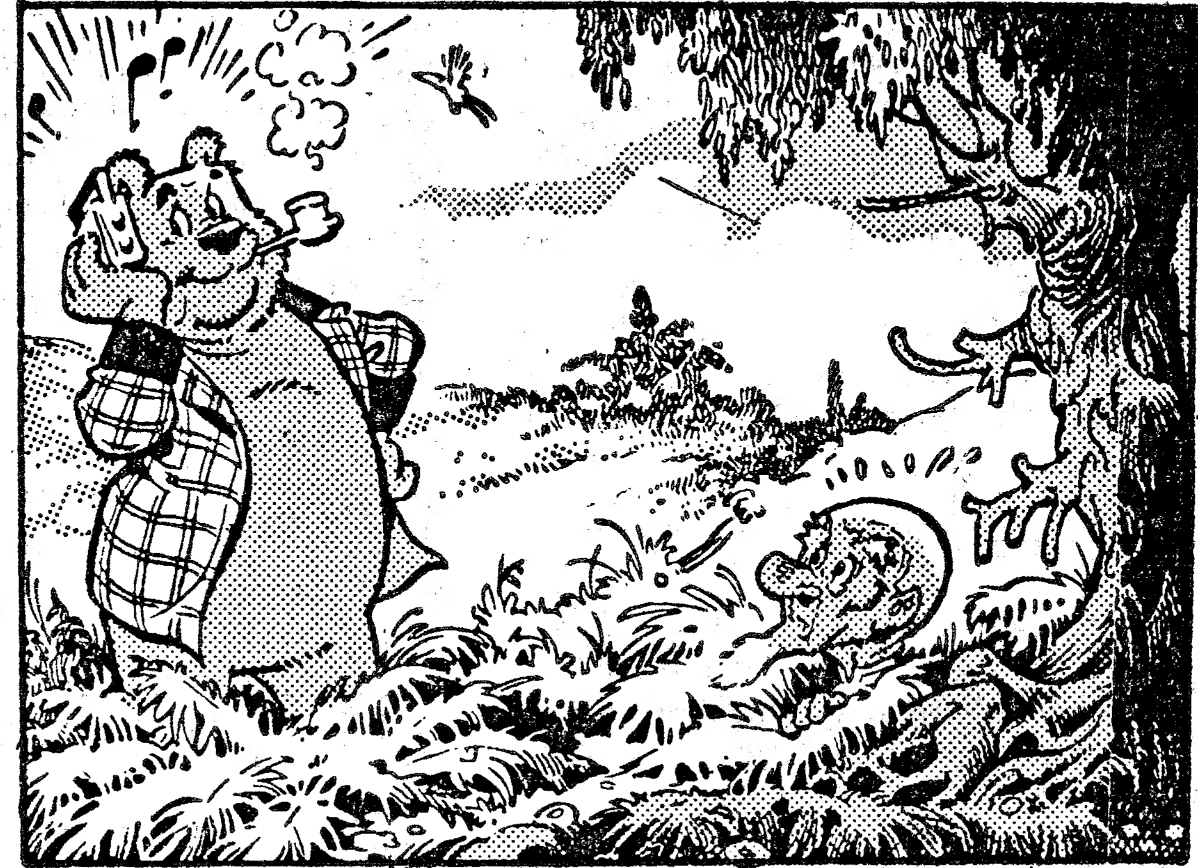
„Ik ga zoeken waar dat spijtvitus groeit", besloot hij. „Als het niet te veel is, ga ik het verturven".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0762 Diezelfde morgen was heer Bommel een wandeling door de natuur gaan maken. Dat was goed voor zijn gezondheid en bovendien was het mooi weer. Maar omdat dat nooit te vertrouwen is, had hij zich een draagbaar radiootje aangeschaft.

„Het is alleen maar omdat ik om twaalf uur het weerbericht wil horen", hield hij zichzelf voor. „Eigenlijk houd ik niet van die dingen, maar een heer moet met zijn tijd meegaan en als men er een verstandig gebruik van maakt, kan het geen kwaad".

Met die gedachte stapte hij een poosje voort, totdat hij bij de Hopheuvel kwam. Het was daar geheel verlaten en nadat hij even om zich heen gekeken had, bleef hij staan en schakelde het toestelletje in.

„Even proberen", sprak hij tot zichzelf. „Om de behandeling onder de knie te krijgen, meer niet".

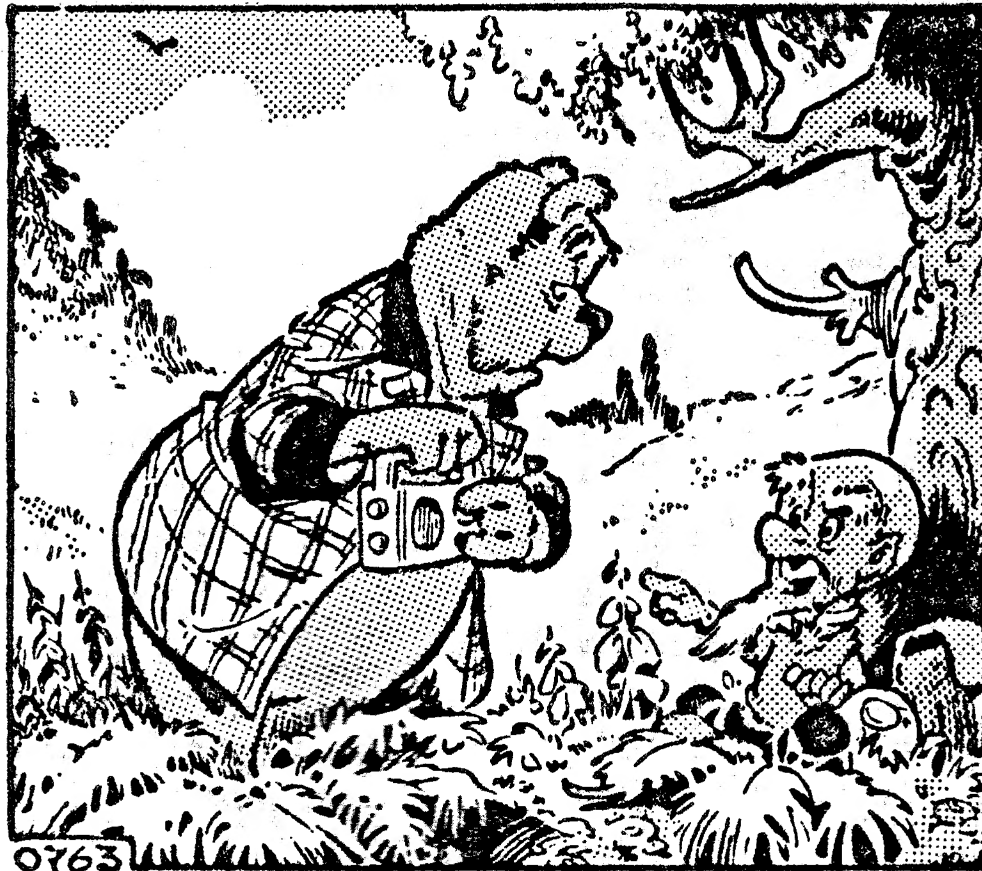
Voorzichtig draaide hij aan een knop en tot zijn verrassing werd de stilte plotseling gevuld door opgewekt gedreun en een gevoelig jammerende stem.

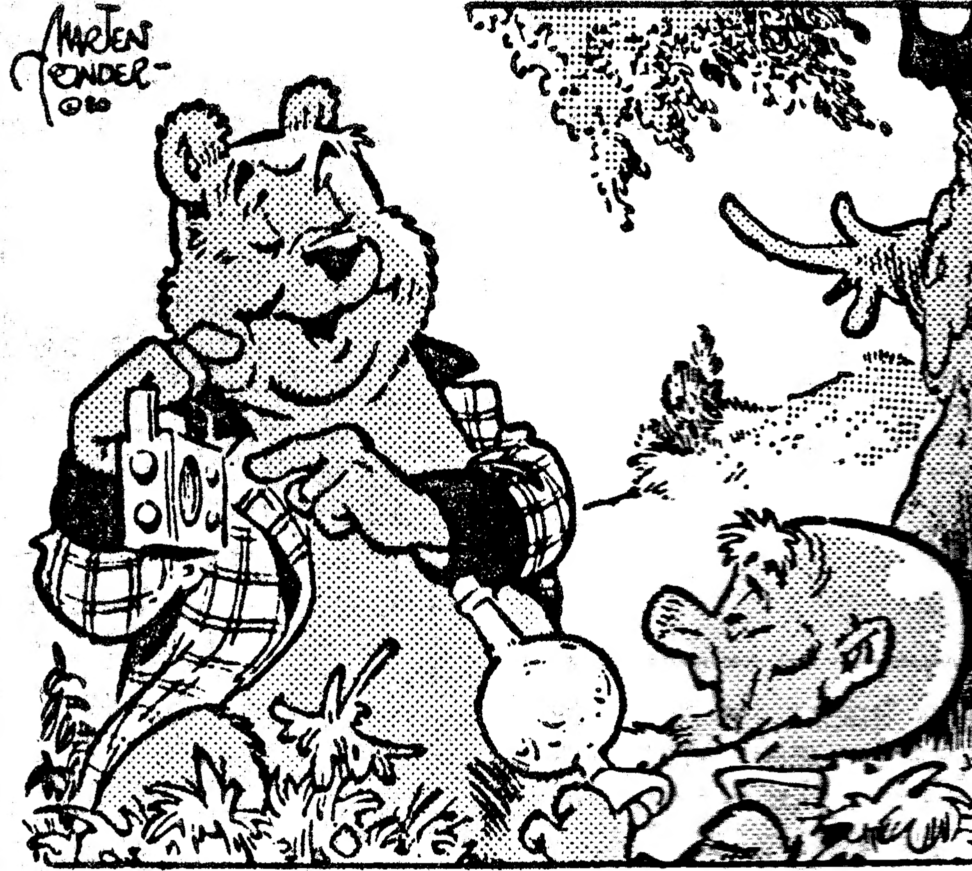
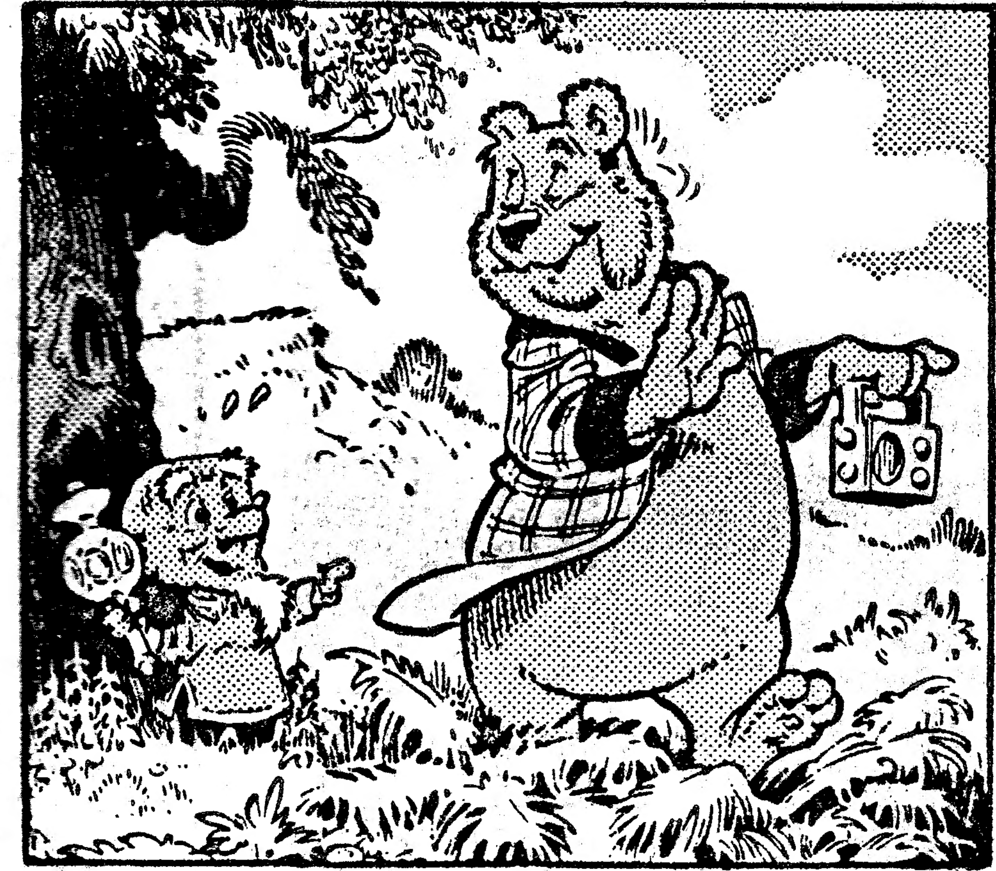
„Toch wel aardig", mompelde hij, het toestelletje aan het oor brengend om beter te kunnen luisteren. „Houd van jou.. Eeuwig trouw. Knap, hoor. Hoe verzinnen ze het!"

Hij was zo verdiept in zijn muzikaal genot dat hij het uit de varens opduikende hoofd niet opmerkte.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0763 Heer Bommel werd plotseling in zijn luistergenot gestoord door een stem naast hem die vroeg: „Wat is dat?"
Haastig schakelde hij het apparaatje uit en toen hij zoekend rondkeek, zag hij dat het Kwetal was.
„O", zei hij. „Dit is een radio. Daarmee kan je de hele wereld horen, als je de goeie golflengtes maar weet".
„Welke wereld?", hield Kwetal aan.
„Eh... deze natuurlijk", verklaarde heer Ollie. „Kijk, je draait aan dit knopje en dan hoor je de Bla-bla's. Leuk, hè?"
„Het dreunt nogal", zei het ventje. „Maar als je deze wereld horen kan, is het de wieling. En als ik er nu eens een omk in doe..."
„Dat hoeft niet", zei heer Bommel. „Ik heb hem voor de weerberichten, heel gewoon".
„Ik heb hier een pardoes", hernam Kwetal. „Erg noppig; tegen doeraks. En nu heb ik er aan de onderkant een lokpieper aan gemaakt. Daarmee kan je spijtlijsters lokken. Zullen we ruilen?"

„Ach, nee", zei heer Ollie. „Ik wil geen spijtlijsters lokken. Waarom zou ik? Aan een lokpieper heb ik niks. En bovendien moet ik straks om twaalf uur het weerbericht horen".
Met die woorden liep hij verder door de varens, terwijl hij zijn toestel voorzichtig voor zich uit droeg.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

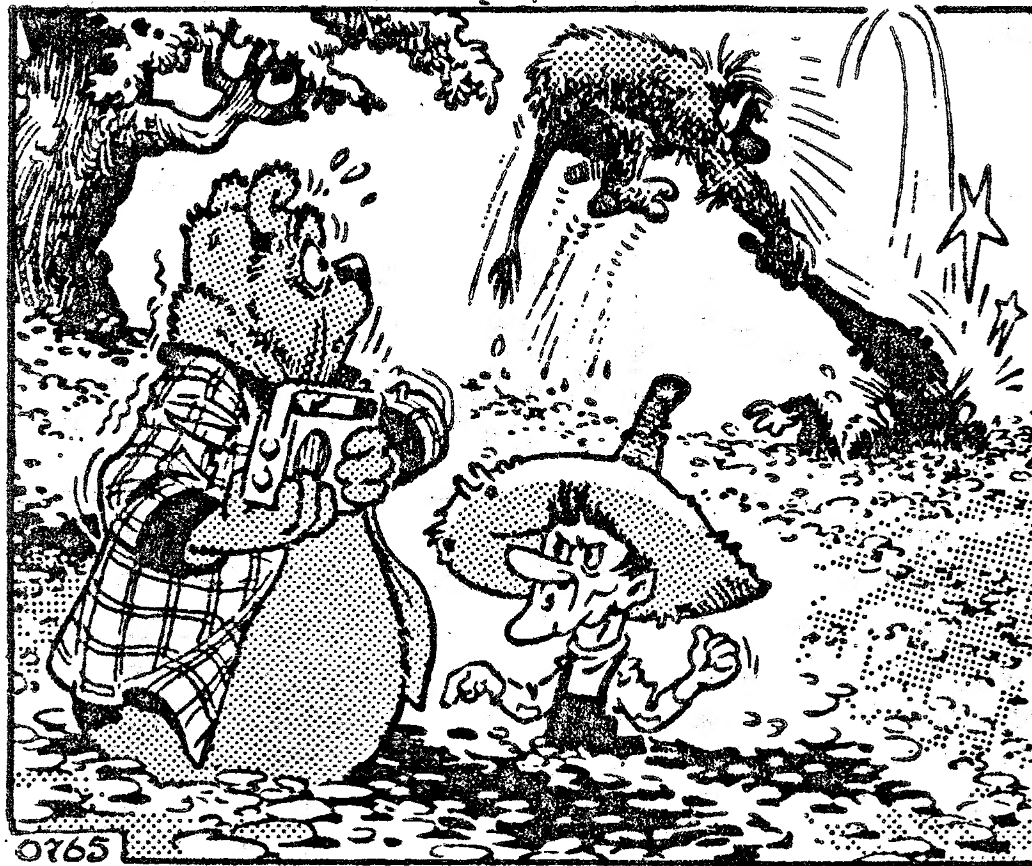

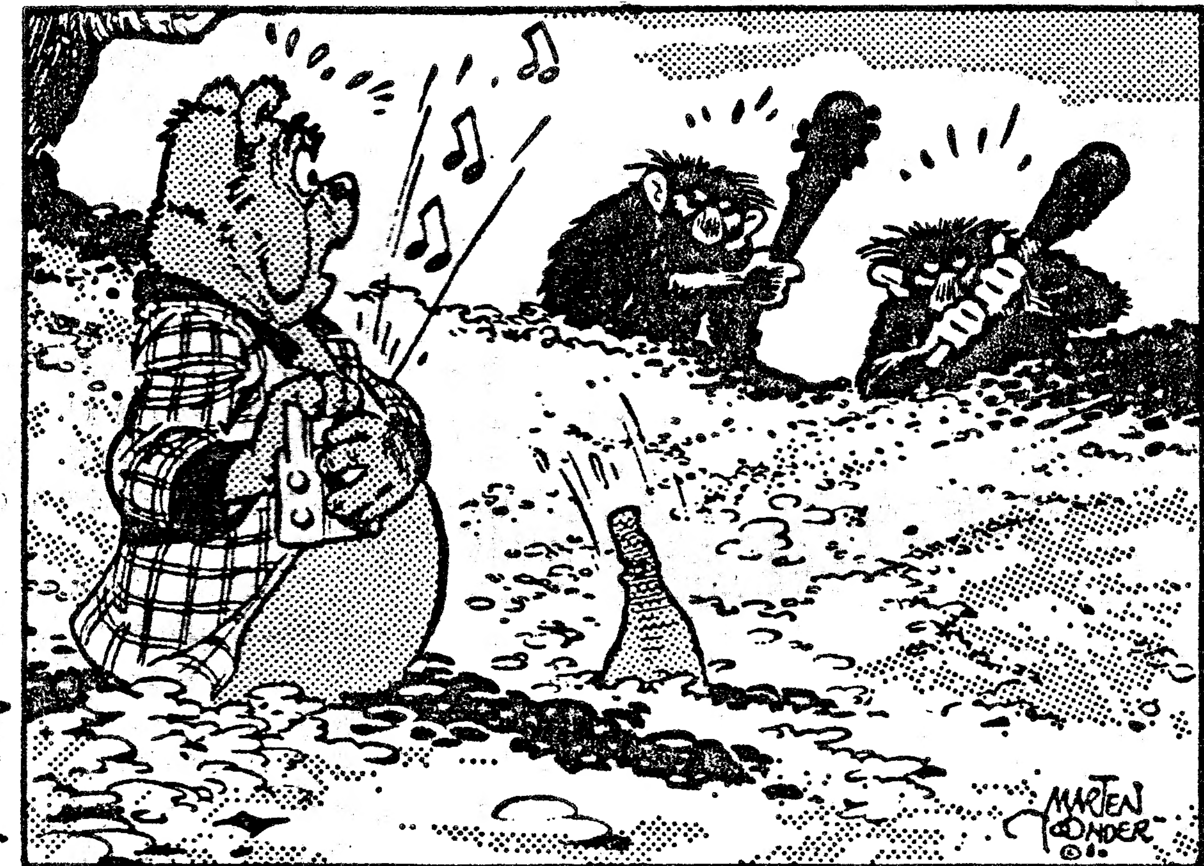
0764 Heer Bommel liep opgewekt verder, zonder te merken dat de grassen en de varens plaats maakten voor ronde bladeren, die de heuvels tot aan de horizon bedekten.
„Een lokpieper", sprak hij vermaakt tot zichzelf. „Wat zo'n Kwetal niet allemaal verzint. Een breinbaas, hoor. Maar wat heeft een heer nu aan zo'n ding, vraag ik me af. Dan heb ik toch liever...."
Op dat moment klonk er een woest gegrom uit de boomgroep voor hem en tot zijn schrik zag hij een donkere figuur met grote snelheid door de bladeren rennen. Doch zijn ontsteltenis werd nog groter, toen zich een tweede woesteling uit het struweel losmaakte, die de eerste met een zwaaiende knuppel achtervolgde.
„W-wildemannen", stamelde hij.
„Doeraks", zei iemand naast hem.
„V-vreselijk", hernam heer Ollie. „Tis hier n-niet p-pluis, bedoel ik".
„Dat komt van de spijtvitus", verklaarde de stem. „Doeraks eten spijtgrein. Dat geeft stroel".
„Stroel?", herhaalde heer Bommel. Toen schrok hij en vol ontzetting wierp hij een blik naar beneden om te zien wie daar praatte. Het was gelukkig alleen maar Pee Pastinakel, maar zijn opluchting werd vergald door de dreunende geluiden, die nu voor hem opstegen.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

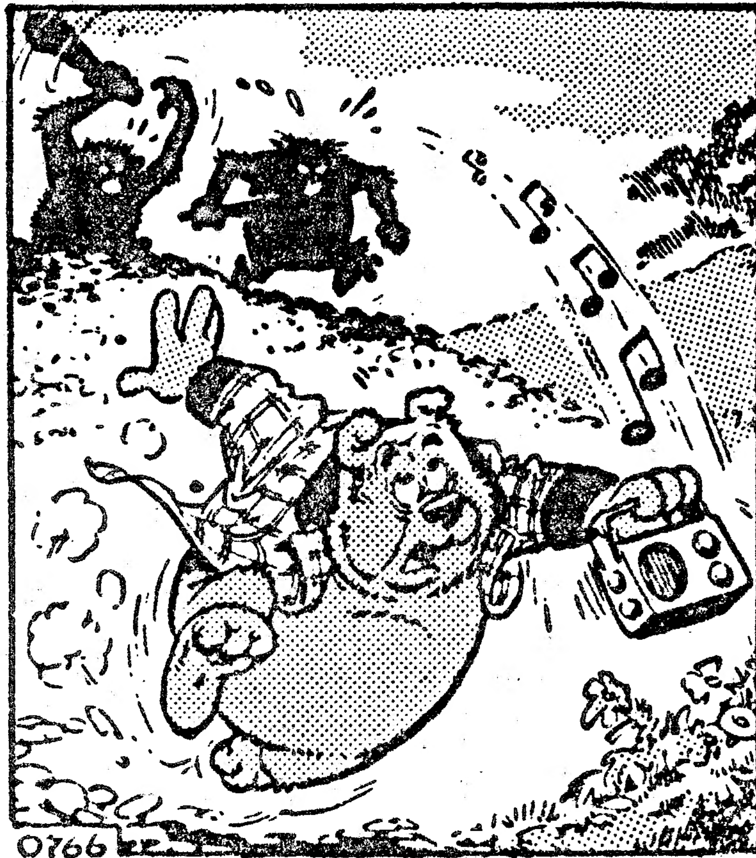

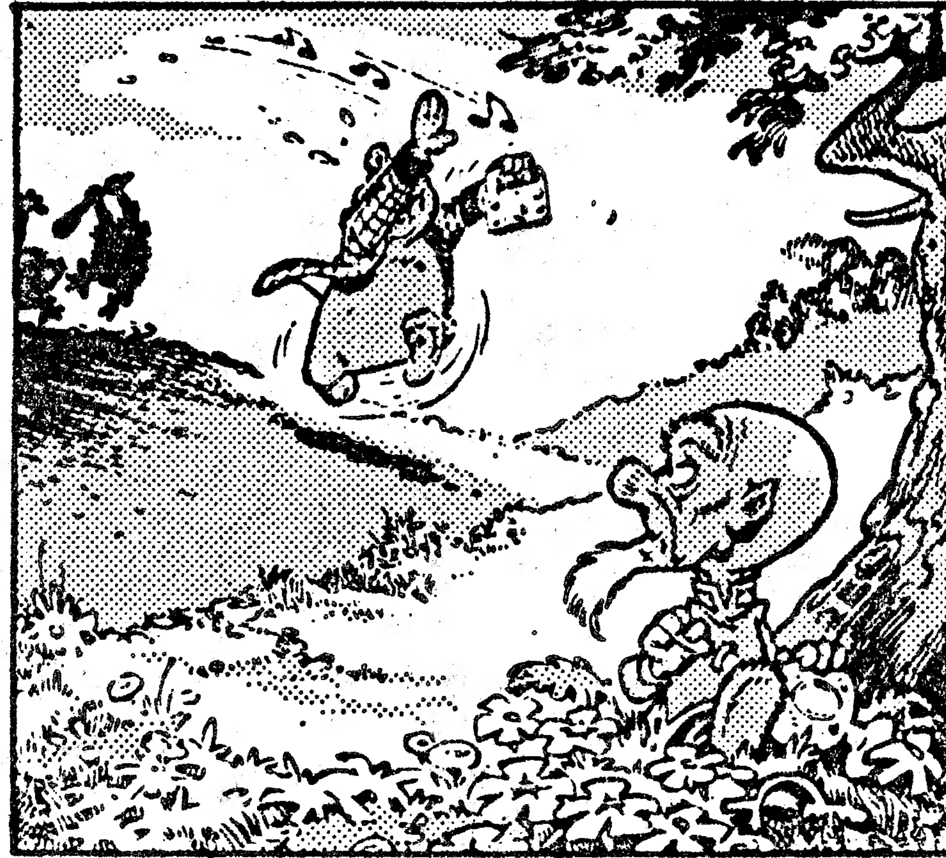
0765 „Doeraks eten spijtgrein", legde Pastinakel uit. „Ze worden ibbel als ze het niet eten. Maar als ze het wél eten worden ze stuipig".
„D-dat zie ik", stamelde heer Ollie, die huiverend de verrichtingen van de doeraks volgde.
„Spijtvitus luikt hier overal", vervolgde het ventje klagend. „Er zijn erg veel planten dit jaar. Zo veel kan ik niet spitten. En er zijn geen spijtlijsters om ze weg te pikken. Het is lillijk".
Op de achtergrond klonk een galmende slag en heer Bommel zocht geschokt dekking achter zijn radiootje. Zodoende schakelde hij per ongeluk het toestel in en nu werd het meningsverschil van de doeraks overstemd door gezang en drumspel. Het gepop vrolijkte de toeschouwers echter niet op. Pee dook geschokt weg tussen de bladeren, terwijl heer Ollie van schrik verstijfde.

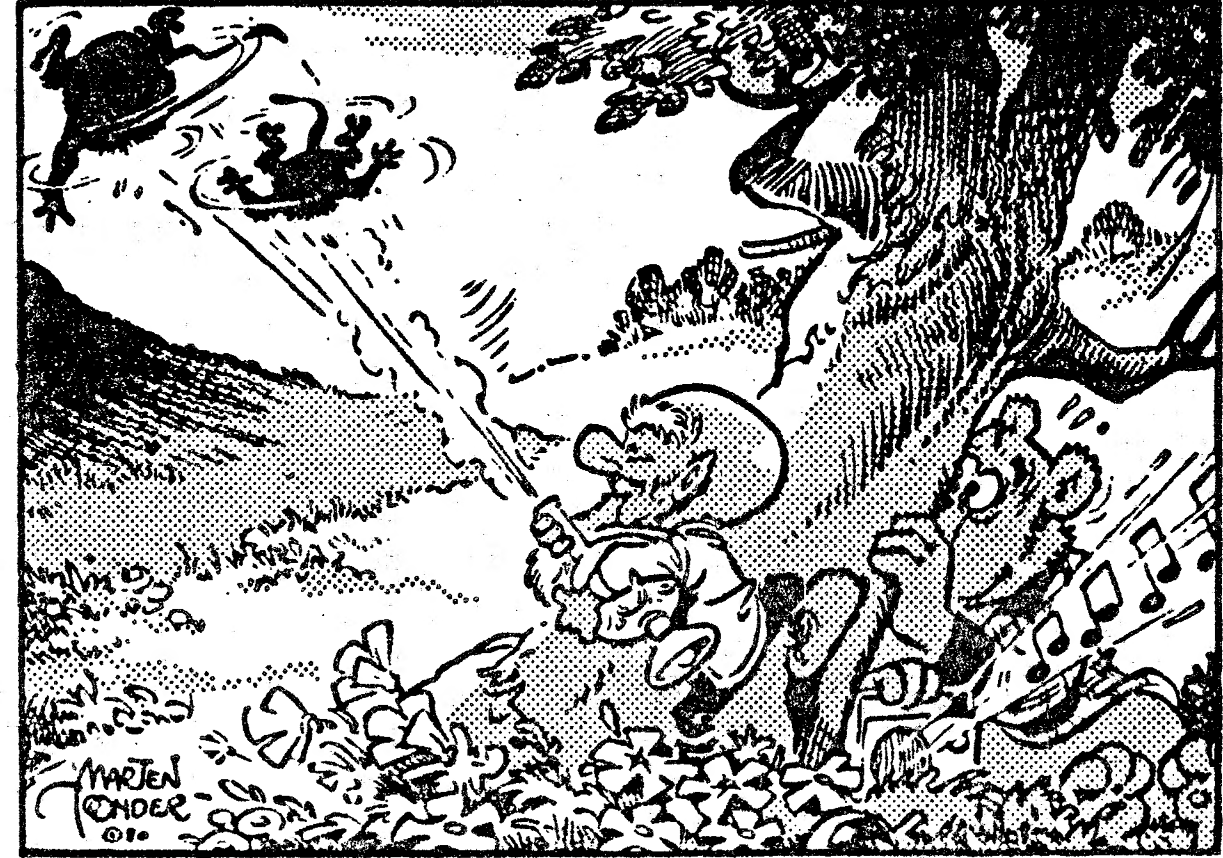
Toen hij zijn tegenwoordigheid van geest terug kreeg, sloeg hij snel zijn hand voor de luidspreker, maar het was reeds te laat. De doeraks vergaten hun gekibbel en wierpen verbaasde blikken in de richting van de musicerende heer. Het was duidelijk, dat het gedreun hun ontstemming opwekte, want ze hieven hun knuppels en begonnen zich een weg te banen door de dichte plantengroei.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0766 Heer Bommel begreep dat hij in groot gevaar verkeerde. Hij raapte al zijn moed bij elkaar en zette het op een lopen. Dit was in het begin niet gemakkelijk omdat de spijtvitus zijn gang belemmerde, maar toen hij de akelige vlakte achter zich had gelaten ging het vlugger.

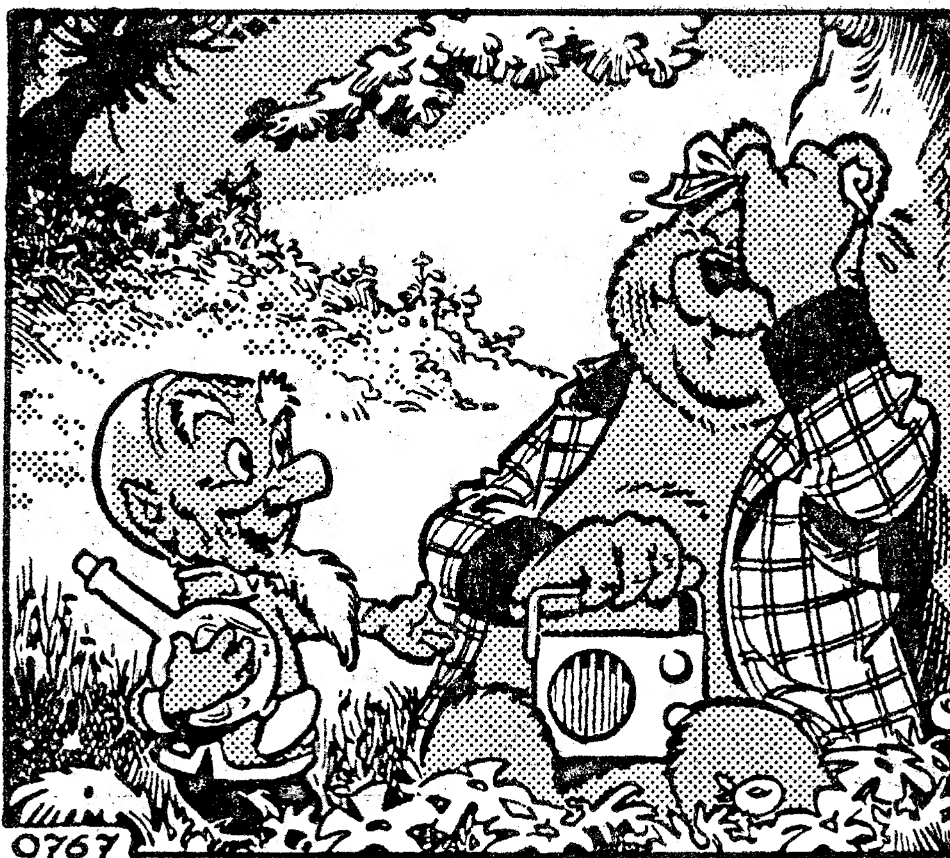
Kwetal zat niet ver vandaar de laatste hand te leggen aan een lokpieper, toen hij tot zijn verbazing een popgroep met grote snelheid hoorde naderen. Gestoord keek hij om en nadat hij had vastgesteld dat het heer Ollie was die in nood verkeerde, trok hij snel de stop uit zijn apparaatje. Het begon te zoemen, maar dat geluid ging al gauw over in geloei en een krachtige luchtstroom spoot uit het buisje.

Heer Bommel had zich achter de boom laten vallen, want hij was aan het einde van zijn krachten. Terwijl hij naar adem lag te snakken, ging de radio voort met het uitstoten van maatvaste geluiden, maar het klagende gezang werd overstemd door de brullende windstoot, die de doeraks over de heuvel blies.

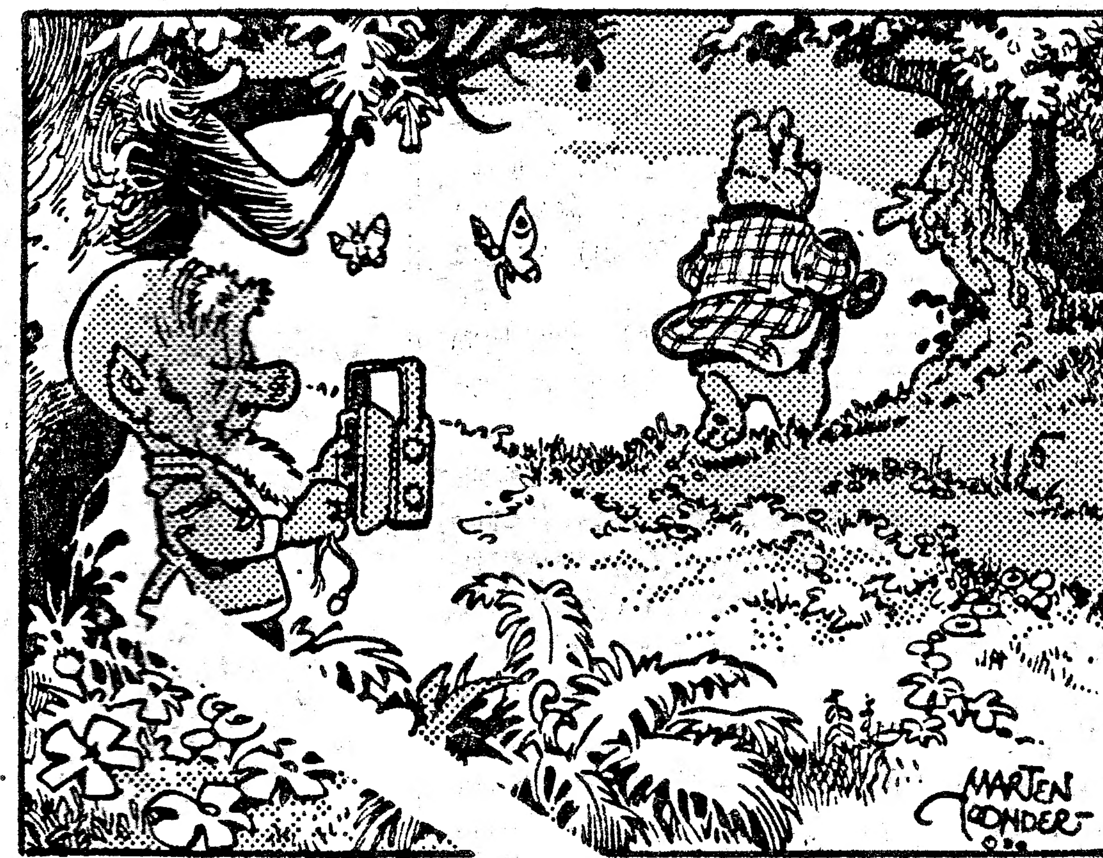
„Noppig, zo'n pardoes", zei Kwetal tevreden. „Daar komt een grote lucht uit en daar kunnen doeraks niet tegen. Ze eten spijtgrein en daar wordt hun brein iel van".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

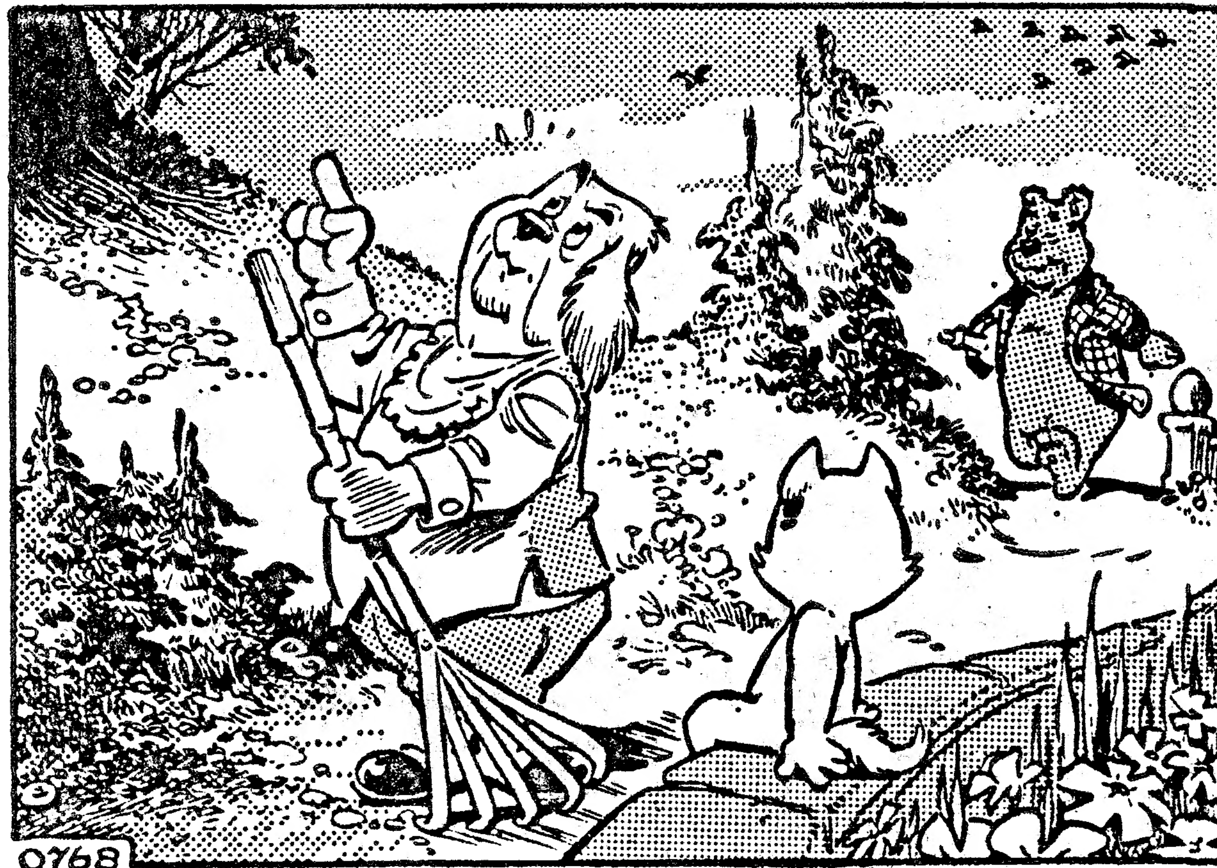

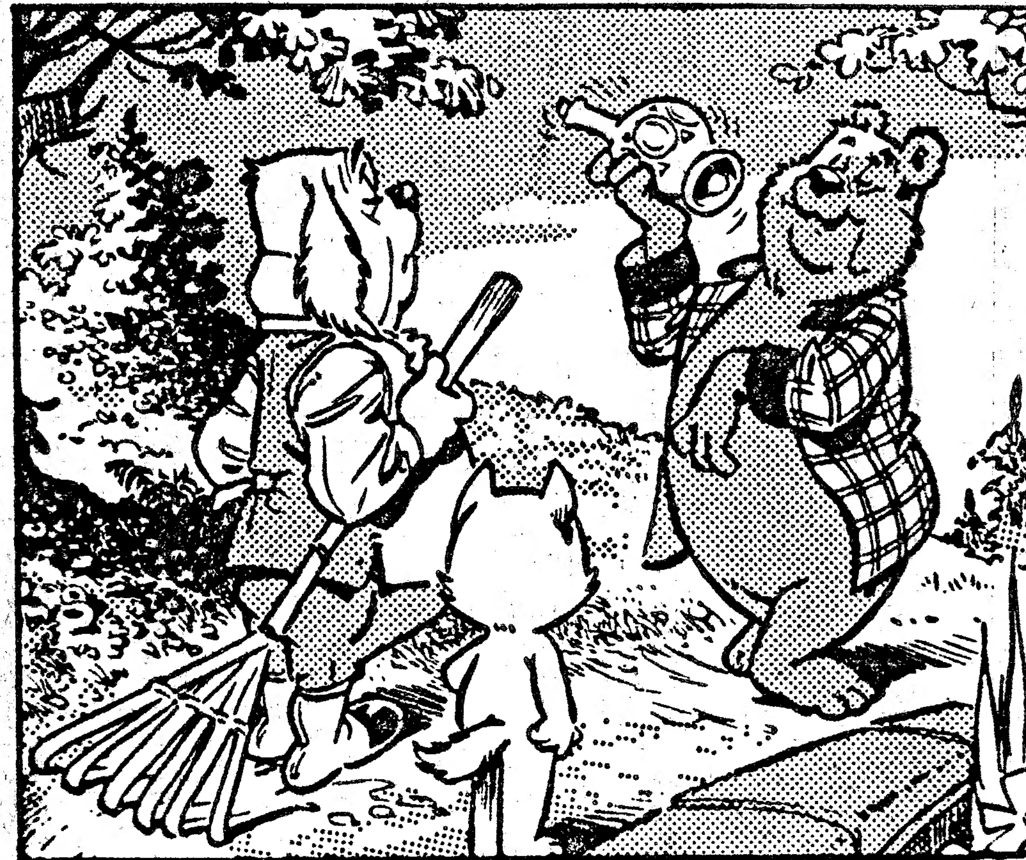

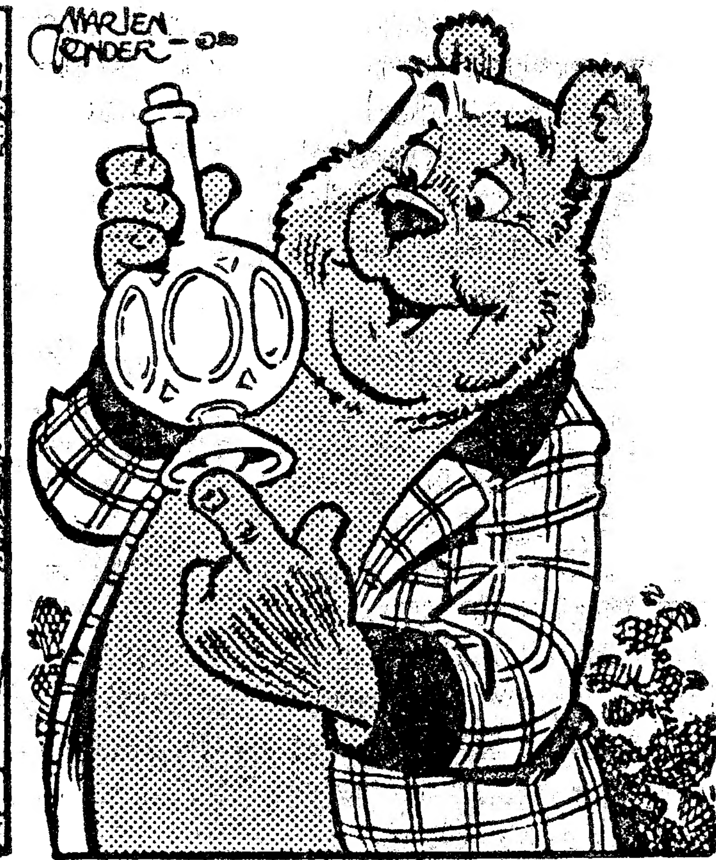
0767 Toen de doeraks waren weggeblazen, zette Kwetal de stop op de pardoes en heer Ollie haastte zich om de muziek af te zetten.
„Dat was heel vreselijk", sprak hij, terwijl hij wat gemakkelijker ging zitten en zijn voorhoofd bette. „Het had mijn einde kunnen zijn. En dat omdat mijn radio ineens begon te spelen, terwijl ik hem alleen maar heb om het weerbericht te kunnen horen".
„Zullen we ruilen?", vroeg Kwetal.
Daar hoefde heer Bommel niet lang over na te denken en hij reikte met een vermoeide glimlach zijn radiootje over.
„Hier is de pardoes,", hernam de dwerg. „Heel gemakkelijk. Aan de ene kant blaast de grote lucht en aan de andere de kleine voor de lokpieper. Alleen de pief eruittrekken, dan wirrelt hij vanzelf".
„Ja, heel gemakkelijk", gaf heer Olie toe. „Vooral die grote lucht tegen de doerakken kan te pas komen wanneer men overal alleen voor staat. Maar wat ik met een lokpieper doen moet, weet ik niet".
„Spijtlijsters lokken", mompelde Kwetal. Het was duidelijk dat hij zijn belangstelling in de pardoes verloren had, want zonder zich verder aan heer Bommel te storen, opende hij de achterkant van het radiootje en trok er enige draden uit.
„Kweet 't al", prevelde hij. „Is wieling. Er moet een omk in".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

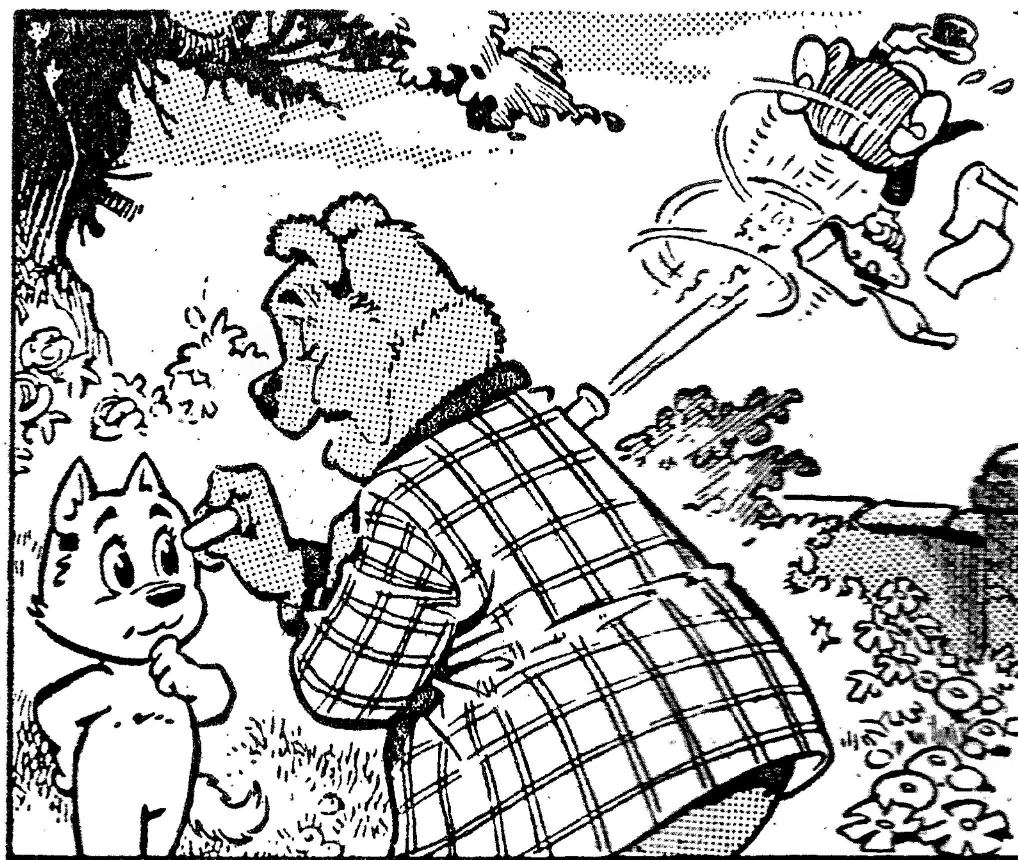

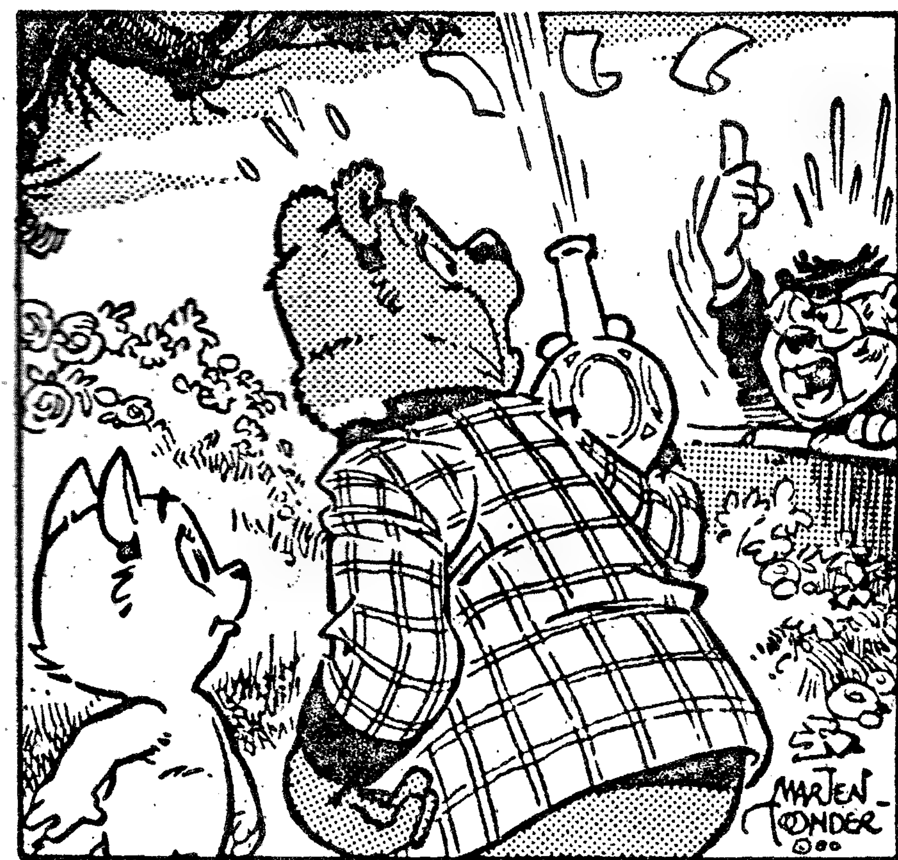
0768 Toen heer Ollie met zijn nieuwe aanwinst het tuinpad van Bommelstein opliep, zat Tom Poes op het muurtje en de bediende Joost was aan het harken.
„Er zou wel eens nattigheid kunnen komen", hoorde hij de knecht zeggen. „Het bevalt me niet, jonge heer. De laatste tijd begint het steeds zachtjes te regenen en iedereen weet wat dat betekent".
Hij kreeg geen antwoord, want Tom Poes had meer belangstelling voor het eigenaardige voorwerp dat heer Bommel bij zich had.
„Wat hebt u daar?", vroeg hij. „Het lijkt wel een vaas".
„Dit", verklaarde de bezitter trots, „is geen vaas. Integendeel. Dit is een pardoes. Aan de ene kant kan hij blazen en dat is heel handig. Aan de andere kant kan hij piepen wanneer men een spijtlijster nodig heeft. Heel gemakkelijk. Je hoeft er alleen maar de pief uit te trekken".
„Waarvoor hebt u een spijtlijster nodig?", vroeg Tom Poes.
„Blazen en piepen", mompelde Joost afkeurend. „Wat heeft dat nu in?"
„Jullie weten niet wat men allemaal kan meemaken", zei heer Ollie. „Je zou ervan staan te kijken. Ik heb mijn leven aan deze pardoes te danken, dat kan ik je wel zeggen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

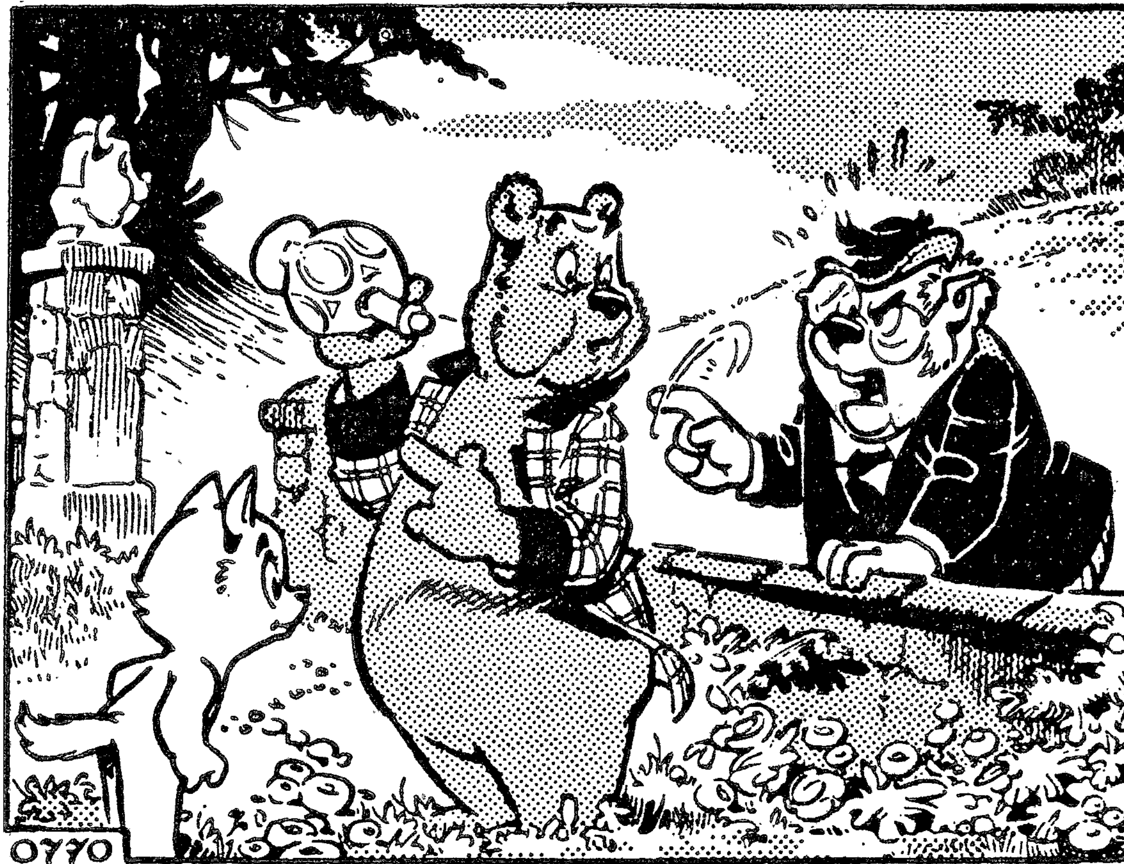

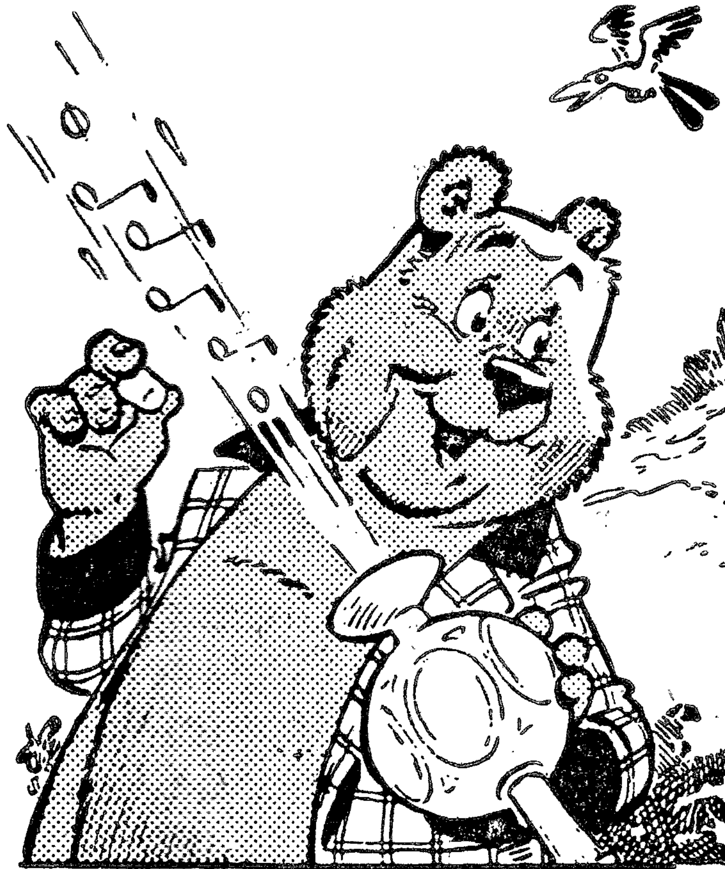

0769 Joost ging verder met zijn werkzaamheden en heer Bommel begon de werking van de pardoes uit te leggen. Daar ging hij zo in op dat hij de nadering van de ambtenaar Dorknoper niet opmerkte.
"Goed, dat ik u net tref, meneer Bommel", sprak deze, de hoed lichtend. "Ik moet u erop attent maken dat ik uw belastingaangifte nog steeds niet ontvangen heb, ondanks aanmaningen. Ik heb met de hand over het hart gestreken, want wij ambtenaren zijn de kwaadsten niet. Maar wanneer ik het morgen niet in huis heb, zal ik tot een ambtshalve aanslag moeten overgaan".
"Je moet niet denken dat het gewoon maar blazen is", zei heer Ollie, die geen oor voor zijn omgeving had. "Nee, het is geweldig sterk en dat is erg handig als er doerakken aankomen. Kijk, gewoon maar de pief eruit trekken".
Hij voegde de daad bij het woord, zodat het apparaatje begon te zoemen en daarop een gierende orkaanwind uitspoot. Het trof ongelukkig dat deze juist op de beambte gericht was, want nu werd deze door de windvlaag getroffen zodat hij uit de tuin geblazen werd.
„Zie je wel wat een kracht erachter zit?", riep heer Bommel boven de storm uit. Toen werd zijn aandacht echter getrokken door schril geroep, en toen hij onthutst omkeek, zag hij de heer Dorknoper in gekreukte toestand achter de tuinmuur staan.
"Dit is de laatste stoot!", schreeuwde de hooggeplaatste ambtenaar boven het geloei uit. "Ik ga u aanslaan. Op staande voet!"
"Hm, ik zie het", zei Tom Poes. "Erg handig".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

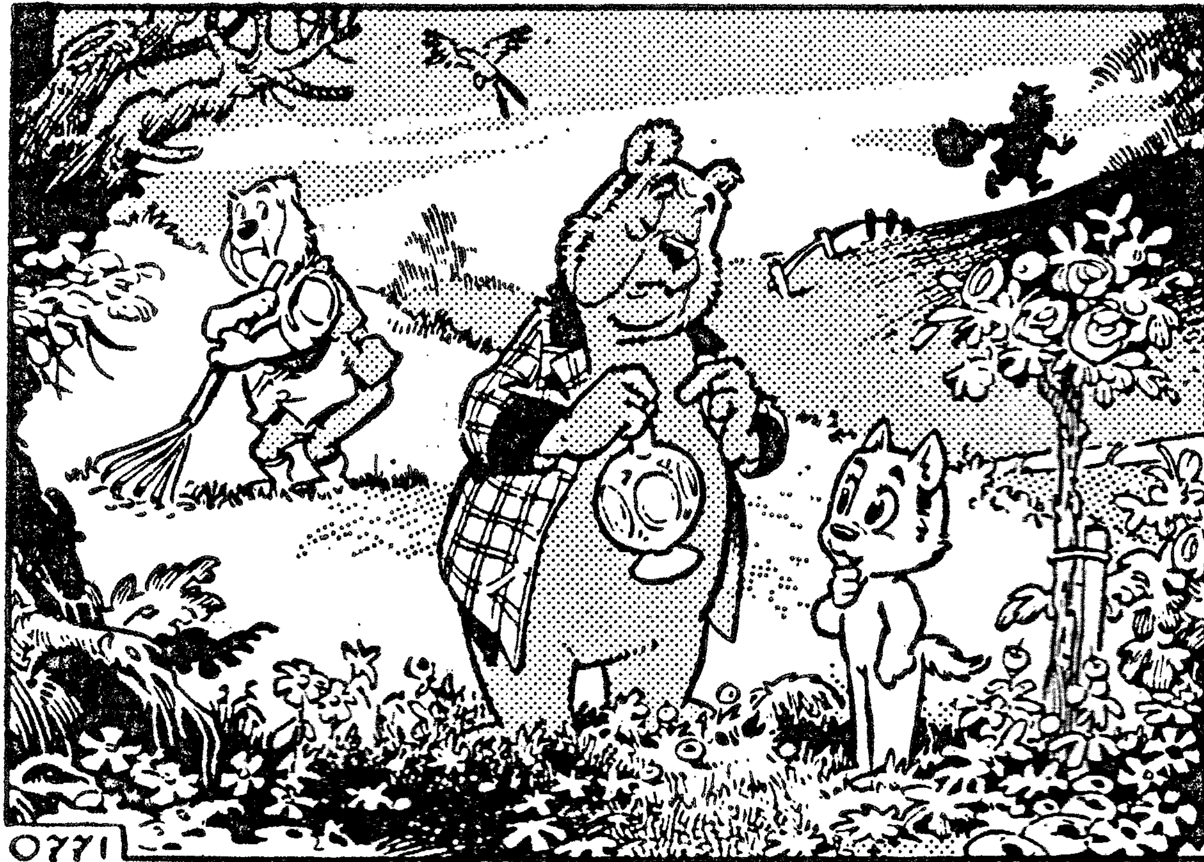

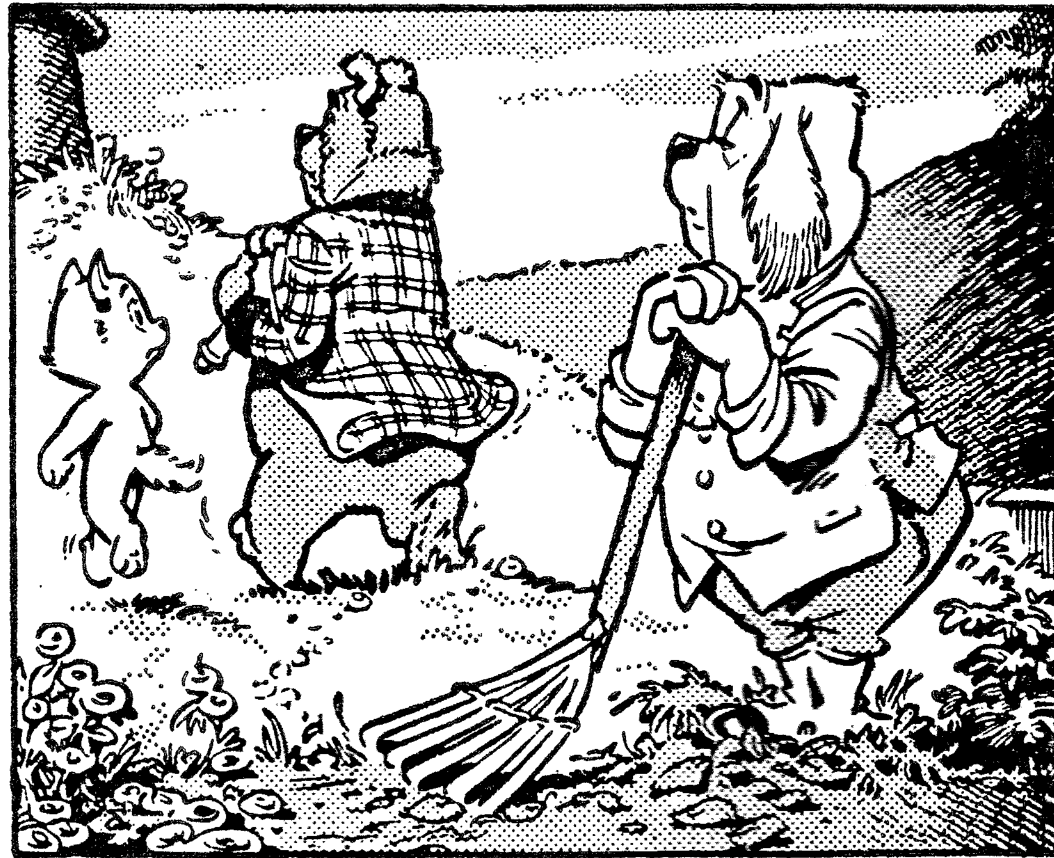
0770 Heer Ollie zette haastig de stop weer op de opening en liep een beetje verlegen naar de toornige ambtenaar.
"Het spijt me werkelijk", sprak hij. "Ik heb het niet zo bedoeld, zodat ik niets gedaan heb. Het was de pardoes die ik niet in de hand had omdat hij verkeerd gericht was. Trouwens, de grote lucht zit aan de ene kant en de kleine lucht aan de andere. Kijk maar, als ik hem nu omkeer en ik trek het piefje uit de lokpieper..."
"Niets mee te maken!", riep de heer Dorknoper overspannen. "Ik kom hier voor het pardoes dat u niet, eh... Het aanslagbiljet dat u niet gelucht hebt. Ambtshalve. Ondanks de aanmaningen..."

Hij zweeg om zijn gedachten te ordenen en nu werd hij een vreemd, doordringend gefluit gewaar.
"De lokpieper", legde heer Bommel glimlachend uit. "Dit is om vogeltjes te lokken als er niet genoeg zijn".

Op dat moment voelde de ongelukkige beambte zijn hoed over de ogen zakken en zijn gastheer begon smakelijk te lachen.
„Een spijtlijster", riep hij uit. „Die is heel nuttig omdat hij spijtzaad eet. Ziet u nu wel dat dit een heel goed instrument is? Er is werkelijk geen kwaad bij".

Heer Bommel en het spijtlijden

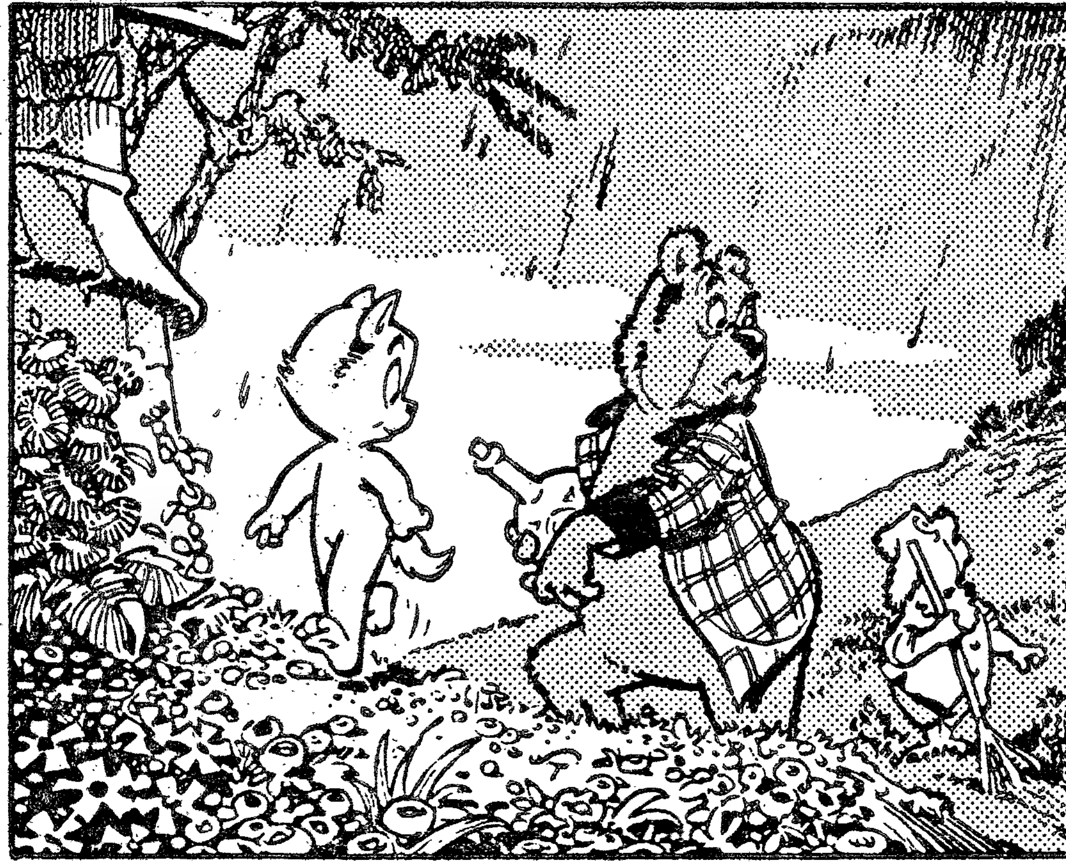

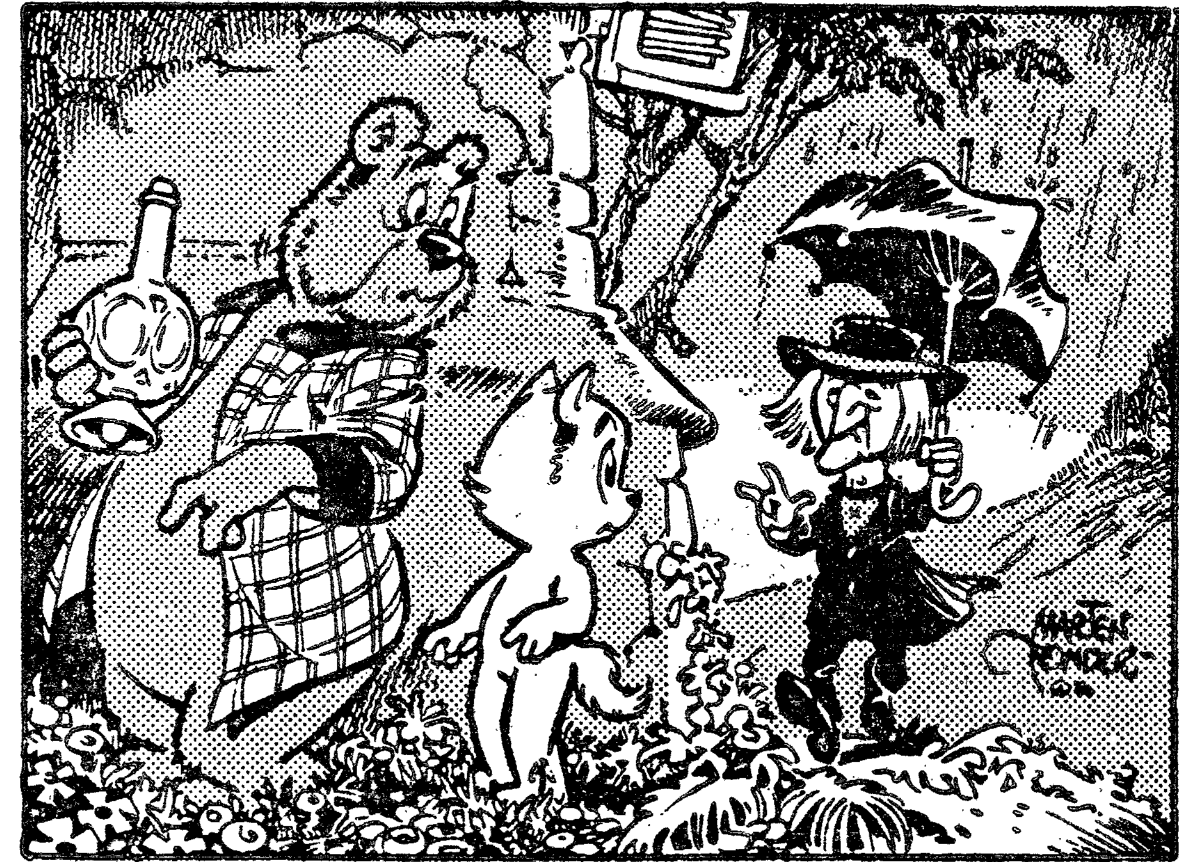
0771 „Een spijtlijster!", tierde de ambtenaar eerste klasse. „We zullen u spijt leren! Ambtshalve aanslaan; dàt zullen we!"
Met die woorden verdween hij over de heuvel, terwijl de vogel verschrikt wegvloog.
„Wat akelig is dat nu toch", klaagde heer Ollie. „Zoiets is heel vreselijk voor iemand van stand die van rust en mooie dingen houdt".
„Het komt van die eh... die pardoes", zei Tom Poes. „Wat wilt u daarmee? Waarom wilt u vogels lokken?"
„Dat wil ik niet zozeer", mompelde heer Bommel. „Dat wilde Kwetal. Die heeft hem gemaakt en toen heb ik hem ingeruild tegen mijn radio, waarop ik het weerbericht wilde horen dat nooit klopt, zodat ik er toch niets aan heb. Trouwens, de pardoes is heel handig om doerakken weg te blazen".
„Hier zijn geen doerakken", zei Tom Poes. „Alleen maar ambtenaren en het is gevaarlijk om die weg te blazen, want ze komen altijd terug".
„Denk je?", vroeg heer Ollie bedrukt. Hij begon de heuvel te beklimmen en Joost staakte zijn gehark om hem na te kijken.
„Een radio om het weerbericht te horen", sprak hij hoofdschuddend tot zichzelf. „Wat toch een rarigheid, als men mij toestaat. Ik voor mij heb geen weerbericht nodig. Mijn eksterogen steken en daar helpt geen radio en geen pieper tegen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

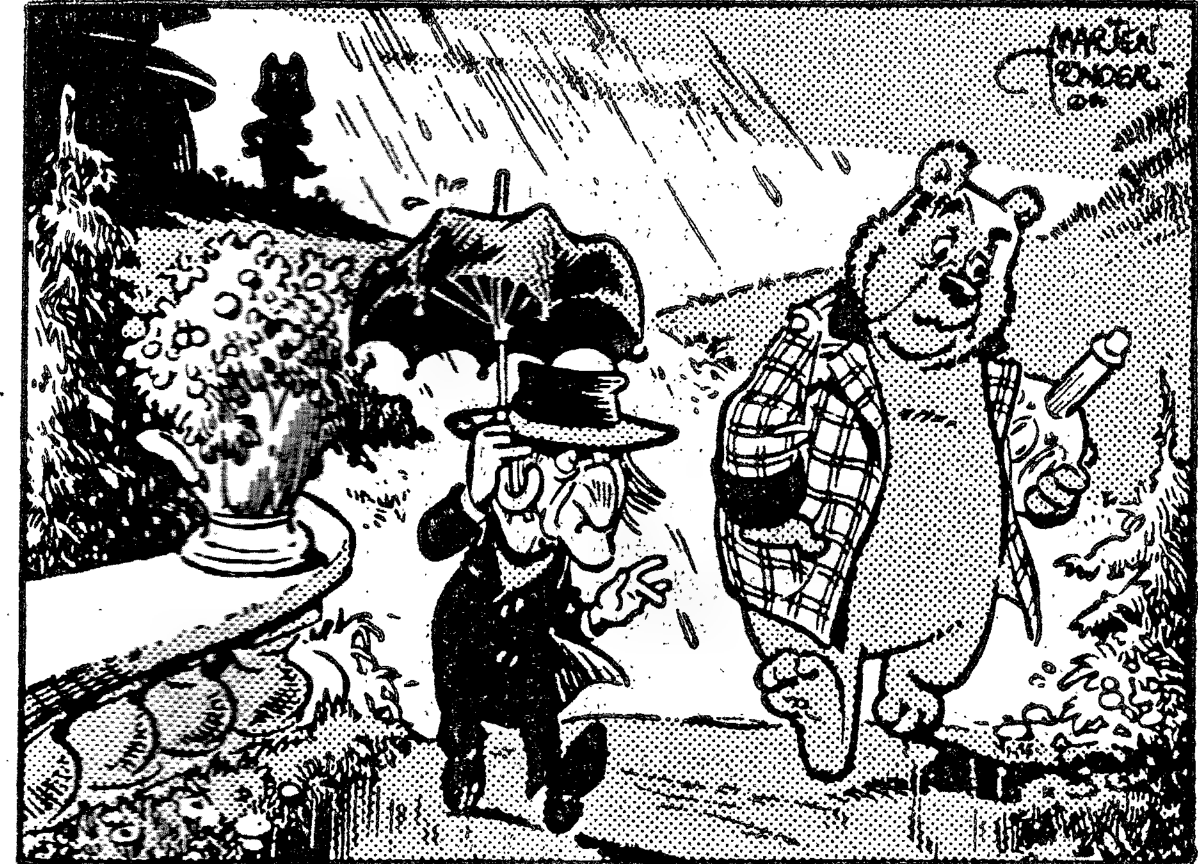
0772 De trouwe bediende had gelijk. Terwijl hij stond uit te rusten, begon het zachtjes te regenen en in de verte rommelde de donder.
„Daar heb je het al", prevelde hij. „Beklemming en onweer. Iedereen weet wat dat betekent, want het herinnert aan het oude lied: De wind is in de bomen / De regen op 't struweel / Nu zal hij weldra komen / De Zwarte Zwadderneel".
Zijn geneuzel steeg in de stille lucht omhoog naar heer Bommel, die met Tom Poes bij de westertoren was aangekomen.
„Ik kan niet tegen die bakerrijmen van Joost", sprak hij gemelijk, „Er komen altijd moeilijkheden van. En die heb ik al genoeg door deze pardoes, die eigenlijk meer voor de spijtviters is, die hier niet groeien".
„Hm", zei Tom Poes. „Spijtviters? Wat is dat voor iets?"
„Een soort planten", legde heer Ollie uit. „Ze hebben ronde bladeren en een soort zaad waar spijtlijsters van houden. Maar Pee Pastinakel niet en daarom..."
Zijn uitleg werd onderbroken door een dunne stem die van achter de toren kwam.
„Hoorde ik u over spijtvitus spreken?", vroeg deze. „Ach, kon ik het maar vinden. Het zou de wereld verbeteren door het heilbrengende zaad dat inkeer geeft".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

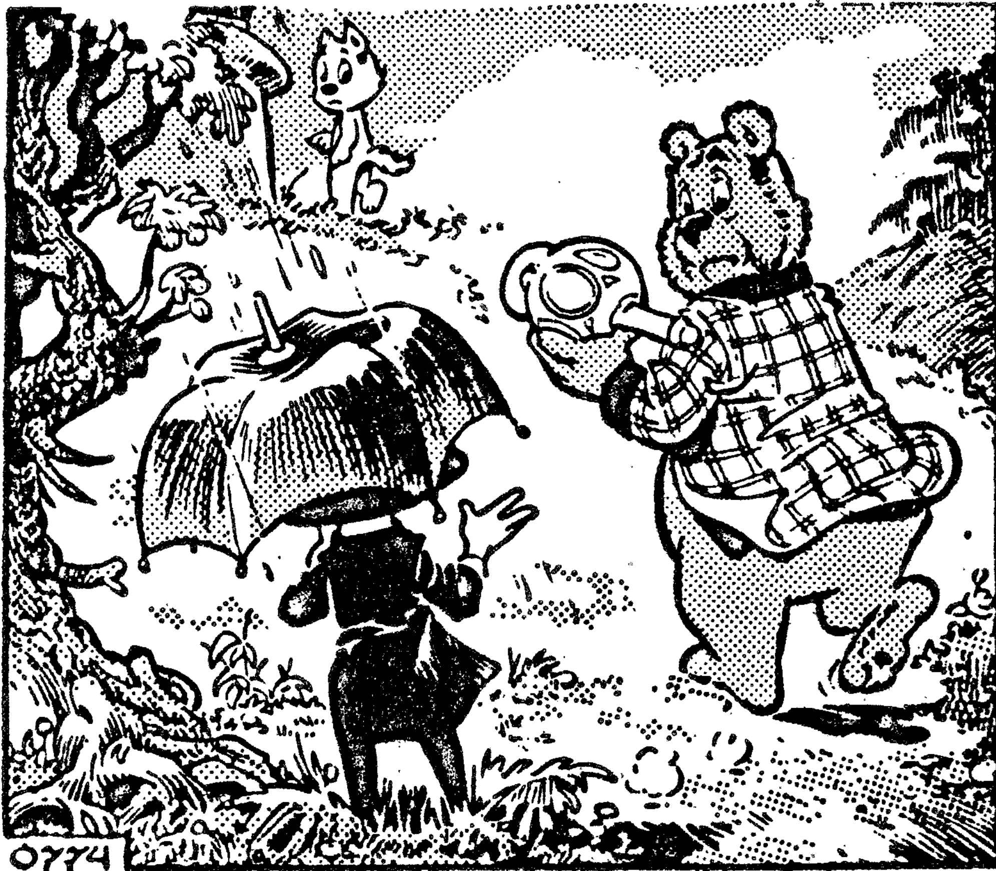
0773 Heer Bommel wendde zich verrast om naar de stemmig geklede vreemdeling die vanachter de toren te voorschijn trad.
"De wereld verbeteren?", vroeg hij. "Dat is nu net wat ik wil, nadat ik aangeslagen ben. Allemaal narigheid, bedoel ik".
"Regen", gaf de ander toe. "Het regent overal, in de media en in ons zelf, door gal en venijn. Berouw en spijt zouden ons kunnen helpen. Maar omdat wij vol slechtigheid zitten, hebben wij de hulp van een heilbrengend zaad nodig. Het zaad van de spijtvitus".
"Zou het?", vroeg heer Ollie oplevend. "Zou het ook een ambtenaar eerste klasse tegen galligheid helpen? Nu, ik weet toevallig waar dat spijtvitrus bloeit en u hoeft niet bang te zijn want ik heb een pardoes bij me. Komt u maar mee, dan zal ik u er met de Oude Schicht naar toe brengen".

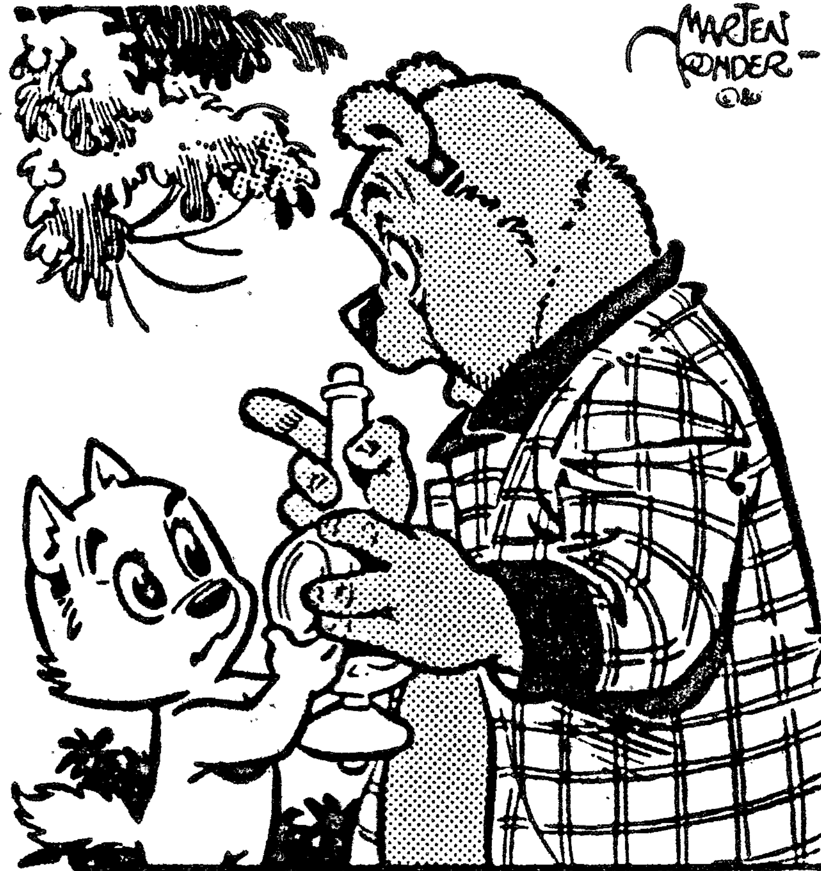
De ander gehoorzaamde niet direct. Hij wees op het apparaat en vroeg met zuinige mond: "Een pardoes? De naam deugt niet, broeder. Die zit vol winderigheid".
Dat kan", gaf heer Bommel toe. "Er zit heel wat wind in, al zou je dat niet zo zeggen. De grote is om doerakken weg te blazen en de kleine is voor de lokpieper om spijtlijsters te lokken".

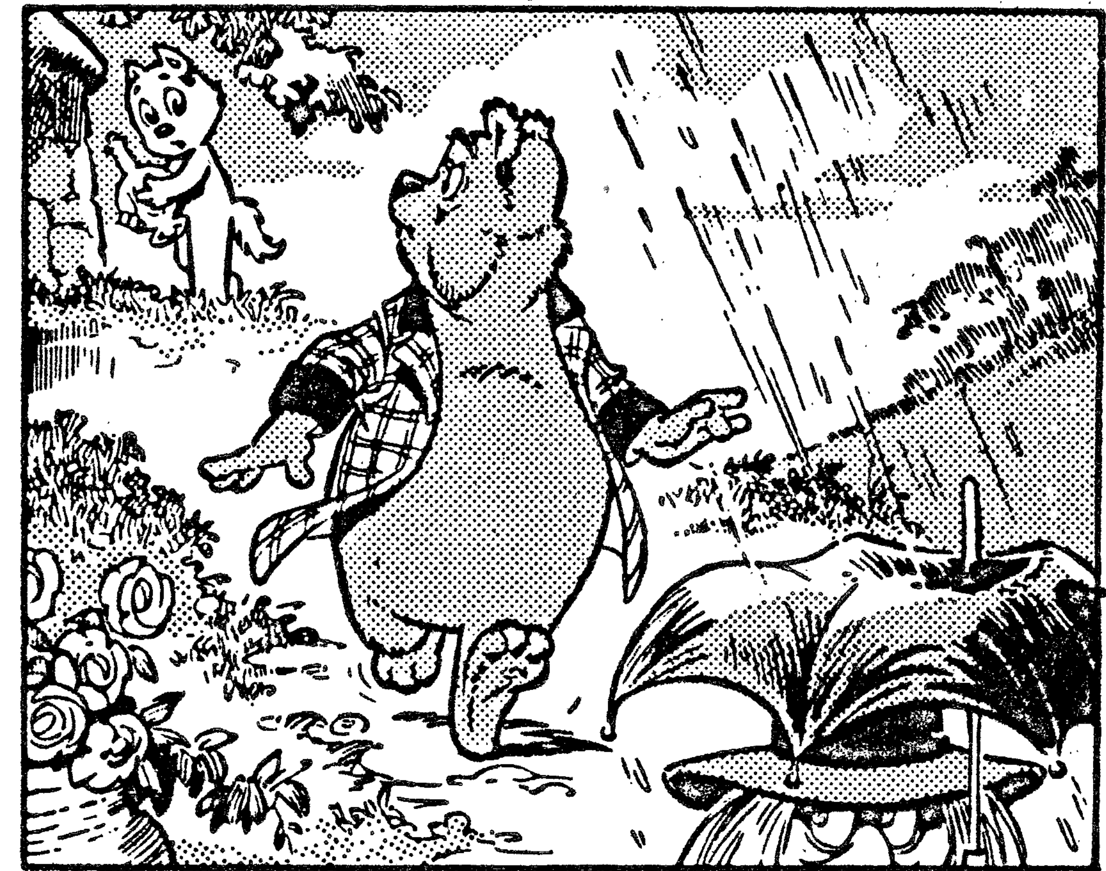
Zo sprekende begaf hij zich naar de garage en de vreemdeling volgde hem in een kleine regenbui.
"Dat is een toestel vol hovaardij", sprak hij afkeurend. "Het lokken van spijtlijsters is tegen de orde der dingen. We kunnen het niet meenemen, broeder".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

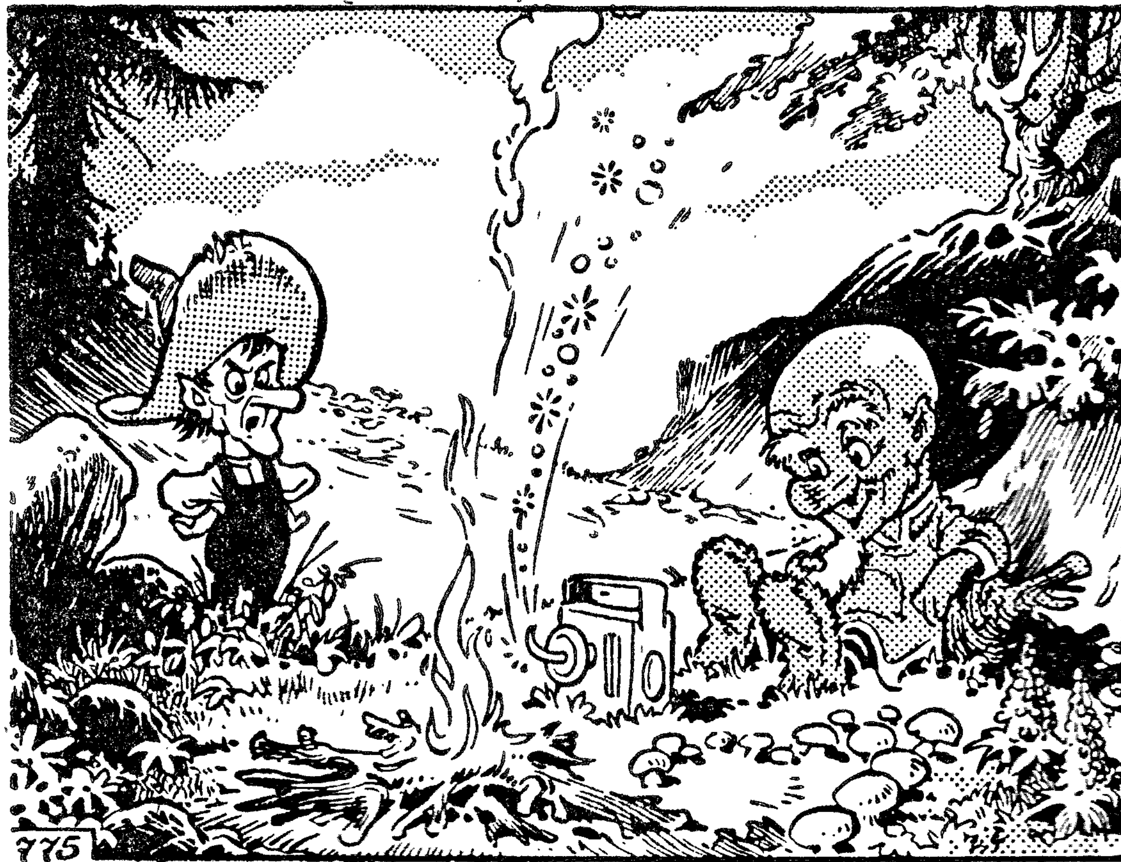

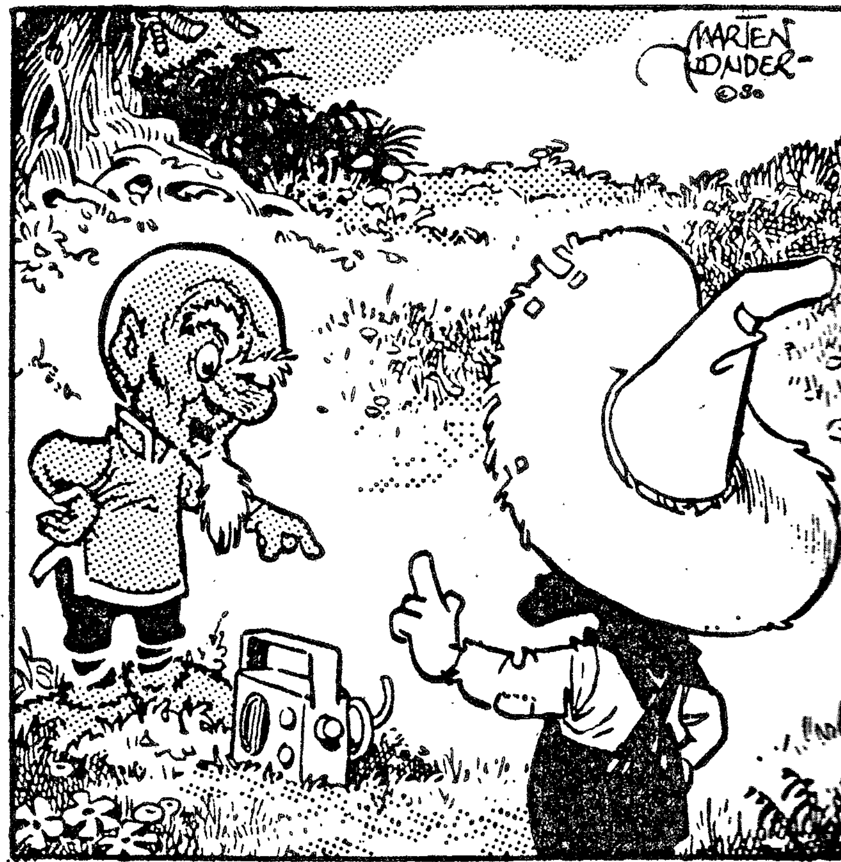

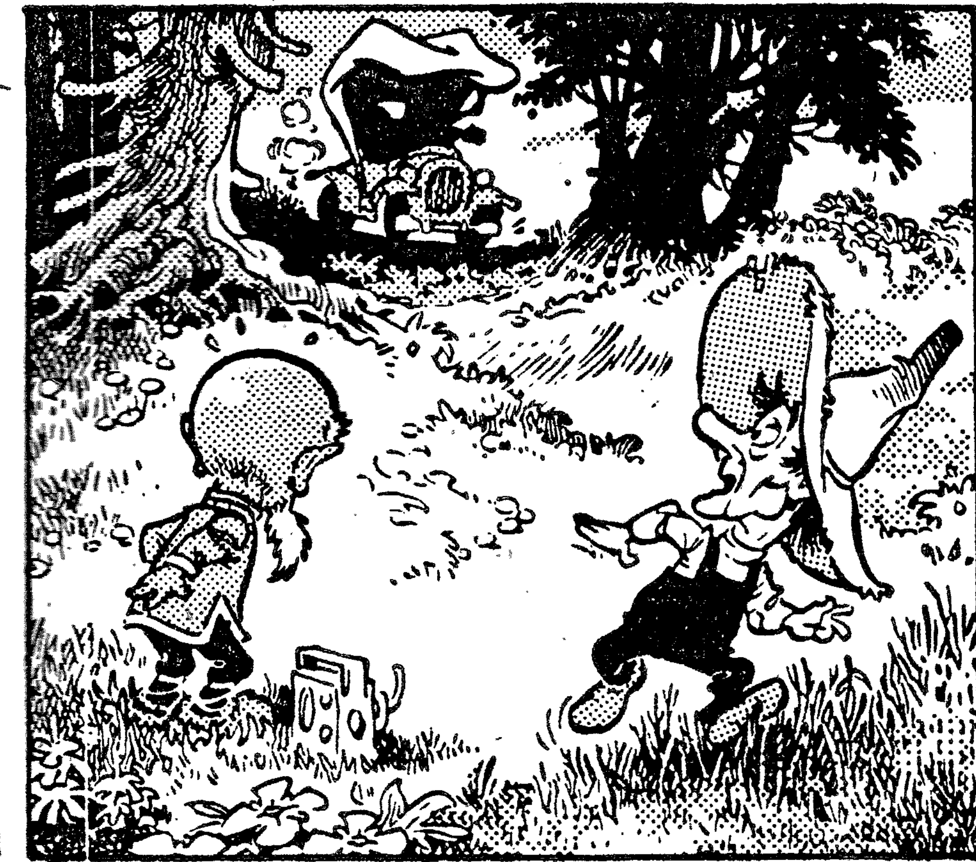
0774 Heer Ollie keek wat spijtig naar zijn pardoes.
„Hij is reuze handig als we doerakken tegenkomen", protesteerde hij. „Want dat is gevaarlijk, hoor. Ze boren je de grond in voordat je het weet, als u begrijpt wat ik bedoel".
„Doerakken bestaan niet", sprak de ander terechtwijzend. „Wij boren onszelf de grond in door onze lage driften. Nee, als u werkelijk wilt helpen de wereld te verbeteren, moet u dat opgeblazen voorwerp opbergen".
Met tegenstrijdige gevoelens keerde heer Bommel zich om en klom opnieuw naar de toren, waar Tom Poes hem had nagekeken.
„Wil je dit ergens opbergen waar ik er gemakkelijk bij kan, jonge vriend?", vroeg hij. „Het deugt niet, omdat spijtlijsters tegen de orde zijn en doerakken niet bestaan. Ik moet nu even weg met die heer daar om de wereld te verbeteren. En daar is de pardoes te winderig voor".
„Hm", zei Tom Poes. „Ik vind het niet zo'n goed plan. Die figuur daar is de Zwarte Zwadderneel, die alleen maar regen brengt. En om de wereld te verbeteren moet men met zichzelf beginnen. Dat is niet zo gemakkelijk".
„Doe nu maar wat ik je vraag", zei heer Ollie. „Ten slotte weet ik meer van de wereld dan jij".
Maar toen hij de heuvel weer afdaalde, werd hij door een kleine twijfel bevangen.
„De Zwarte Zwadderneel", mompelde hij. „Waar heb ik die naam eerder gehoord?"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0775 Kwetal had intussen enige veranderingen in het draagbare radiootje aangebracht en nu zat hij geboeid te luisteren naar de vreemde geluiden die eruit opstegen.
„Noppig", sprak hij. „De andere wereld".
„Grootnoppig", zei Pee Pastinakel, die op de klanken was afgekomen. „Maar waar is de lokpieper?"

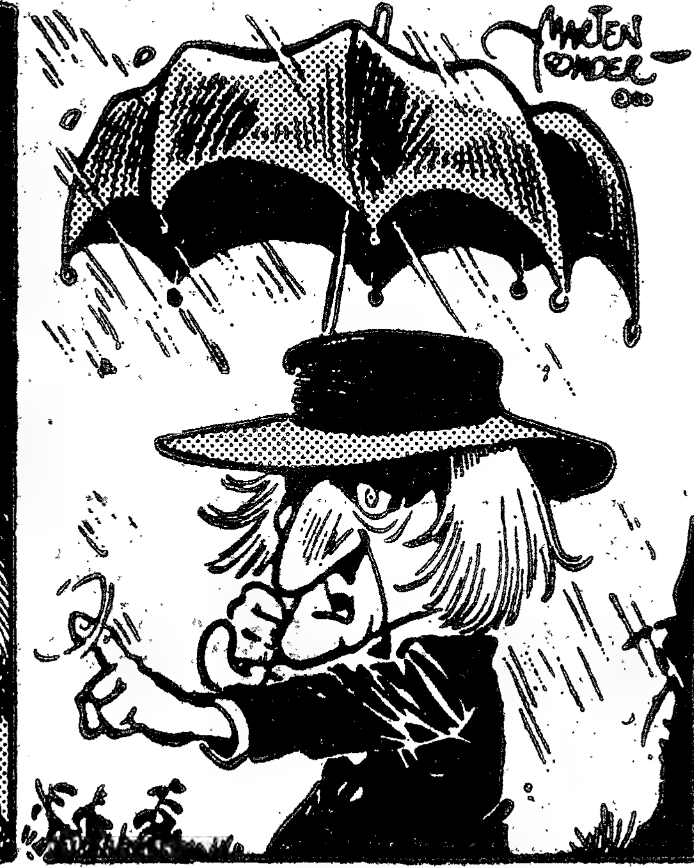
Kwetal stond op en zijn gelaat betrok. „De lokpieper", herhaalde hij. „Ja, die heb ik gevoegd. En toen heb hem geruild tegen deze radio van Bommel. Die is nutser dan een lokpieper, want nu kan ik de wieling van de andere wereld vangen".
„Nutser?", riep Pee Pastinakel verontwaardigd. „De spijtvitus groeit steeds verder, want de grein valt overal. En er is maar één spijtlijster! Straks lig de pijt op deze wereld, terwijl jij luistert naar de koeter en waal uit de andere wereld. Blurp!"
Het is te begrijpen dat Kwetal nu boos werd. En het is dan ook de vraag hoe het meningsverschil zou zijn afgelopen wanneer op dat moment de Oude Schicht niet op de Hopheuvel verschenen was.
Pee schrok hevig toen hij het motorgeronk hoorde, en Kwetal draaide zich met een ruk om.
„Hier in de buurt is het", hoorden ze heer Bommel zeggen. „We kunnen verder beter lopen, want er is geen weg meer. Maar ik hoop dat we geen doerakken tegen komen".
„Er bestaan geen doerakken", sprak een andere stem uit het voertuig. „Doerakken zitten binnen in ons".
„De zwarten", riep Pee Pastinakel en hij zette het op een lopen.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0776 Nadat de heer Zwaddernaal zijn paraplu had opgestoken, begaven hij en heer Ollie zich te voet naar de heuvel met spijtplanten. Toen ze zodoende een oude boomstronk passeerden, hoorde heer Bommel een gesmoord geroep en toen hij omkeek zag hij Kwetal, die zich achter de stam had teruggetrokken.

„Kwil de lokpieper terugruilen", zei het ventje, toen heer Ollie verrast bleef staan. „Pee zegt dat die nutser is dan de wielingvanger, omdat de spijtvitus weg moet. En de wielingvanger is erg mooi geworden, omdat ik er een omk in gedaan heb. Jé kan de hele wereld horen, allemaal koeter en waal. Jij de radio en ik de lokpieper. Ruilen?"

„Het spijt me", zei heer Ollie, nadat hij even had nagedacht om het gehoorde te verwerken. „Ik heb de lokpieper aan Tom Poes in bewaring gegeven. En die heer daar zegt dat spijtkruid erg nuts is. Spijt en berouw zullen de wereld verbeteren, zegt hij. En daarvoor hebben we spijtzaad nodig".

„Grein", verbeterde Kwetal. Hij draaide bekommerd aan zijn baardje en vervolgde toen: „Die zwarte is noderig. Om de wereld te verbeteren moet men bij zichzelf beginnen. Maar Bommel zal het wel weten met zijn groot denkraam".

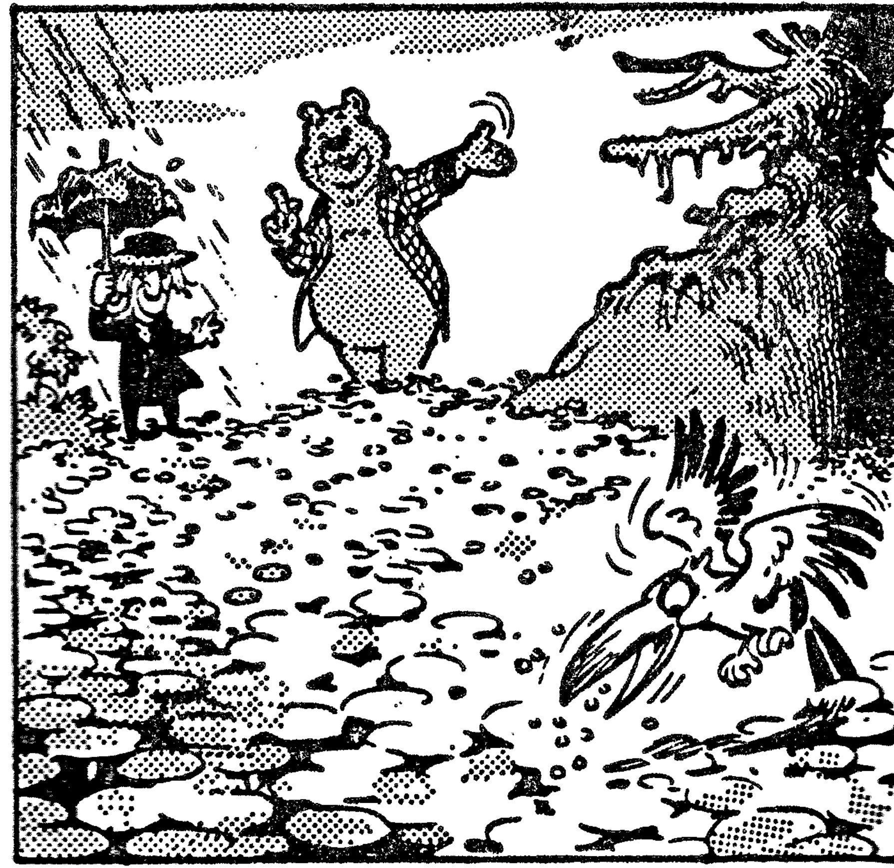
„Ja, dat is zo", gaf heer Ollie onzeker toe. Maar voordat hij verder kon gaan, werd hij gestoord door zijn metgezel.

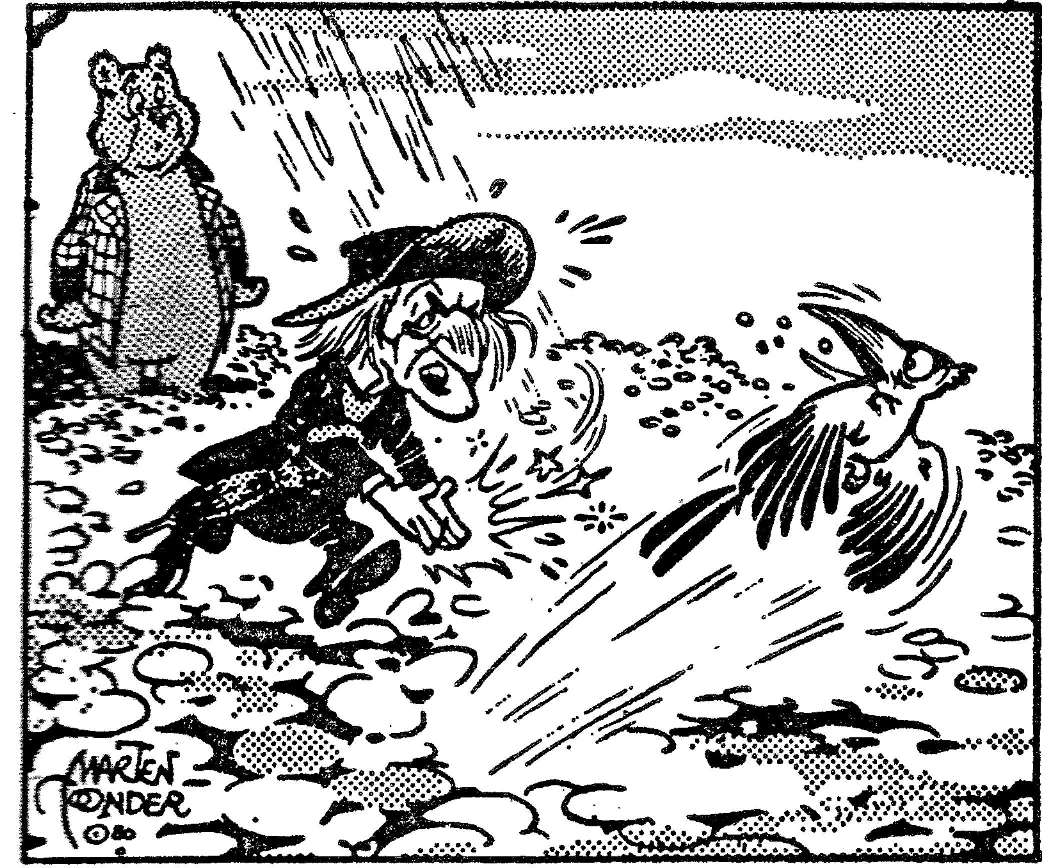
„Waar blijft ge, broeder?", riep deze. „Het praten tegen bomen zet tot het lagere aan, terwijl we juist het hogere moeten zoeken. Spijt en inkeer".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

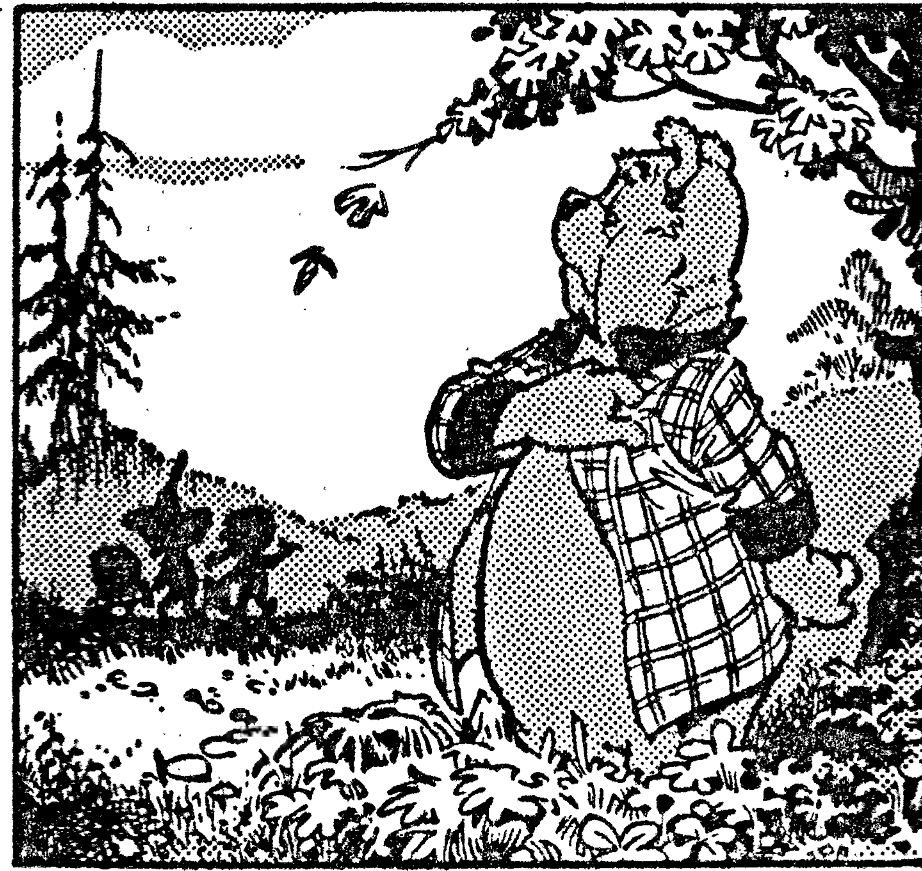

0777 Heer Bommel spoedde zich naar zijn wachtende metgezel.
„Ik praatte niet tegen een boom", verzekerde hij toen ze verder liepen. „Het was Kwetal, die de lokpieper terug wilde hebben. Maar ik heb hem gerustgesteld door mijn groot denkraam".
„Hovaardij en winderigheid", vermaande de ander. „Denkramen en piepers zitten vol voze lucht".
Kwetal haalde berustend de schouders op, toen hij het gepraat in de verte hoorde wegsterven.
„Voze lucht weet ik niet", mompelde hij. „Bommel zal het wel weten. Maar een andere lokpieper voegen kan ik niet, omdat ik vergeten ben hoe ik hem gegriffeld heb. Pee zal wel dul zijn".
Intussen hadden de beide heren de gezochte plek bereikt en heer Ollie hield halt.
„Hier is het", zei hij. „Mooie ronde bladeren, ziet u wel? En gelukkig zie ik geen doerakken".
„Hoe zegenrijk, al dit gewas", prees de heer Zwadderneel. „Van hier uit zal ik de wereld een ander aanzien kunnen geven. De ijdelheid zal plaats maken voor inkeer".
„Ja", gaf heer Bommel toe. „Net wat mijn goede vader altijd zei. En kijk, daar vliegt de spijtlijster. Kijk dat beestje eens lekker eten".
„Een gruwel!" riep zijn metgezel uit. „U kunt nu wel naar huis gaan, broeder. Ik kan mijn werk beter in afzondering verrichten".
Met deze woorden snelde hij handenklappend op de vogel toe, zodat het dier verschrikt de vlucht nam, en heer Ollie keek hem ontsteld na.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

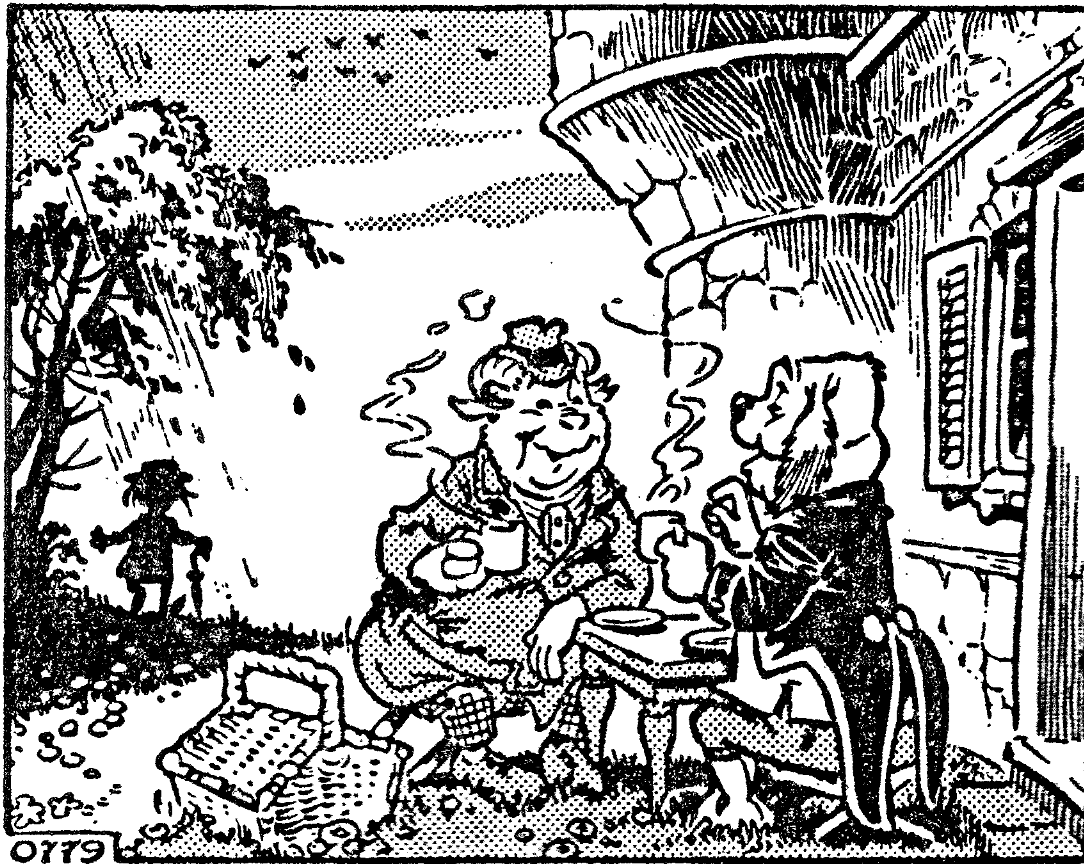

0778 „Is dat nu de dank?", vroeg heer Bommel zich af, toen hij beteuterd terugliep naar de Oude Schicht. „Weggestuurd na al mijn moeite en dat terwijl ik mee wilde helpen om de wereld te verbeteren . . ."
Op dat moment werd hij afgeleid door twistende stemmen en toen hij de heuveltop bereikt had, zag hij Kwetal en Pee Pastinakel voor zich uit lopen.
„De Zwadderneel", hoorde hij de laatste boos zeggen. „Dat is zwartwerk. We moeten nu naar andere plek, want het wordt een slechte tijd met de bladerval. En geen lokpieper. Het is gril! Kwetal weet soms niet wat hij doet".
„Wat een onzin", prevelde heer Ollie, de mannetjes nakijkend. „Kwetal weet alles, dat weet ik heel goed. En bovendien weet ik zelf nog meer, omdat ik een groot denkraam heb. Zo zie ik bijvoorbeeld heel helder in dat die zwarte heer geen heer is. Zijn gedrag was erg onbeleefd. U kunt wel naar huis gaan, zei hij! Ach, het is het beste om de hele zaak maar te vergeten, die voortdurende regen begon toch wel wat drukkend te worden".
Hij vervolgde zijn weg, maar na een poosje bleef hij staan en keek peinzend op.

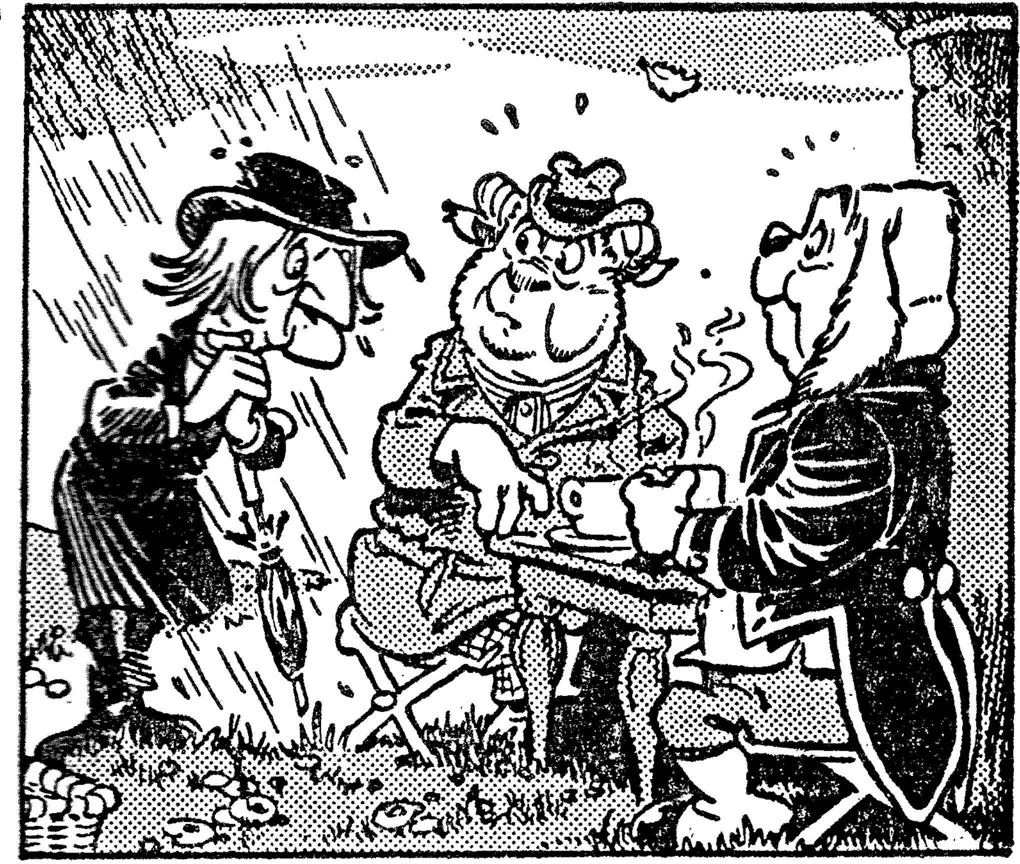
„Maar één ding begrijp ik niet", mompelde hij. „Wat bedoelt iedereen met: Als je de wereld wilt verbeteren, moet je bij jezelf beginnen? Ik, als heer zijnde, hoef me daar toch niet aan te storen?".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0779 Achter Bommelstein had Joost een tafeltje uit de keuken naar buiten gebracht. Het was zacht weer en het leek hem een goed idee om de heer Grootgrut daar een verversing aan te bieden, toen die zijn bestelling kwam brengen.

„Heel vriendelijk, meneer Joost", zei de kruidenier. „Een kopje koffie wil er altijd wel in".

„Vooral dit soort" , gaf de bediende toe. „U levert prima kwaliteit, al zeg ik het zelf. Het is jammer dat heer Olivier daar geen gevoel voor heeft. Hij merkt nooit wanneer hij Hupsakee koffie krijgt inplaats van echte, zodat ik deze maar voor mezelf houd".

„U hebt gelijk", sprak de comestibleshandelaar begrijpend. „En nu u het zegt, toevallig heb ik wat Hupsakee bij me".

„Geef me daar maar zes pakjes van", zei Joost. „En dat brengt me op het idee om ook nog wat Algorijnse Foezel te bestellen. Die kan ik in bordeauxflessen serveren zonder dat heer Olivier het verschil merkt. Ik bewaar altijd de flessen, als ik ze geledigd heb, met uw welnemen".

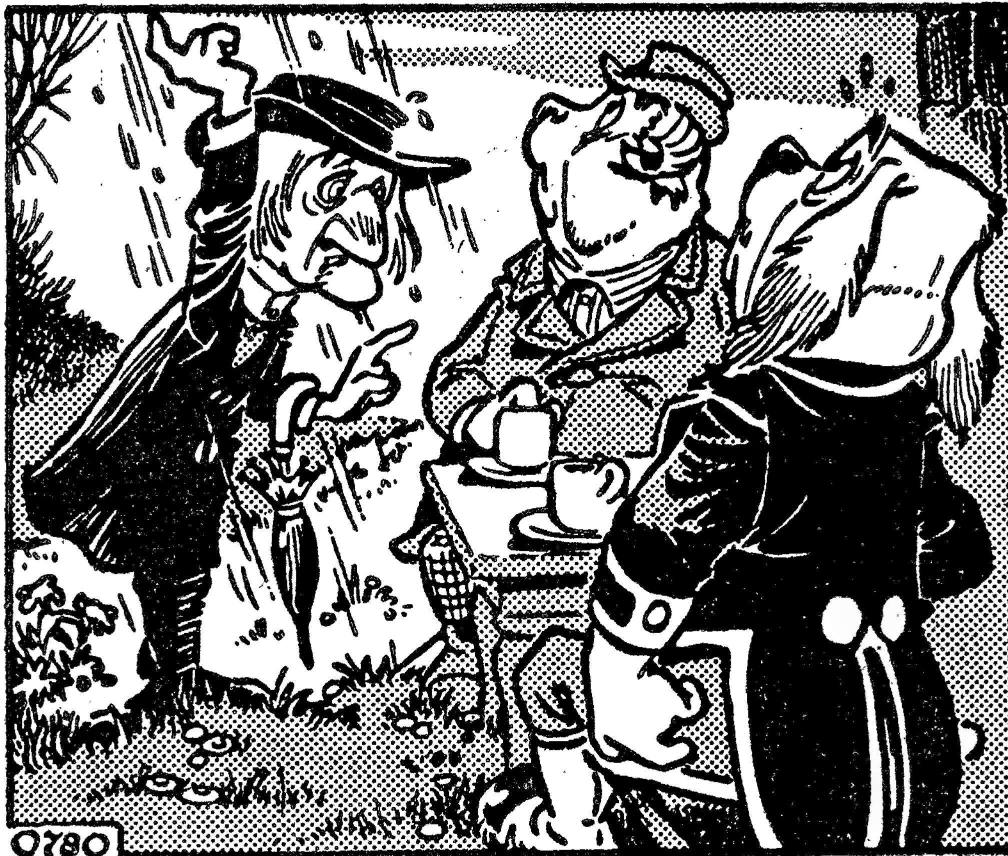
„Ik heb net een paar zendingen gekregen van chateaux die u wel zullen bevallen", begon de kruidenier. Hij werd echter onderbroken door een kleine regenbui en de dunne stem van een voorbijganger.

„Het is ijselijk", sprak deze. „Hier zit u; onder het genot van zondige koffij gaat u prat op euveldaden. Komt tot inkeer, vóór het te laat is! Wendt uw gedachten op het hogere".

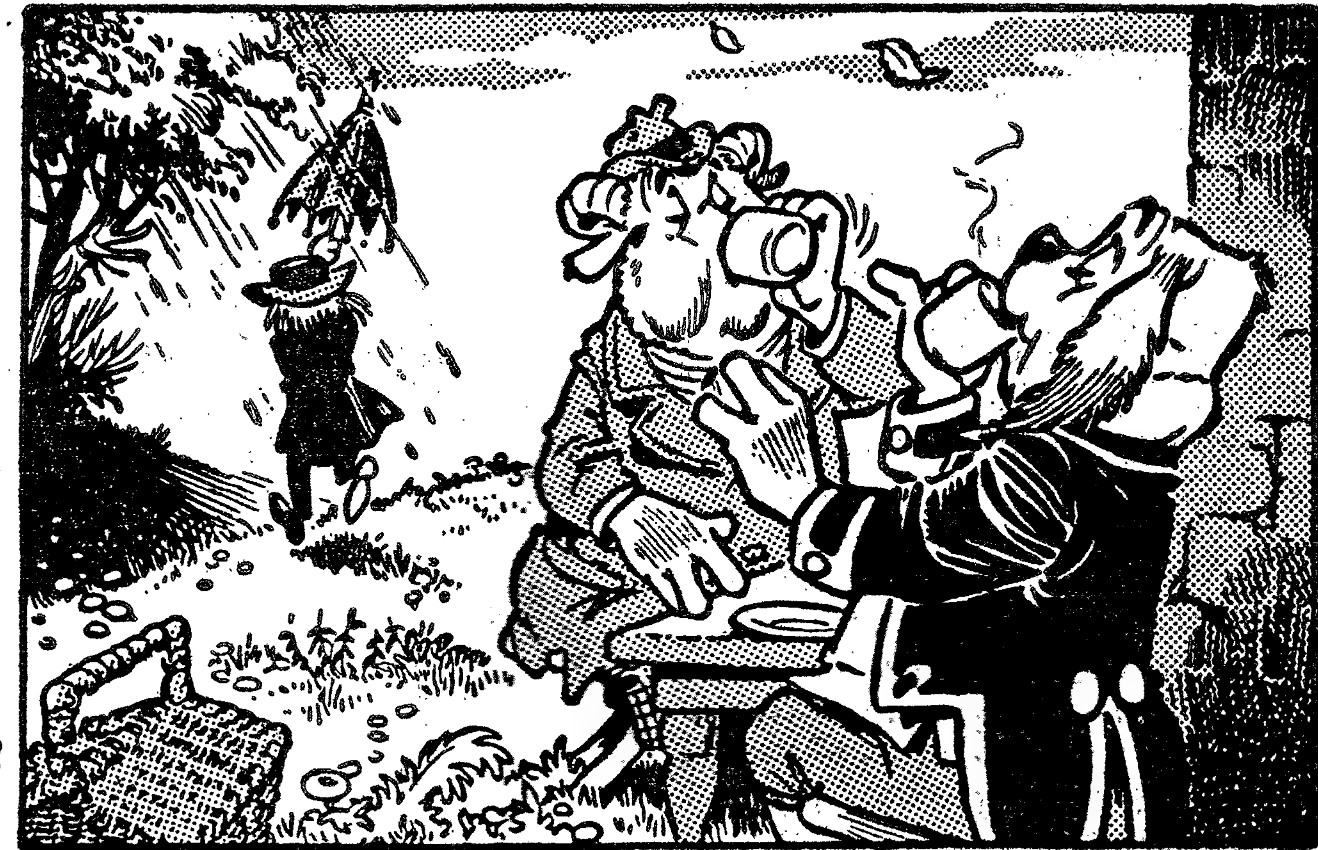
„Daar komt alleen maar regen vandaan", zei Joost, zijn kopje neerzettend. „En het is heel ongepast om gesprekken af te luisteren. Houd u mij ten goede".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

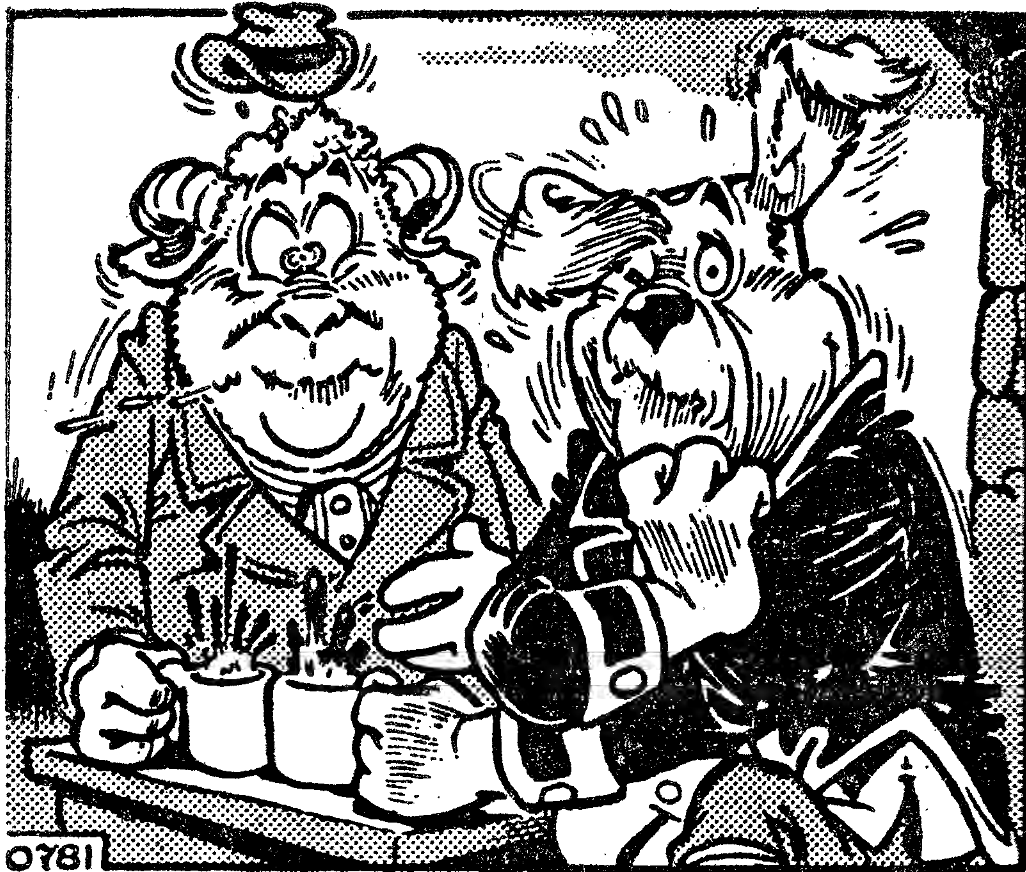
0780 „Het regent overal", sprak de vreemde bestraffend. „Buiten ons en binnen in ons. In spijt en regen zullen we tenondergaan wanneer we niet berouwen".
Hij wees omhoog en vervolgde schril: „Wendt uw blikken af van het aardse en richt ze op het hogere. Al is het maar een ogenblik; u zult opschrikken uit uw gezapigheid!"

Zijn stem was zo dringend dat de beide koffiedrinkers onthutst naar de kleine regenwolk keken die boven hun bezoeker hing. Daar maakte deze gebruik van door snel enige korrels in hun kopjes te werpen.
„Acht mijn woorden", besloot hij. „Spijt zal uw deel zijn".

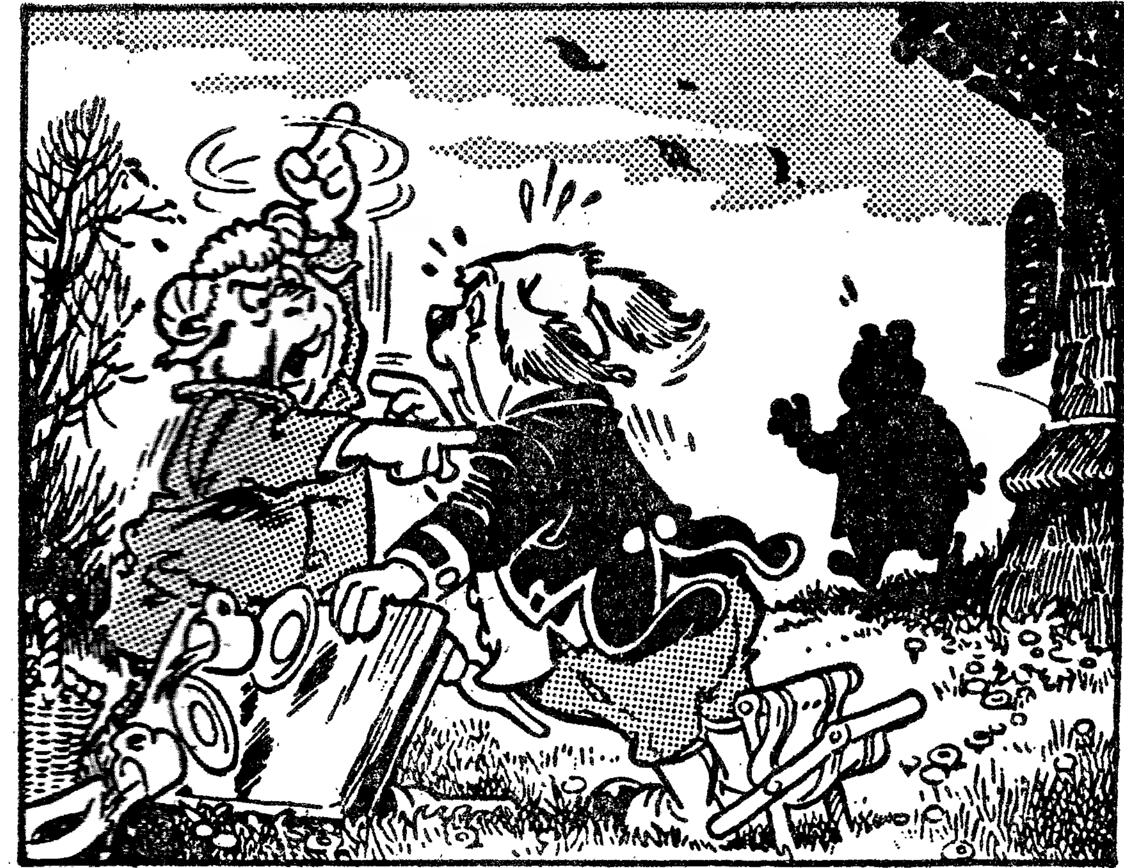
Daarop keerde hij zich om en verwijderde zich, terwijl hij zijn paraplu opstak.
„Er zijn toch vreemde snuiters, als ik zo vrij mag wezen", zei Joost. „Hij kwam me trouwens bekend voor met die regen. De Zwarte Zwadderneel uit het oude vers, u weet wel".
„Zeker een van die nieuwerwetse zendelingen waarover de kranten zoveel schrijven", zei de heer Grootgrut begrijpend. „Héél slecht voor de jeugd van tegenwoordig, heb ik gelezen. De politie moet er wat aan doen; dat zeg ik ervan".
De bediende maakte slechts een wegwerpend gebaar, want hij was juist bezig zich te verkwikken.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0781 Joost en Grootgrut dronken met smaak van hun koffie, maar na het slikken kwam er een vreemde verandering over hen. Met vertrokken gezichten zetten ze hun kopjes neer en staarden nadenkend voor zich uit.
"U moet mij verschonen", sprak de bediende, die zich het eerst herstelde. "Regen overal. Ik voel nattigheid, als u mij permitteert. Het idee van die Hupsakeekoffie en die Foezel is slecht. Ja, ja, u hebt makkelijk praten, want u doet er goeie zaken mee. Maar het drukt op mijn gemoed, als u dat maar weet. Dat een harde werker als ik tot zulke dingen komt, is de schuld van de middenstand. Die vergiftigt de maatschappij!"
"Nu nog mooier!", riep de kruidenier. Hij rees met eén ruk overeind, zodat het tafeltje kantelde en wees beschuldigend op de spijtige knecht.
"Wie kwam op het idee om mijn mooie chateaux te gebruiken voor foezel?", schreeuwde hij. "Wie knoeit met mijn kostelijke wijnen met geurige afdronk? Wie schenkt er Hupsakee inplaats van zwartmerkkoffie?. Wie bezorgt mij slapeloze nachten? Dat is meneer Joost, die de sigaartjes van zijn baas rookt inplaats van stof af te nemen. Dat ben jij!"
Het is te begrijpen dat de trouwe bediende zich dit niet liet zeggen en de stille herfstdag was dan ook al spoedig vervuld van zo'n misbaar dat het ronken van de Oude Schicht werd overstemd.

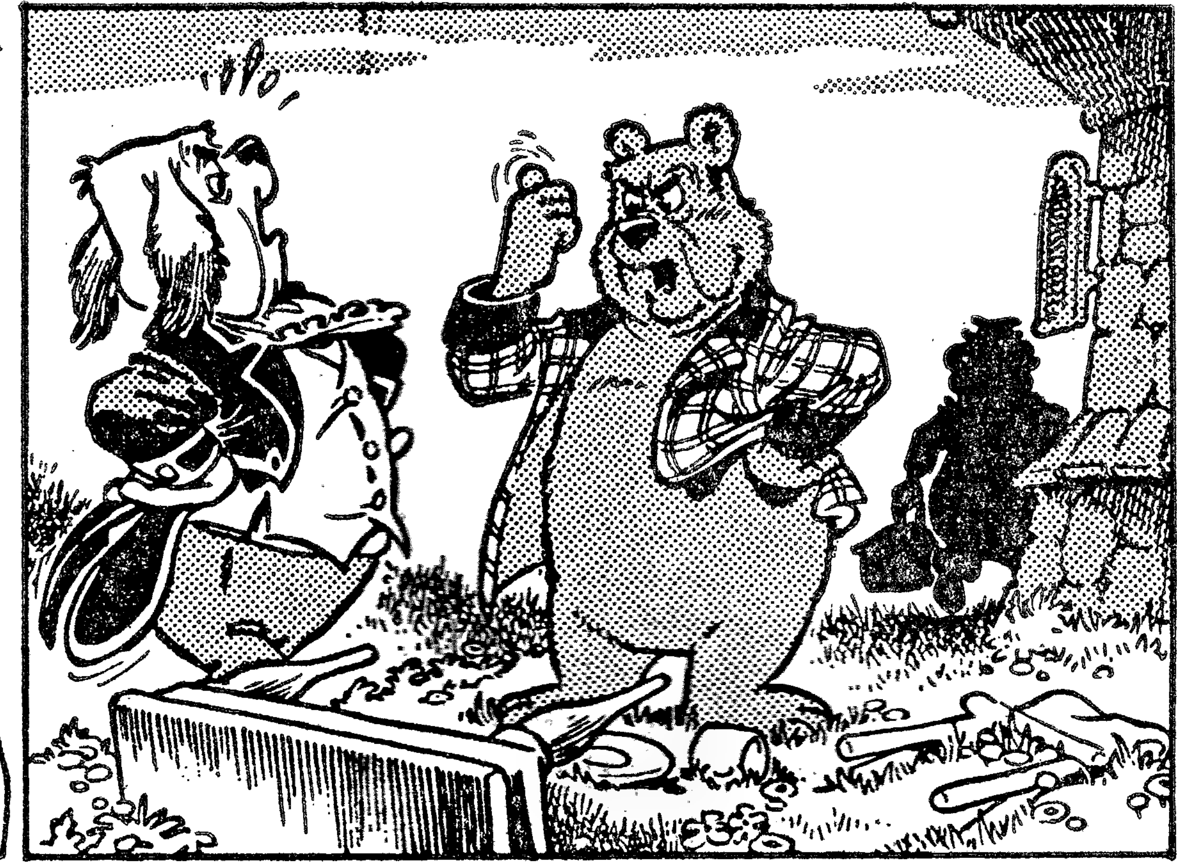
Toen heer Bommel uit zijn voertuig stapte en op het meningsverschil afkwam, bleef zijn nadering dan ook onopgemerkt.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0782 „Wat betekent dat?", vroeg heer Ollie met krachtige stem. „Kan een heer dan niet eens even van huis gaan om de wereld te verbeteren, zonder dat daar misbruik van gemaakt wordt? Grapjes maken en met mijn meubels gooien in mijn tijd? Schandelijk!"

Er viel een kleine stilte, die verbroken werd door de heer Grootgrut.

„Misbruik wordt er gemaakt door deze meneer Joost hier!", riep hij uit. „Hupsakee door de sigaren gooien en mij de schuld geven. Als middenstander heb ik het al moeilijk genoeg met de belastingen van uw mooie regering, meneer Bommel. Ik hoef geen praatjes aan te horen van deze laarzenknecht."

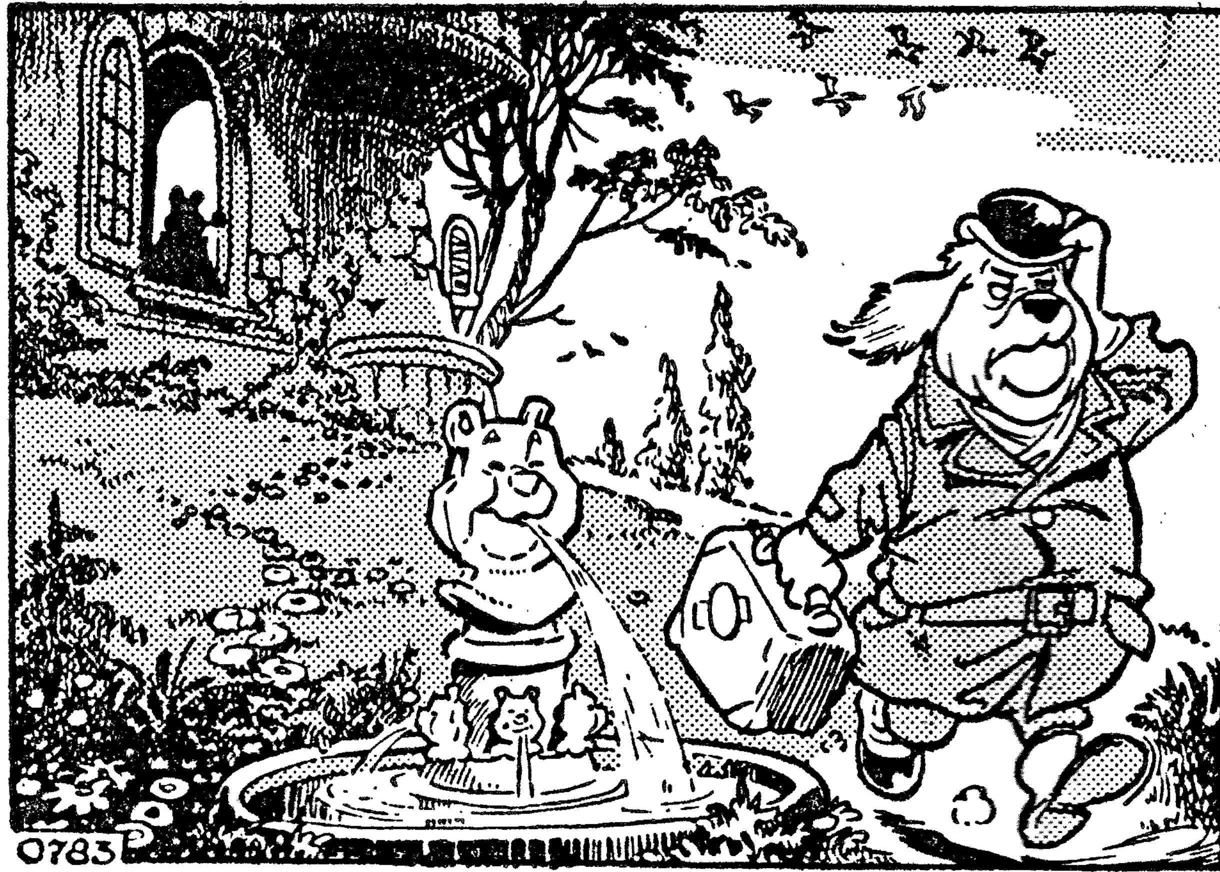
„J-jij zet mij aan tot foezelmisbruik", riep Joost rood. De ander luisterde echter al niet meer. Hij had zijn hoed en boodschappenmand gegrepen en marcheerde de tuin uit.

„Ik heb er genoeg van om altijd weer verwijten te horen", kreet de bediende. „Ik ben maar een eenvoudig iemand, die tot verkeerde dingen gedreven wordt. En waarom? Omdat heer Olivier hier mij in de verleiding brengt. Omdat hij niet eens weet wat een goede wijn is. Omdat hij niets kan dan zijn tijd verluieren, terwijl ik mij afsloof om hem zijn Hupsakee na te dragen. Daarom."

„Dit gaat te ver", sprak heer Bommel, in toorn ontstekend. „Als je er zo over denkt, kan je beter vertrekken, Joost. Op staande voet. Dit neem ik niet."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0783 Joost pakte zijn koffertje en even later kon men hem met een geklede hoed over het gazon zien lopen, op weg naar de uitgang.

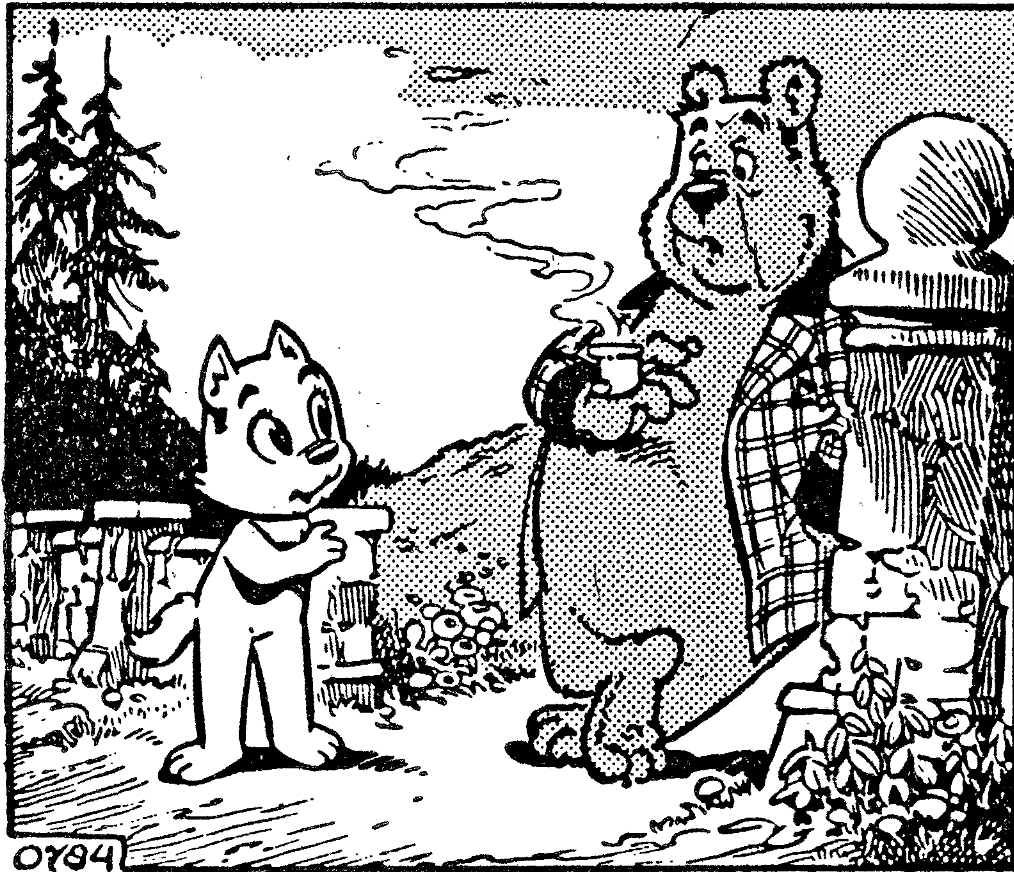
"Ontslagen zonder getuigschrift", sprak hij stil voor zich heen. "Na 37 jaren trouwe dienst. Het is zeer betreurenswaardig. Hier zal spijt van komen, als men mij toestaat".

"Het is héél vreselijk", mompelde heer Bommel, die hem door de vensteropening naoogde. "Nadat ik hem als een zoon heb gekoesterd, bedriegt hij mijn geestrijke dranken, terwijl hij mij van luiheid beschuldigt. Lui, ik, een heer die dag en nacht bezig is om de wereld te verbeteren. Waar gaan we naar toe? Als ik de krant lees, zie ik dat alles steeds erger wordt. En nu dit? De laatste druppel in een emmer vol wereldleed, waarin ik alleen sta en een ingeblikte maaltijd moet gebruiken".

Bekommerd liep hij enige tijd door zijn verstilde vertrekken en ten slotte begaf hij zich naar de tuin om troost te zoeken in de buitenlucht. Maar daar ritselde de herfst door de late bloemen en een vergeeld blad dwarrelde zachtjes naar beneden, zodat het hem droef te moede werd. Vol bittere gedachten hing hij ten slotte over zijn muurtje en daar trof Tom Poes hem aan, toen hij toevallig langs kwam.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0784 "Ik heb die lokpieper van u goed opgeborgen", zei Tom Poes, toen hij heer Ollie zag. "Als u hem nodig hebt, moet u het maar zeggen. Maar waar is de Zwarte Zwadderneel? Ik dacht dat u met hem de wereld ging verbeteren.

"Die is weg", mompelde heer Bommel lusteloos. "Hij wil het alleen doen en hij heeft mij weggestuurd alsof ik een bediende was. En Joost is ook weg. Hij was héél brutaal, zodat ik hem ook heb weggestuurd. Ontslagen, bedoel ik".

"Joost brutaal?", vroeg Tom Poes verbaasd. "Hoe kan dat?"

"Ik weet niet w at er in hem is gevaren", verklaarde heer Ollie. "Hij zat vol verwijten en hij zei dat ik hem tot verkeerde dingen bracht, zoals foezel en hupsakee. Maar hij zal er spijt van krijgen".

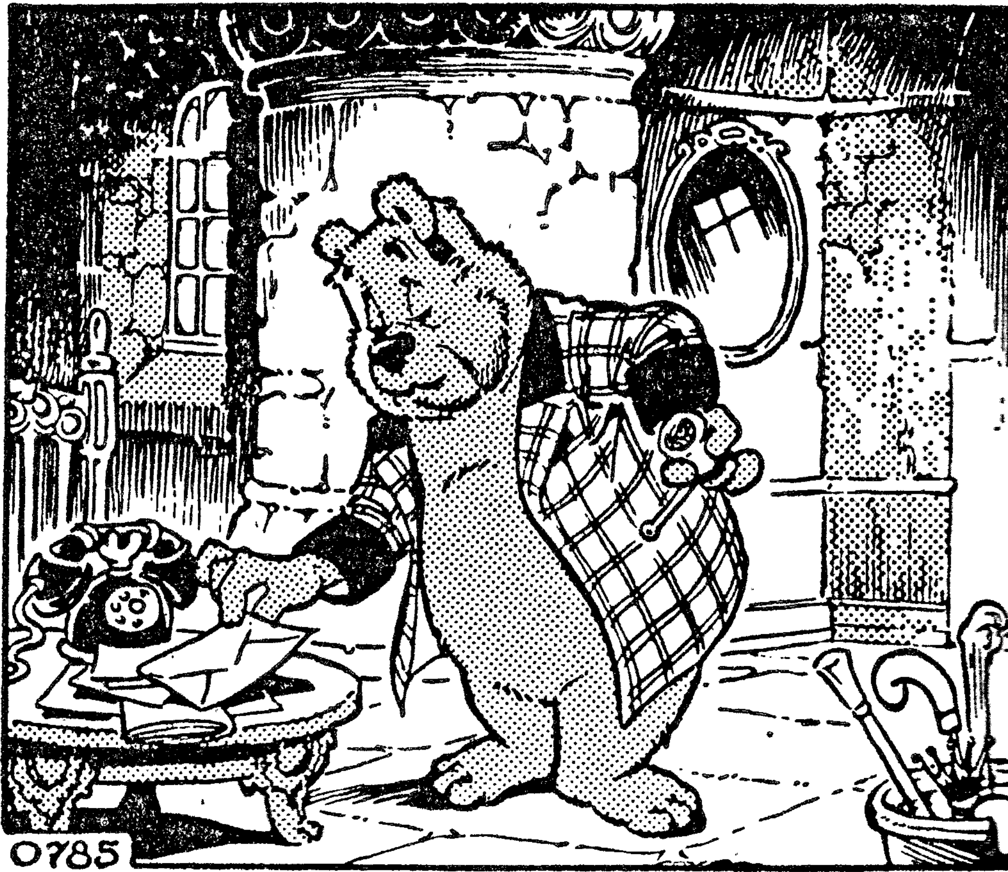
"Spijt", herhaalde Tom Poes nadenkend. "U had het toch over een soort spijtplant? Zwadderneel wilde daar het zaad van hebben, herinner ik me En die verwijten van Joost kwamen misschien alleen maar door spijt. Hm".

"Ik begrijp niet wat je bedoelt", zei heer Bommel humeurig. "Trouwens, het wordt tijd voor mijn lunch. Mijn boterham, bedoel ik. Als ik de boter nu maar vinden kan. Tot ziens, jonge vriend".

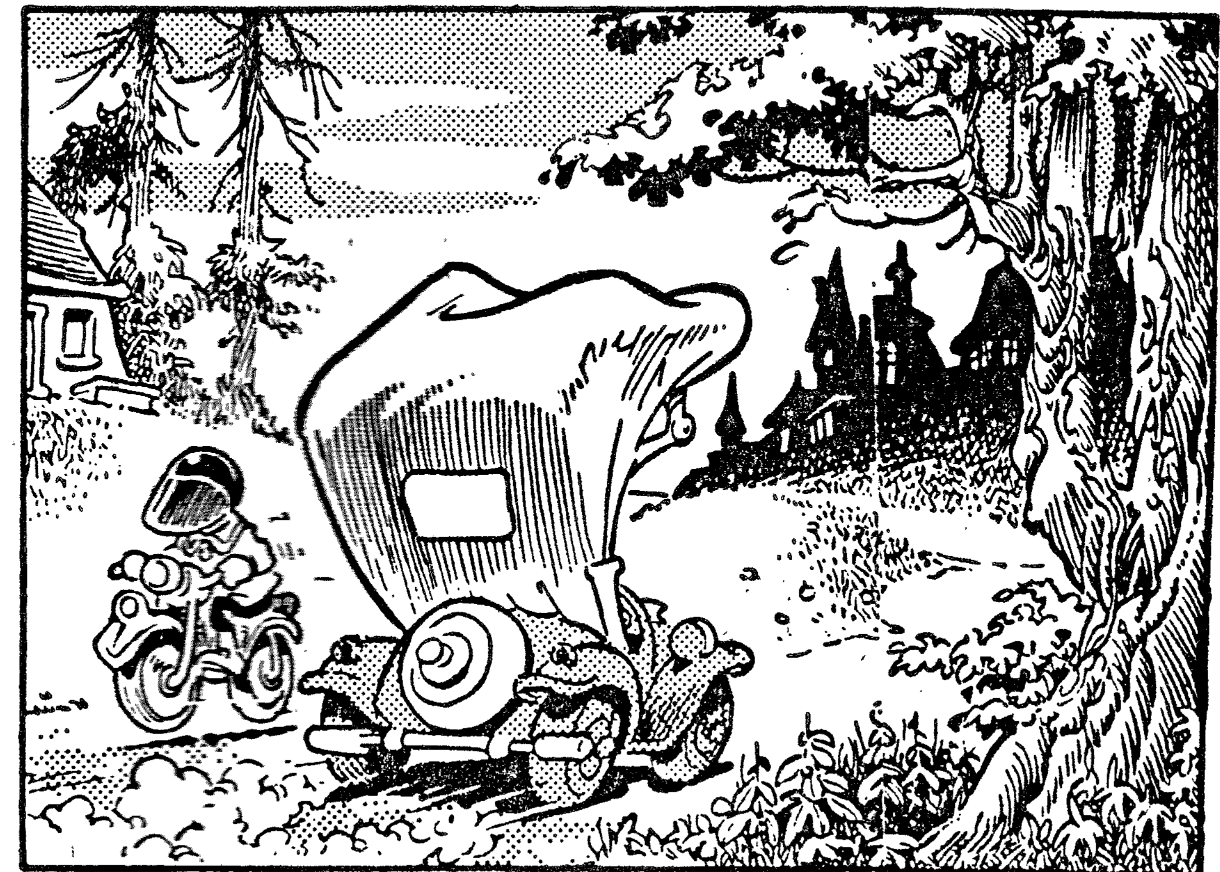
Na die woorden begon hij de heuvel te beklimmen en Tom Poes liep verder.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0785 Na een vreugdeloos middagmaal slenterde heer Ollie naar het tafeltje in de hal waarop de ochtendpost lag.
"Misschien is hier iets opwekkends bij", sprak hij tot zichzelf. "Dat heb ik nodig, vooral omdat de middag leeg voor me ligt, vol stof dat gezogen moet worden en eten koken, waar ik als heer niet tegen kan".
Hij nam een enveloppe op en haalde er een fraai drukwerk uit.
"Kijk eens aan", prevelde hij verrast. "Een uitnodiging voor de opening van een schilderijententoonstelling door de burgemeester. Het nieuwste werk van Terpen Tijn. 'De grootste kunstenaar van deze tijd en de pionier van het hermetisch geabstraheerde manuaal' staat hier. Dat is net wat voor mij, als kunstliefhebber. En bovendien heb ik heer Tijn al een lange tijd niet gezien, zodat ik hem best weer eens kan opdragen een portret van mij te maken. Dat is tenminste gezellig. Maar ik moet voortmaken, want die opening is over een half uur".
Hij spoedde zich naar de garage en even later reed hij stadwaarts zonder aan de brieven te denken die nog op het tafeltje lagen. En dat was jammer omdat er een ambtshalve aanslag van de belastingen bij was, die men altijd even moet inzien, omdat het ambtelijk apparaat niet stilstaat. Maar de kunstlievende heer had zijn zorgen opzij gezet omdat hij liever aan mooie dingen wilde denken.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0786 Toen heer Bommel de hal van het stadsmuseum betrad, was daar alleen de buffethouder Sijpel, die bezig was met het inschenken van verversingen. De genodigden verdrongen zich voor de tentoonstellingszaal, want de burgemeester was reeds aan zijn redevoering begonnen en heer Ollie begreep dat hij iets te laat was.

"Jammer", mompelde hij, zich voorwaarts dringend. "Ik had zo graag geweten wat een metisch abstruaal is, om als kunstkenner te zien waar het over gaat".

„Sssst," siste de heer die voor hem stond.

Heer Ollie onderdrukte zijn piepende ademhaling en nu drong de stem van de heer Dickerdack duidelijk tot hem door.

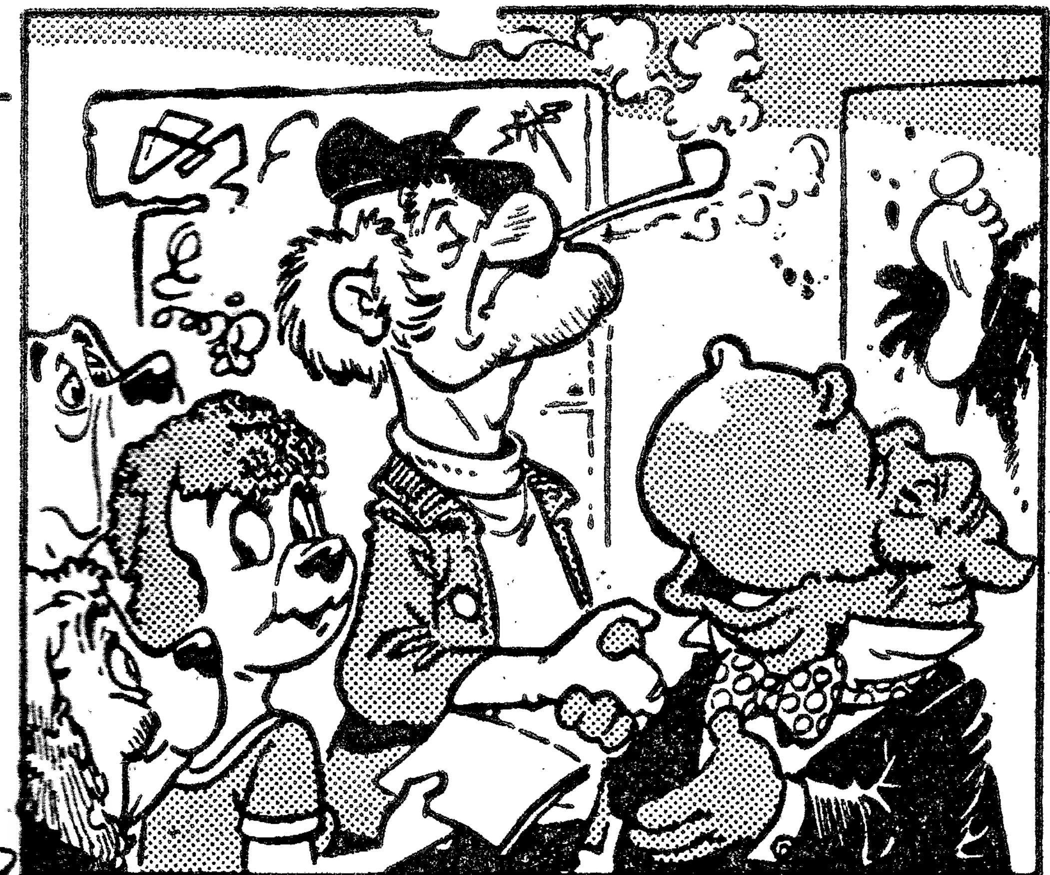
"... psychisch automatisme", sprak deze. "Dit magistrale werk refereert aan de dynamiek van deze bewogen tijd en is wars van iedere frivole, esthetische saus. Het getuigt van een grootse visie, gepaard gaande aan een vruchtbaar eclectisme. Deze meester onderscheidt zich door zijn objectieve kwaliteitsselectie op het neo-constructivisme en het is dan ook geen wonder dat deze fundamentele kunst, die de spirituele mentaliteit van onze maatschappij zo treffend gestalte geeft, veel opzien heeft gebaard".

"Ik weet het niet", zei heer Bommel bij zichzelf. "Misschien had ik Joost toch niet meteen moeten ontslaan. Hoe maakt men eigenlijk een blikje open?"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0787 De buffethouder Sijpel had de glazen gevuld en stond nu met afdwalende gedachten naar de rede van de burgemeester te luisteren. Op deze afstand was die niet geheel te volgen, want het geschuifel en gekuch in de zaal overstemden vaak het gebodene. Daardoor kwam het waarschijnlijk ook dat hij de komst van een late bezoeker niet opmerkte. En ook ontging het hem dat deze met snelle bewegingen de volgeschonken glazen met korrels verrijkte.

". . . afwijkend van het abstract-expressionisme", hoorde hij de redenaar zeggen. "Participerend in het nieuwe klimaat vertoont het een charmante virtuositeit, niet zonder onverwachte wendingen. . . ."

De heer Sijpel staarde dromerig naar een rondzoemende vlieg en de vreemde bezoeker vulde juist de laatste glazen aan toen een luid handgeklap het einde van de redevoering aankondigde.

"Ik hoop dat u hier in onze goede stad evenveel succes zult hebben als elders in de grote kunstcentra van de wereld", sprak de heer Dickerdack hartelijk.

"Dat zal wel, makker", zei de kunstenaar. "Ze zijn allemaal eh. . . dinges. Waar blijft de grenadine? Ik heb dorst".

„Wat een enig iemand", fluisterde een dame die om een handtekening van de meester kwam vragen.

"Een genie", gaf haar metgezel toe.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

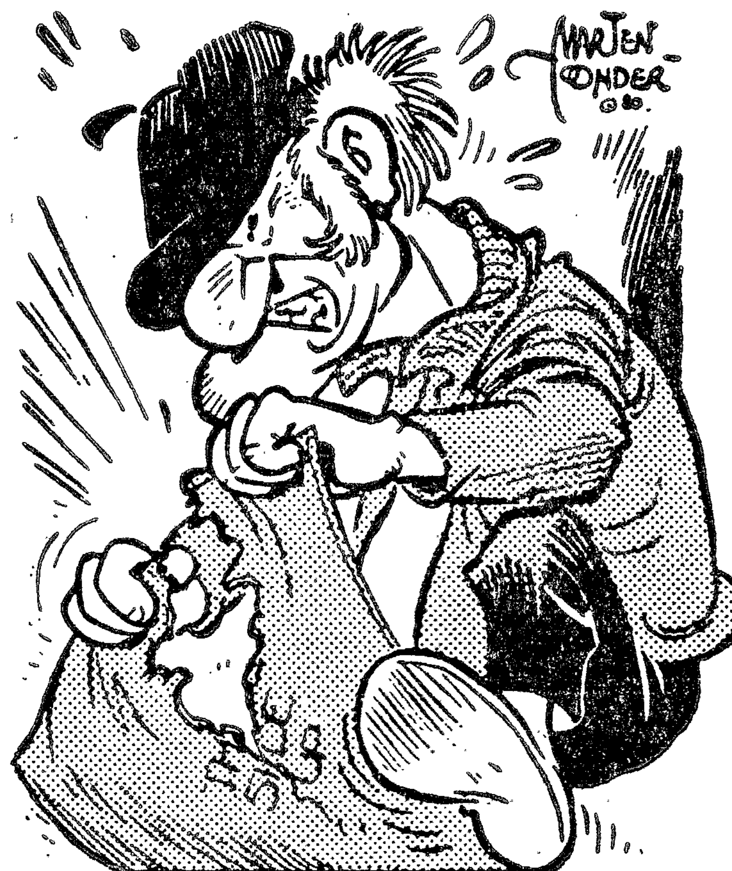

0788 De heer Sijpel was met het ronddelen van de verfrissingen begonnen en al spoedig bereikte hij zodoende de plaats waar de hoofdfiguren stonden.
"Wat is dat?" vroeg de artiest, aan het glas snuivend. "Het ruikt nogal dunnetjes".
Hij werd echter overstemd door de komst van heer Bommel, die zich naar voren haastte toen de menigte zich begon te verspreiden.
"Neem me niet kwalijk dat ik een beetje laat was", riep deze. "Het was een prachtige rede, die ik niet heb kunnen volgen omdat ik het zo druk had met het verbeteren van de wereld, dat ik de uitnodiging niet op tijd zag. . ."
Hij werd onderbroken door Terpen Tijn, die zijn glas tegen de grond wierp en in geschreeuw uitbarstte.
"Ik heb er genoeg van!" brulde hij. "Jullie kunnen allemaal de eh. . . dinges krijgen".
"W-wat bedoelt u, heer Tijn", vroeg heer Bommel onthutst. "De burgemeester hier heeft het toch mooi gezegd. . ."
"Aan m'n zolen!", loeide de kunstenaar. "Deze rommel hier heb ik op een avond bij elkaar gekliederd op ouwe deuren en karton en jullie staan hoera te roepen. Bolle vleeslichamen zijn jullie. Wat weten jullie van fijne trillingen?"
Heer Ollie keek hulpbehoevend naar de heer Dickerdack, maar die had zich lelijk in zijn drank verslikt.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

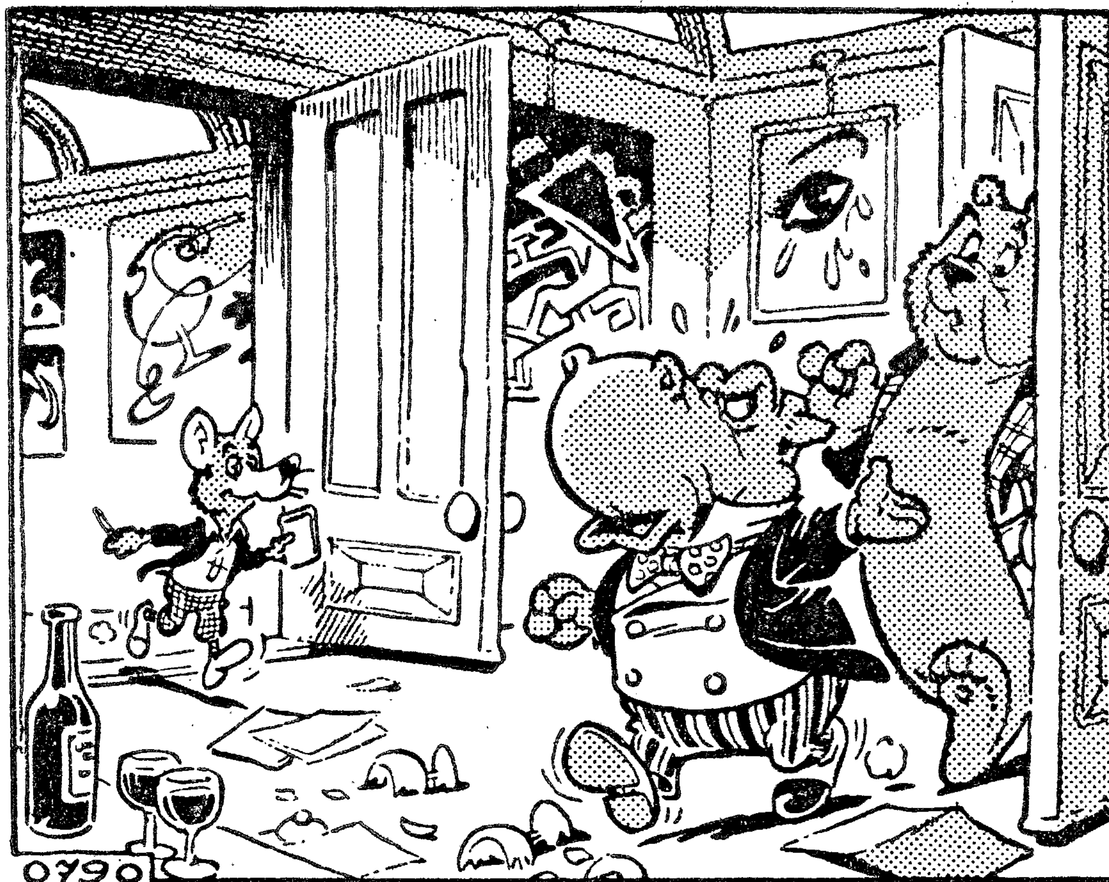

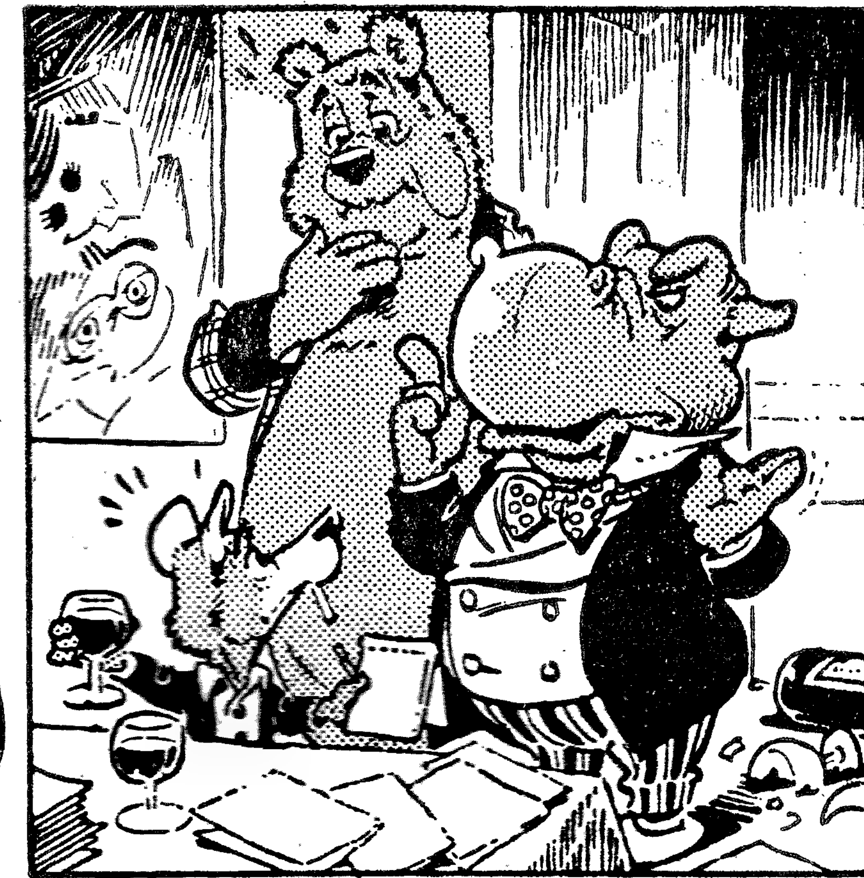
0789 "Verlaksel!" riep Terpen Tijn, terwijl hij een van zijn meesterwerken van de wand rukte. "Verfklodders op bordpapier. Lorrendraaierij om blaarkoppen een poot uit te draaien. Het begint me te vreten".
Een ogenblik heerste er stilte, die slechts door het gehoest van de burgemeester verbroken werd. Maar toen begon de diepere bedoeling van de kunstenaar tot zijn bewonderaars door te dringen en er ontstond een verward gemompel. Dat zwol aan tot geroep en geschreeuw, en al spoedig was de stemmige zaal het toneel van ontreddering. Kunstwerken werden van de wand gerukt of door rottend ooft getroffen en temidden van brekend glaswerk begaven de bedrogen bezoekers zich naar de uitgang.
"W-wat bedoelt u?", riep de burgemeester boven het lawaai uit. "Was mijn rede soms niet goed? Ik heb hem persoonlijk door een kunstcriticus laten schrijven, want ik heb geen verstand van schilderen. Allemaal geverf, volgens mij".
"Geklieder", verbeterde de artiest, zijn afiguraal cyclorama verscheurend. Daarna stak hij een pijp op en verliet met zware tred het museum. Zodoende passeerde hij de buffethouder Sijpel, die temidden van weggeworpen catalogi en glazen op de grond zat.
"Raar", prevelde deze, nadenkend in het glas starend dat hij zojuist geledigd had. "Waarom zijn ze allemaal zo kwaad? Oplichterij, roepen ze. Zou dat komen omdat ik de wijn even onder de kraan gehouden heb? Dat spijt me nou toch werkelijk".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

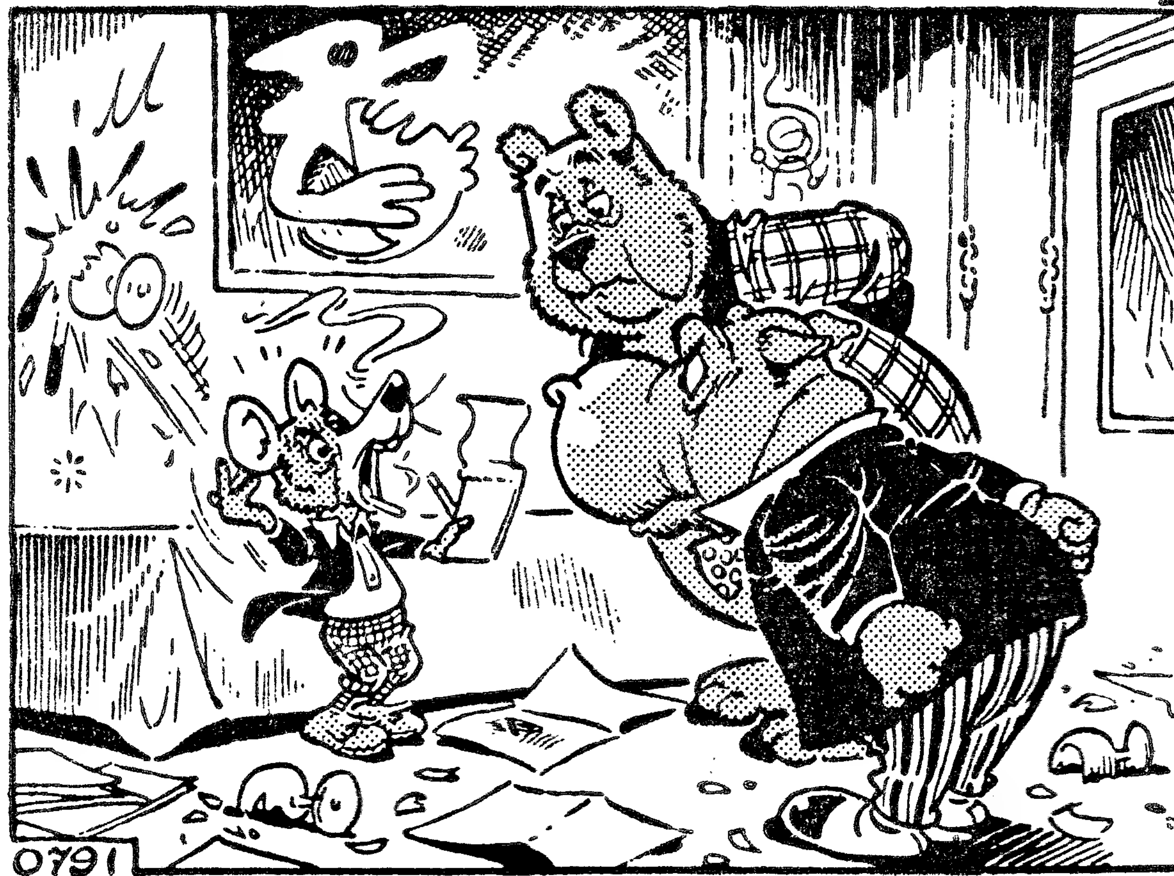

0790 De burgemeester had zich enigszins hersteld, maar het was te merken dat hij nog niet de oude was.
"Schandelijk", sprak hij, terwijl hij opgewonden door de verlaten zalen liep. "Dit is de laatste keer dat ik een rede houd die ik zelf niet begrijp. Wat heb ik daar een spijt van. Nu heb ik een figuur geslagen. Alleen maar omdat ik mijn eigen, zuiver oordeel niet naar voren heb gebracht."
"Ik wilde heer Tijn nog wel een portret van me laten maken", zei heer Bommel, die hem beteuterd volgde.
De ander ging daar niet op in, omdat hij aangesproken werd door de verslaggever Argus van de Rommeldamse Courant.
"Een ogenblikje graag", riep deze. "Ik heb gehoord dat hier een schandaal geweest is bij de opening. Na uw redevoering schijnt de schilder zijn kunst oplichterij te hebben genoemd. Dat zal de lezers interesseren. Kunt u me er iets meer over vertellen?
"Het is het systeem", gromde de burgemeester. "Dat deugt niet. Men kletst maar wat in mijn positie".
"Hoe bedoelt u?", vroeg Argus, één van de overgebleven glazen van de tafel nemend.
"Neem nu mijn gepraat in de raad", verduidelijkte de heer Dickerdack. "Dorknoper schrijft mijn toespraken en laat ze dan vertalen door de stadsrobot. Daardoor zijn ze altijd onbegrijpelijk. Net als de belastingbiljetten trouwens.".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0791 De verslaggever nam een grote teug uit zijn glas, keek een ogenblikje glazig rond en wierp het toen met kracht tegen de muur, naast het portret van de gieterspeler Jaks.

„Die toespraak van jou was niet de enige klets", riep hij uit. „Die koek dringt ook tot de media door. Gisteren stond er in de krant dat Terpen Tijn een baanbreker was, met begrip voor dynamiek en progressieve sociale assimilaties, die om syncopische kleurexplosies vragen. Waar blijf je nou als krant? Ik schaam me er voor te werken. Ik heb spijt, je kent dat".

„Ik ook", mompelde de burgemeester voor zich heen. „Natuurlijk is progressieve substantivering frauduleus. Ik heb spijt van mijn attitude, die mij door bestuurlijke consideraties is geconsigneerd. Maar ik zal het termineren, wees daarvan overtuigd".

Deze woorden waren te veel voor de journalist en hij verscheurde met vertrokken gelaat zijn bloknootje, terwijl hij uitriep: „En ik schei uit met het opkliederen van die onzin!"

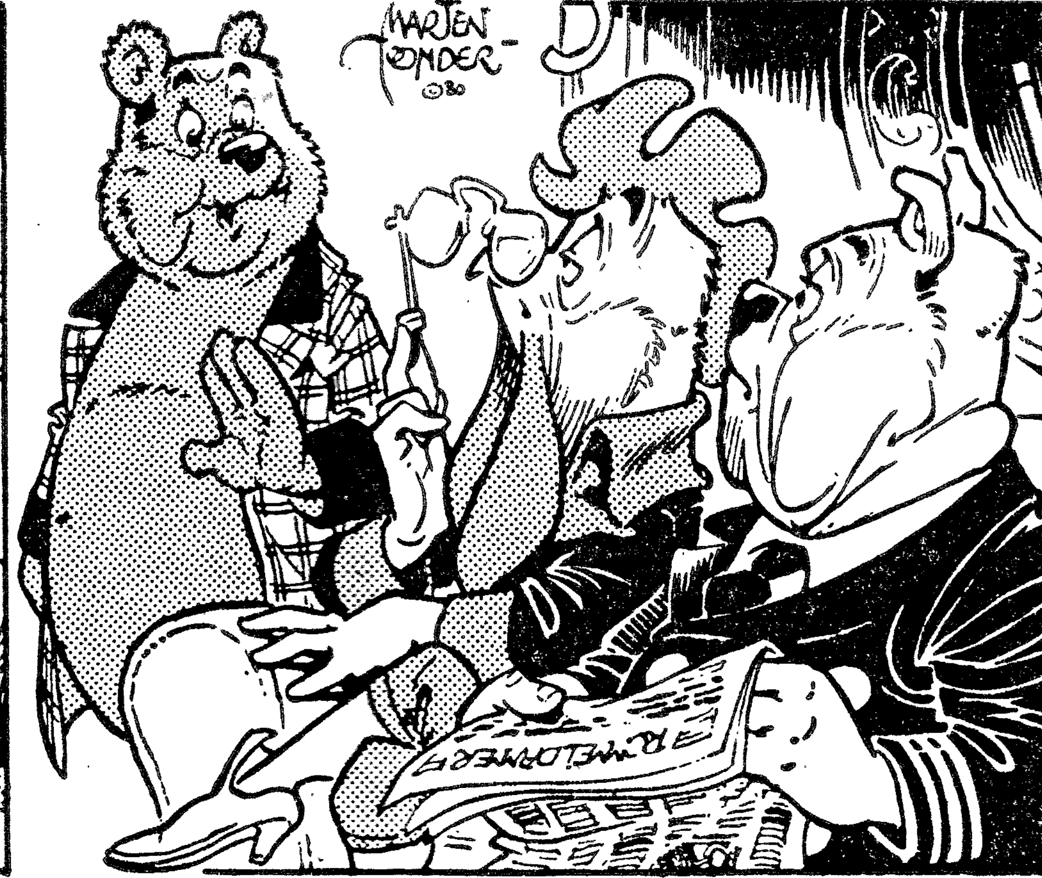
Heer Bommel trok zich voorzichtig terug en verliet hoofdschuddend het Kunstpaleis.

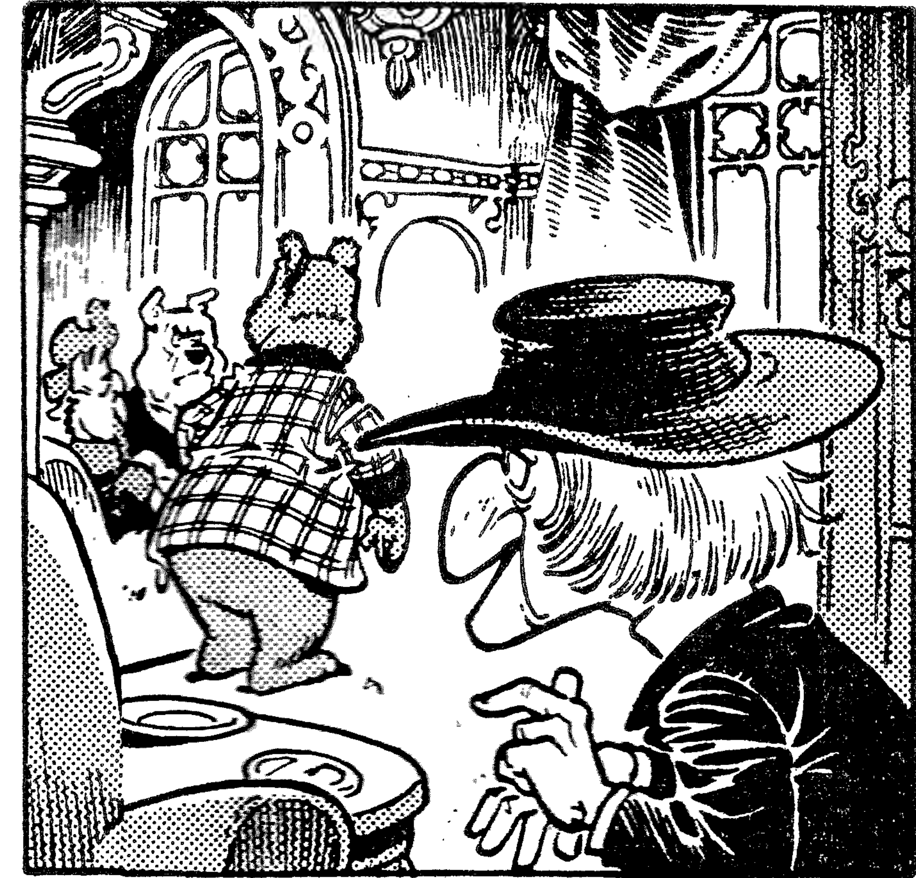
„Ik weet niet wat de heren bedoelen", sprak hij tot zichzelf. „Ik heb nooit een hoofd voor algebra gehad. Maar ze hadden het allebei over spijt. Het is gek, maar ik moet steeds aan spijtkruid denken en daarom ga ik op de Kleine Club maar een kopje koffie drinken. De Kunst heeft me niet erg veel goed gedaan".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

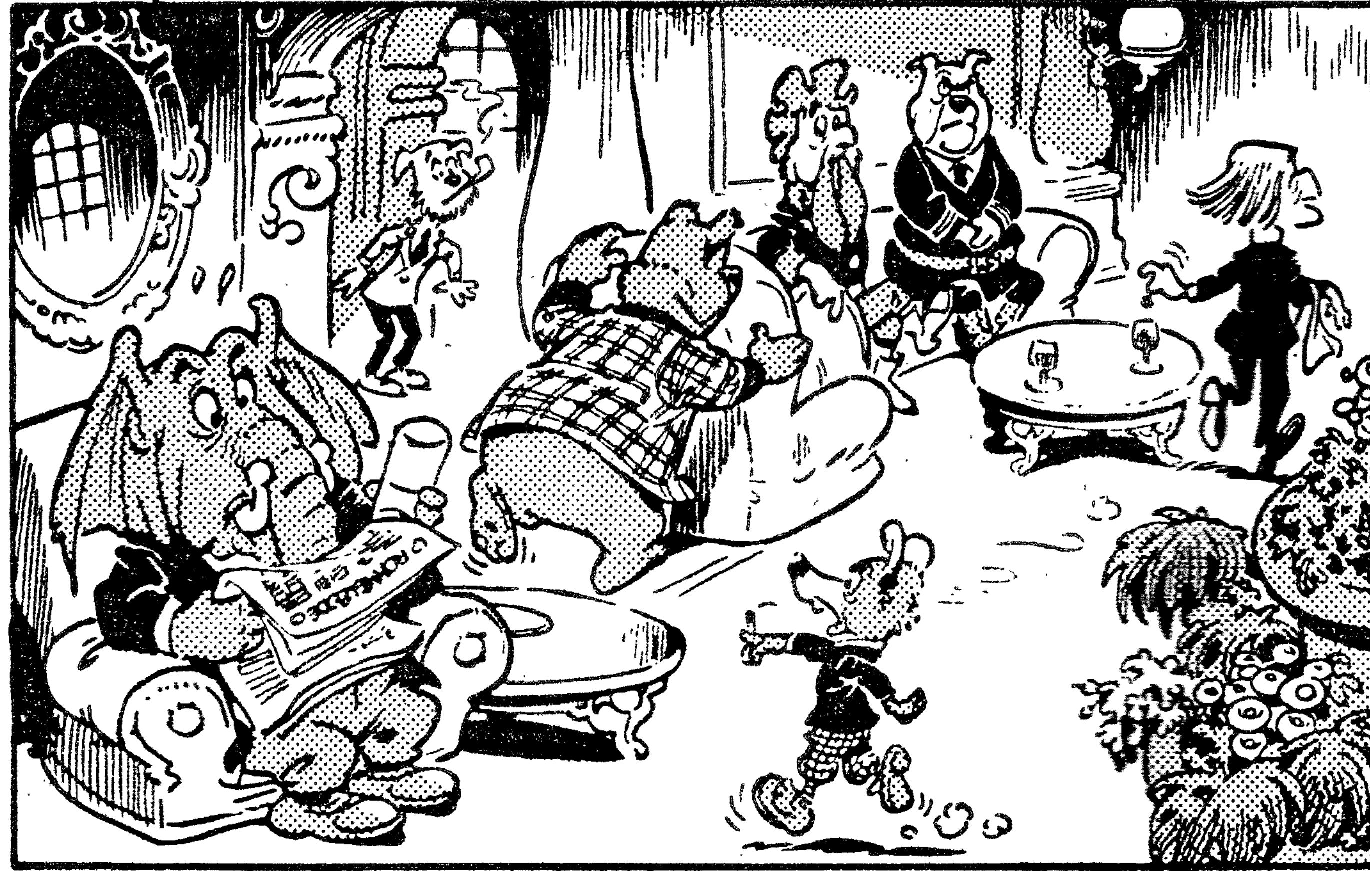

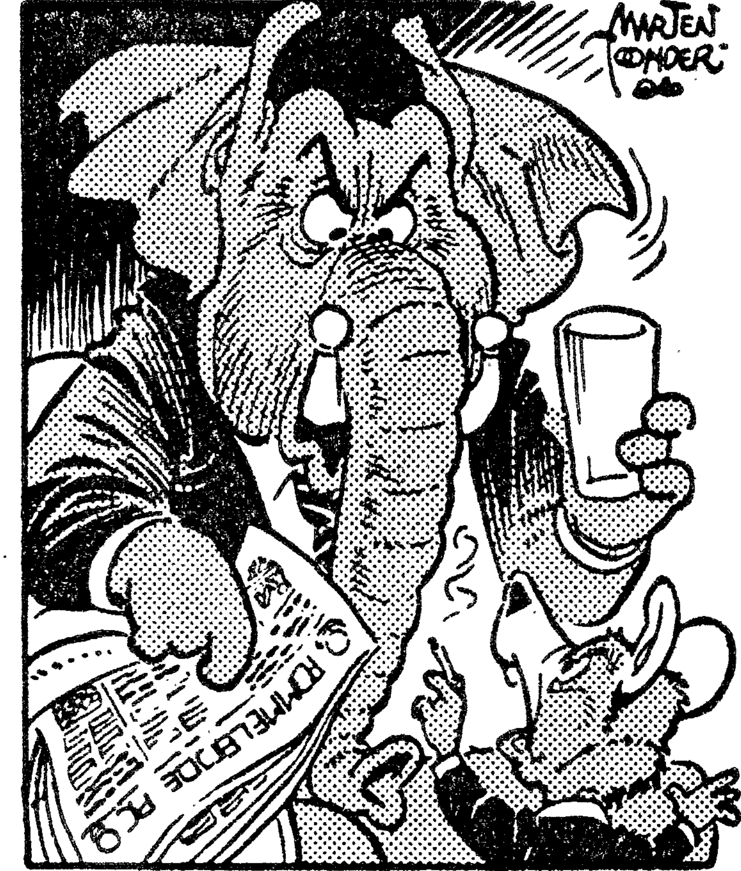
0792 — In de Kleine Club was het rustig, maar commissaris Bas kon zich toch niet helemaal ontspannen omdat hij de krant zat te lezen.
„Overal gedonder", mompelde hij wrevelig.
„Zeg dat wel", sprak de markies, die naast hem zat. „Het grauw roert zich. Zo hebben een paar rabauwen het zich gemakkelijk gemaakt in mijn schuur, die ik te koop heb staan. Ik verwacht dat ge daar wel even een einde aan zult willen maken, amice".
„Dat kan niet", zei de politiechef. „Het spijt me wel, maar de burgemeester is tegen zulke maatregelen".
De edelman betrok, maar voordat hij iets kon zeggen, mengde heer Ollie, die net was binnengekomen, zich in het gesprek.
„Dat geloof ik niet, hoor", riep hij uit. „De burgemeester heeft er genoeg van, dat heb ik heel fijn aangevoeld. Hij heeft net een tentoonstelling geopend en nu heeft hij spijt van zijn kunstitudes. Hij heeft spijt, bedoel ik, hoewel ik niet precies heb begrepen wat hij bedoelde".
„Parbleu", prevelde de markies. „Wat bedoelt ge eigenlijk, eh... Bommel?"
Heer Ollie keek een ogenblik sprakeloos naar de beide heren, die koel terugkeken. En zodoende zagen geen van drieën de somber geklede vreemdeling die onhoorbaar de zaal betrad.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

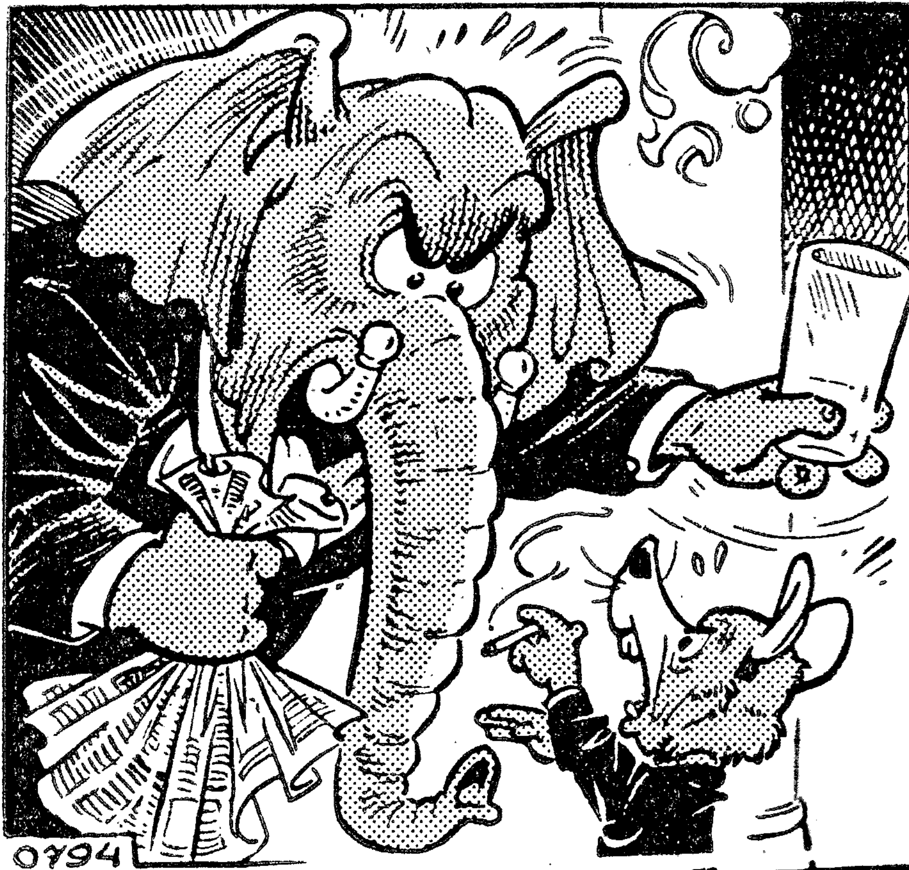

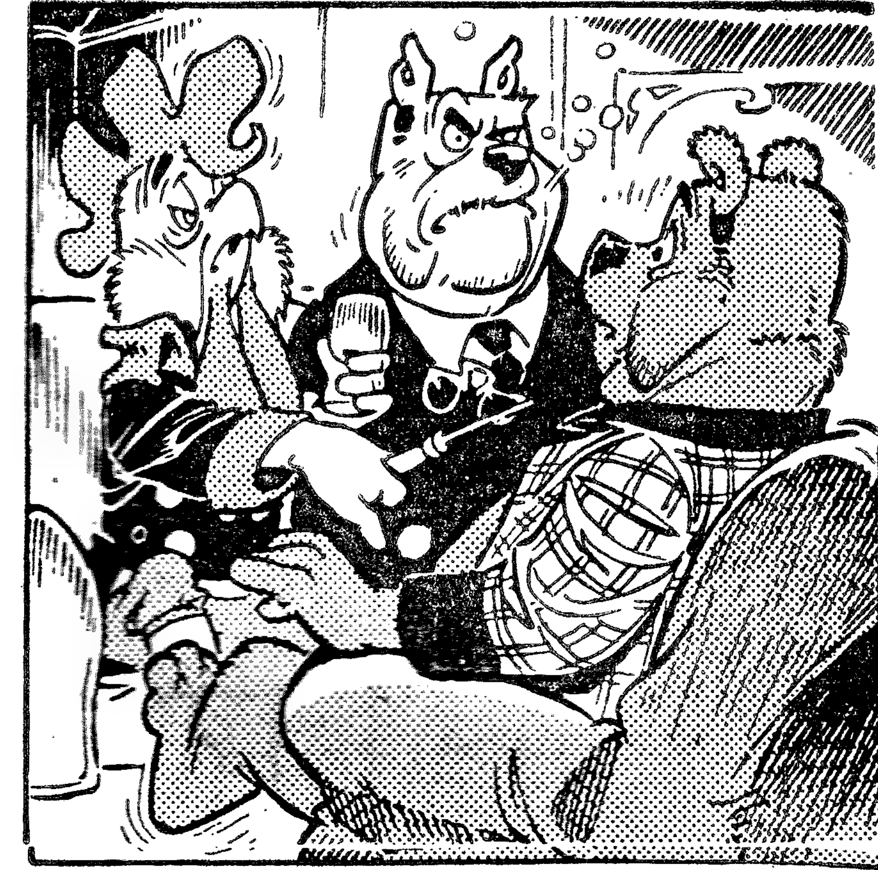
0793 Hoofdredacteur O. Fanth Mzn., die tevens eigenaar van de Rommeldamse Courant was, zat in een hoek van de zaal te lezen. Hij liet zich niet afleiden door het gesprek dat zich naast hem ontwikkelde, want hij was verdiept in de kunstrubriek en die eiste al zijn aandacht op. Daardoor had hij ook geen belangstelling voor de vreemde clubbediende die zich met zijn drank bemoeide, en hij schrok pas op, toen hij zijn glas geledigd had.
„Wat is dat voor onzin over frivole esthetische saus?", vroeg hij zich af. „Heeft dat iets met schilderen te maken?"
Op dat moment werd hij afgeleid door zijn speciale verslaggever Argus, die met grote passen op hem toeliep.
„Wat moet dat?", vroeg hij verontwaardigd. „Je weet toch dat ik hier niet gestoord wil worden? Je bent trouwens geen lid. Dat gaat niet, vriend. Het schijnt dat ik je te veel vrijheid heb gegeven en dat spijt me".
„Spijt?", riep de journalist. „Praat jij over spijt? Je moest eens weten, wat ik voel".
„Wat?", vroeg zijn werkgever opzwellend. „Ik betaal je niet om te voelen maar om te schrijven. Ga aan het werk!"
Argus gehoorzaamde niet. Hij richtte zich in zijn volle lengte op en riep met overslaande stem: „Werk? Noem je dat werk? De wartaal van allerlei onbenullen zwart op wit zetten? Ik zie het niet langer zitten, meneer Fanth. Taalmishandeling is het en daar heb ik spijt van. Die burgemeester van je heeft mijn geweten wakker geschud".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0794 Het is te begrijpen dat de hoofdredacteur boos werd. Hij rees toornig op en verfrommelde het ochtendblad, terwijl hij met zijn lege glas zwaaide.
„Jij spijt?", riep hij met grote stem. „Ik heb spijt. Spijt van de ruimte die ik jou geef voor je gezwam over allerlei poppers, die nu weer erg gelukkig zijn of die zo'n verdriet hebben".
„Maar daar hèb ik ook spijt van!", schreeuwde Argus. „Ik doe dat alleen maar omdat jij het zo goed vond voor je lezersbestand. Die hele krant van jou is onleesbaar".
„Het is jammer dat hier zo geroepen wordt", sprak heer Bommel, die een stoel had aangeschoven voor de gezelligheid. De beide heren tegenover hem antwoordden niet en dronken zwijgend hun glaasjes leeg.
„Jammer". herhaalde heer Ollie. „Omdat ik nu slecht verstaan word, bedoel ik. Terwijl ik juist iets belangrijks te bespreken heb".
De commissaris zette met een dreun zijn glaasje neer en de markies boog zich met een glazige blik naar voren.
„Uw besprekingen zijn nooit belangrijk, eh... Bommel", zei hij met schrille stem. „Uw verstaanbaarheid doet dus niet ter zake. Ik heb spijt van die tijd die ik aan u pleeg te geven".
„Juist", mompelde de politiechef. „Het lijkt me trouwens dat er met de drank geknoeid is. Ik kan mijn tijd beter gebruiken dan hier te zitten en naar onzin te luisteren. Het is plichtsverzuim en dat zit me dwars. Daar heb ik spijt van".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

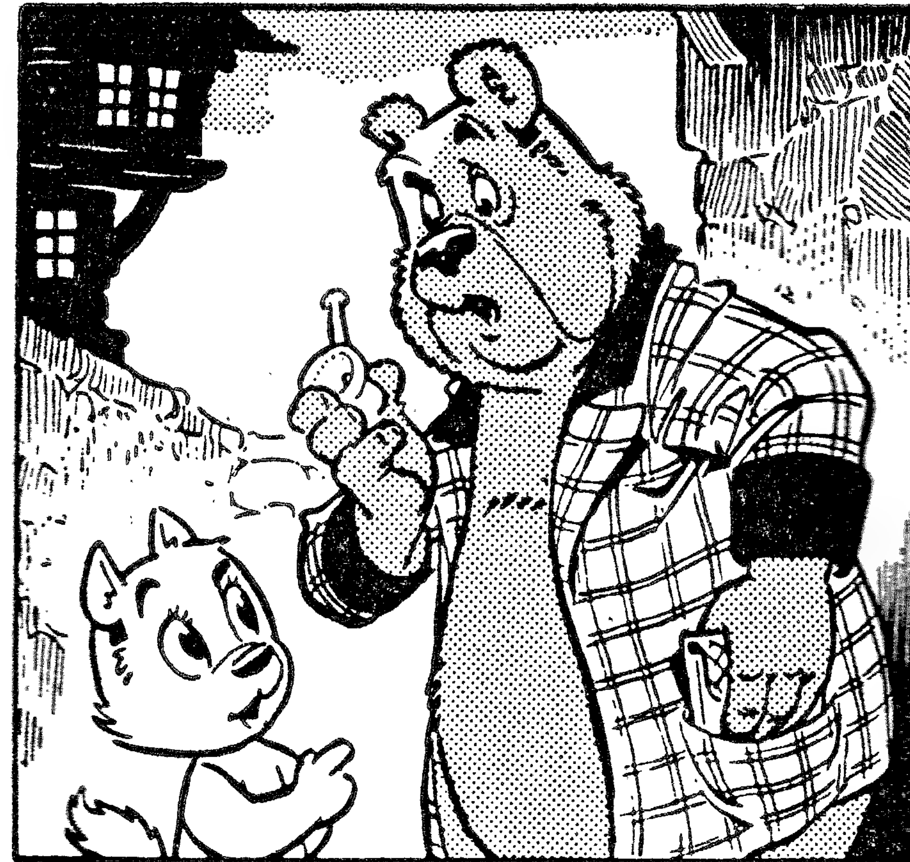

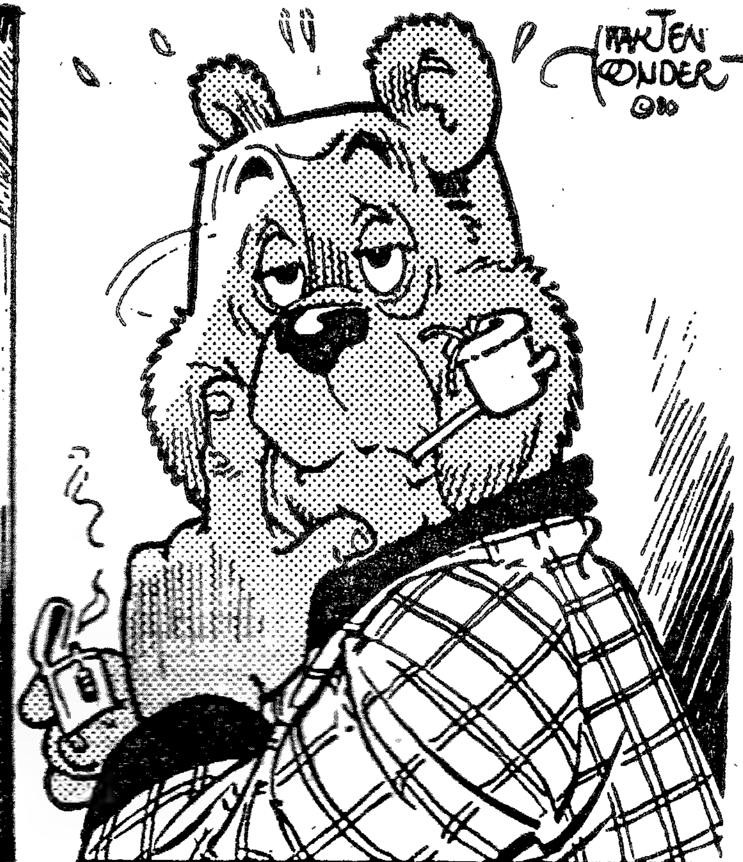
0795 De markies de Cantecler rees overeind en hief zijn lorgnon.
"Parbleu", sprak hij. "Uw spijt is terecht, Bas! Als ge uw plicht gedaan had, zou deze platte figuur geen lid van onze sociëteit zijn. Hij heeft zich hier in kunnen dringen door stuitend geldbezit. De voornamere kringen hebben geen geld, dat zal u bekend zijn. Het wordt hun ontfutseld door ambtenaren en andere schuimers. Zo gaat de oude beschaving ten onder. Maar men zal er spijt van krijgen. . ."
"Oho!", riep de commissaris opgewonden. "Dat gaat te ver! Ik trek één lijn met beambten als de heer Dorknoper, die stipt hun moeilijke plicht doen. Waar zouden we blijven als de wet niet werd nageleefd? Gezag moet er zijn en het spijt me dat ik soms een oogje toe doe wanneer ik hier op de club met onsociale elementen praat".
"Onsociale elementen?", kreet de edelman. "Wie bedoelt ge, amice?"
Heer Ollie luisterde niet langer. Hij stond op en begon zich onopvallend naar de uitgang te begeven. Zodoende passeerde hij hoofdredacteur Fanth, die nog steeds bezig was de verslaggever Argus te overschreeuwen, en beklemming maakte zich van hem meester.
"Hier kan men zich niet ontspannen, als heer zijnde", zei hij bij zichzelf. "Wat is er toch een narigheid op de wereld. Allemaal ruzie en gescheld. En Waarom?"
Zo tobbend verliet hij het eens zo rustige gebouw en stapte de straat op, waar hij werd opgemerkt door Tom Poes, die daar toevallig liep.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

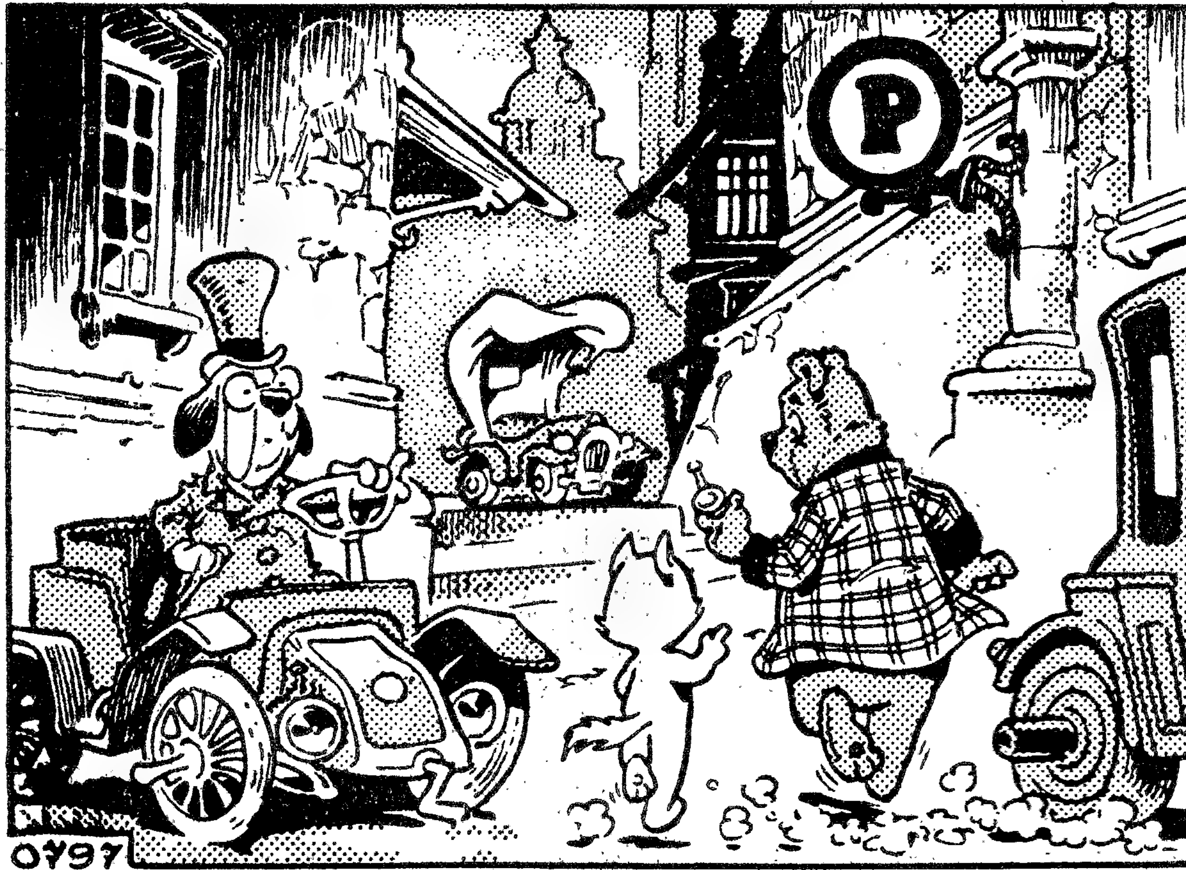
0796 "Is er iets?", vroeg Tom Poes. "U kijkt zo bedrukt."
"Geen wonder, jonge vriend", zei heer Bommel. "Overal waar ik kom is ruzie".
"Waarom?", vroeg Tom Poes.
"Dat vraag ik me ook af", mompelde heer Ollie. "Vooral na de bekentenis van Joost. Toen ben ik naar de opening van Terpen Tijn gegaan, die zei dat zijn kunst bedrog was, terwijl de burgemeester zijn redevoering waardeloos noemde. En commissaris Bas is niet veel beter, want die luistert naar sociale elementen zodat ik niet meer weet waar ik aan toe ben".

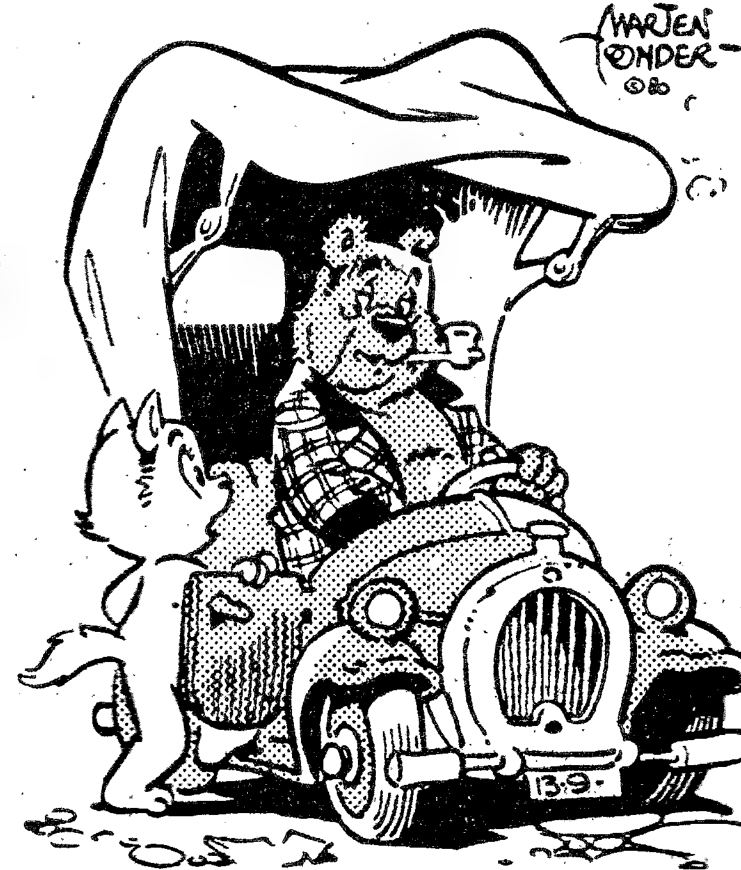
"Hm", zei Tom Poes. "Waarom doen ze dat?"
Heer Bommel begon nadenkend zijn pijp te stoppen, maar voordat hij de brand erin had gestoken, werd hij door een gedachte getroffen.

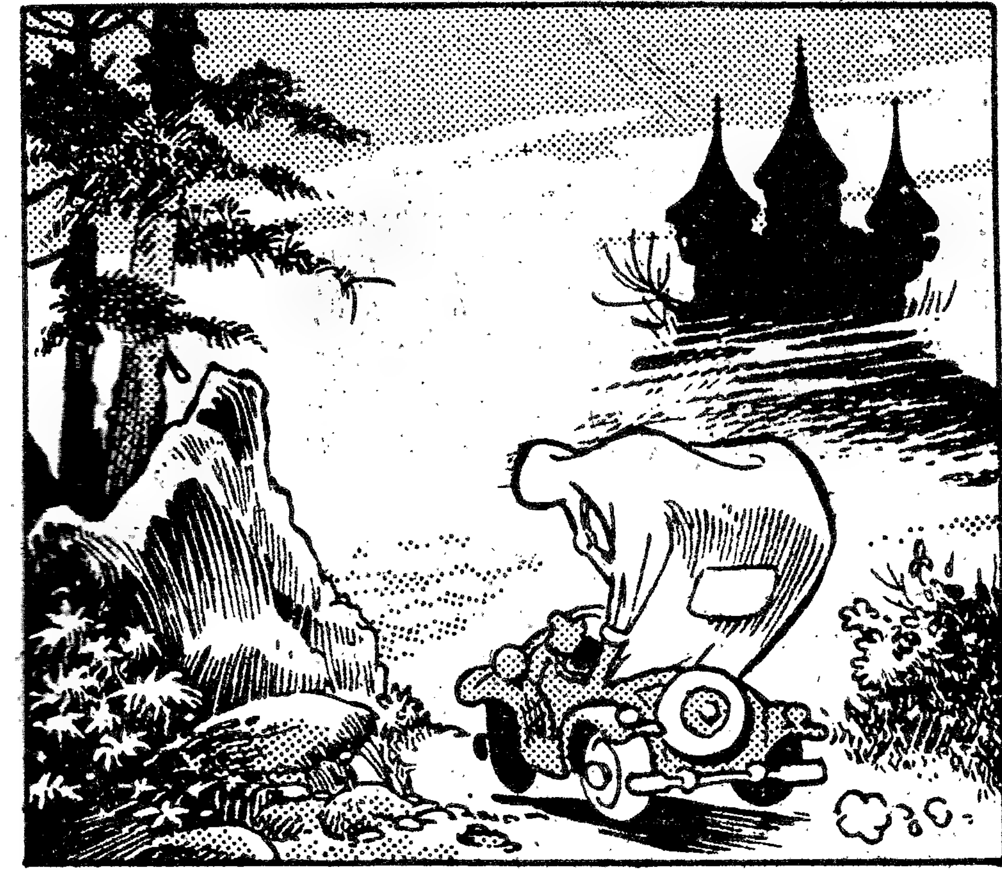
"Ze hebben spijt", prevelde hij. "Nu ik er eens goed over nadenk is dat het. Daar praten ze allemaal over, over spijt bedoel ik. Maar dan moet er iets fout zijn, want het maakt ze niet beter. En dat zou toch moeten, zeg nu zelf".
"Spijt", herhaalde Tom Poes. "Dat herinnert me aan iets".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

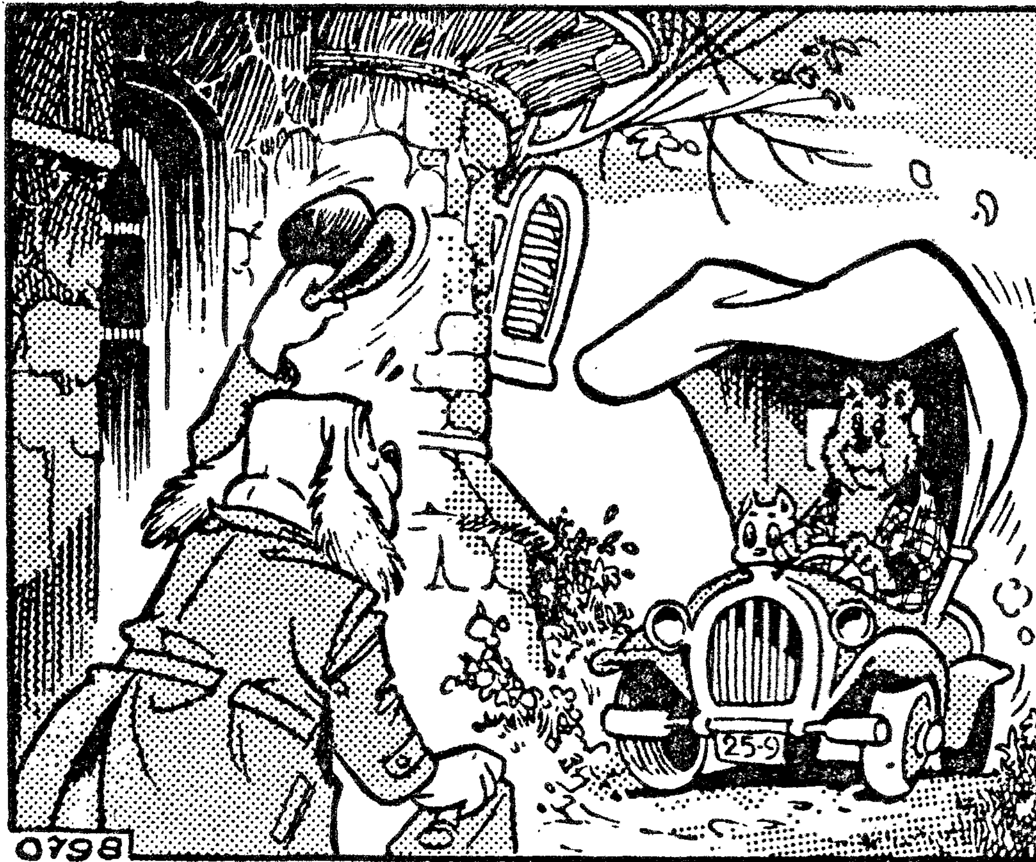

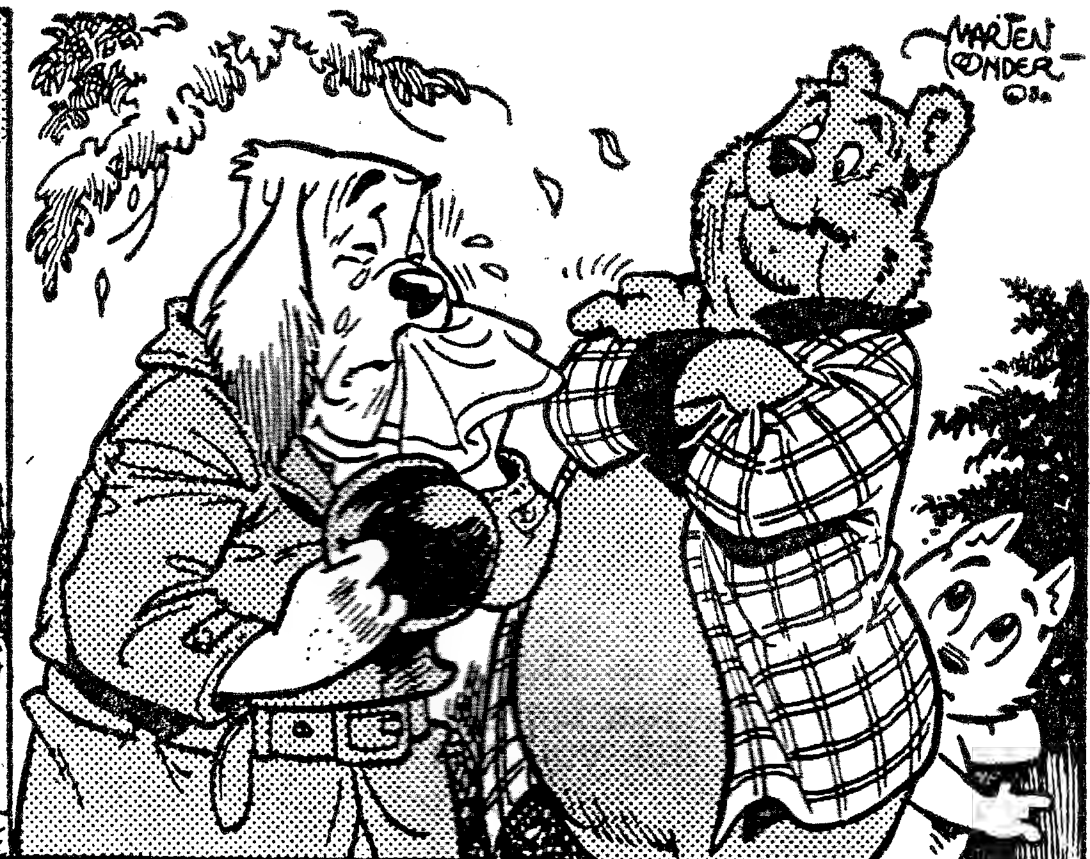
0797 "Al die spijt doet me aan de spijtlijster denken", zei Tom Poes, toe hij met heer Ollie naar het pleintje liep waar de Oude Schicht geparkeerd stond. "En aan het spijtkruid waar u het over had".
"Kijk, dat is nu heel gek", zei heer Bommel. "Ik dacht precies hetzelfde". Hij klom in zijn voertuig en startte de motor.
"Spijtkruid", herhaalde hij. "Maar hoe kan dat? Ik begrijp wat je bedoelt, maar ik weet niet... Ik begrijp het niet, bedoel ik".
"Er moet een verband zijn", stelde Tom Poes vast. "Ik herinner me de lokpieper. En ook de Zwarte Zwadderneel, die zo'n belangstelling voor het spijtkruid had. U hebt hem naar de plek gebracht waar het groeide. Waar was dat?"
"Juist ja, daar heb ik hem naar toe gebracht", gaf heer Ollie toe. "Maar hij was nogal onbeleefd en hij heeft me weggestuurd alsof ik een gewoon iemand was, terwijl ik toch met hem de wereld wilde gaan verbeteren".
Hij gaf gas en al spoedig reden ze over de weg die naar Bommelstein leidde.
"Dat is het natuurlijk", zei Tom Poes, toen het oude slot tenslotte in zicht kwam. Die Zwadderneel zit hierachter; achter al die ruzies bedoel ik. Weet u de plek nog, waar dat kruid groeide?"
"Nu praat je naar je verstand hebt", sprak heer Ollie terechtwijzend. "Hoe kan iemand als heer Zwadderneel achter ruzies zitten? Hij wil de wereld verbeteren, net als ik, zodat hij wel hoogstaand moet zijn. Maar aan de andere kant zat hij wel achter het spijtkruid, dat moet ik toegeven".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0798 De Oude Schicht reed de heuvel naar Bommelstein op en daar werd de bediende Joost zichtbaar. Hij stond verloren met zijn koffertje voor de vergrijsde muren, maar toen hij het voertuig zag naderen, nam hij haastig zijn hoed af.

"Wel, wel", zei heer Bommel, uit de auto stappend. "Hoe durf je daar rond te hangen, terwijl je op staande voet moest vertrekken na alles wat je me hebt aangedaan, zodat ik nu overal alleen voor sta?"

"Ik hang niet rond, heer Olivier", sprak de knecht met verstikte stem. "Ik kom u vragen mij te verschonen. Het was allemaal héél betreurenswaardig en ik heb veel spijt van mijn gedrag, als u mij toestaat..."

De aandoening werd hem te machtig en met bevende hand trok hij een zakdoek te voorschijn.

"Het is wat moois", zei heer Bommel onthutst.

"Werkelijk, het spijt me vreselijk", hernam de brave bediende schreiend. "Het vreet me, waardoor ik last heb van hartwater, met uw goedvinden. Ik hoop dat u mij zult vergeven. Mag ik het nog eens proberen? Geen hupsakee-koffie meer en geen foezel, dat zweer ik u. En een andere kruidenier, want ik zie nu in dat de heer Grootgrut niet deugt".

Heer Ollie richtte zich op en er verscheen een mooie glimlach op zijn gelaat.

"Goed, Joost", sprak hij goedig. "Ik zal met de hand over het hart strijken".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0799 Joost droogde zijn tranen en beklom ijverig de stoep om aan het werk te gaan.
"Dat is nu toch mooi", sprak heer Bommel met stille stem. "Het is prettig als iemand tot inkeer komt wanneer hij een heer leed heeft gedaan, wat jij? Vooral als de maaltijd moet worden klaargemaakt. Inkeer, daar gaat het om, net als heer Zwadderneel zei".

"Hm", zei Tom Poes. "Zwadderneel, hè? Er zit een verband tussen deze dingen. Allerlei soorten spijt..."
"Een verband?", vroeg heer Ollie. "Ik begrijp niet wat je bedoelt. Allerlei soorten spijt? Spijt is spijt en berouw is toch iets heel moois?"
"Dat ligt er maar aan", zei Tom Poes. "Als Zwadderneel er iets mee te maken heeft, kunt u beter afwachten hoe het afloopt. Ik zou de groeiplaats van die spijtplanten wel eens willen weten..."
"Onzin", hernam heer Bommel. "Mijn goede vader zei altijd: 'Ollie, jongen, het berouw komt na de zonde'. En daar heb ik me altijd aan gehouden op mijn voorbeeldig levenspad. Kom, laten we naar binnen gaan, want het begint te regenen".
Dat was waar. Achter de westertoren viel een klein buitje en daaronder kon men een stemmig geklede gedaante waarnemen, die met misnoegen had toegeluisterd.
"Dit bevalt me niet", mompelde deze. "De houding van de bediende duidt op een verslapping van het berouw. Het spijtzaad werkt te spoedig uit, ik zal mijn heilzame arbeid moeten versnellen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0800

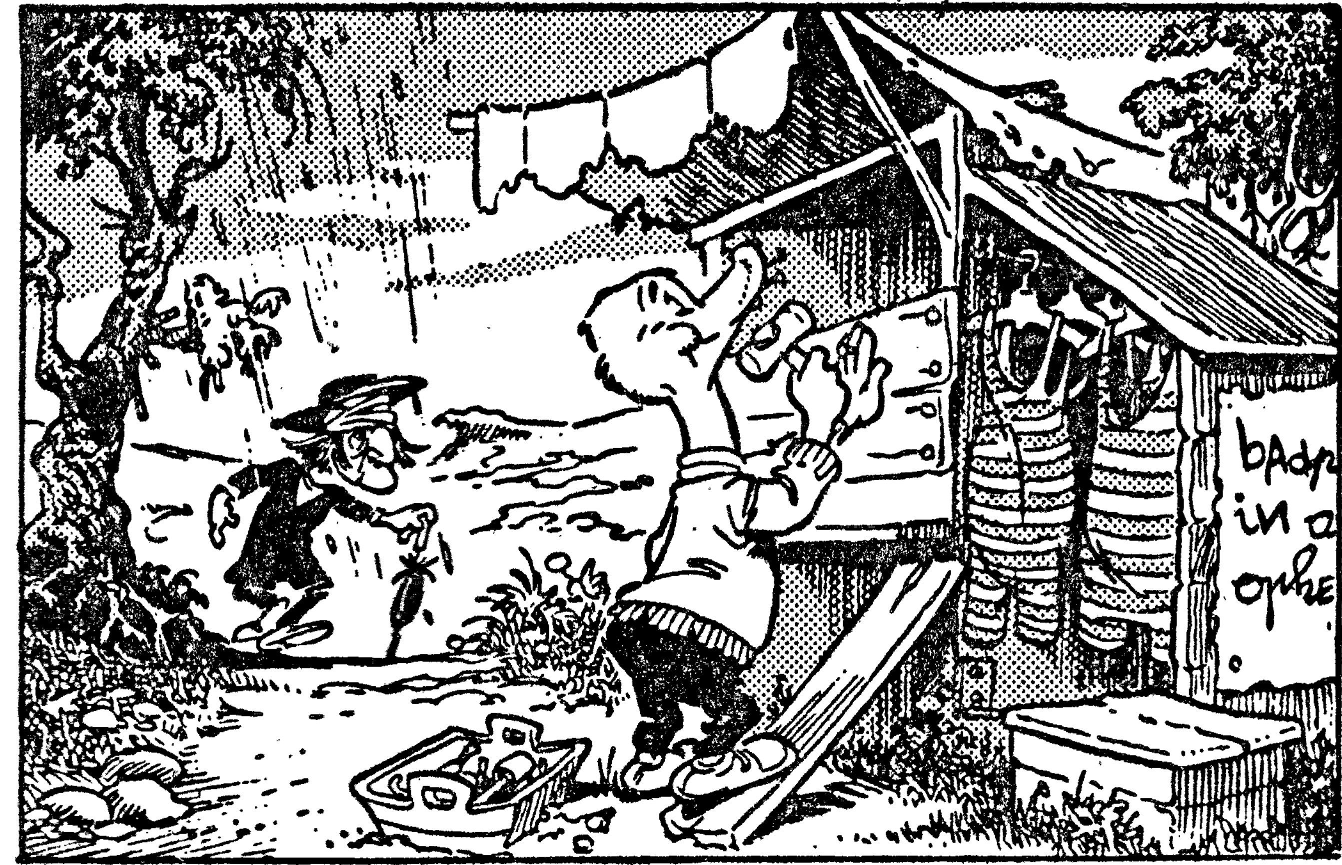
0800 De heer Zwadderneel voegde de daad bij het woord. Tegen het vallen van de duisternis bevond hij zich tussen de heuvels waar het spijtvitus groeide. Duistere wolken dreven langs de maan en een zachte regen viel op zijn gestalte, maar zonder zich daaraan te storen verzamelde hij spijtzaad, dat hij in een gereedstaande zak wierp.
"Wie had kunnen denken dat de spijt zo spoedig zou verslappen", klaagde hij. "Het begon zo mooi, met uitslaande wroeging en knersing der tanden. Maar voor oprechte verbetering moet men tot volledige inkeer komen. Wening is niet genoeg; voosheid en slechtigheid moeten met bezemen uit het innerlijk worden gekeerd. En daarvoor is een lange tijd van zelfonderzoek nodig".
Zo denkende werkte hij ingespannen door en ten slotte tilde hij met moeite de gevulde buidel op de schouders.
„Helaas", kreunde hij. „Deze taak is te zwaar voor het zwakke vlees. Het gewicht van zoveel spijtzaden zal mij de rug breken..."
Dat waren zwarte gedachten en hij was dan ook niet verbaasd toen er plotseling een zware dreun door zijn schedel voer en het hem zwart voor de ogen werd.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

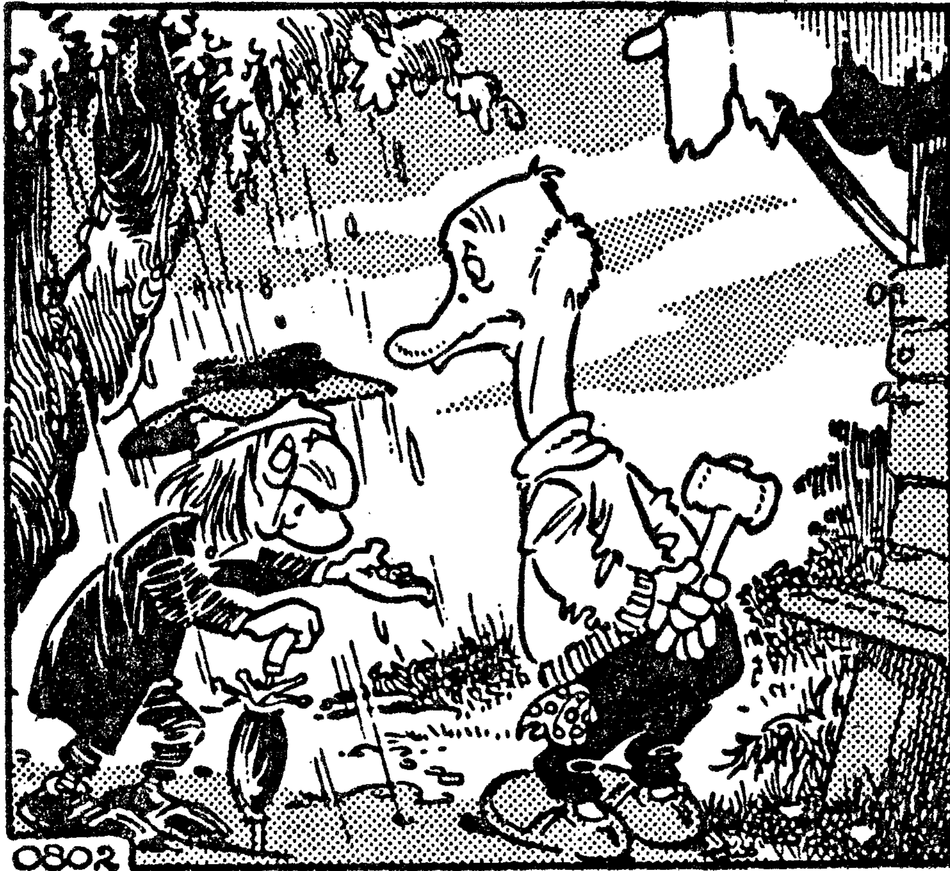

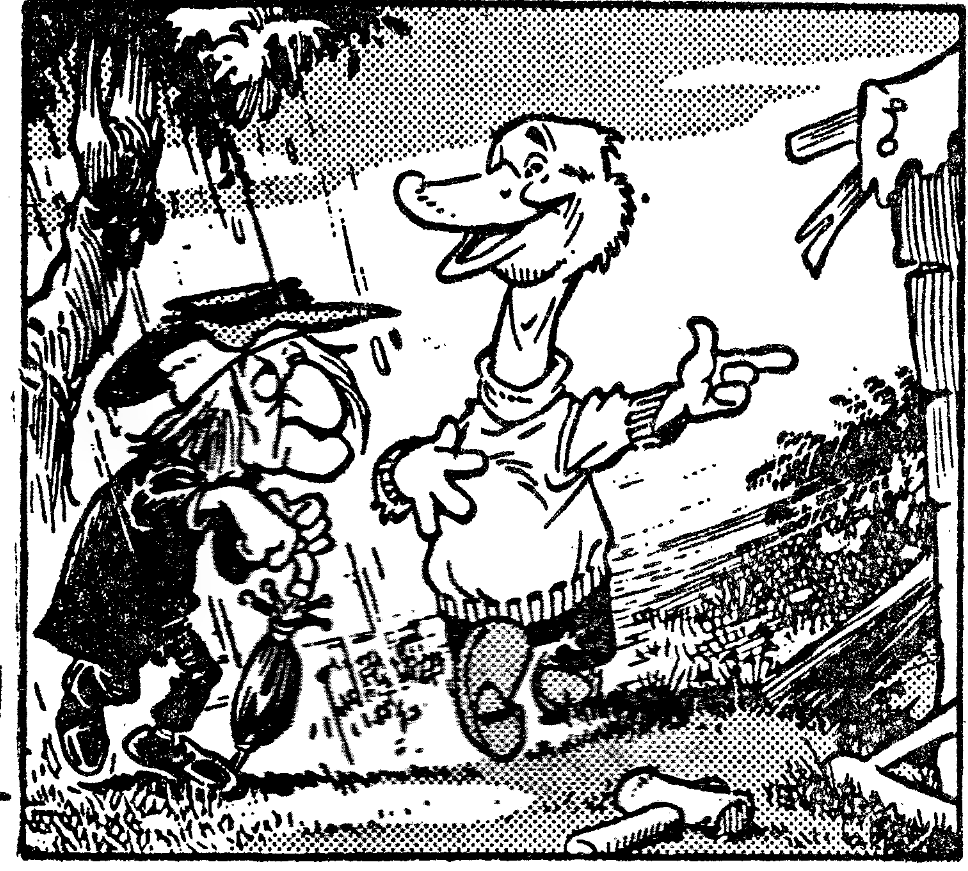
0801 Toen de Zwarte Zwadderneel weer bijkwam, was de morgen reeds aan het krieken en de zachte regen had hem geheel doorweekt. Erger was echter de buil op zijn hoofd, die akelig bonkte toen hij begon te denken.
"Ik vreesde reeds dat het te veel zou zijn", mompelde hij, terwijl hij zich met trekkende mondhoeken oprichtte. "De last van het spijtkruid heeft mij gebroken. Het was hovaardij om alles alleen te willen doen en deze zwelling is de straf voor mijn verwatenheid".
Voorzichtig betastte hij zijn kwetsuur, zodat de sterren hem uitsloegen, en toen stond zijn besluit vast.
"Ik zal hulp moeten hebben", hernam hij. "De spijt voor mijn overmoed knaagt aan mijn schedel en berouw overmant mij. Ach, ik vrees dat ik spijtzaad heb binnengekregen. En dat, terwijl ik reeds verscheurd word door wroeging en eeuwige regen. . ."
Zo klagende vervaardigde hij een verband van zijn lijfgoed en nadat hij daar de resten van zijn hoed op geplaatst had, begaf hij zich op weg.
Het geluk was met hem, want na een poosje kreeg hij op de heide een kraam in het oog, die net door de eigenaar dichtgetimmerd werd. "Ophefinguitferkoop", meldde een aanplakbiljet. "Batpaken in ale maaten".
"Juist", stelde de heer Zwadderneel vast. "Deze gevallen ondernemer is degene die mij zal kunnen helpen in mijn zegenrijk werk".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

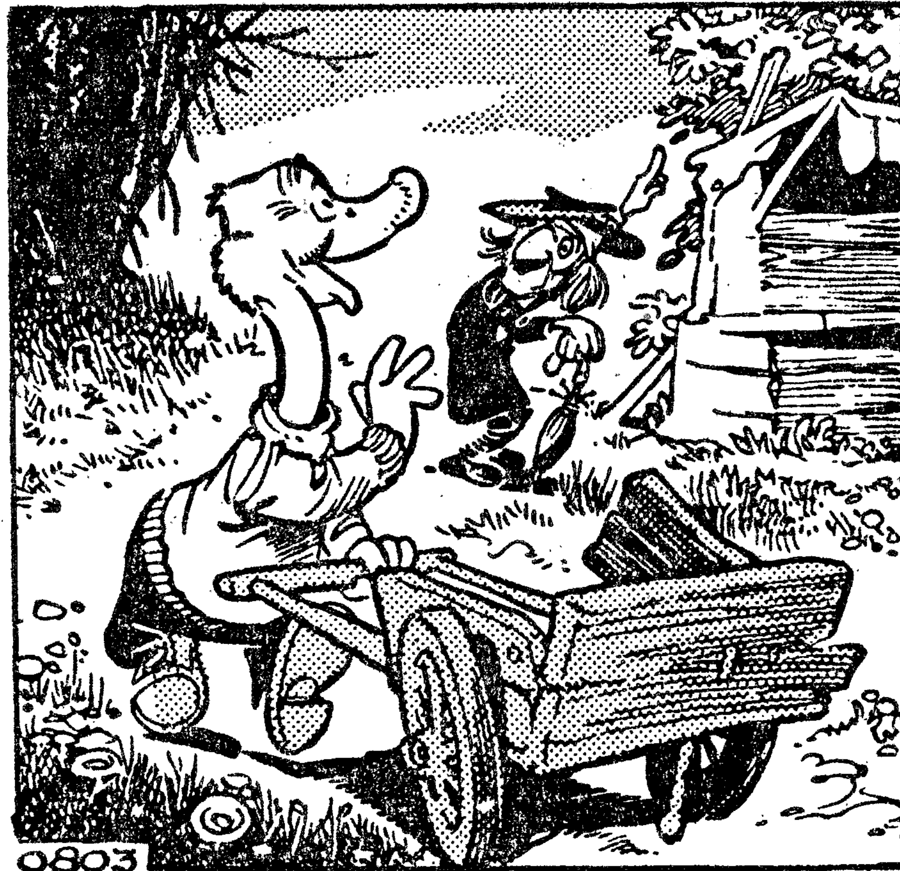

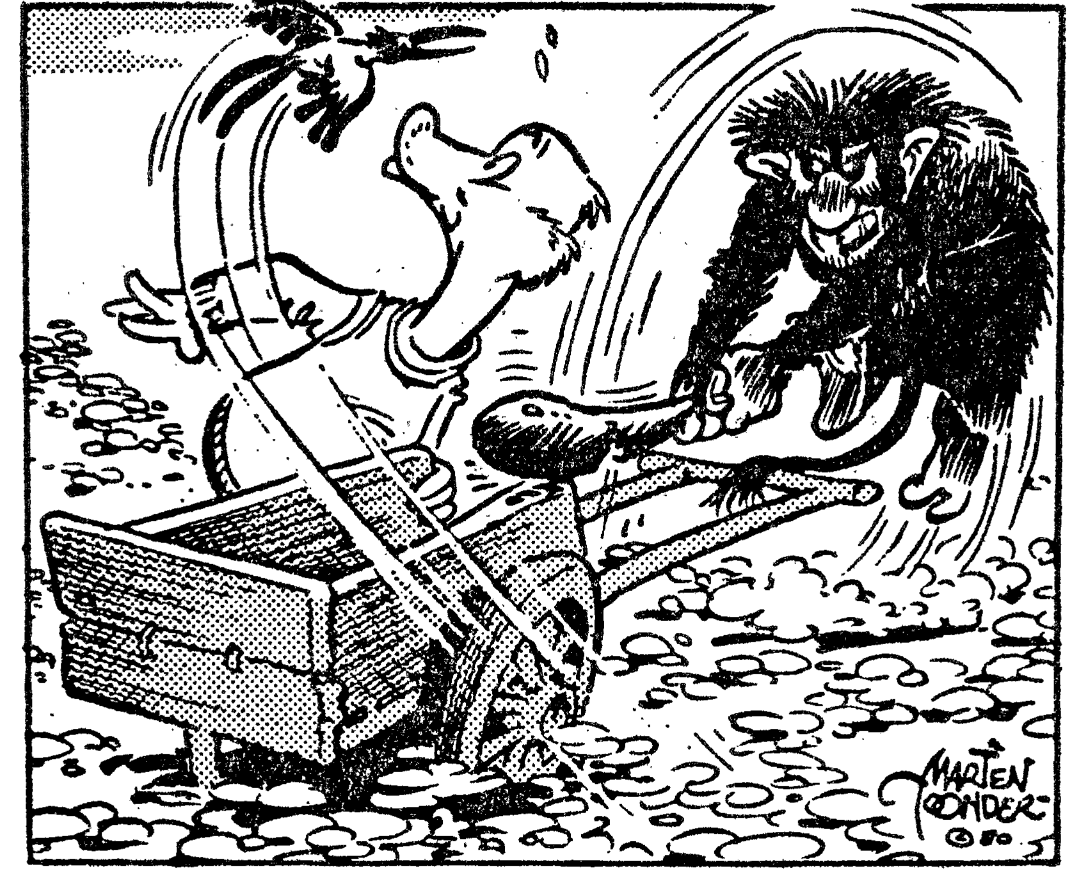
0802 De zwempakkenverkoper Waggel werd in het dichttimmeren van zijn kraam gestoord door een voorbijganger die hem vroeg of de zaken slecht gingen.
"Niet zo enig, hoor", gaf de ondernemer toe. "Een poosje geleden kon ik een mooie stapel badpakken op de kop tikken. Die lagen naast een handkar op de belt, je weet wel. Maar de zaken gaan reuze slecht. Zekers te veel regen, hè? En nou vinnik er niks meer an en nou ga ik wat anders zoeken".
"Dan kan ik u misschien helpen, broeder", zei de vreemdeling deelnemend. "Er ligt een zegenrijk arbeidsveld op u te wachten. We gaan samen de wereld tot berouw en boete brengen; u en ik. Kijk, neem een heilzaam kruidje, dat zal u helpen bij uw inkeer".
Zo sprekende stak hij een hand uit die met zaden gevuld was, en Wammes Waggel wierp ze, zonder zich te bedenken, in zijn keelgat.
"Hihihi", sprak hij. Wat mal. Ik heb geen inkeer, maar wel honger. En ze zijn best lekker, als er meer waren".
"Daar gaat het nu juist om", zei de ander. "We moeten veel van dit zaad hebben, héél veel. Alleen kan ik dat niet aan, want mijn vlees is te zwak en te winderig. Maar met behulp van een jongere en sterkere. . ."
"Dat treft", riep Wammes blij. "Dat ben ik, en ik wil best, hoor. En nou zie je maar hoe slim het is om een kar mee te nemen, als je die op de vaalt vindt. Zoiets kan toch maar te pas komen, hè?"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0803 Wammes haalde van achter zijn kraam een vervallen handwagen te voorschijn en de heer Zwadderneel legde hem zo duidelijk mogelijk uit hoe hij naar het spijtzaad kon komen.
„Niks an", zei de jonge ondernemer. „Dat piep ik zo, hoor. En deze wagen knarst wel een beetje, maar er zitten wielen onder, hè? En daardoor kan-ie rijden. Zodoende".
„Ik zal hier op u wachten", riep de ander hem na. „Maar haast u, broeder. De wereld schreeuwt om de knagende worm des gewetens".
„Wat mal", zei Wammes. „Dan had ik het toch zekers moeten horen?"
Hij dacht hier echter niet lang over na, want het besturen van zijn voertuig eiste meer aandacht op dan hij gedacht had. Vooral omdat het linkerzijschot losraakte en lelijk naar boven stak, toen hij op de plaats van bestemming aankwam.
„Dat is nou niks enigjes", klaagde Wammes. „Als ik nu wat in mijn wagen gooi, valt het er zó weer uit. Dat is geen werk. Had ik nou maar mijn hamer meegenomen, daar kan je alles mee vastkloppen . . ."

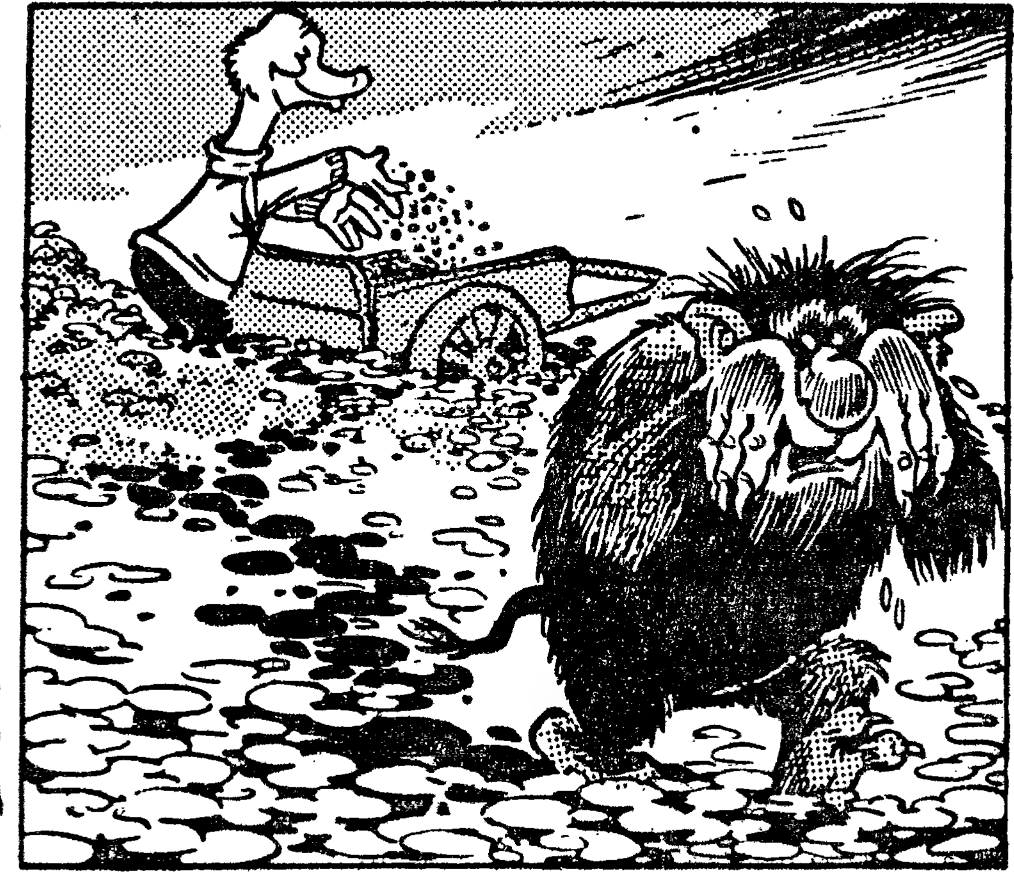
Op dat ogenblik werd zijn aandacht getrokken door een vogel die naast de kar zaadjes had zitten pikken, maar die nu ergens van scheen te schrikken. Het dier vloog met een rauw gekrijs weg en toen de wagenvoerder verbaasd opkeek, kwam er een zware knuppel neer op de plek waar even tevoren zijn hoofd geweest was.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0804 Wammes hoorde de knots op het hout van zijn wagentje terecht komen en hij keek verrast om. Zodoende werd hij een vreemdeling gewaar die enigszins beteuterd naar zijn gebroken knuppel stond te staren en daarbij grommende klanken uitstiet.

„Wat reuze knap!", riep Waggel uit. „Precies goed geraakt. Enig hoor. Hoe doe je dat?"

„Grompf", sprak de ander en Wammes begon hem warm de hand te schudden.

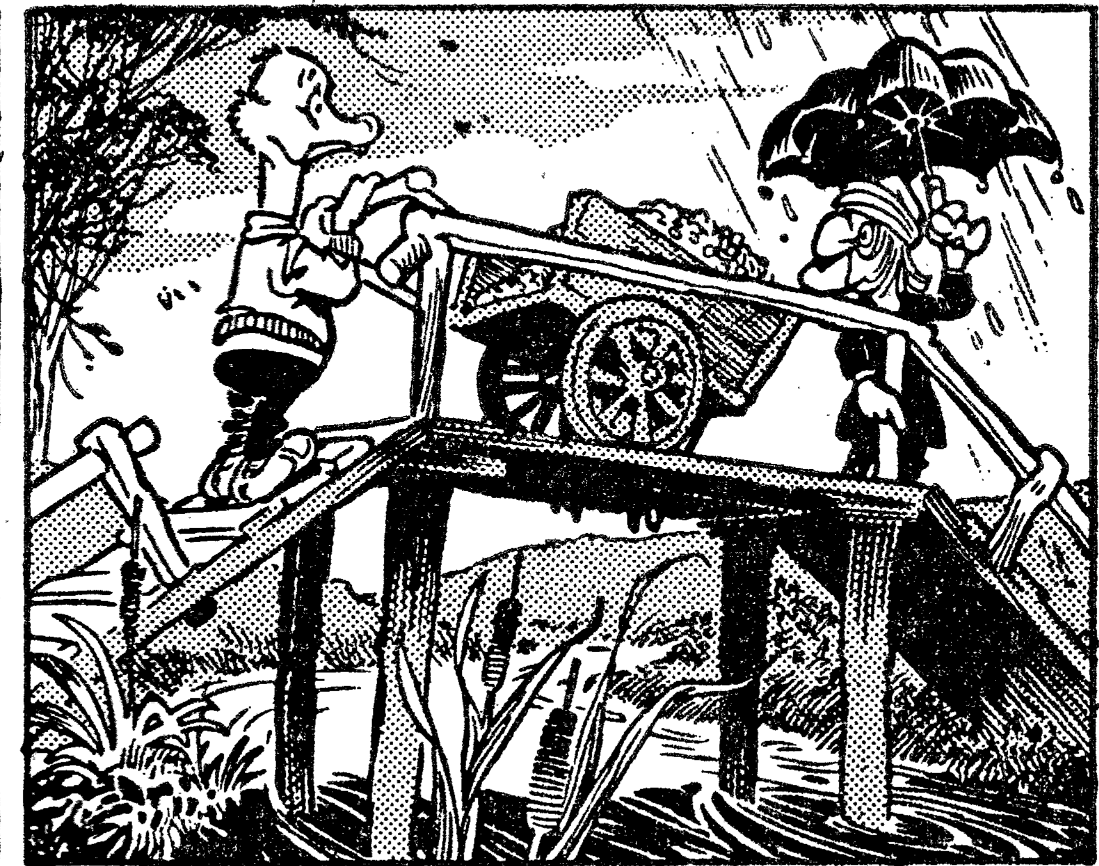
„Wat aardig van je", riep hij blij. „Nou hoef ik niet weer helemaal terug voor een hamer. En jij kan veel beter slaan dan ik, want jij bent in één keer klaar en ik sla altijd eerst een poosje op mijn vingers. Dank je reuze, hoor!"

De ander zei niet eens 'graag gedaan', of zoiets beleefds. Hij draaide zich om en verwijderde zich ingezakt door het groen, terwijl hij in schreien uitbarstte. Dat was natuurlijk geen wonder, want het verdorven en door spijt verscheurde wezen had nog nooit vriendelijkheid ontmoet,.zodat het plotseling zijn houvast kwijt raakte. Maar Wammes Waggel had daar geen erg in. Nu zijn wagen weer heel was, bègon hij hem ijverig met spijtzaad te laden.

Heer Bommel en het spijtlijden

0805 De heer Zwadderneel zat in de beschutting van de dichtgetimmerde kraam naar het tikken van de regen te luisteren. Dat werd echter na enige tijd overstemd door gepiep en gekraak en daar verscheen de afgedankte handkar weer over de heuvel, volgeladen met spijtzaad.

"Dat is nu mooi", riep hij uit. "Wat is dat nu mooi van u, broeder! Uw loon zal duizendvoudig zijn".

"Dat hoeft niet, hoor" zei Wammes. "Van zovéél heb je alleen maar last. En als die aardige meneer er niet geweest was, zou de wagen even goed weer zijn leeggelopen en dan was ik nou nog bezig. Maar honger heb ik wel".

"Kom, kom", sprak de ander met trillende stem. "Dit is hulp aan een door spijt verscheurde, die niet in staat is zelf zegenrijk werk te doen wegens zijn verpletterend berouw, dat hem de schedel splijt. Dat zal niet onbeloond blijven!"

"Gossie", mompelde de karvoerder onder de indruk.

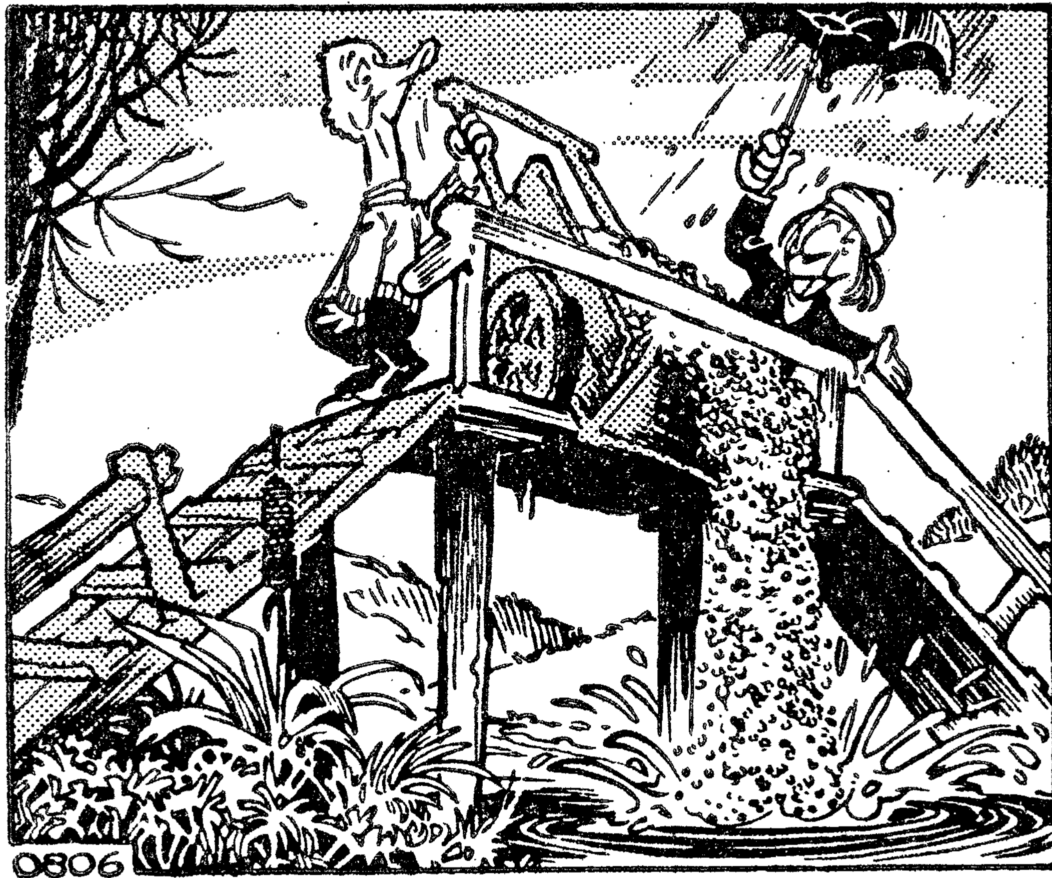
"Kijk", hernam de heer Zwadderneel, "als u nu even uw vrachtje naar die brug daar rijdt, krijgt u gratis en voor niets zoveel zaden als u maar dragen kunt".

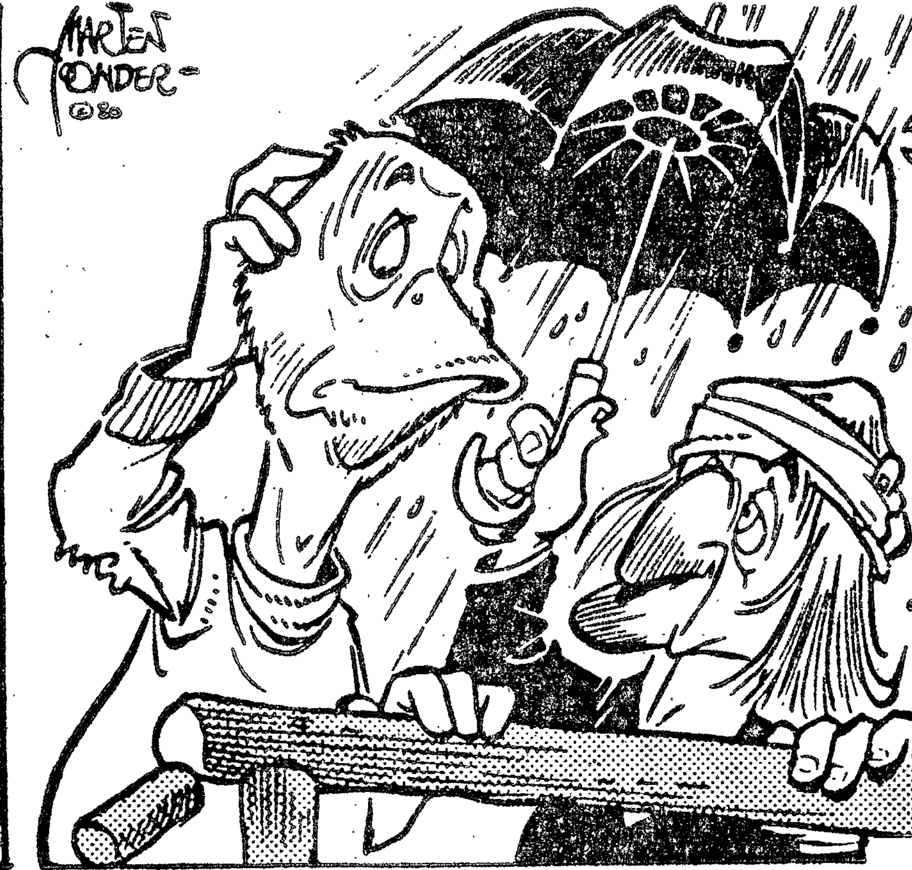
Het is te begrijpen dat Wammes er onder de indruk was van zo'n rijke beloning en vol blijdschap haastte hij zich het wagentje tegen de brug te duwen.

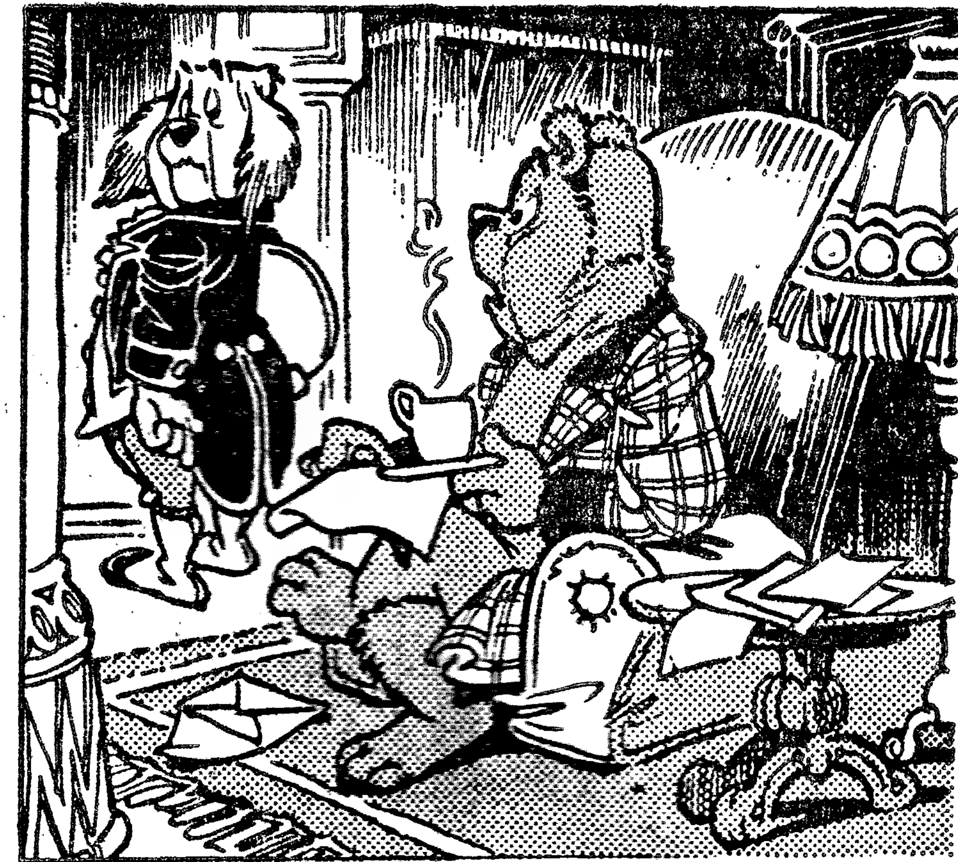
"Tot zover", beval de ziener. "Van hieruit kunnen we ons zendingswerk in het groot voortzetten. Wees zo goed uw lading in de rivier te storten, broeder. De zaden lossen vanzelf op".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

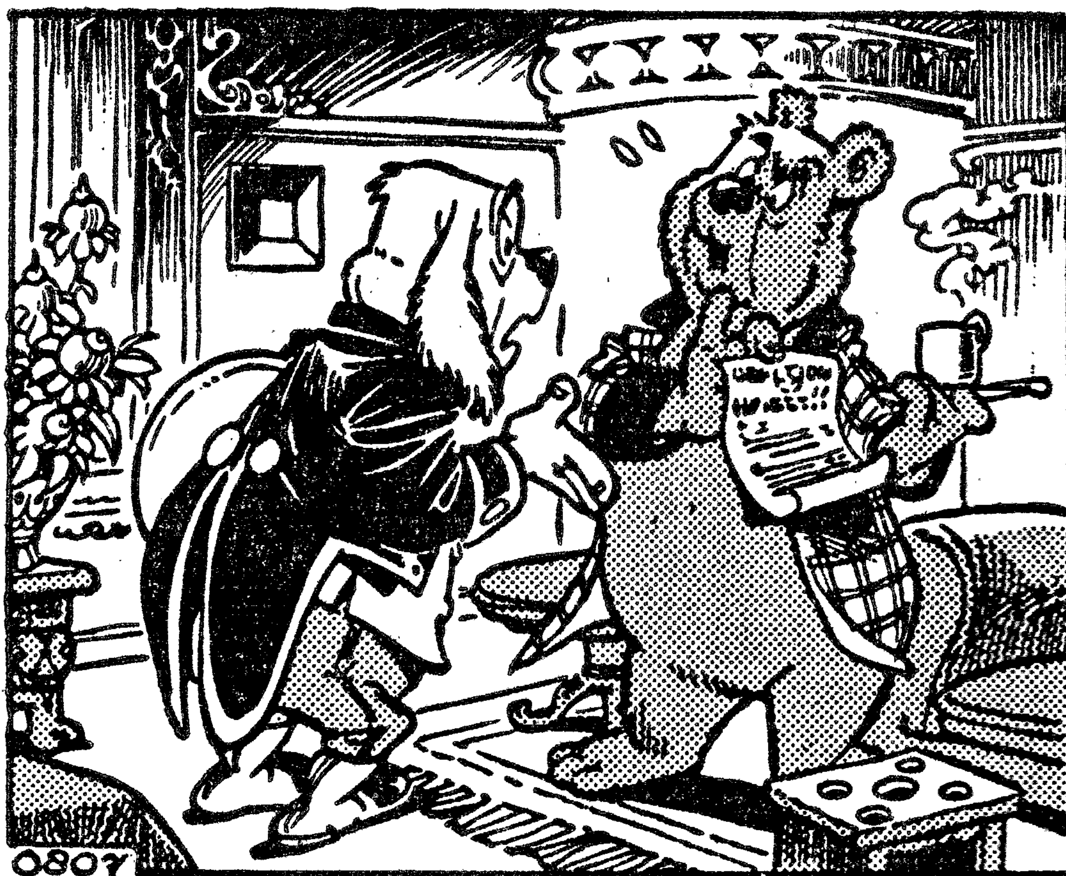
0806 Het is te begrijpen dat Wammes het helemaal niet leuk vond om zijn lading zo maar in de rivier te gooien.
"Waarom moet dat nou?", vroeg hij. "Het was reuze veel werk, hoor. En ik dacht dat het tegen scheuren was en pletterbrouw en zo. Reuze zonde, want in het water smelt het".
"Doe nu maar wat u gezegd wordt, broeder", vermaande zijn metgezel. "Dit alles leidt tot zegen, vooral omdat de stroom vlugger werkt dan onze zwakke krachten".
Zijn volgeling gehoorzaamde met tegenzin, zodat even later de hele lading spijtzaden in de rivier de Rommel terecht kwam.
"Dat is alles", zei Wammes. En tòch vind ik het niks enigjes, want ik heb niet eens wat gehad, en ik heb honger".

"Ach, dat spijt me", sprak de heer Zwadderneel. "Een kleine fout, die me berouwt. Het enige zal zijn om nòg zo'n lading te halen. Dan krijgt u twee maal zoveel zaden als u dragen kunt".
Het viel Wammes niet gemakkelijk dit te verwerken. Maar hij was niet de enige die moeilijkheden had. Niet ver vandaar zat heer Bommel in zijn zitkamer de post door te nemen onder het genot van een kopje koffie. Maar blij was hij niet.

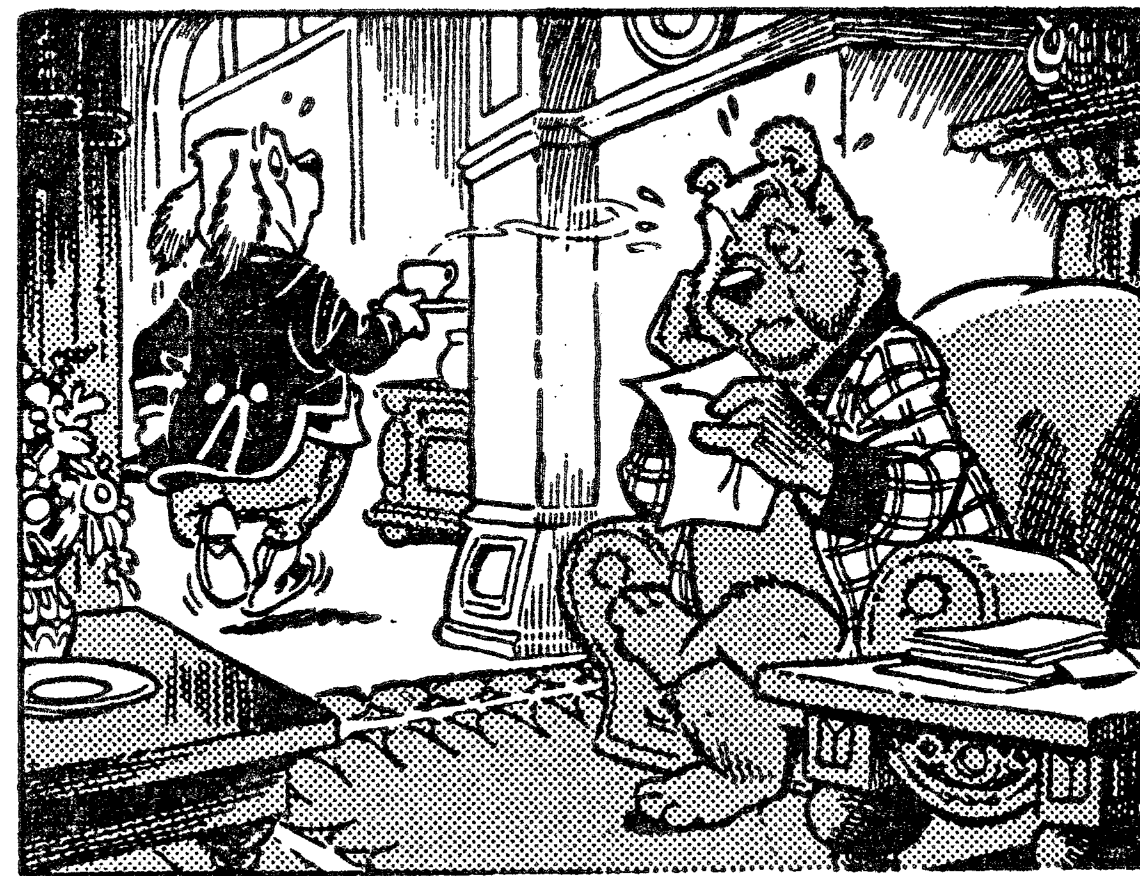
"Ook dat nog!", riep hij met overslaande stem. "Hier vind ik een ambtshalve aanslag van Dorknoper, die het uiterste van mijn vermogen vergt. En jij brengt me deze viezigheid, juist nu ik behoefte aan steun heb. Wat is dat voor rommel?"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0807 „Het is geen rommel, heer Olivier", zei Joost met bevende stem. „Ik heb er mijn uiterste best op gedaan, met het oog op het berouw dat aan mijn geweten knaagt, met uw goedvinden. Ik heb..."

„Het is mooi", onderbrak heer Ollie bitter. Hij stond op en hield het ambtelijk schrijven omhoog. „Een bakje troost, dacht ik. Dat is het enige wat mij geestelijk op de been kan houden nu ik aan het einde van mijn vermogens ben, dacht ik, en jij brengt me dit. Wat is het?"

„Het is zuivere koffie", hernam de bediende huilerig. „Ik heb werkelijk spijt en wil u niet langer bedriegen met Hupsakee. Daarom heb ik het beste soort voor u geperkoleerd dat ik zelf ook gebruik."

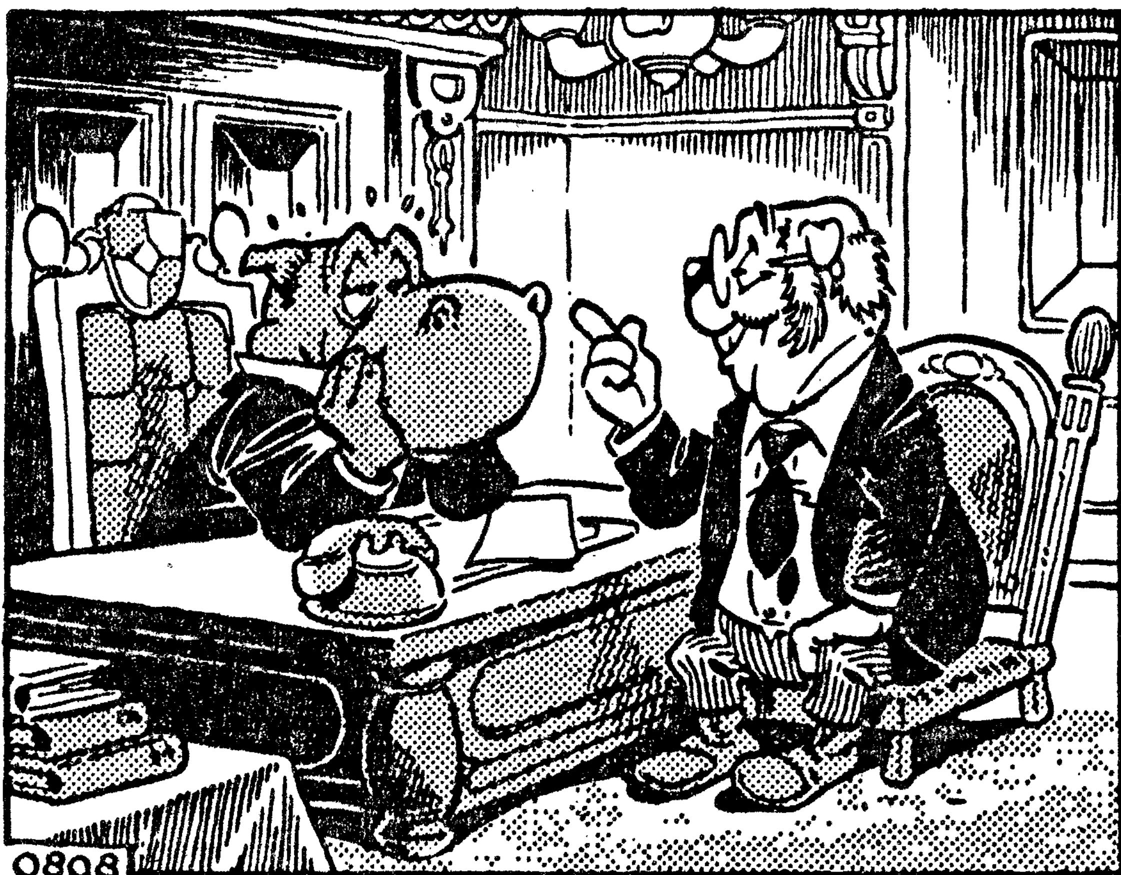
„Het is héél droevig", sprak heer Bommel met grote zelfbeheersing. „Ik wil de koffie die ik altijd krijg, en niet deze nieuwerwetsigheid. En ik heb genoeg van dat gezeur over spijt, want ik heb het al moeilijk genoeg, als je begrijpt wat ik bedoel."

Joost plaatste het kopje verslagen op zijn presenteerblad en verliet de kamer, terwijl heer Bommel zich in een stoel liet zakken om de brief opnieuw door te nemen.

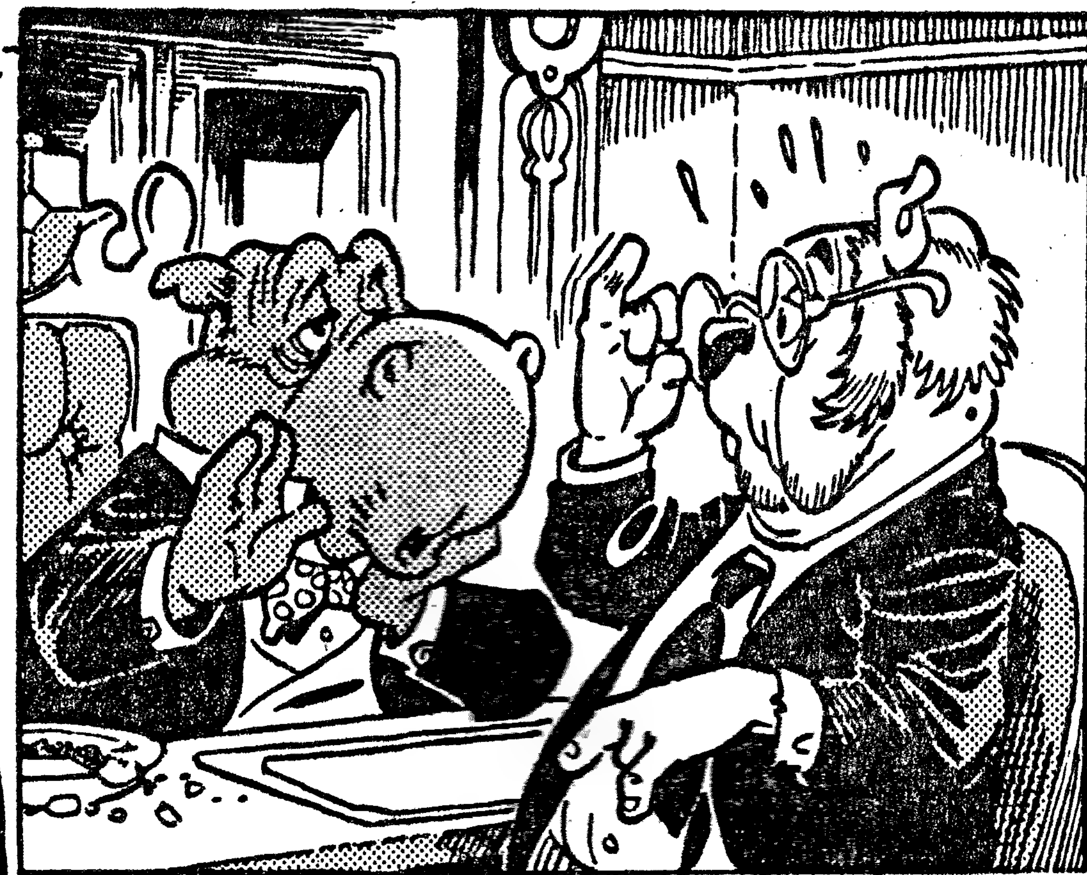
„Betalen binnen veertien dagen", prevelde hij. „Ook dàt nog. Deze aanslag doet mijn das om, zodat het mijn einde is als heer. Het is schandelijk? Maar ik neem het niet. Ik ga er werk van maken, bedoel ik."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0808 Op het gemeentehuis had de ambtenaar eerste klasse intussen een bespreking met de burgemeester. Een voldane glimlach sierde zijn anders zo ernstig gelaat toen hij sprak: „Het gaat over Bommel. Die insubordineert de belastingvoorschriften en de ambtelijke schrijvens. Hij heeft zelfs niet geschroomd mij weg te blazen en een vogel op mijn hoed te plaatsen. Dat werd te gek, dat zult u met me eens zijn."

De magistraat antwoordde niet, doch staarde dof voor zich uit.

„Maar nu kan ik hem contramineren", hernam de heer Dorknoper. „Een ambtshalve aanslag waarvan hij zal opkijken. En als hij niet binnen veertien dagen zijn schulden voldoet, zal hij verzegeld worden, krachtens artikel 94a van de betreffende verordening. Ik voorzie echter moeilijkheden en daarom verzoek ik om politieassistentie. Wat zegt u daarvan?"

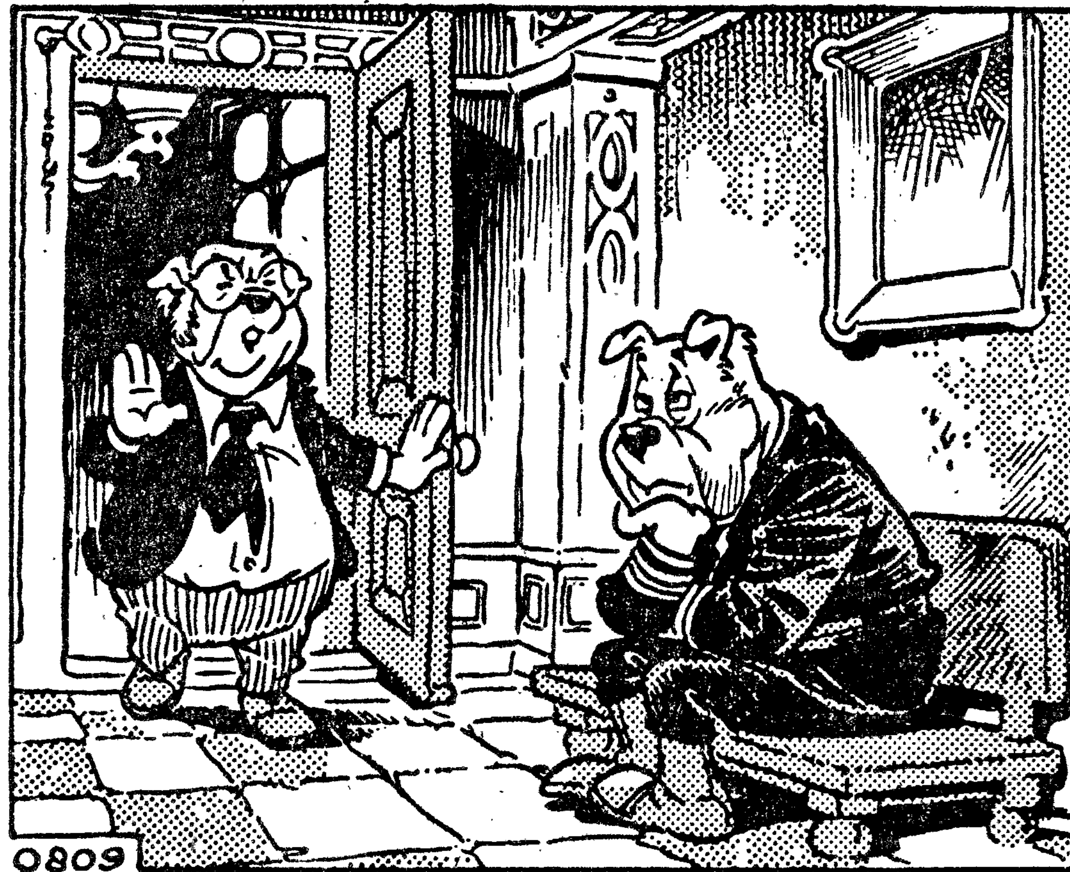
De burgemeester snoof en maakte een mat gebaar.

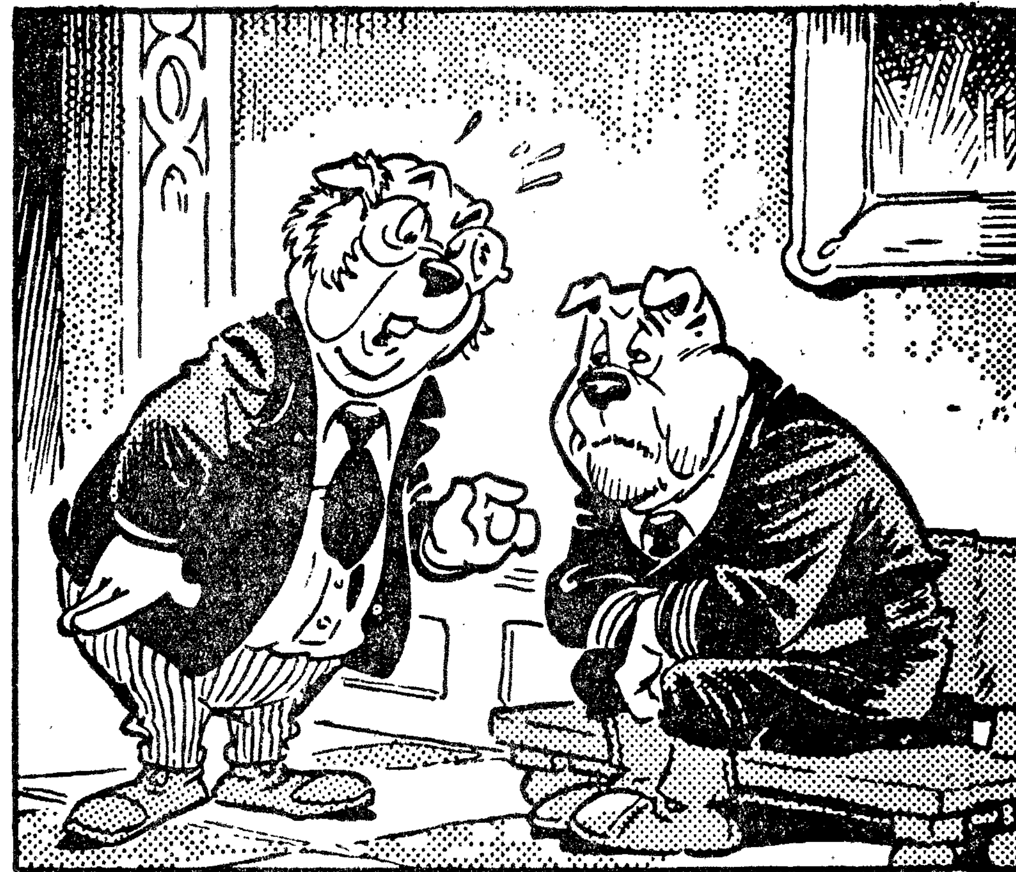
„Dat moet je me niet aandoen", zei hij met doffe stem. „Van die aanslag zal je spijt krijgen, Dorknoper. Het wordt tijd dat jullie ambtenaren tot inkeer komen. De toestand in de stad laat veel te wensen over."

De beambte zette geschokt zijn bril recht, maar voordat hij iets kon zeggen, vervolgde de magistraat: „Het is ook mijn schuld, dat zie ik in. Ik betreur mijn beleid, dat bepaald wordt door de onbegrijpelijke adviezen van jouw stadscomputer. Ik heb eigenlijk nooit precies begrepen wat ik eigenlijk zei. En daar heb ik spijt van, Dorknoper."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0809 De goede stemming van de heer Dorknoper was veranderd in narrigheid, toen hij de burgemeesterskamer verliet, en het zien van commissaris Bas, die ingezakt op de gang zat, monterde hem niet op.

,,Ik ben ernstig geschokt," sprak hij gramstorig. ,,Daarnet heb ik een onderhoud met de burgemeester gehad over het subversieve gedrag van de belastingplichtige Bommel O. B. Ik heb aangedrongen op een confron tatie, maar wat denkt u? Hij is contrarepressief!"

,,Watblief?" vroeg de heer Bas lusteloos.

,,Over veertien dagen zal ik het pand Bommelstein moeten verzegelen wegens een hooggaande belastingschuld," verduidelijkte de ambtenaar. ,,Maar de burgemeester weigert politieassistentie tot dat doel. Ik aarzel niet dat slap beleid te noemen, meneer Bas. Als het bekend wordt is het einde niet te zien."

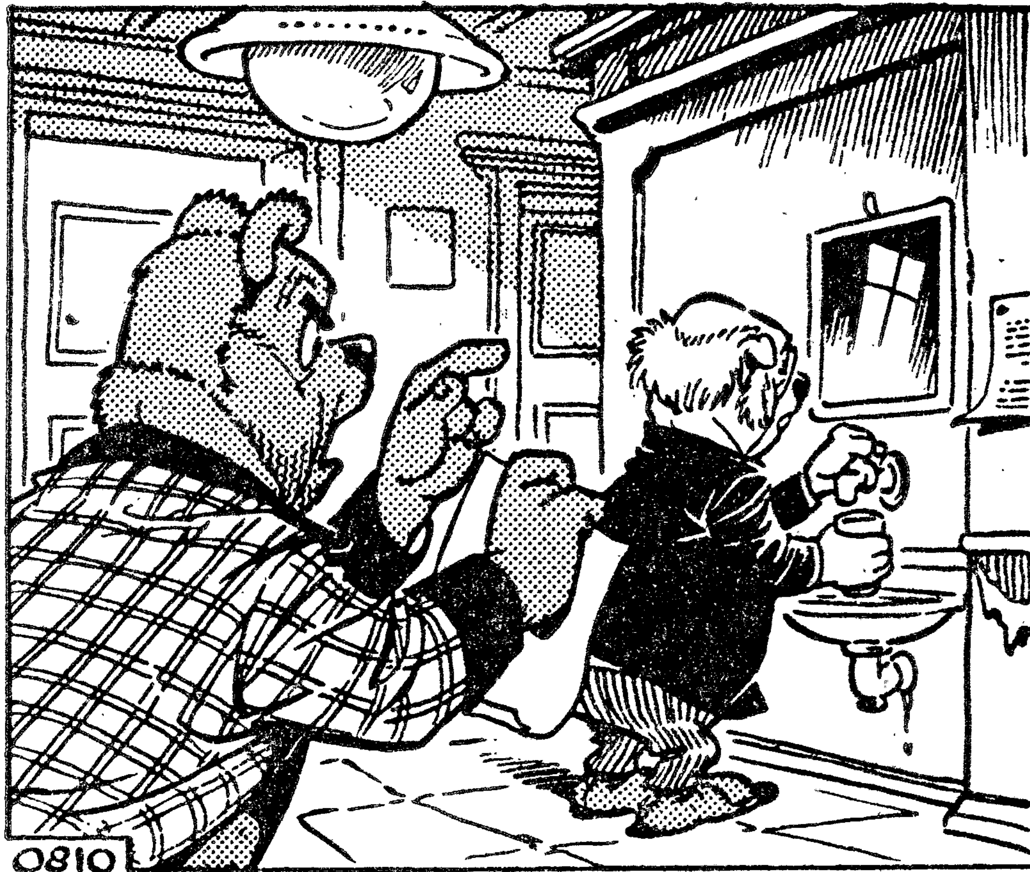
,,Politieassistentie," mompelde de politiechef. ,,Makkelijk gezegd. De politie heeft al genoeg op zijn geweten."

,,Wat bedoelt u?" vroeg de beambte ontdaan.

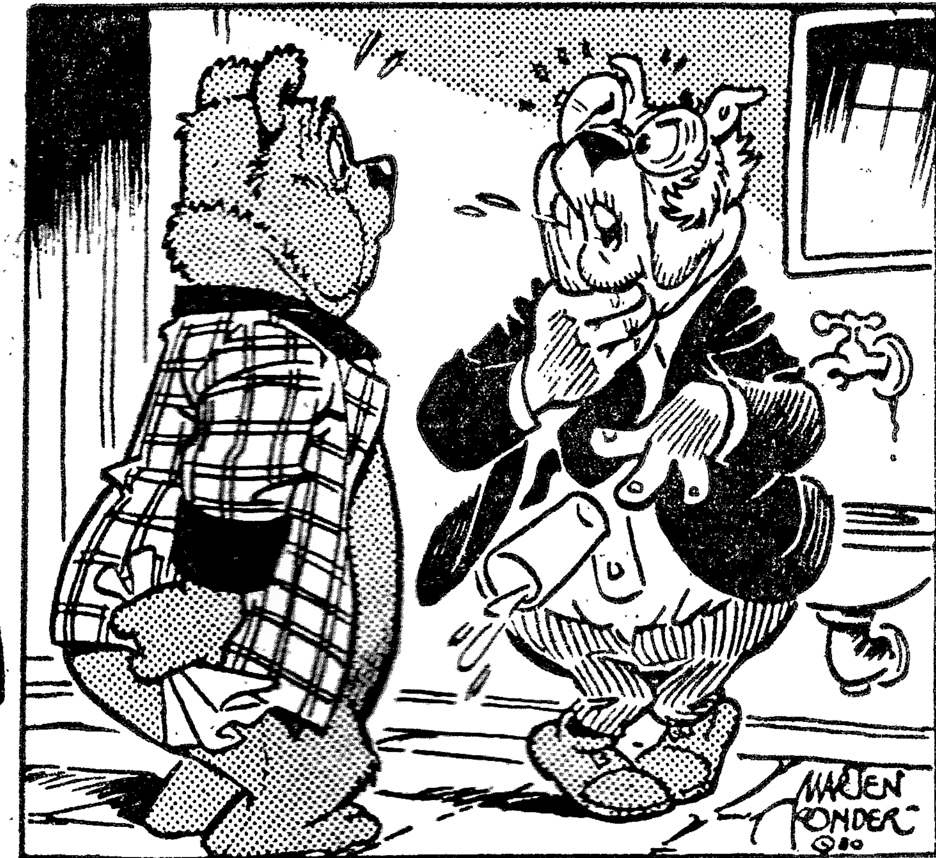
,,Er is met de drank geknoeid," verklaarde de ander. ,,Op de Kleine Club. Ik heb ophitsende chemicaliën geconstateerd. Maar ik heb niet ingegrepen en dat vreet me. Ik moet mijn plicht doen. Maar het verzegelen van panden? Men moet mij geen dingen opdragen waar ik spijt van krijg. Ik heb nu al de hele nacht niet geslapen."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

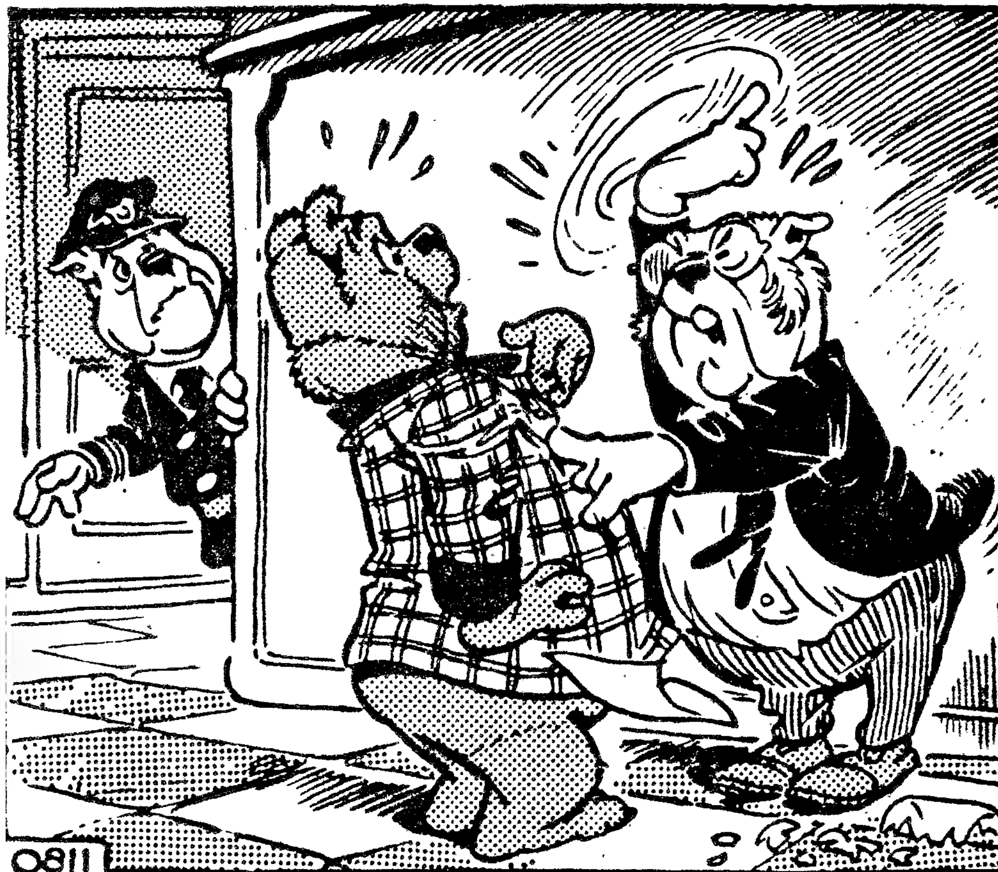

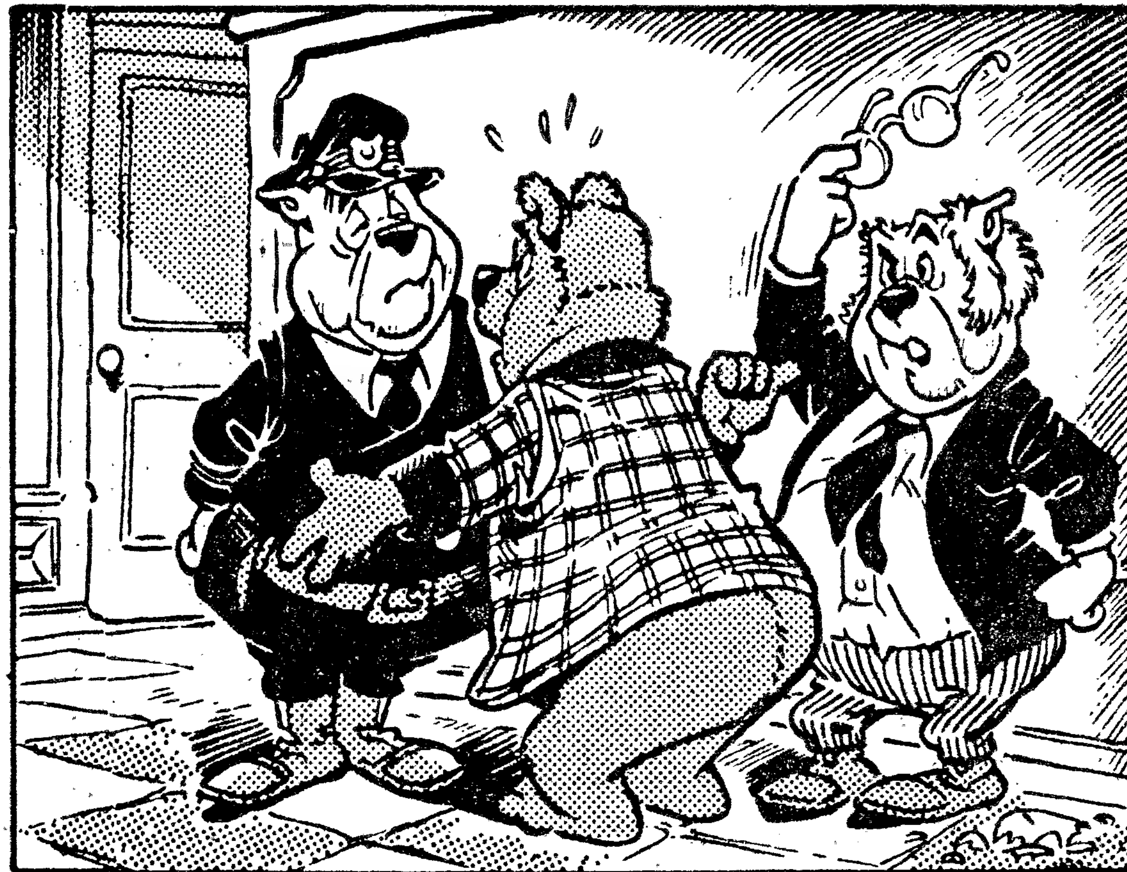

0810 Het gesprek met de commissaris had de heer Dorknoper nog meer ontregeld. Daarom haastte hij zich naar de hoek van de gang waar het fonteintje was, en schonk zich een glas water in.
,,Mond spoelen," prevelde hij. ,,Deze besprekingen hebben een bedorven smaak nagelaten. Waar moet het heen als de uitvoerende macht niet meer achter de aanslagen en de verordeningen staat?"
Hij sloot de kraan en nu hoorde hij het geluid van driftig naderende voetstappen. Het was de heer Bommel, die zich toornig naar het gemeentehuis begeven had om zijn beklag te doen.
,,Schandelijk," riep hij uit, op zijn ambtshalve aanslag wijzend. ,,Zo kan men een vergissende heer niet aanpakken. Ik ga er werk van maken. Beklagen bij de burgemeester, bedoel ik."
De ambtenaar eerste klasse dronk aandachtig zijn glas leeg om tot zichzelf te komen, maar dat pakte anders uit. Zijn ogen draaiden akelig in hun kassen en terwijl het glas zijn machteloze hand ontviel, greep hij naar zijn keel.
,,Be-beklagen," stamelde hij. ,,Jawel. Re-regretteren. Spijt. Ik heb spijt. Jawel. Het spijt me dat ik u niet eerder heb aangepakt. Uche-uche. Het berouwt me dat ik wel eens door de vingers heb gekeken. En u, u zult spijt krijgen van uw houding. Het zal u berouwen, meneer Bommel!"

derhalf / twee uur gaar. Laat in de vorm afkoelen en doe de taart op een schotel. Strooi er poedersuiker overheen en geef er slagroom bij. De taart moet van binnen een beetje vochtig blijven.

Heer Bommel en het spijtlijden

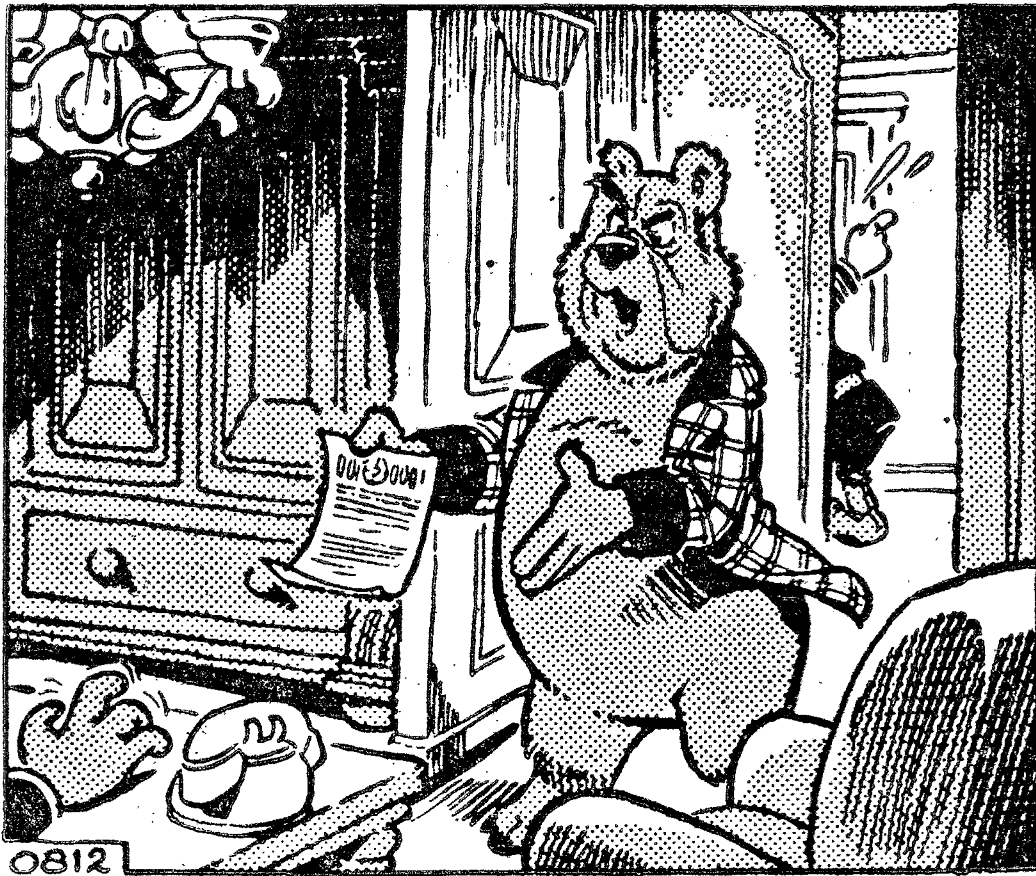

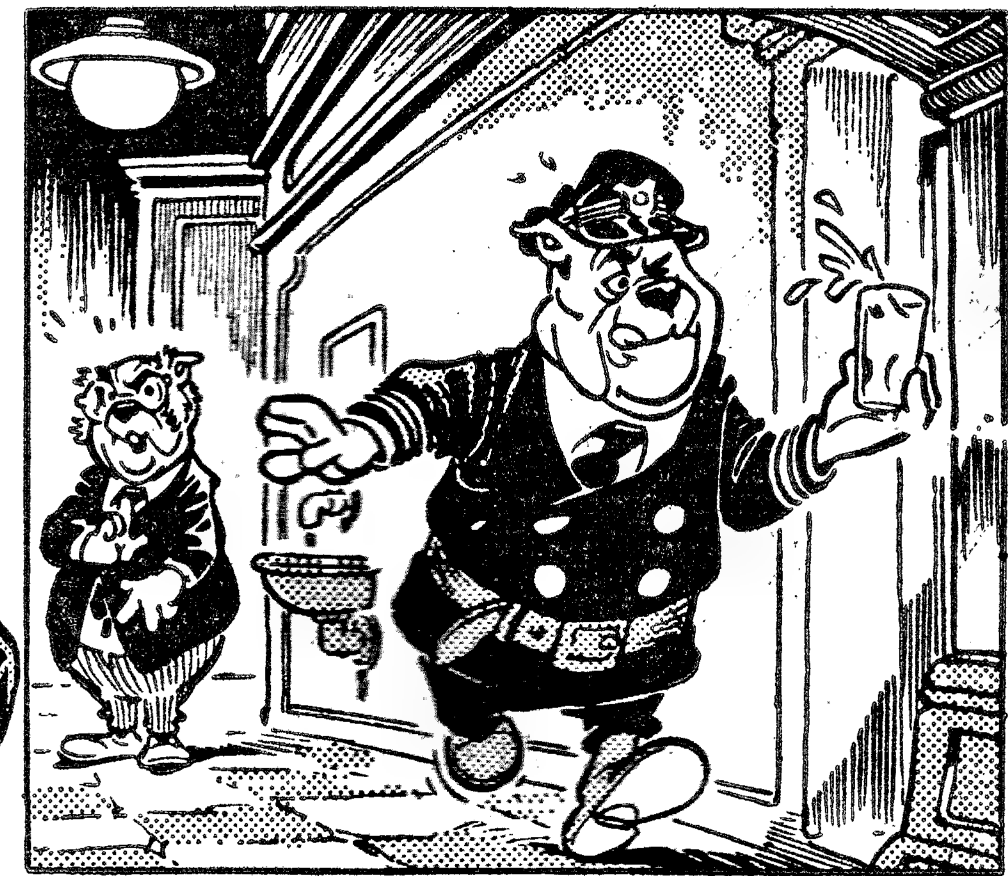
0811 ,,Nu nog mooier," riep heer Ollie uit. ,,Ik kom me beklagen als heer zijnde, en nu begint u met spijtgezeur waar ik niet tegen kan, omdat ik het zelf al moeilijk genoeg heb."
,,Het zal nog moeilijker worden!" kreet de ambtenaar overspannen. ,,Berouw zal aan u knagen als ik met u klaar ben."
Het geroep stoorde commissaris Bas, die om de hoek op zijn bankje zat te kniezen. Hij greep zijn pet en kwam op het gerucht af.
,,Wat is hier aan de hand?" vroeg hij.
,,Heer Dorknoper heeft een glas water gedronken," legde heer Bommel uit. ,,En nu wil hij niet naar rede luisteren, zodat hij niets doet dan over spijt en berouw klagen waar ik genoeg van heb omdat ik me bij de burgemeester wil beklagen over mijn aanslag."
,,Spijt en berouw!" riep de beambte. ,,die komen na de zonde. Volgens het betreffende artikel in de b...eh..."
De politiechef keek van de een naar de ander en krabde zich peinzend de kin.
,,Juist," mompelde hij. ,,Spijt, hé? Berouw. Water gedronken, huh? Wacht eens even, daar zie ik een duidelijk verband. Er wordt met de dranken geknoeid. Verdovende, subsidiair opwekkende middelen. Drugs, zogezegd. Dat dacht ik op de Club al en nu weet ik het zeker. Welnu, dat is verboden. Ik ken mijn plicht en ik zal het spoor volgen. Anders zou ik er spijt van krijgen."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

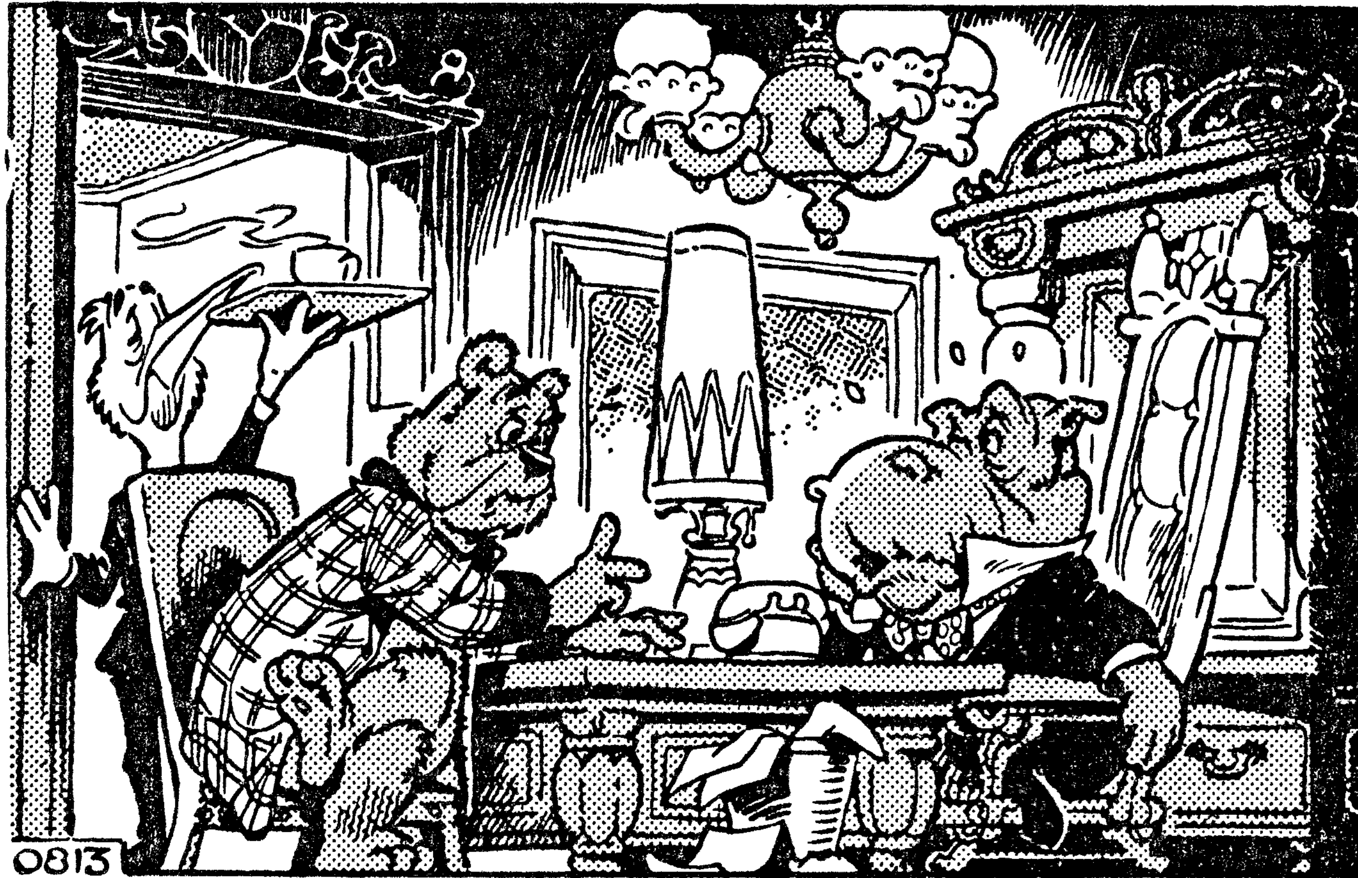

0812 „Ik eis assistentie van de politie", riep de heer Dorknoper. „Tegen Bommel O.B. daar. Zijn houding zal hem berouwen".
Heer Ollie luisterde niet verder. Hij raapte zijn aanslagbiljet op en liep naar de burgemeesterskamer om zich te gaan beklagen, zodat hij het zwaarmoedige gemompel van de politiechef niet hoorde.

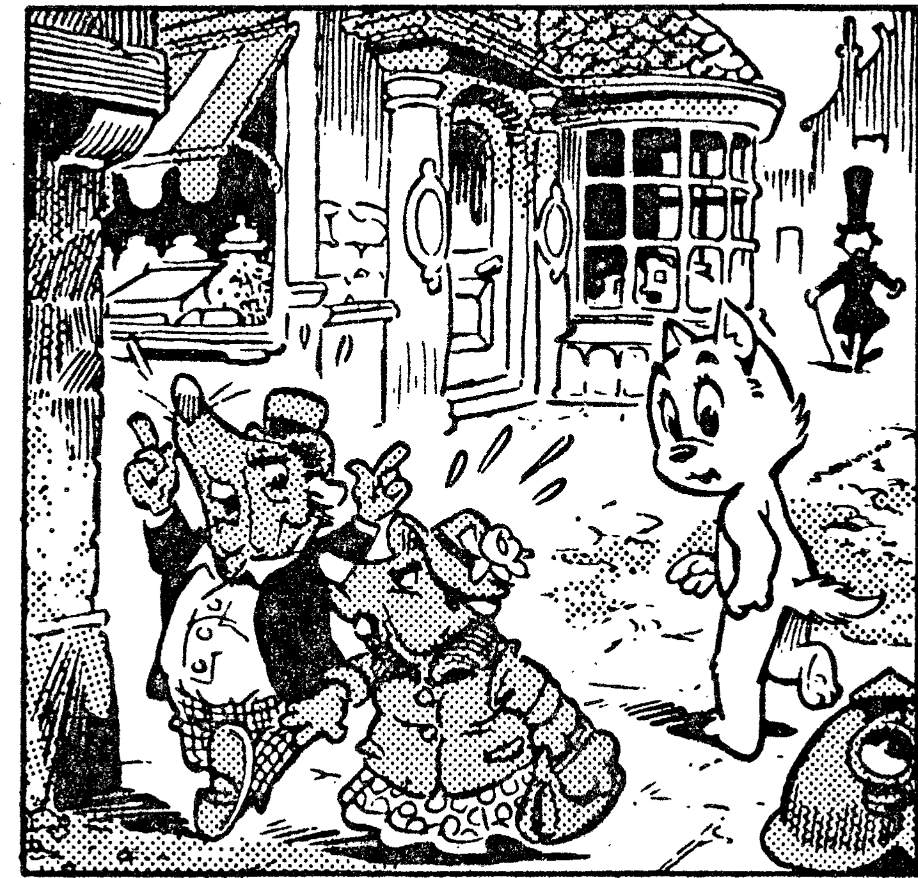
„Ik kan deze betrekking niet meer aan", sprak deze tot zichzelf. „Misschien kan ik beter met vervroegd pensioen gaan. Maar eerst ga ik dit spoor volgen. Ik ga dit water laten onderzoeken, want er wordt met de dranken geknoeid. Het is maar een vermoeden, maar ik wil zekerheid hebben. Ik zou spijt krijgen, als ik deze aanwijzing niet zou volgen..."
„Spijt", riep de heer Dorknoper verbitterd. „Die krijgt men als men de reglementen en de voorschriften niet opvolgt. Het rechte pad is voor ons ambtenaren het enige pad!"
De commissaris luisterde niet naar hem. Hij tapte een vers glas water uit het kraantje en droeg dat voorzichtig voor zich uit, terwijl hij door de gang naar buiten liep.
„En meer spijt zou ik niet kunnen verdragen", prevelde hij.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

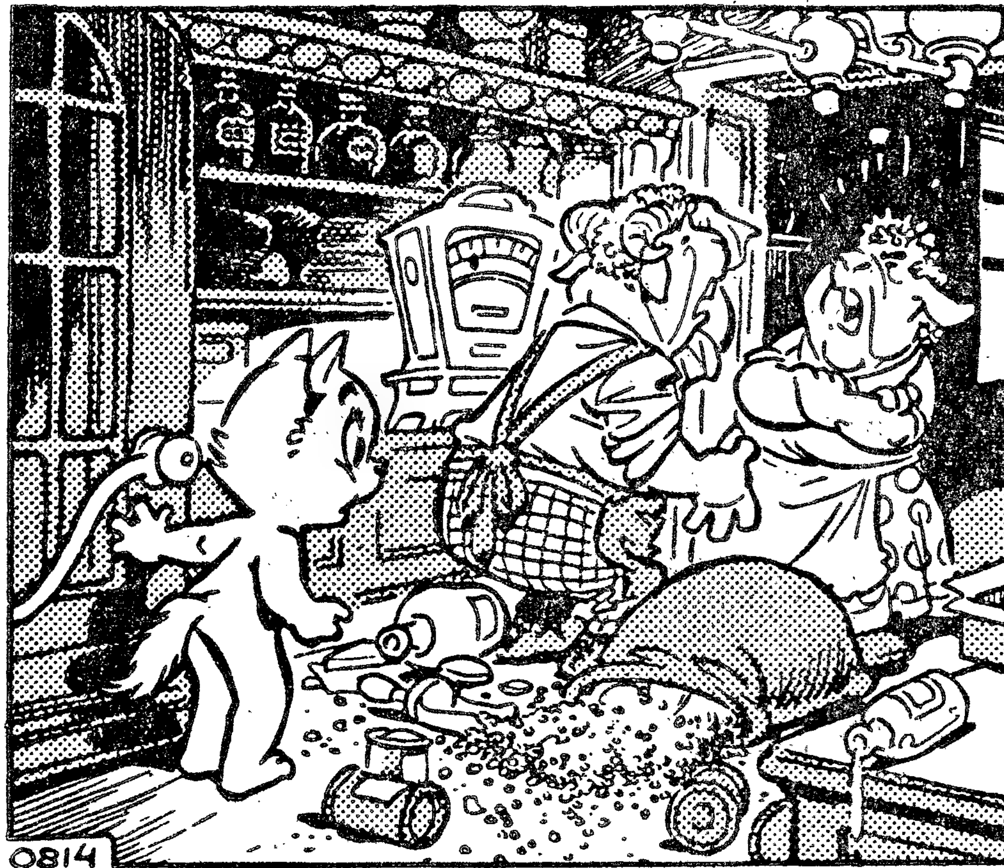
0813 Heer Bommel zat voor het bureau van de burgemeester en wees toornig op zijn aanslagbiljet.
,,Het is een schande'', verklaarde hij. ,,Uw ambtenaren lopen bij mij in en uit, en als er een vogel op hun hoed gaat zitten, wreken ze zich met een aanslag die het einde van mijn vermogens onder nagels vandaan haalt. Maar ik zal mij tot het uiterste verdedigen, zodat ik mij hier zit te beklagen''.
,,Klachten'', sprak de magistraat mat. ,,Niets dan klachten. En terecht. Er deugt iets niet, en dat ben ik. Ik heb de vermogens van de rijken maar laten groeien, inplaats van ze onder ambtenaren en andere behoeftigen te verdelen. En nu zit ik met onlusten en aanslagen. Ik heb spijt, dat wil ik u wel zeggen''.

,,Hier is uw koffie'', zei de bode, die onhoorbaar was binnengetreden.
,,Eindelijk iets prettigs'', hernam de burgemeester. ,,Zet hier maar neer, Knisper. En breng meneer hier ook een kopje, want we moeten open staan voor de ingezetenen. Anders zal het ons berouwen!''
Op dat ogenblik was Tom Poes niet ver van daar op weg naar de kruidenier. Zodoende passeerde hij een echtpaar dat ruzie had, en hij hoorde de heer uitroepen: ,,Daar zal je spijt van krijgen!''

,,Alweer spijt'', sprak hij tot zichzelf. ,,Het wordt te gek. Ik ga dit onderzoeken als ik wat sprits heb gekocht. En ik zal heer Ollie de plaats vragen waar de spijtzaden groeien''.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

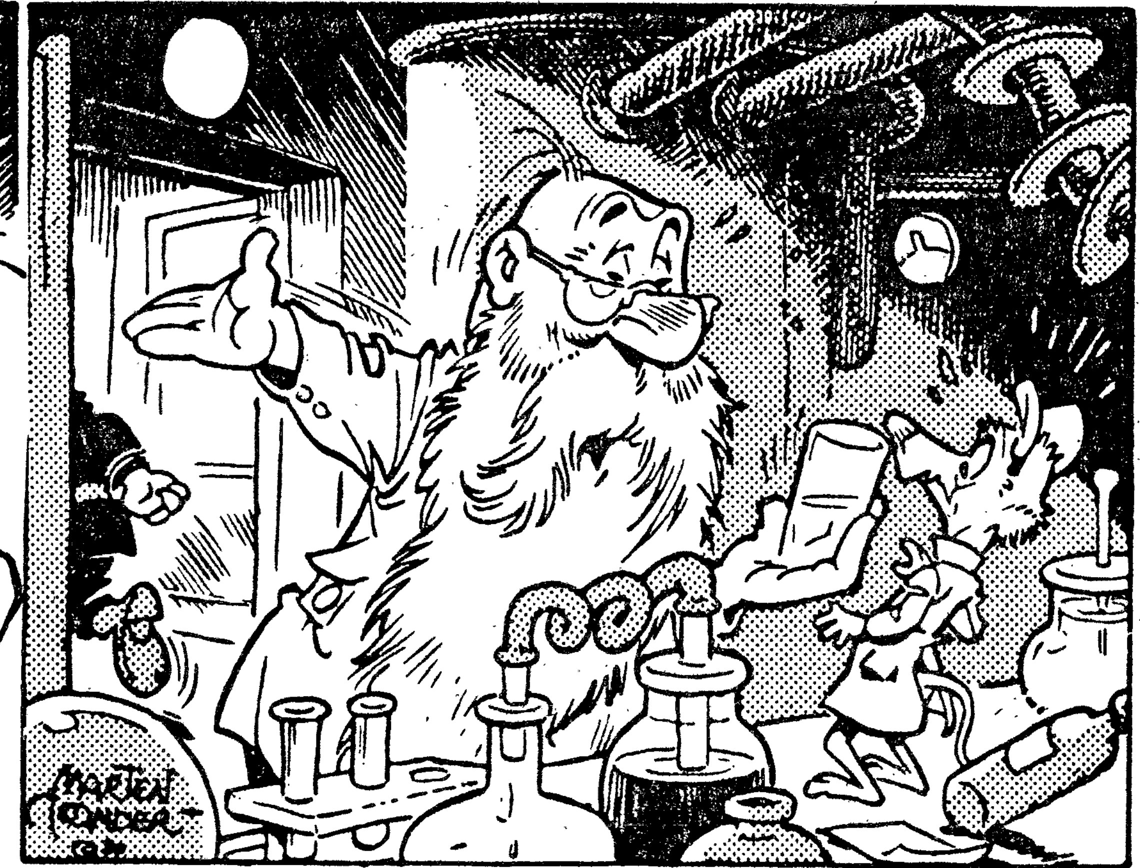
0814 Tom Poes opende de deur van de kruidenierswinkel en bleef verbaasd in de ingang staan. Het eens zo keurige interieur vertoonde een beeld van ontreddering en temidden van omgevallen waren stond de heer Grootgrut de ogen te betten.
„Het w-wordt me te veel'', stamelde de winkelier. „De heer Joost heeft me daarnet de klandizie opgezegd. Omdat ik hem aanzet tot k-knoeierij. Ach, ik had dat nooit mogen doen. Het spijt me vreselijk. Ik ben er kapot van''.
„Spijt!'' riep mevrouw Grootgrut honend. „De enige die recht heeft op spijt, ben ik. Je laat me hier ploeteren in dit doffe winkeltje. En inplaats van er een frisse supermarkt van te maken, speel je mooi weer met zo'n gladjanus!''

Tom Poes besloot zijn boodschap te vergeten en verliet haastig de onderneming. Zodoende zag hij commissaris Bas niet die juist passeerde met een glas water in de hand. De politiechef was op weg naar het stadslaboratorium om het vocht wetenschappelijk te laten onderzoeken.
Dat was niet gemakkelijk, omdat men heel wat water verliest wanneer men een voorbeeld voor het verkeer moet zijn. Maar toch slaagde hij erin nog een half gevuld glas over te houden toen hij op de plaats van bestemming aankwam. Daar was de dienstdoende laboratoriumchef met zijn assistent juist bezig de graad van vervuiling der gemeentegronden te onderzoeken en de beide geleerden keken gestoord om toen de commissaris binnentrad.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

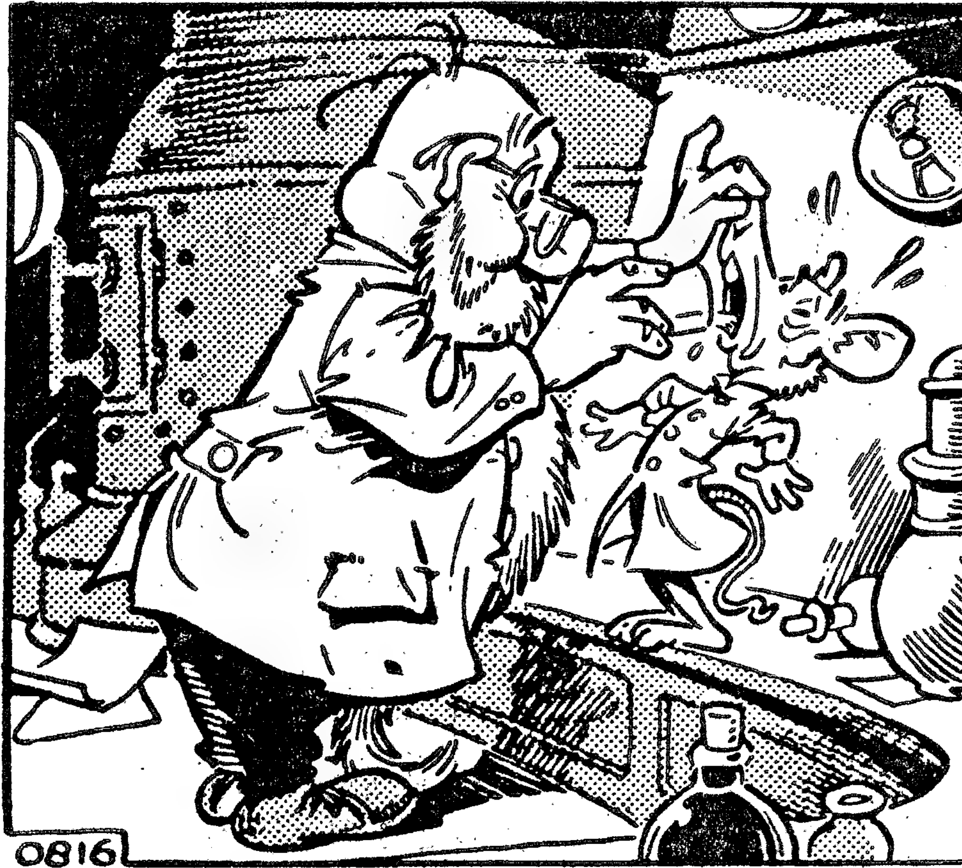

0815 „Een ogenblikje, prof", sprak de politiechef. „ Ik heb hier een spoedgeval. Drinkwater dat ik verdenk van verdovende, subsidiair prikkelende middelen. Er wordt met onze dranken geknoeid!"
„Praw", mompelde professor Prlwytzkofsky. Hij schoof zijn bril omhoog en bestudeerde het glas aandachtig. „Twijfelloos riviereswater uit der leiding. Ik beacht daar sproetel, granuul en krauwage-resten, met chloor gezuiverd. Men hutselt daarin maar van allerhand. Maar ener prikkelmiddel?"
„Drugs", vertaalde de commissaris en de geleerde leefde op.
„Wij gaan het zovoort in onderzoeking nemen", verklaarde hij. „Het komt in der schoonste ordening. U zult van mij horen".
De heer Bas vertrok gerustgesteld en de professor wendde zich glimlachend tot zijn assistent.
„Dit is ja een doller zaak, mijnheer Pieps", sprak hij. „Prikkelmiddelen in der waterleiding; wie heeft dan ooit zowat gehoord? Wij gaan dit nauwlettend betrachten".
„Een analyse", stelde Alexander Pieps voor, maar zijn chef had een andere opvatting.
„Eerstens moeten wij der werking vaststellen", zei hij onderwijzend. „Daartoe benodigen wij ener proefpersoon der academisch vervormd is".
Hij hield het glas onder de neus van zijn assistent en riep schallend: „Een vrijwilliger, dat is wat wij zoeken".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

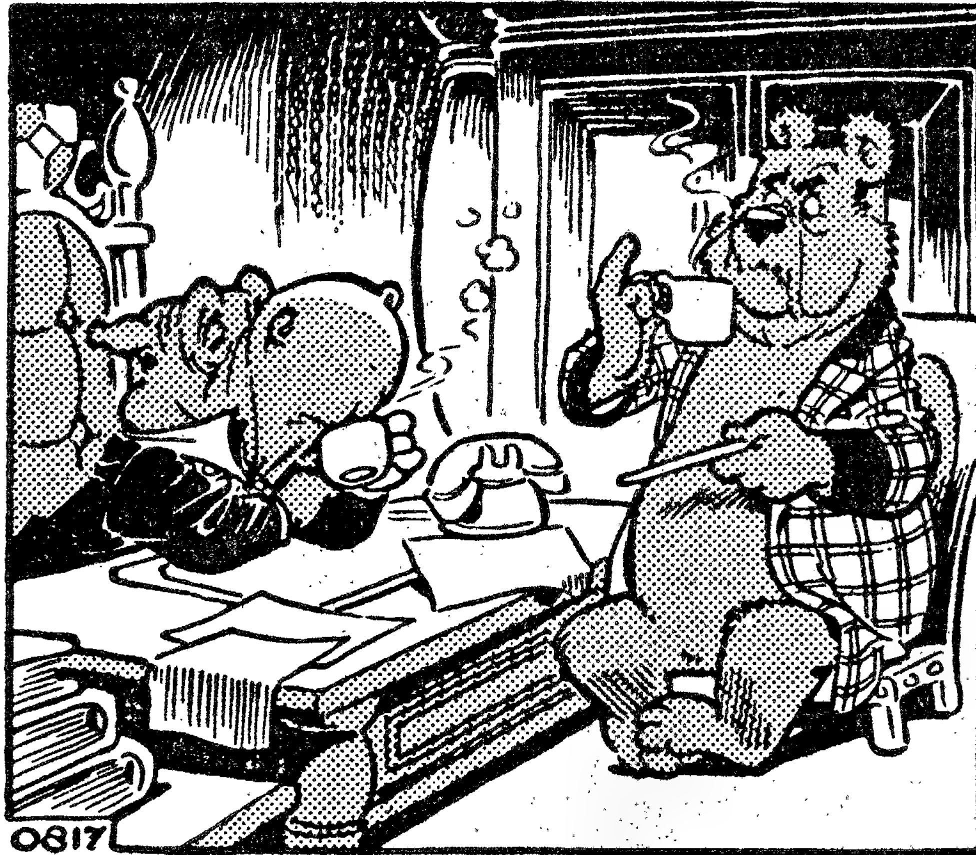

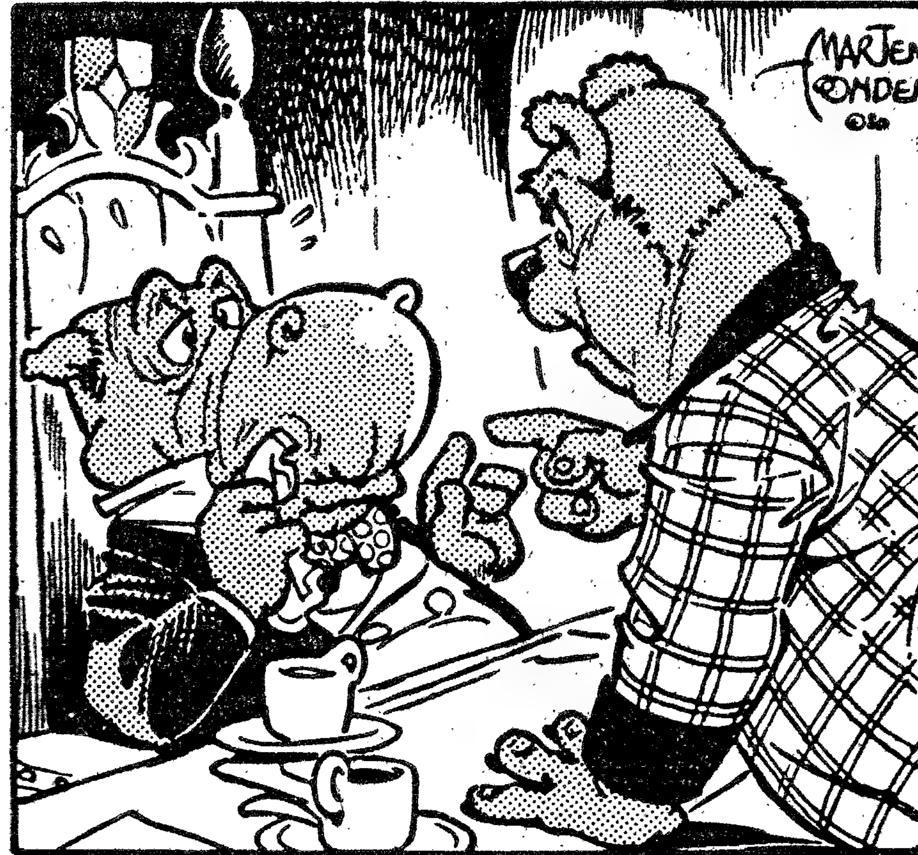
0816 „Een vrijwilliger", herhaalde de heer Pieps achteruitdeinzend. „Die is hier niet".
Maar reeds had de hoogleraar hem met een wetenschappelijke greep bij de neus gevat en toen hij zijn mond opende om adem te halen, goot zijn chef daar de inhoud van het glas water in.
„Dat is ja zeer aanstandig, dat u zich zo spontaan beschikkelijk hebt gesteld, mijnheer Pieps", zei de professor prijzend. „Thans kunnen wij gans rustig der werking des prikkelmiddels studeren".
De assistent wankelde en, terwijl hij zich naar de keel greep, vertrok zijn gelaat op akelige wijze.
„Maakt u zich gene zorgen", maande de heer Prlwytzkofsky „Ik sta ja achter u met ener magespompes, zodat niets ernstachtigs geschieden kan..."
Verder kwam hij niet, want aan zijn rustige bestudering kwam een onverwacht einde doordat Alexander Pieps de macht over zijn stem terugkreeg.
„Ouwe blaasbalg!" kreet hij. „Het spijt me dat ik me al zo lang door jou heb laten koeieneren. Maar nou ben je te ver gegaan. Het zal je berouwen! Daar zal je spijt van krijgen!"

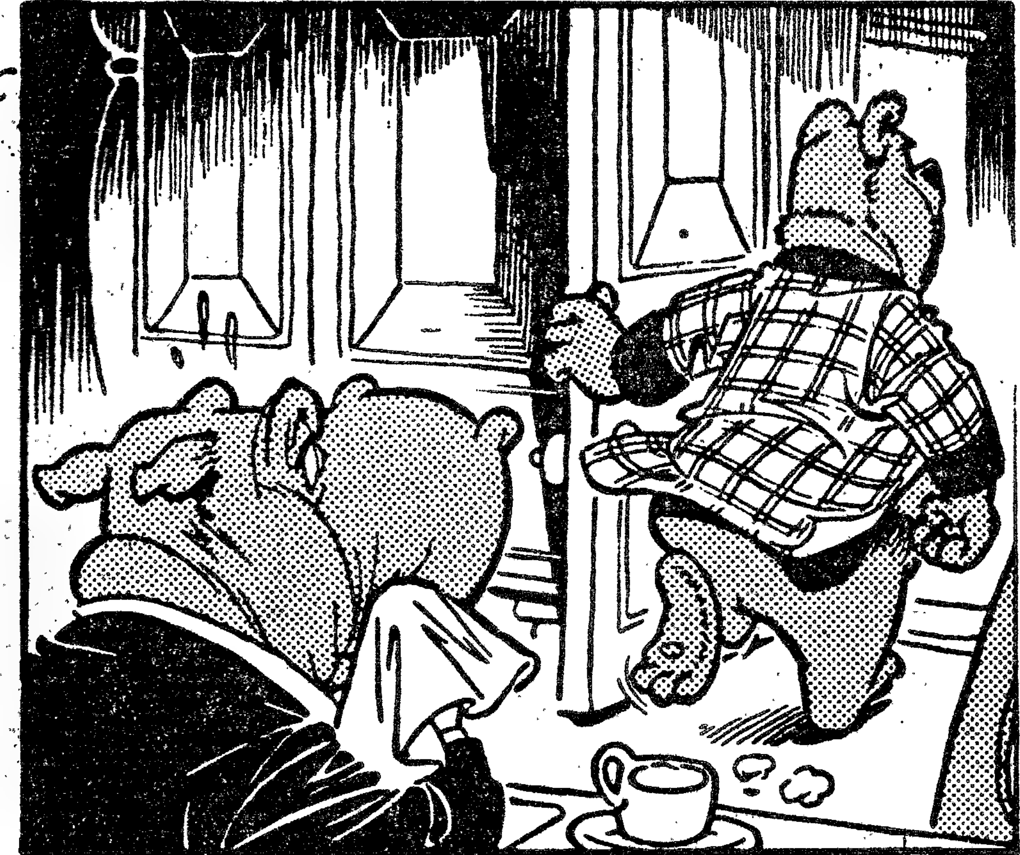
Zo roepende sprong hij met klauwende handen op zijn meerdere af en deze tastte terugdeinzend naar de telefoon.
„Praw", mompelde hij onthutst. „Hier is ener consult geboden. Ik zal der doctor Zielsknijpfer aanroepen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

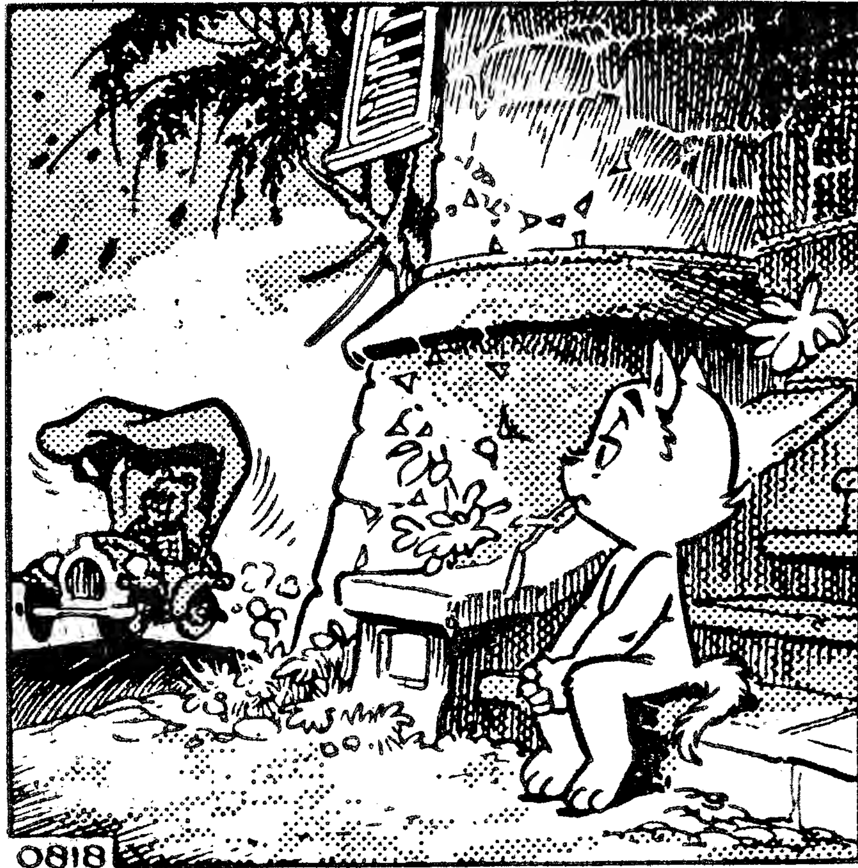

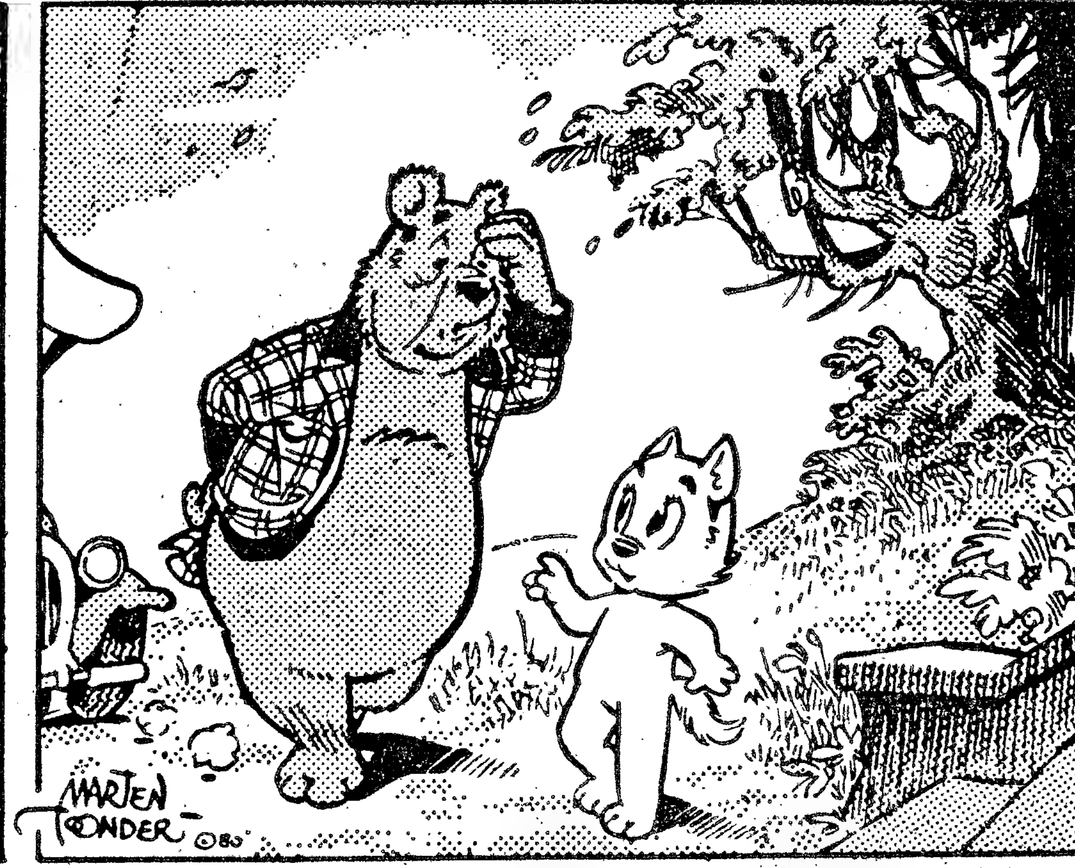
0817 Terwijl het onderzoek in het stadslaboratorium plaatsvond, zat heer Bommel nog steeds bij de burgemeester om zijn beklag te doen. Daar kwam echter weinig van terecht, omdat de magistraat begonnen was aan een opsomming van alles waar hij spijt van had.
Dat was een lange lijst, waar de klagende heer niet tussen kon komen. Weliswaar had de bode hem ook een kopje koffie gebracht, maar daar ging weinig troost van uit. Nadat hij eraan gesnoven had, zette hij het op het bureau en sprak met stemverheffing: „Dit lust ik niet. Het spijt me wel, maar ik lust alleen de koffie van Joost".
„Ik lust het wel", zei de magistraat, die al drinkende steeds droeviger werd. „Maar het wekt mij niet op. Integendeel, ik krijg steeds meer spijt. In onze stad zijn bijvoorbeeld grote huizen die maar door één persoon bewoond worden. Die had ik moeten vorderen voor onbehuisden. Ik was het al lang van plan, maar ik heb het nagelaten en daar heb ik spijt van. Het berouwt me".
Nu stond heer Ollie bewolkend op.
„Wat bedoelt u?", vroeg hij met overslaande stem. „Het is wat moois. Ik kom hier voor een misplaatste aanslag en u praat over het vorderen van Bommelstein, als ik begrijp wat u bedoelt".
Toornig verliet hij het vertrek en de heer Dickerdack keek hem getroffen na.

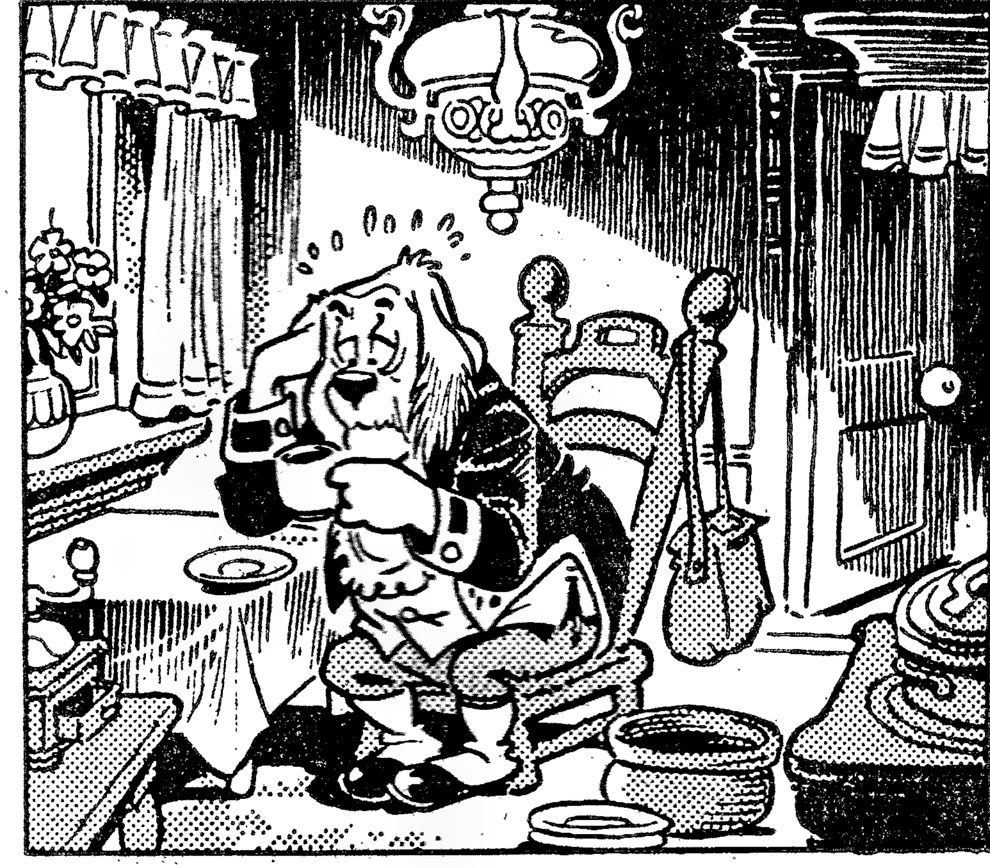
„Een goed idee", prevelde hij. „Ik heb spijt dat ik daar niet eerder aan heb gedacht. Geen ambtelijke aanslagen, maar ruimtevordering".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

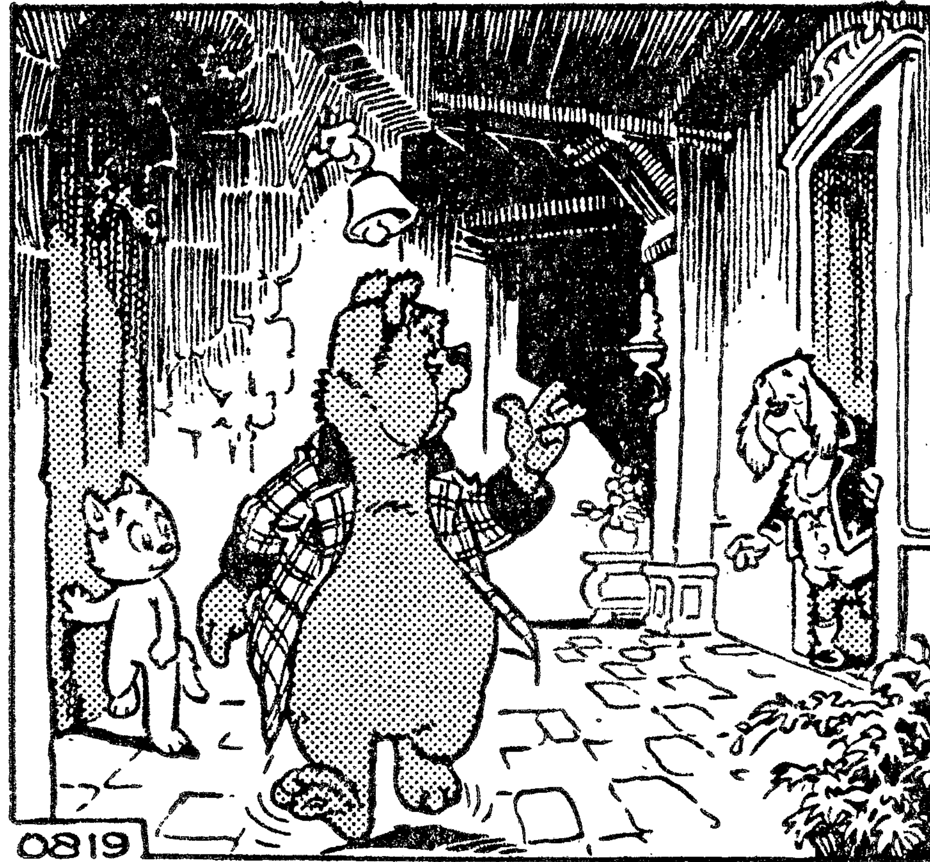

0818 Toen heer Bommel uit zijn humeur thuis kwam, zat Tom Poes hem op de stoep op te wachten.
„Er is geen recht meer", klaagde heer Bommel uit zijn voertuig stappend. „Ik ga naar de hoogste instanties om me te beklagen over een mislukte aanslag en wat krijg ik? Alleen maar verhalen over spijt en berouw. Wil je wel geloven dat de burgemeester mijn mooie, kunstvolle Bommelstein wil vorderen voor onbehuisden? En waarom? Alleen maar uit spijtigheid".
„Ja, die spijt is erg", zei Tom Poes. „Daarom wil ik er wat aan doen. Ik ben er zeker van dat die spijtplanten de oorzaak van deze rare toestand zijn. Waar groeien ze?"
„Ik zal het voor je uittekenen", mompelde heer Ollie. „Kom maar mee naar binnen. Ik ben afgemat en verlang naar een kopje koffie van Joost, omdat ze op het stadhuis alleen maar bitterwater schenken".
Het was echter de vraag of de brave bediende in staat was het verlangde te bereiden. Hij had zelf net een kopje ingeschonken, maar hoe meer hij ervan dronk, hoe droeviger het hem te moede werd.
„Goeie zwartmerkkoffie", sprak hij treurig tot zichzelf. „Maar voor heer Olivier is het niet lekker genoeg. Ik heb zijn smaak bedorven door overmatig Hupsakee-gebruik. Ach, ik ben onwaardig voor deze bediening. Ik heb grote schuld..."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

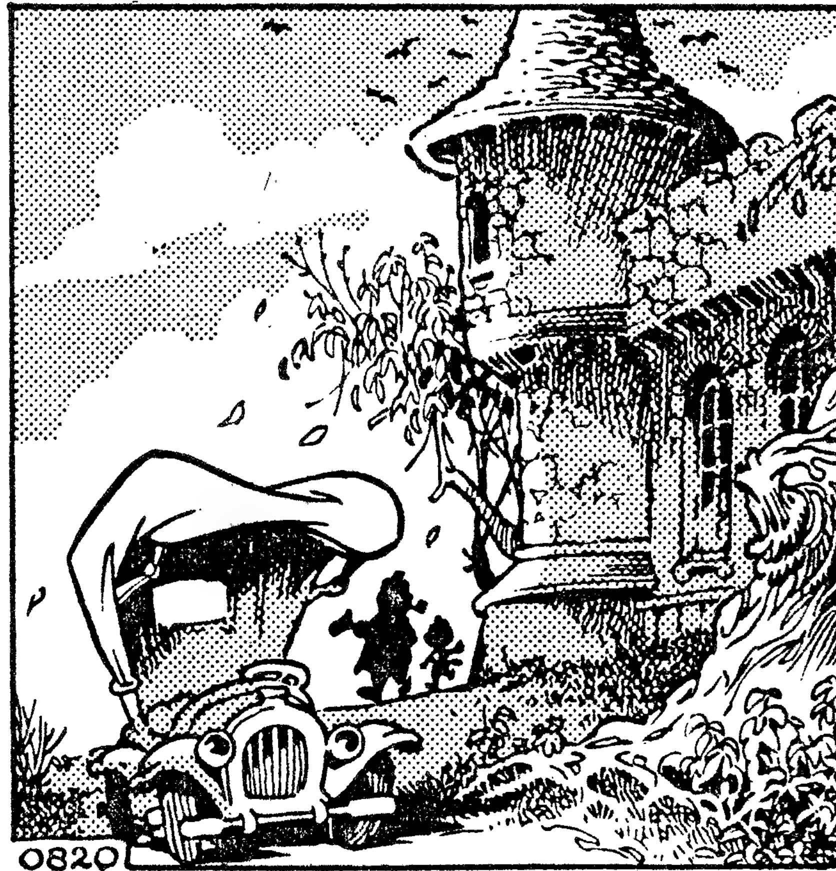

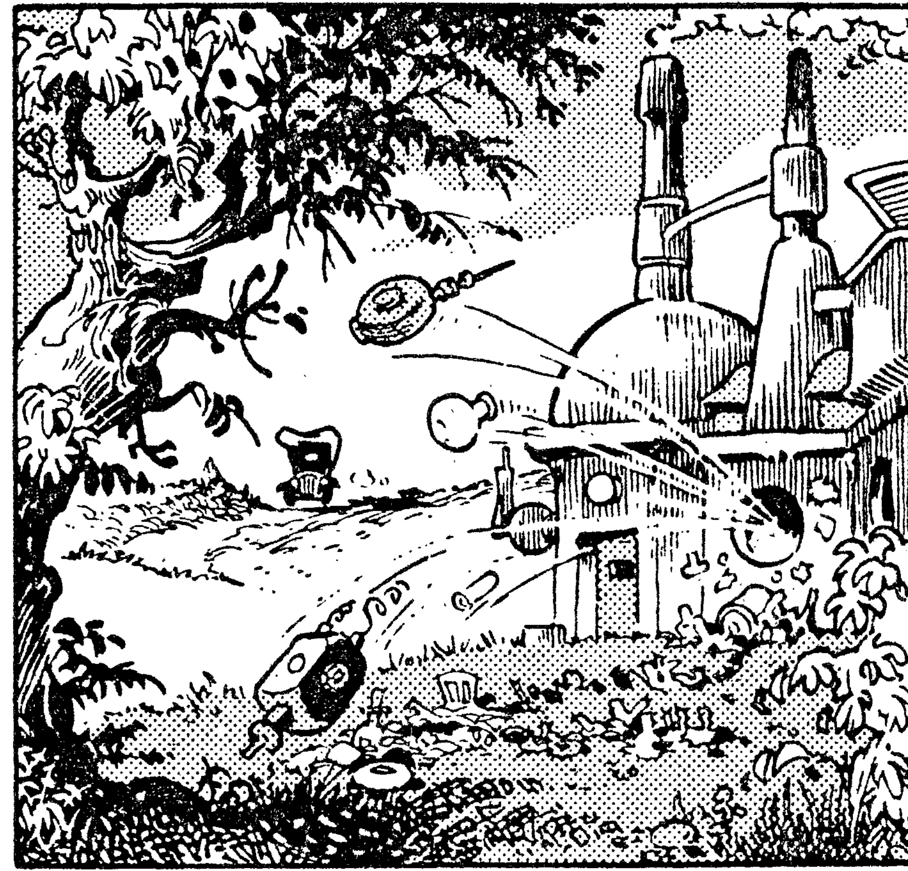

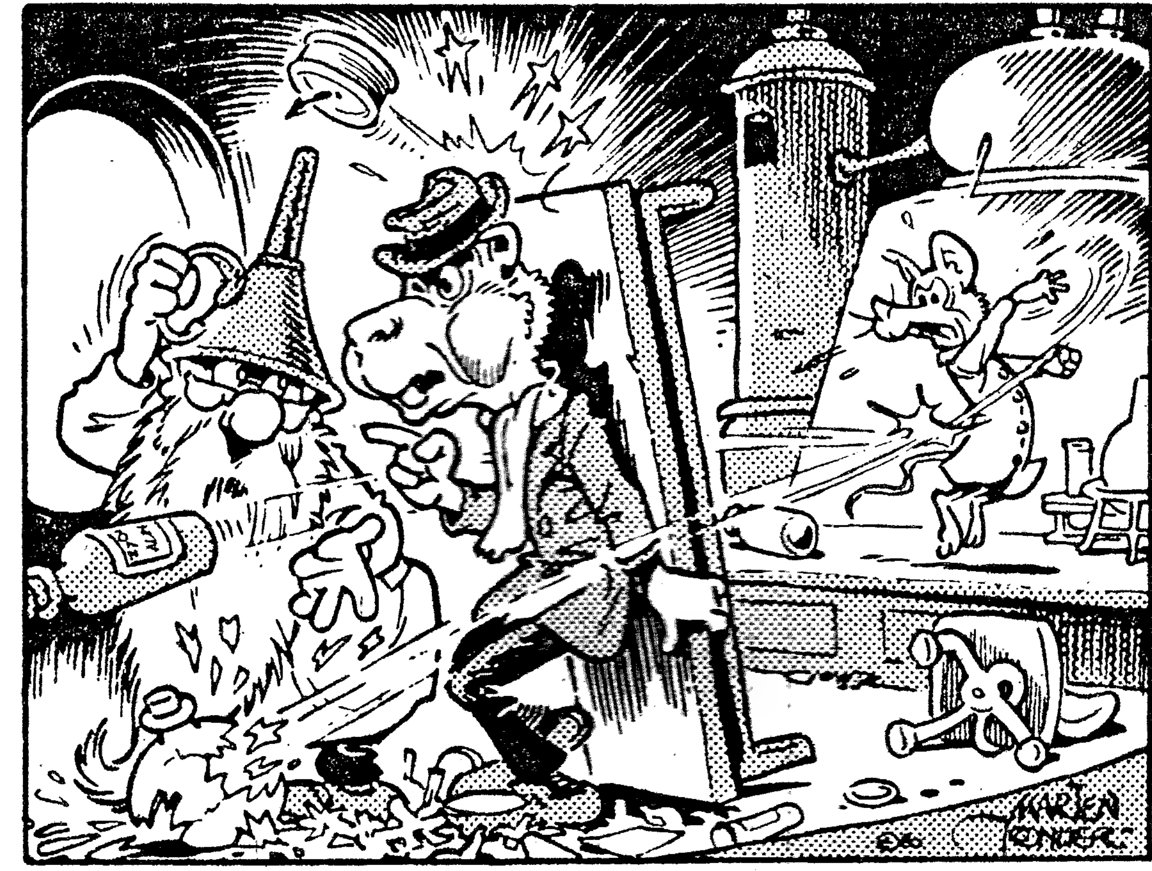
0819 Toen heer Bommel thuis kwam, verscheen Joost ingezakt op de keukendrempel.
„Welkom thuis", sprak hij klagend. „Ik ben héél blij dat u zich op de been hebt kunnen houden, als u mij toestaat. Anders zou het mijn schuld geweest zijn en daar zou ik nooit overheen komen..."
„Natuurlijk ben ik op de been", riep heer Ollie verontwaardigd. „Ik begrijp niet wat je bedoelt. Je kunt beter twee kopjes koffie brengen. O ja, en een blaadje papier met een potlood en een stukje stuf, want ik moet aan het werk".
Hij liep de kamer binnen en ging aan tafel zitten. „Es even kijken", mompelde hij. „Een kaartje tekenen is niet gemakkelijk. Eerst rechtsdoor en dan rechtsaf... of is het links?"
Hij verviel in gepeins en trommelde met de vingers op de tafel, toen de bediende de koffie binnen bracht.
„Twee kopjes", zei Joost met kleine stem. „Maar u moet mij vergeven, heer Olivier. De rest is mij bij het koken uit het hoofd geschoten".
„Papier en potlood!", riep heer Bommel geprikkeld uit. „En de hoofdzaak! Stuf!"
De trouwe knecht nam de beide kopjes weer op en terwijl zijn gelaat een huilerige uitdrukking aannam, liep hij ermee naar het venster, dat hij met bevende vingers opende.
„Ik weet het", sprak hij betraand. „Ik ben niets waard. Ik kan niets. Niet eens stuf onthouden. En deze koffie... deze koffie is op betreurenswaardige wijze bereid. Hij is niet te drinken. Houd u mij ten goede, ik kan het vocht beter uit het raam werpen".
En met die woorden voegde hij de daad bij het woord.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0820 „Aan zo'n Joost heb ik niets meer", sprak heer Ollie, „Kom maar mee, dan zal ik je persoonlijk naar dat veld brengen".
„Hij heeft anders heel wat spijt", zei Tom Poes, hem naar buiten volgend, „Zwadderneel zou blij zijn als hij het zag, want dit is precies wat hij bedoelde".
„Maar Joost kan niets meer", riep heer Bommel geprikkeld uit. „Hij weet zo zeker dat hij niets kan dat hij niets kan, als je begrijpt wat ik bedoel. Niet eens koffie inschenken, zodat ik huiver als ik aan de maaltijd denk".
Hij startte verbitterd de motor en even later reden ze in een gedrukt zwijgen de heide op.
„Dit is de goede weg", mompelde heer Ollie, „We moeten langs het laboratorium, dat weet ik zeker".
„Er vliegen heel wat dingen uit dat gebouw", zei Tom Poes. „Zouden ze daarbinnen ruzie hebben?"
Het was echter geen ruzie. Professor Prlwytzkofski hield daarbinnen consult met doctorandus Zielknijper, terwijl de assistent Pieps uiting gaf aan onlustgevoelens.

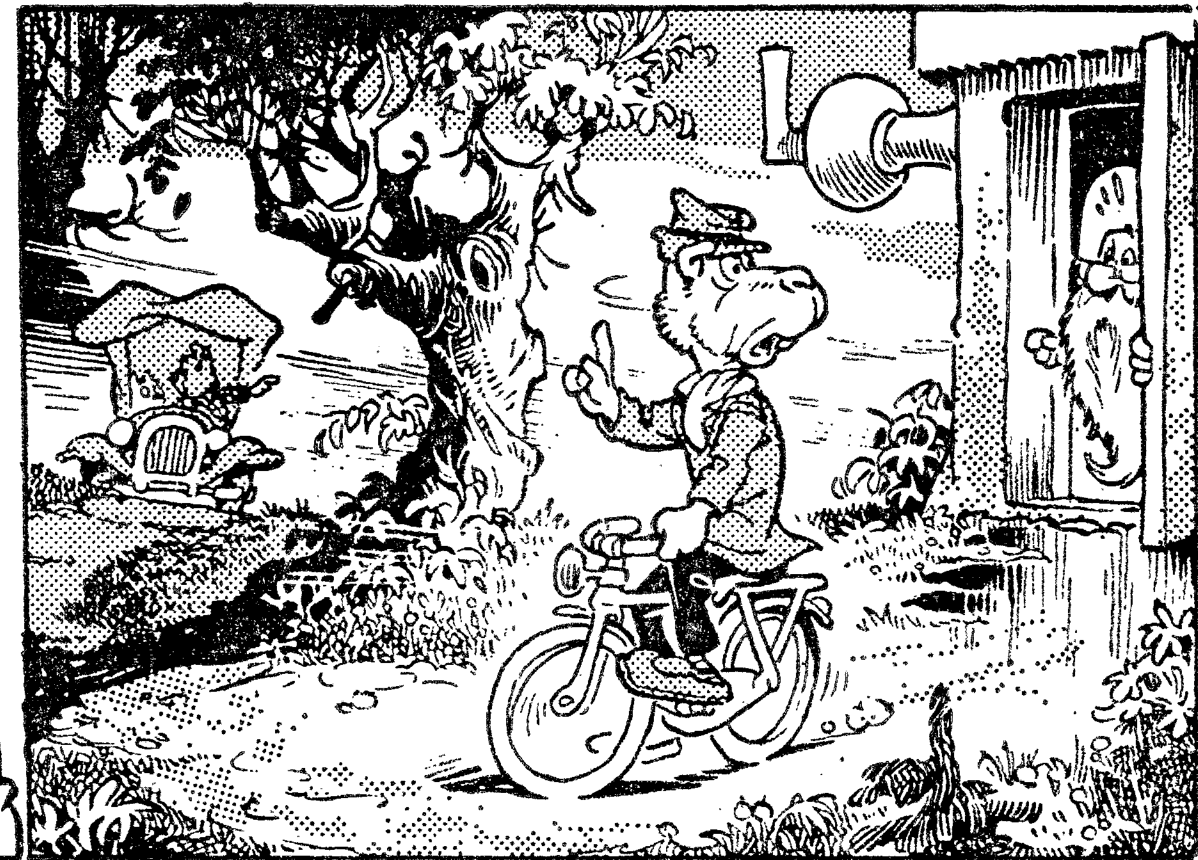
„Verprutste jaren", riep de laatste, een manometer werpend. De beschimmelde leuterkoek van die herkauwer heb ik moeten opvreten. O, wat heb ik daar een spijt van. Maar hij zal ook spijt krijgen als de autonome onafgestudeerden het voor het zeggen hebben!"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0821 „Was ik maar autonomie gaan studeren!", kreet Alexander Pieps op de achtergrond. „Ik heb spijt van mijn geknoei hier. Verloren jaren zijn het".

„Zo is hij nu bestendig", klaagde professor Prlwytzkofsky, zijn helm vastklemmend. „Hij heeft water gedronken waarin zich een zwindelig middel bevindt, zoals ik heb kunnen vaststellen. Maar wáár lijdt hij aan?"

„Een zogenaamd spijtsyndroom", riep de zielkundige boven het geluid van brekend vaatwerk uit. „Ik zie dat tegenwoordig veel in mijn praktijk. Het zijn schuldgevoelens, die men eerst op anderen probeert af te wentelen. Maar in een later stadium vallen ze op de patiënt terug en dan bestaat de kans dat ze hem vernietigen".

„Praw!", riep de ander geschrokken uit. „Vernieten? Hemeldonderweder! En dat bekomt men van der drinken des waters? Maar dat is toch zeer slim, collega. Wat moet men dan aanvangen?"

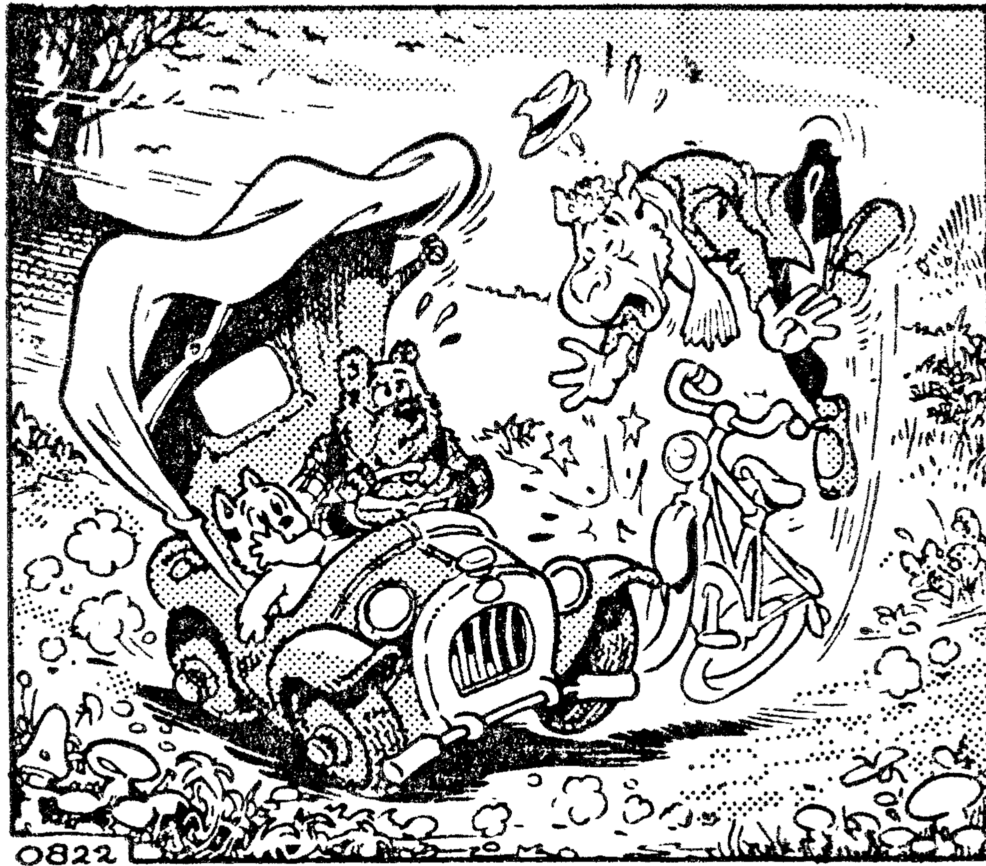
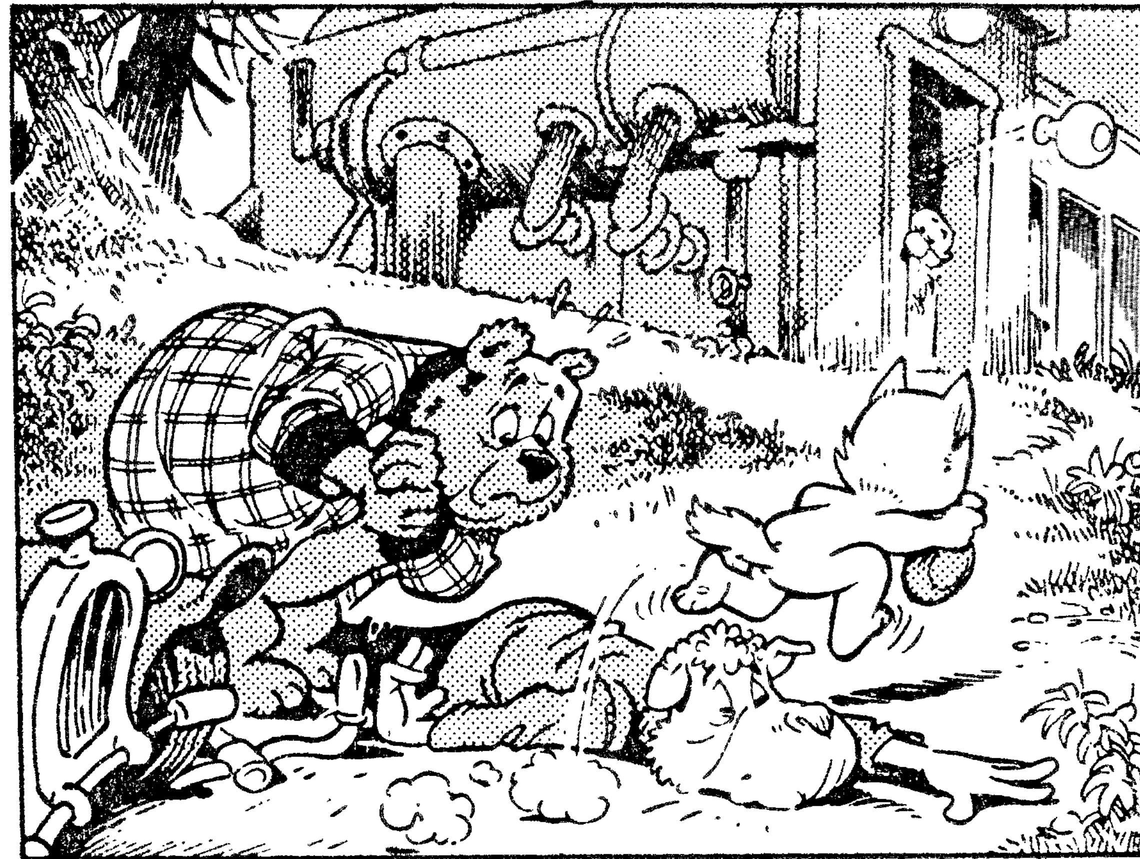
Een afgeplatte densiteur gierde over de hoofden van de beraadslagende geleerden heen en de heer Zielknijper haastte zich het laboratorium uit.

„Geen water drinken", riep hij, op zijn rijwiel klimmend. „En vooral uit de buurt van de lijders blijven wanneer ze zich in dit stadium bevinden. U zou er goed aan doen een tegenmiddel te vinden, professor. Ik ben bang dat het een epidemie wordt. De hele stad gaat eraan".

De professor trok zich geschokt in zijn werkplaats terug en de zielkundige boog zich over zijn stuur om zo spoedig mogelijk weg te komen. Het was echter jammer dat hij daarbij niet op het tegemoetkomende verkeer lette.

Heer Bommel en het spijtlijden

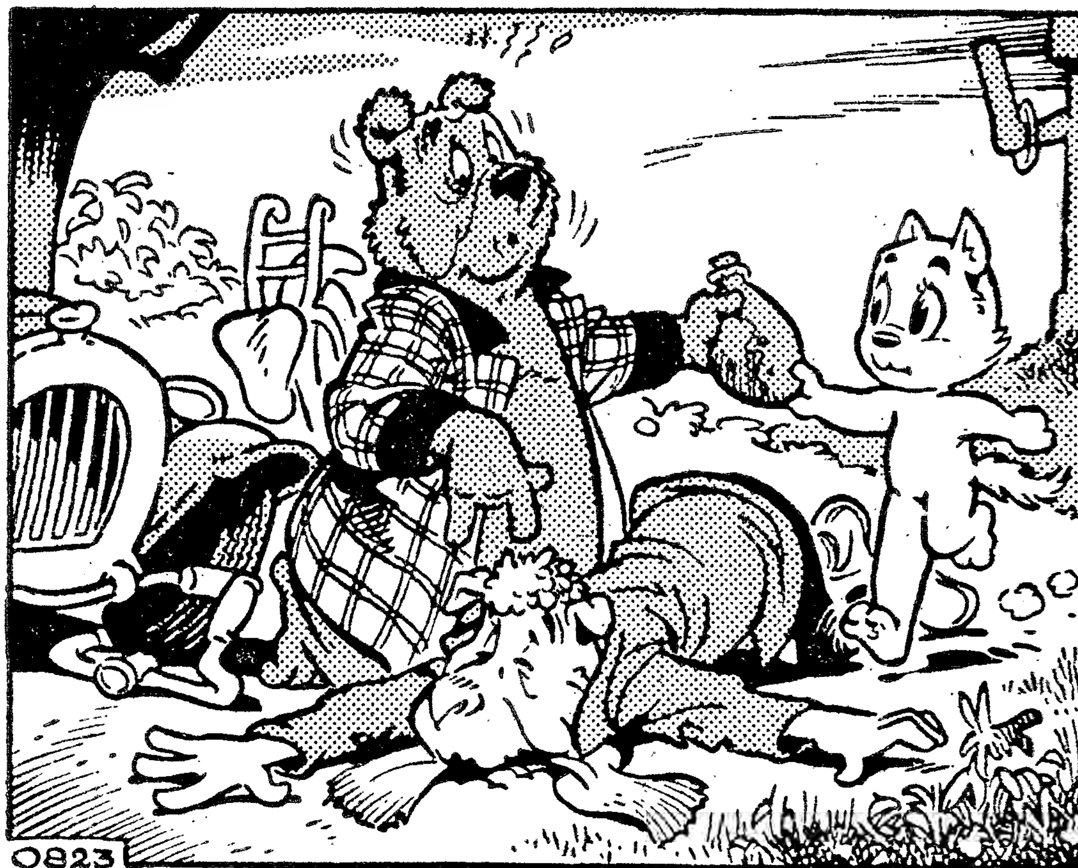
door Marten Toonder

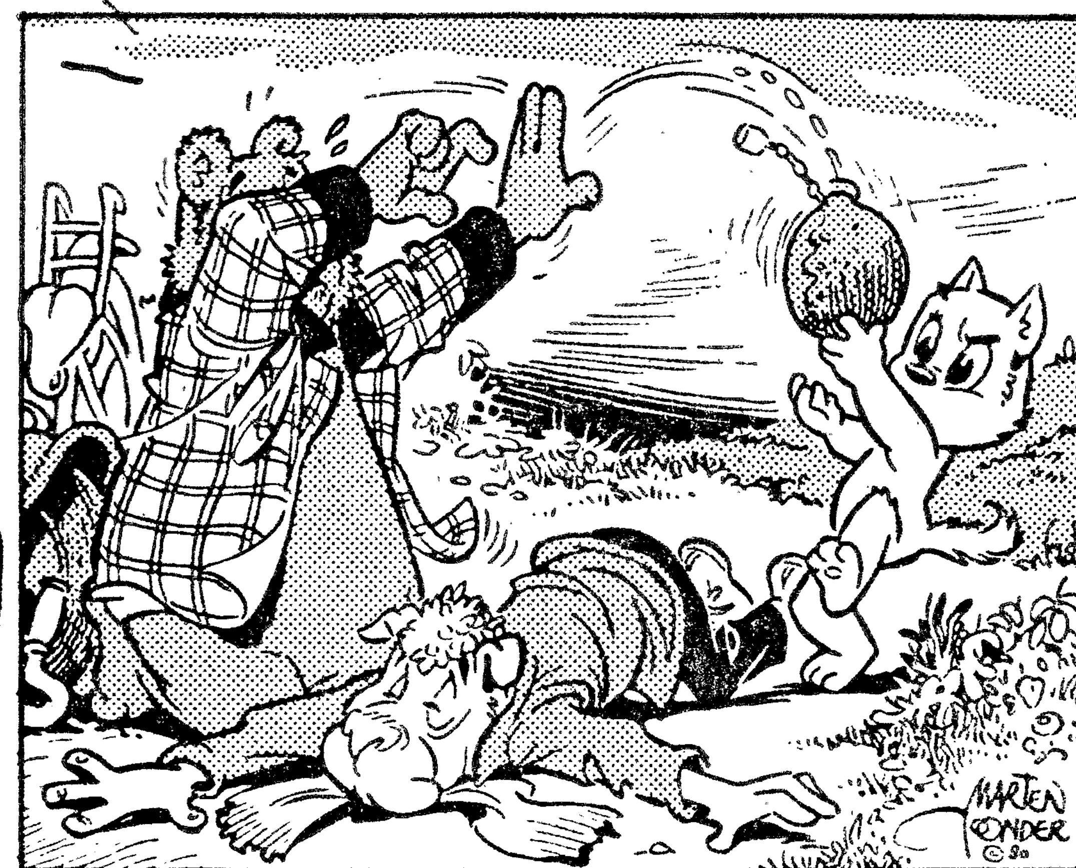

0822 Doctorandus Zielknijper stuurde zijn rijwiel het laboratoriumheuveltje af, maar omdat hij niet oplette, botste hij tegen de zijkant van de naderende Oude Schicht. Heer Bommel remde krachtig, maar dat mocht niet baten; de zielkundige werd in de lucht geslingerd en kwam met een plof op de weg neer, waar hij bewegingloos bleef liggen.
"Het was zijn schuld!", riep heer Bommel, die danig geschrokken uit zijn voertuig klom. "Hij keek niet uit. Wat jij, jonge vriend?"
Tom Poes gaf geen antwoord, omdat hij snel een veldfles uit de bagageruimte haalde, en heer Ollie boog zich handenwringend over de gevallene.
"Z-zou het erg wezen?", vroeg hij zich vertwijfeld af. "Zou er nog h-hoop zijn, bedoel ik? Doe dan toch iets, Tom Poes. Moet ik dan altijd alles zelf doen?"
Tom Poes was echter al weggerend naar het riviertje dat aan de voet van de heuvel stroomde. Zodoende passeerde hij het stadslaboratorium, waaruit de kolven en reageerbuisjes naar buiten schoten. En ook was daar het gelaat van de dienstdoende hoogleraar te zien, dat zorgelijk om de hoek keek.
"Wat hebt u dan daar?", vroeg deze. "Ener waterflesje? Om hemelswillen, benut u toch gener water. Daar zit ja allerhand ongeraat in, dat erger veroorzaakt!"
"Ja, ja", riep Tom Poes voortdravend. "Maar er was daar een aanrijding. En dat is erger dan de dingen die ze tegenwoordig in het water doen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

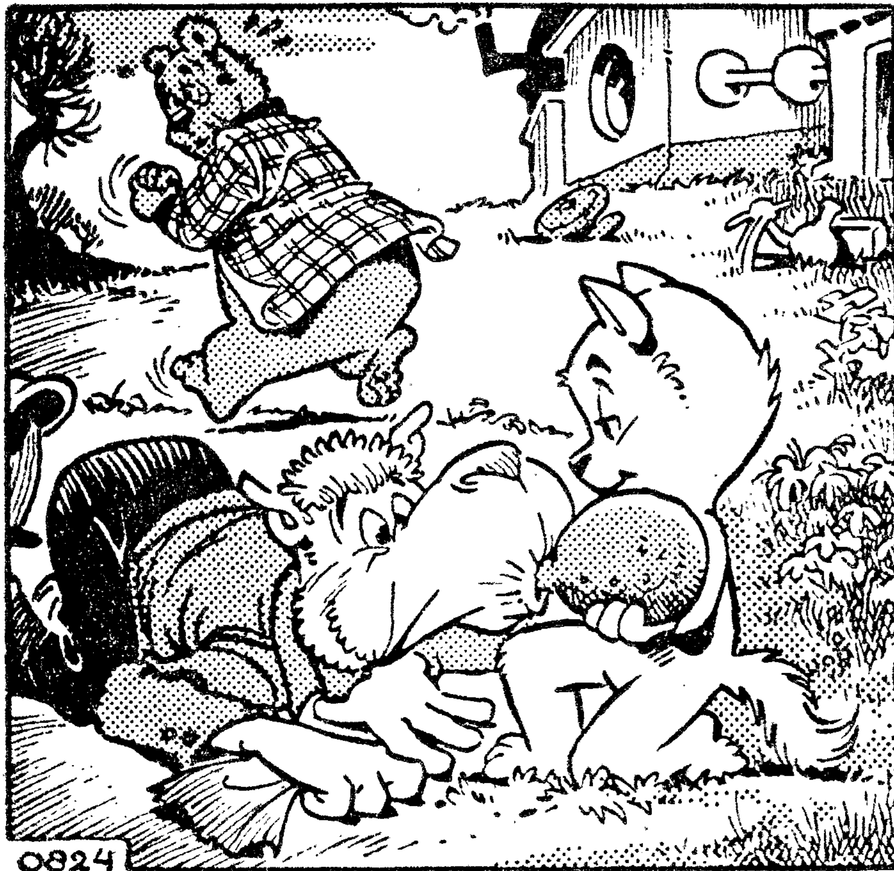

0823: Heer Bommel zat hijgend naast de aangeredene, toen Tom Poes met de gevulde veldfles terugkeerde.
"Z-zou de stakker ontslapen zijn?", vroeg hij radeloos. „Hij ademt zo raar. Maar het was zijn eigen schuld, zeg nu zelf. Hij keek niet uit, terwijl ik... Ik heb al kunstademhaling toegepast, maar zijn voeten zijn zo zwaar, dat ik aan het einde van mijn krachten ben. Het duizelt me, bedoel ik".
Hij stak een bevende hand uit naar de fles en zette die aan de lippen om een ferme teug te nemen. Terwijl hij dat deed, kwam er een vreemde verandering over hem, zijn ogen sperden zich wijd open en met een rauwe kreet wierp hij de veldfles van zich af.
„Ach wat!", riep hij met trillende stem. „Het was mijn schuld. Ik heb de ondergang van een jong, veelbelovend leven op mijn geweten..."
„Kom, kom", begon Tom Poes, die de fles had opgevangen, maar heer Ollie barstte onverwacht in schreien uit.
„Ik keek niet uit", riep hij gebroken. „En nu geef ik hem de schuld. Ik ben slecht. Door en door slecht..."

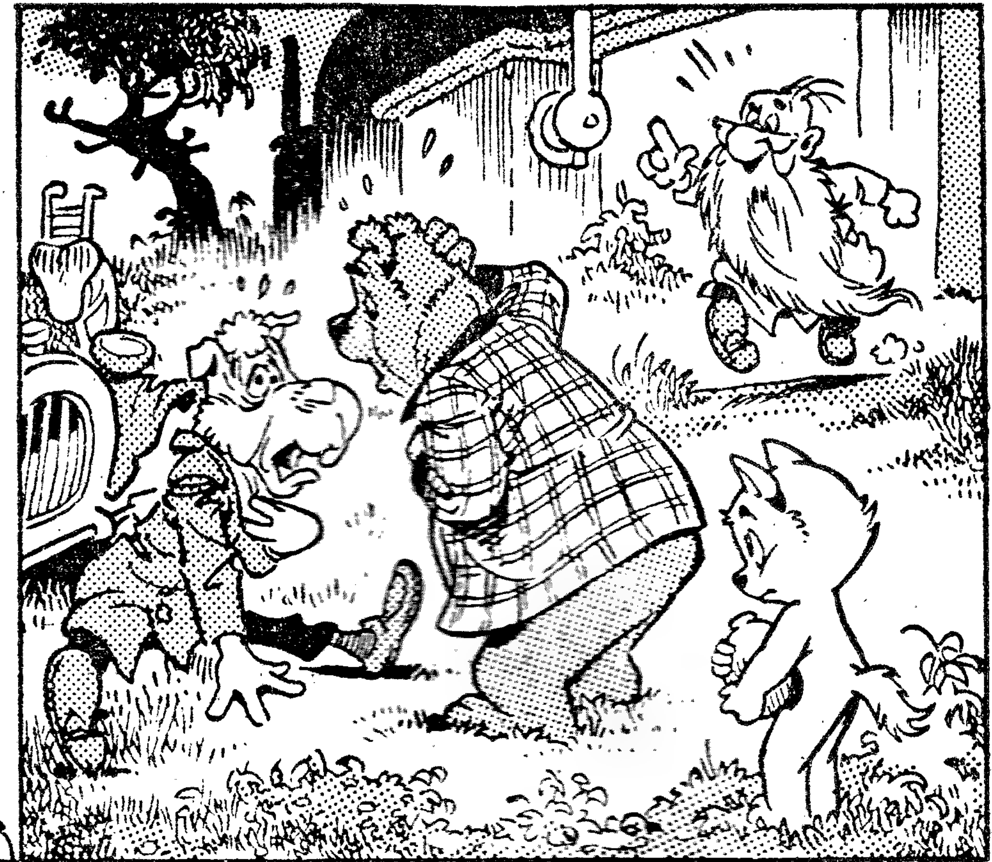
„U overdrijft een beetje", zei Tom Poes. „Het was maar een klein aanrijdinkje en u zult zien dat Zielknijper zo weer bij is. Hij beweegt al en als ik hem een beetje water geef, is hij weer de oude. Let maar op".
In dat geval zou het echter anders gaan dan hij dacht, maar dat kwam, omdat hij de werking van het drinkwater nog niet kende.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

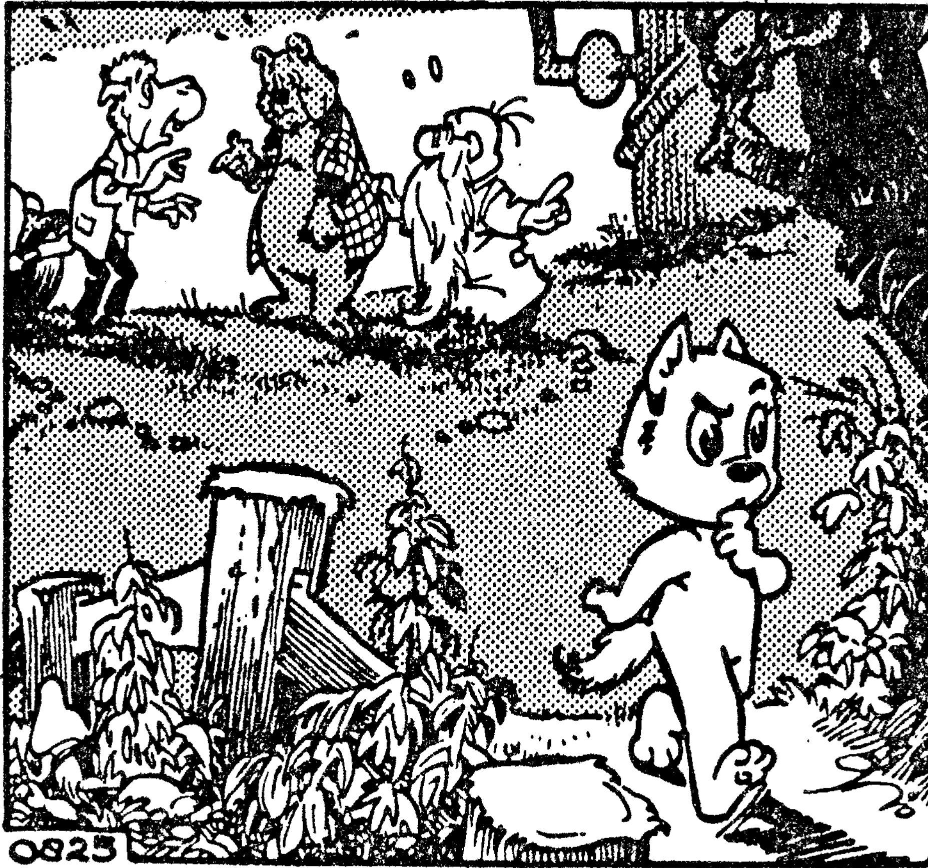

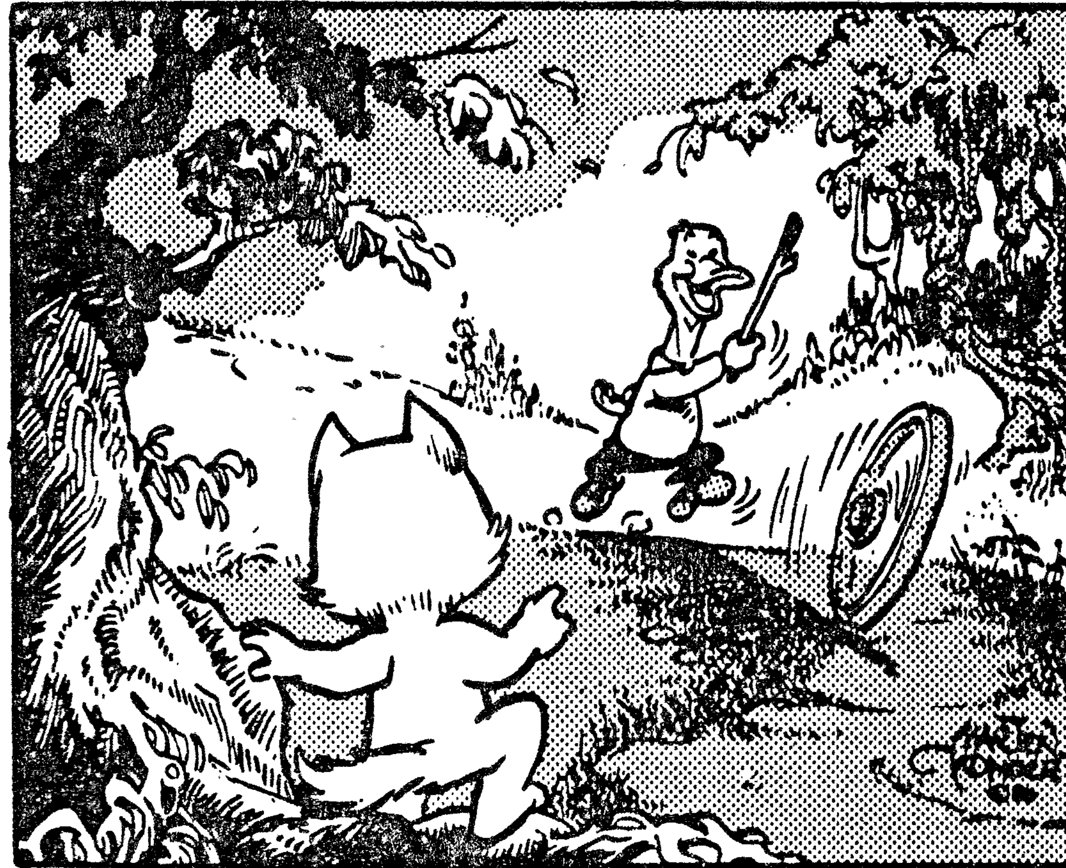

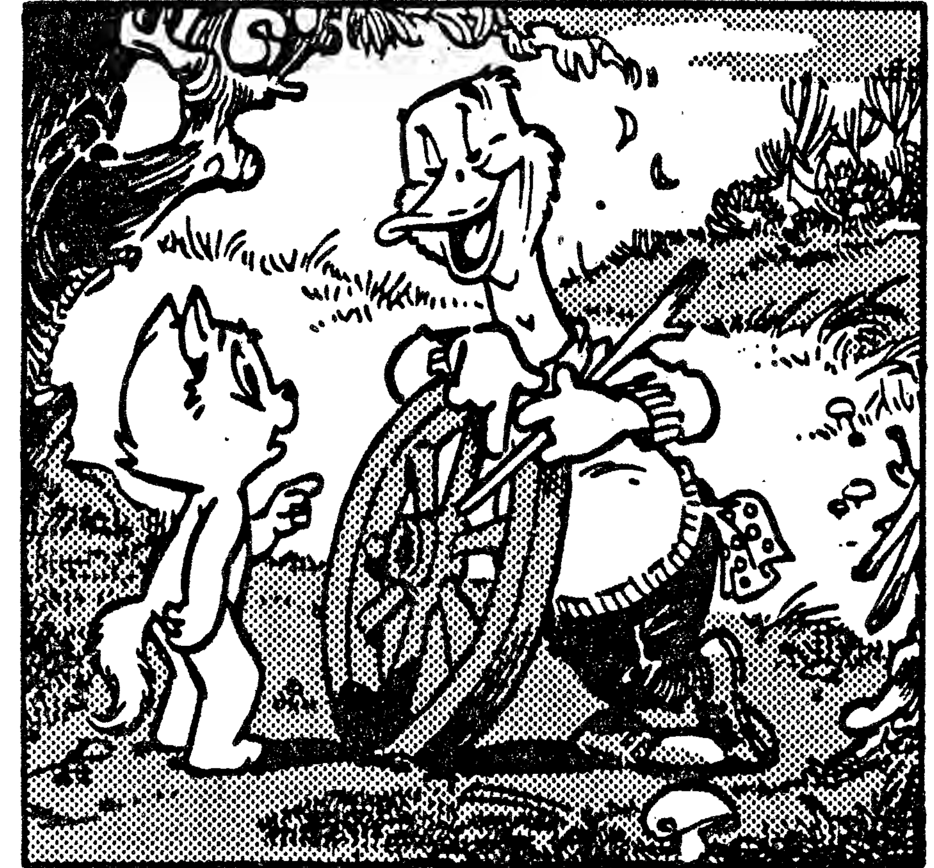
0824 Tom Poes ging naast het slachtoffer zitten en zette hem de fles aan de lippen. Het begin was even moeilijk, maar al spoedig dronk de ander met volle teugen en hij knapste zienderogen op.
Heer Bommel had daar geen oog voor, doch liep vervuld van akelige gedachten over de heuvel heen en weer.
„Door en door slecht'', prevelde hij. „Als een razende heb ik een leven vernietigd. Snelheid en stank, dat is alles wat ik maken kan. Ik ben slecht''.
Op dat moment drong er een luid gereutel tot hem door en hij bleef ontdutst staan. Het was de aangeredene, die zich had opgericht en met zenuwtrekkingen rondkeek.
„D-daar'', stamelde hij. „D-dat is de auto die ik heb aangereden. Een wrak. Dat komt ervan. Voortrazen op een verkeersmonster, dat is alles wat ik kan''.
„Dat is alles wat ik kan!'', riep heer Ollie, zich naderbij haastend. „Ik heb zo roekeloos over de openbare weg gescheurd dat ik alle tegenliggers eraan opofferde. Dit zal mijn leven lang op mijn geweten drukken''.
„Ik voel met u mee'', kreet de zielkundige. „Verdiept in mijn eigen problematiek heb ik alles wat ik tegenkwam verbrijzeld. Het is een virulente introvert[illegible] Die geeft schuldgevoelens die de lijder zullen vernietigen. Deskunkur[illegible]ulp is hier geboden.!''
Het geroep was zo luid dat het in het laboratorium doordrong en professor Prlwytzkofsky kwam haastig naar buiten.
„Het is der water'', schalde hij. „En daarvoor had ik nog zó waargeschuwd!''

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0825 "Ach wat water!", riep de zielkundige smartelijk. "Altijd zoekt m en de schuld ergens anders; zelfs in water. De schuld zit in ons zelf. Neem mij nu bijvoorbeeld...."

"Waarom neemt u mij niet?", vroeg heer Bommel, maar professor Prlwytzkofsky viel hem in de rede.

"Het is der water", hield hij vol. "Middels een wetenschappelijker proeving heb ik vaststellen kunnen, dat der drinkwater zwindelig is".

Tom Poes luisterde niet langer.

"Het gevaar is groter dan ik dacht", sprak hij weglopend tot zichzelf. "Ik moet zo vlug mogelijk dat veld vinden en uitzoeken hoe het water vergiftigd is door spijtzaad. Hoe kom ik dat te weten?"

Zo denkende liet hij de heide achter zich en bereikte een verlaten pad. Het enige verkeer daar bestond uit Wammes Waggel, die met behulp van een tak een groot wiel voor zich uit dreef.

"Wat is dat?", vroeg Tom Poes.

Wammes greep het wiel voordat het om kon vallen en leunde er gemakkelijk op.

"Dit?", vroeg hij. "Dit is mijn wagen. Hij is uit elkaar gevallen in de rivier, maar ik kan er nog wel mee hoepelen".

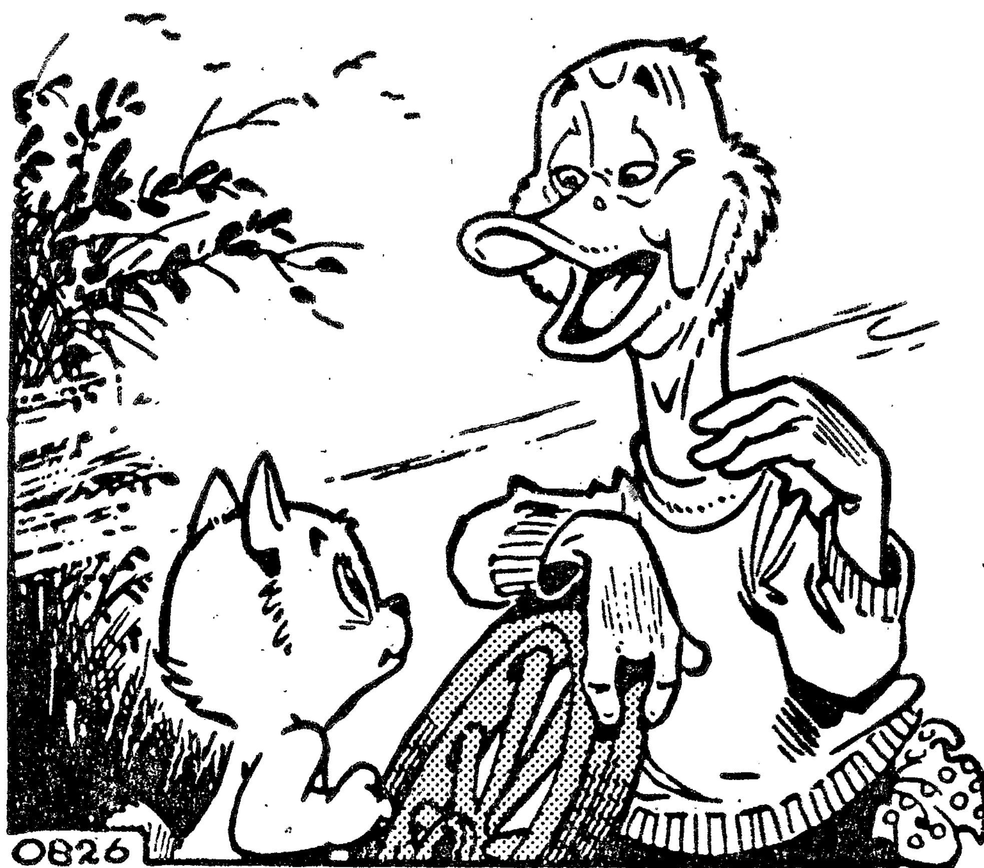
"In de rivier?", herhaalde Tom Poes. "Hoe kan dat?"

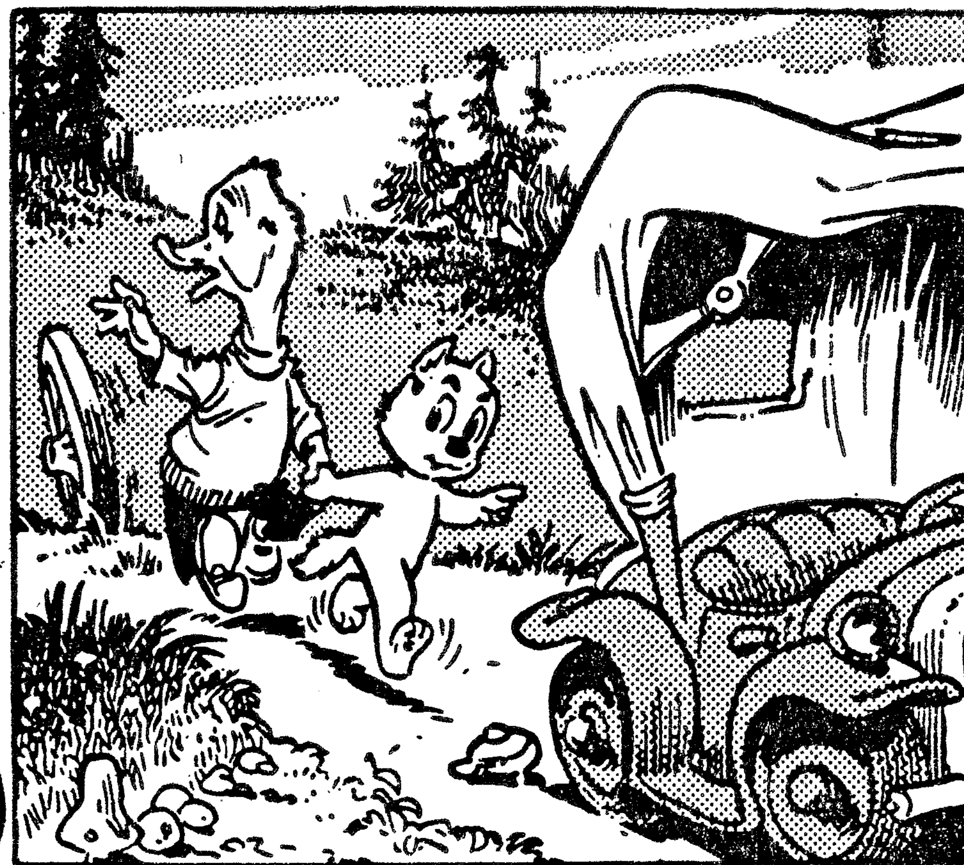
"Heel gemakkelijk, hoor", verzekerde Waggel. "Er zaten allemaal erretjes in, die ik in het water moest gooien van die meneer. Nou; dat is toch zekers veel te zwaar voor een goeie ouwe kar? Zo'n meneer zegt maar wat".

"Hm", zei Tom Poes. "Had die meneer soms een zwart pak aan?"

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0826 "Het was een deftige meneer", gaf Wammes Waggel na enig nadenken toe. "Helemaal in het zwart; net een bidder, weet je wel? Maar hij was niet zo aardig. Hij had mij de erretjes beloofd, die ik geplukt had; maar hij plompte ze allemaal in het water, en ik kreeg niks. Laat hem het nou maar alleen doen; ik weet wel wat leukerders. Hoepelen of zo".

"Ik weet nog iets véél leukers", riep Tom Poes uit. Hij greep de ander bij een hand en trok hem haastig mee; terug naar het laboratorium. Daar stond de Oude Schicht nog op de plek waar hij een aanrijding had gehad, maar verder was het er verlaten.

"Niet zo gauw", klaagde Wammes. "Zo kan ik mijn wiel niet meekrijgen. Kijk nou; het rolt van de heuvel af!"

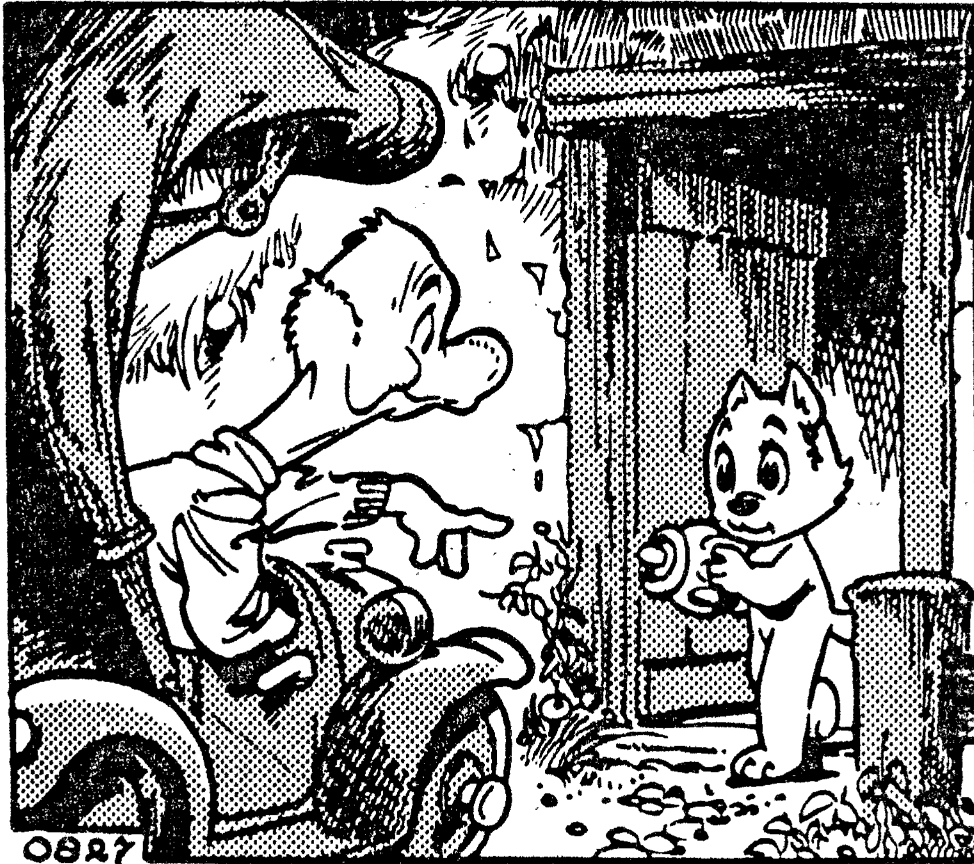
"Dat geeft niet", zei Tom Poes. "We gaan een eindje rijden. En als je me dan naar de plek brengt waar die erwten groeien, kunnen we reuze pret hebben. Dat beloof ik je".

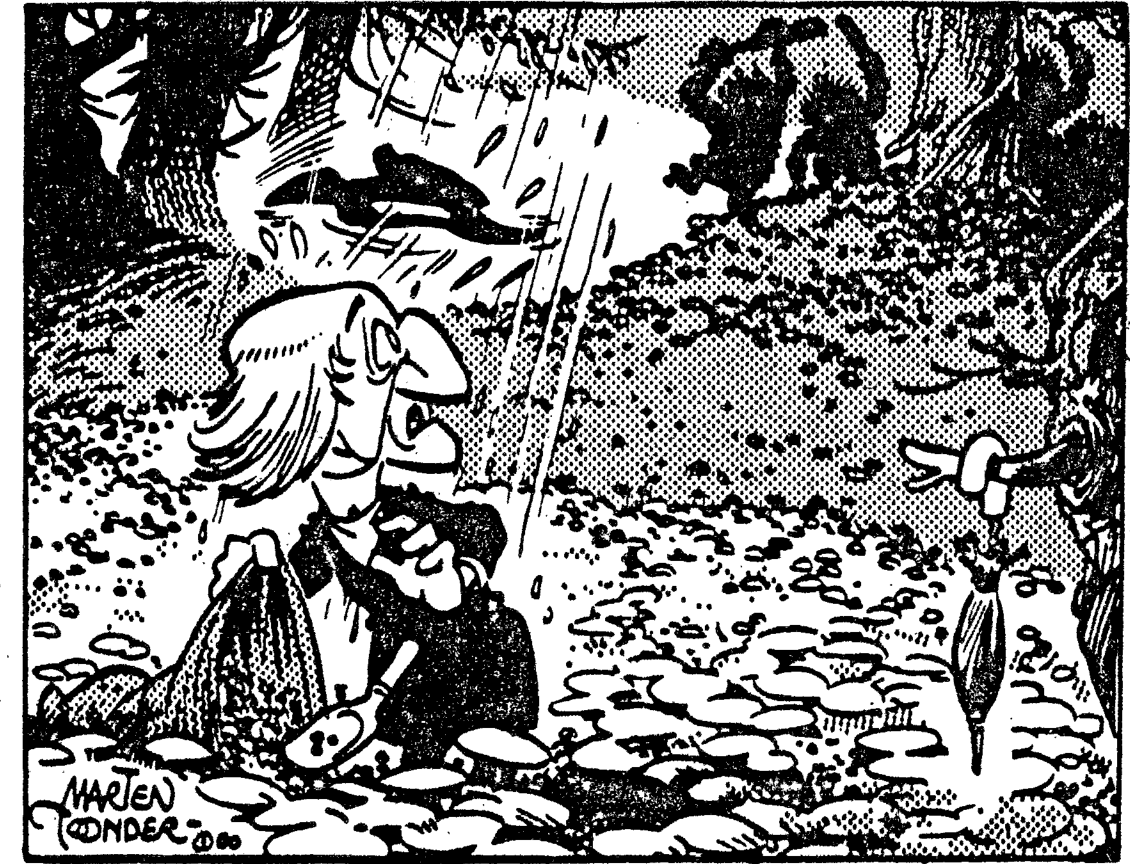
Wammes liet zich overhalen, en even later reden ze naar het huisje waar Tom Poes woonde.

"Daar moet ik iets halen", legde deze uit. "Het leukste wat je ooit gezien hebt. En dan gaan we naar het veld".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

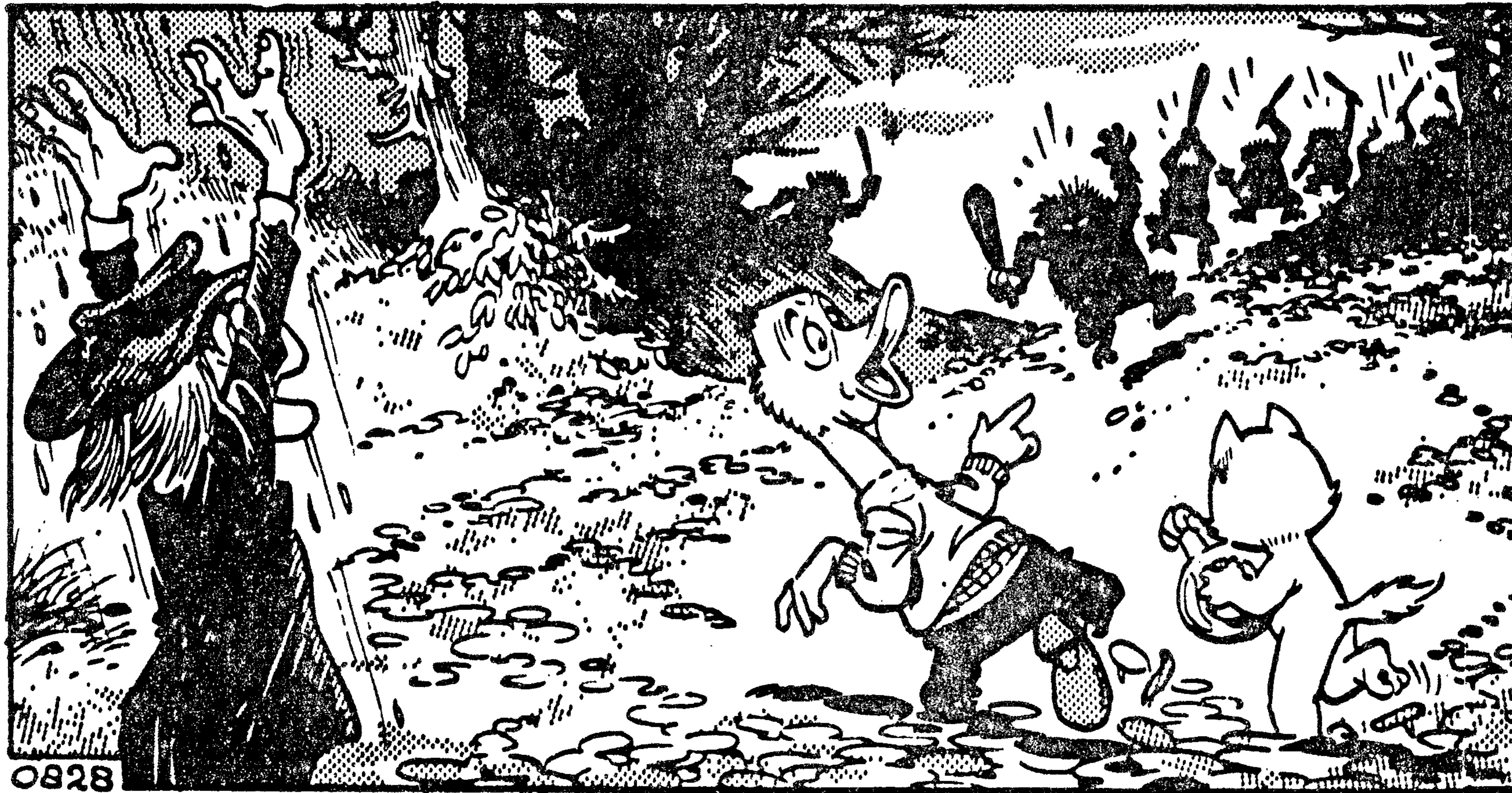

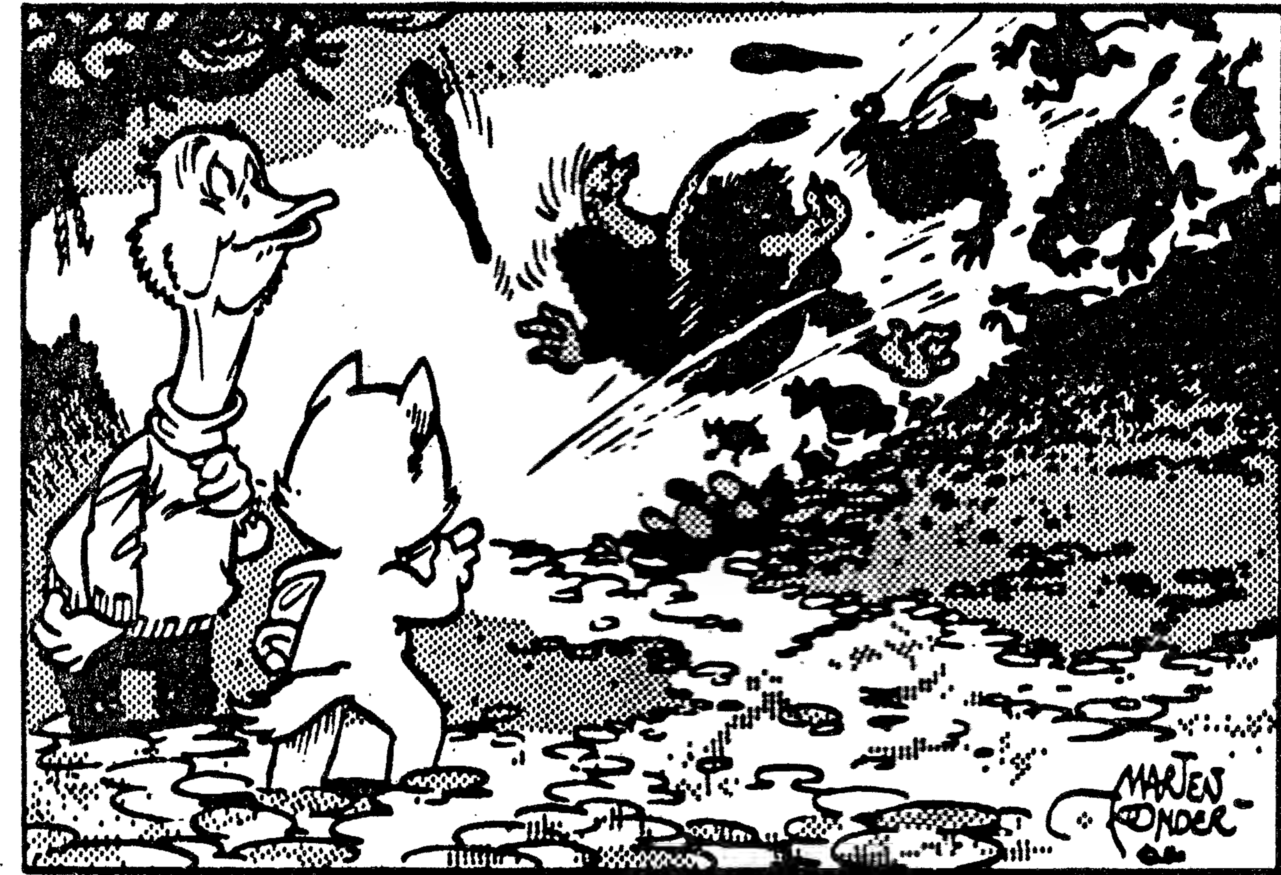
0827. Tom Poes stapte uit en verdween in zijn huisje. Wammes Waggel hoorde hem daar een poosje rondscharrelen, en het is te begrijpen, dat hij erg nieuwsgierig werd.
"Wat is dat?", vroeg hij gretig, toen Tom Poes weer op de drempel verscheen met een rond voorwerp onder de arm.
"Een pardoes", legde Tom Poes uit. "Heer Ollie noemde hem ook wel een lokpieper. Het is een ding om pret te maken; als je me nu de weg naar het veld maar even wijst".
Het bedoelde veld was de heuvel waar het spijtvitus groeide. De bladeren begonnen al bruin te worden, en het zaad viel in grote hoeveelheden op de grond, zodat het makkelijk op te rapen was. Maar de heer Zwadderneel slaakte menige zucht terwijl hij zich daarmee in de regen bezig hield. Zijn buil was weliswaar geslonken, zodat hij het verband had afgelegd, maar de gebogen houding viel hem zwaar.
"Dat komt van mijn hovaardij", prevelde hij met brokkelige mond. "Ik meende de arbeid te kunnen overlaten aan anderen, terwijl ik had moeten weten, dat slechts een berouwvolle de oogst kan garen".
Op dat moment werd zijn aandacht getrokken door geritsel, en toen hij omkeek, werd hij een drom zwarte figuren gewaar, die dreigend nadersloop.

"Halt broeders!", riep hij geschrokken uit. "Ik zie dat jullie berouwvolle zondaars zijn, net als ik. Maar ik ben een zwak schepsel, dat boete doet om het berouw kwijt te raken. Help me liever bij mijn louterend werk".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0828 Het geroep van Zwadderneel maakte in het geheel geen indruk op de doeraks. Van alle kanten kwamen ze van achter de bomen te voorschijn en draafden nader onder het uitstoten van akelige kreten. Het zag er lelijk uit voor de ongelukkige zaadlezer, en hij bereidde zich reeds op het ergste voor, toen er plotseling hulp kwam opdagen. Het waren Wammes Waggel en Tom Poes, die ritselend door de dorre bladeren renden.

,,Ik v-vind het toch niet zo enig'', hijgde de eerste. ,,Ik wil mijn wiel''.

,,Blijf staan'', riep Tom Poes. ,,Nu moet je kijken. Als ik de kurk er aan deze kant uittrek . . .''

Hij gaf een ruk en de verdere bezwaren van zijn metgezel werden overstemd door een aanzwellend gezoem in het ronde voorwerp. De voorste wildeman was al dicht genaderd, maar hij bleef verrast staan toen het zoemen in loeien overging en daarna werd hij getroffen door zo'n sterke windstoot, dat hij weggeblazen werd. Hij was niet de enige, want omdat Tom Poes het apparaatje losjes heen en weer bewoog, volgden zijn metgezellen zijn voorbeeld. Gedurende enige tijd was de lucht dan ook vervuld met dwarrelende doeraks, en daarop lag de heuvel weer kaal en verlaten voor hen.

,,Dat was dat'', zei Tom Poes, en hij zette de stop weer op de blaaspijp.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0829 Toen de laatste doeraks in paniek over de heuvel verdwenen waren, barstte Wammes Waggel in een luid gelach uit.
,,Hihihi. Dat was reuze enigjes!", riep hij. ,,Wat knap, Tom Poes! Hoe deed je dat?"
,,Dat was zegenrijk werk", sprak de heer Zwadderneel. Zijn verstarring was geweken en er speelde zelfs een dunne glimlach om zijn lippen toen hij prijzend nadertrad.

,,Het was net op tijd, broeder", hernam hij. ,,Deze ongelukkigen waren zó door spijt en berouw verscheurd, dat ze mij zelfs in mijn arbeid wilden hinderen".
,,Het waren geen ongelukkigen", zei Tom Poes. ,,Het waren doeraks, en die willen altijd hinderen".
,,Er bestaan geen doeraks", onderwees de ander, maar Wammes Waggel viel hem in de rede.
,,Ik wil ook es", verklaarde hij. ,,Mag ik ook es blazen? Doe nou niet zo flauw. Je hebt zelf beloofd . . ."
,,Even wachten", zei Tom Poes. ,,We zullen nu eens kijken of de andere kant van de pardoes ook werkt. De lokpieper, bedoel ik. Dan hoeft niemand meer te werken".
Zo sprekende had hij het apparaat omgekeerd en trok de kurk uit de andere opening. Het gezoem begon opnieuw, maar in plaats van in geloei ging dat nu over in een vreemd, doordringend gefluit. De gevolgen bleven niet lang uit, want uit de boomgroep vloog een vogel nader, en hoog uit de lucht werd het fluiten beantwoord door een verward koor.
,,Spijtlijsters", zei Tom Poes. ,,Een hele zwerm, kijk maar".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0830 De lucht was al spoedig verduisterd door nadervliegende vogels, die op het gefluit afkwamen, en het piepen, snerpen en fluiten werd zo sterk, dat het door merg en been drong. Tom Poes scheen daar echter geen last van te hebben, want hij had het zich onder een boom gemakkelijk gemaakt en keek tevreden naar de zwerm, die zich op de spijtzaden stortte. Wammes Waggel gaf zich geheel over aan zijn pret, maar de heer Zwadderneel bewolkte meer en meer. Hij wilde iets in het midden brengen, maar werd daarin sterk gehinderd door dalende lijsters.

"Vort!", riep hij, terwijl hij op de tast de weg naar Tom Poes zocht. „Stop dat, zeg ik u. Staak dat geschetter. Dit zondig gevogelte zal alle zaden des velds eten en de wereld beroven van haar berouw".

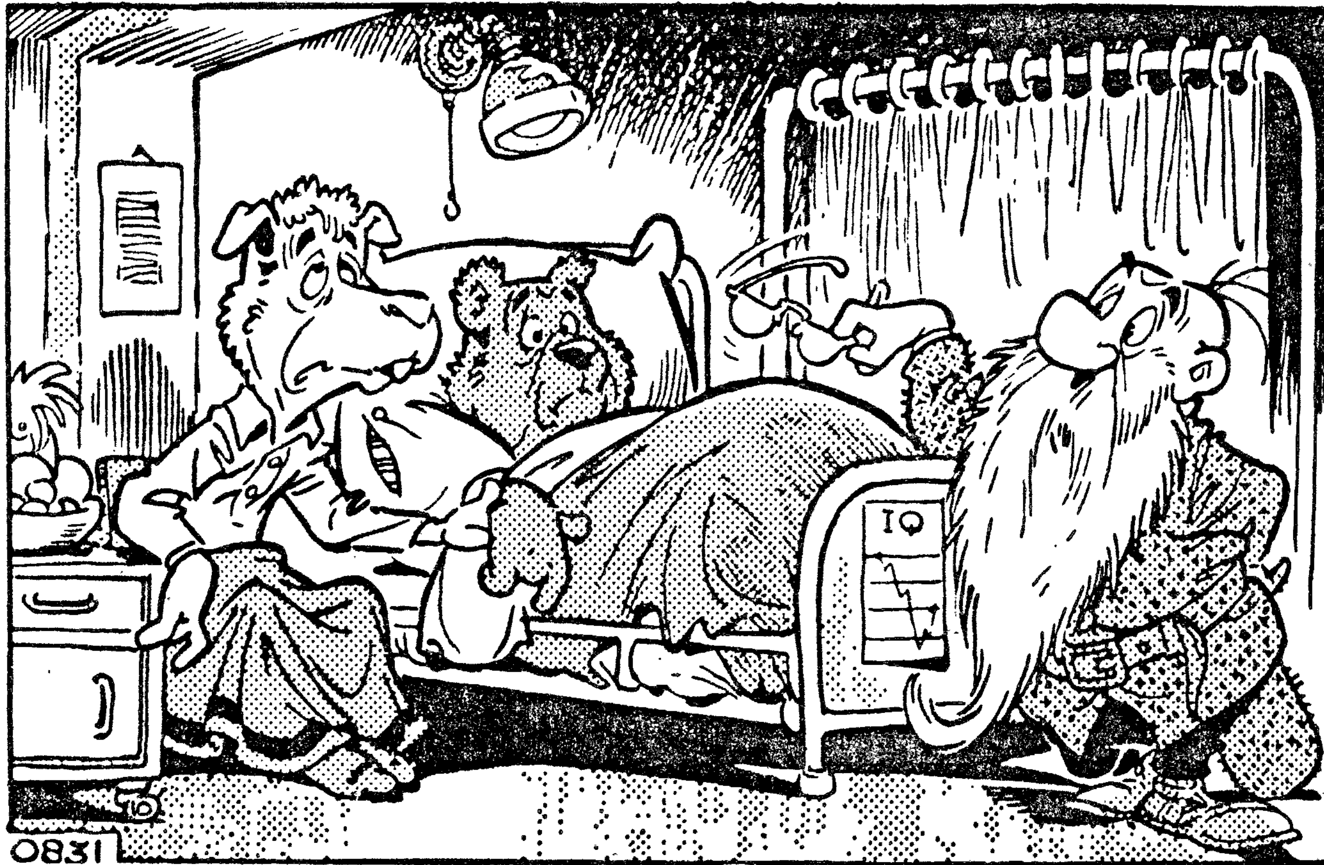
„Dat is de bedoeling", riep Tom Poes. „Om de wereld te verbeteren moet men bij zichzelf beginnen, heb ik gelezen. En te veel berouw maakt slechter, en niet beter".

De Zwarte Zwadderneel staarde hem enige tijd sprakeloos aan en wierp toen een bleke blik op de luidruchtige vogels om zich heen. Ten slotte stak hij zijn paraplu op en beklom in een dunne regenbui de heuvel.

„Opnieuw gefaald", prevelde hij droevig voor zich heen. „Hoe kan ik ooit iets goeds in mijzelf vinden als alles altijd misloopt? Ach, de wereld is vol lokpiepers en winderigheid".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

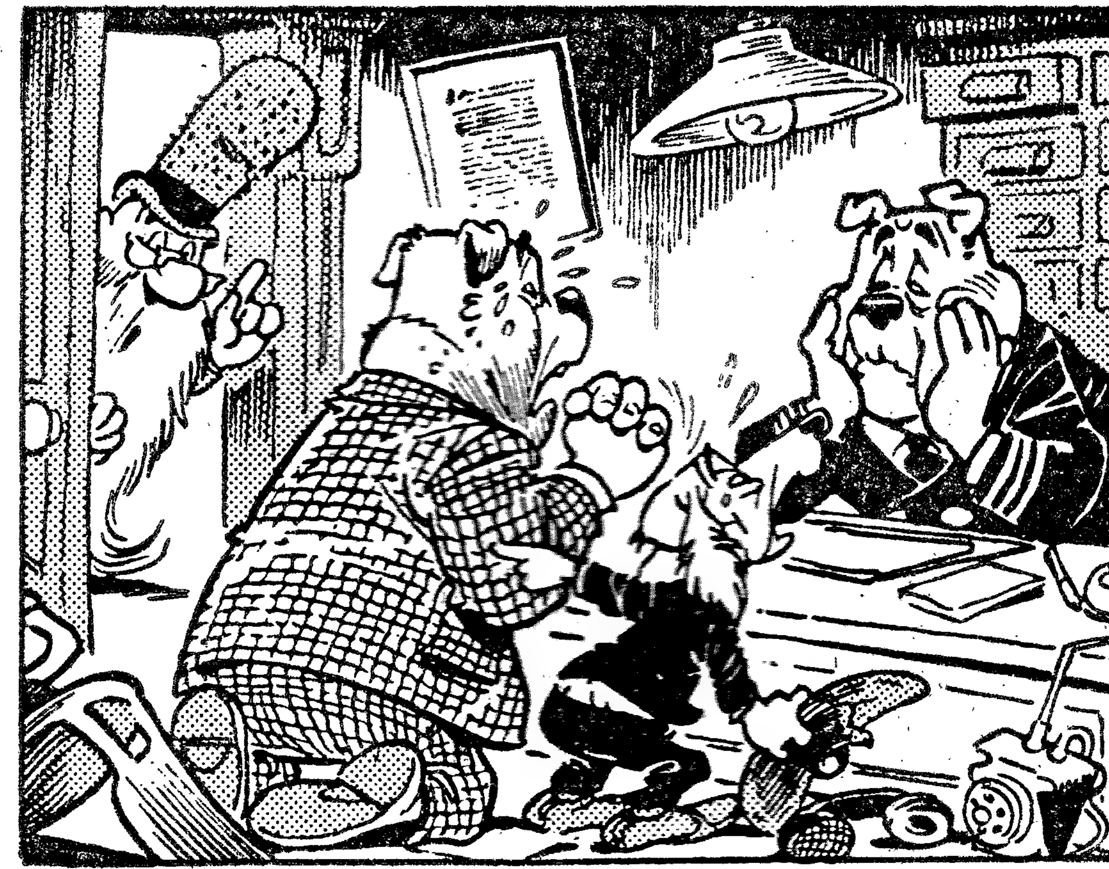
0831 De aanrijding had heer Bommel en doctorandus Zielknijper erg aangegrepen, en de laatste had hen beiden in zijn kliniek laten opnemen om van de schok te herstellen.
"Ik ben slecht", mompelde heer Ollie. "Nooit denk ik aan anderen".
"Wat doen we hier eigenlijk?", klaagde de zielkundige. "Ik vraag me af hoe ik patiënten durf behandelen terwijl ik het wezen van de psyche niet ken".
"Praw", sprak professor Prlwytzkofsky, die de lijders begeleid had "Der psyche bestaat ja wetenschappelijk niet. Men weet niet eenmaal waar hij steekt!"
"Dat bedoel ik juist", prevelde de heer Zielknijper. "Ik zal mijn kliniek moeten sluiten, want mijn gedokter hier berust alleen maar op hoogmoed. Ik zie dat nu heel duidelijk, want de botsing heeft mijn onderbewuste losgewoeld. . . ."
"Acht wat, botsing!", riep de hoogleraar uit. "Het was der water, der u geslikt hebt. Daar zat ene zwindeling in, der spijtigheid veroorzaakt. Boml en u zijn jammerlijk onbekwaam door een ongeproefd euvel".
"Spijt; dat is het, als u begrijpt wat ik bedoel", zei heer Ollie, met zwakke stem, doch de professor luisterde niet langer. Hij verliet het vertrek, en terwijl hij de deur zachtjes achter zich sloot, mompelde hij: "Ik zal mij nu eerstens naar der komissaar begeven voor een rapport- en dan als der donderweder der water analiseren om ener anti-spijtlijder te vervaardigen".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0832 Toen professor Priwytzkofsky het politiebureau binnenkwam, bleef hij onthutst in de deuropening staan. Het eens zo ordelijke vertrek maakte een vervallen indruk, en de brigadier van de wacht zag er aangeslagen uit.

"Wat is hier dan loos?", vroeg de geleerde.

"Verzet tegen het openbaar gezag", meldde Snuf droevig. "We kregen een paar verdachten opgebracht; een zekere Bul Super en ene Hiep Hieper. Maar die hadden spijt van hun zachtzinnigheid. Vechten en schelden. Vuile faksist noemden ze mij, terwijl ik zaterdag nog in bad ben geweest. De wereld is vol razisme, tegenwoordig. Ik heb spijt van mijn zachte optreden tegen dat soort ebonieten".

"Ach zo", zei de hoogleraar. "Wederom der spijtlijden. Maar wees gerust, zo ener aanval gaat voorover. Der lijder vangt gewelddadig aan, maar vervalt dan tot zelfproeving en rouwe. Waar is der heer kommissaar?"

"In zijn kamer", verklaarde de brigadier. "Hij is bezig de verdachten te verhoren".

Dat was waar, maar de verdachten hadden inmiddels spijt gekregen van hun misdadig leven.

"Het is allemaal de schuld van Super", riep Hieper huilerig. "Hij heeft mij overgehaald".

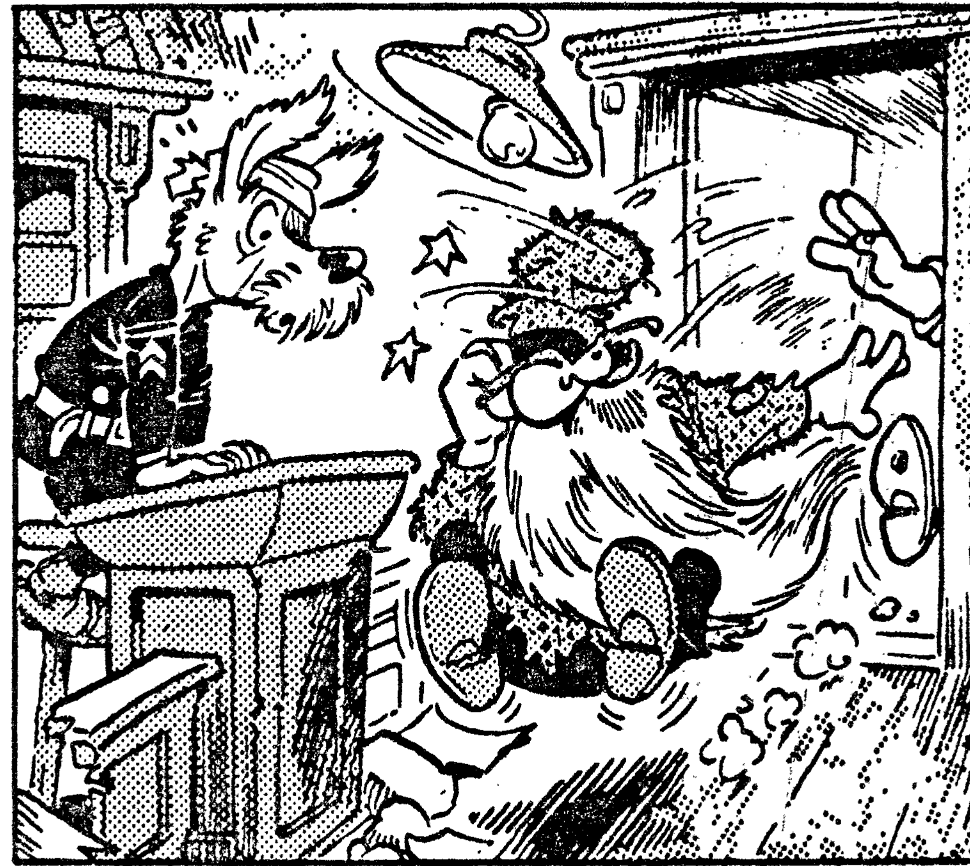
"Dat is zo", gaf Super wenend toe. "Maar ik wil boeten. Desnoods wil ik zelfs bij de politie gaan".

"Praw", sprak de professor op de drempel. "Deze lijdenden zijn bereids in der tweede fase. Vooral gener water drinken, bid ik u".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0833 "Eerst zoekt der waterlijder der spijt buiten zich zelvers", onderwees de professor. "Maar in der tweede fase komt men tot zelfproeving, en dat geeft rouwe..."
De berouwvolle misdadigers kwamen schreiend overeind, en Bul Super begon zijn mouwen op te rollen.
"Lekke blaasbalg!", riep hij uit. "Jij denkt dat je alles weet. Omdat je op school geweest bent zeker. Dat is niet eerlijk".
"Hij heeft geen spijt", kreet Hieper. "Geef hem een tik, baas. Dat zal hem leren".
Super naderde dreigend, en daarom besloot commissaris Bas in te grijpen.
"Niet doen", sprak hij met gebroken stem. "Daar zou je spijt van krijgen."
Er ging echter weinig gezag van hem uit, en zo kwam het dan ook, dat de geleerde even later beschadigd de lessenaar van brigadier Snuf passeerde.
"Tut, tut", sprak deze, hem verbaasd naogend. "Het spijt me. Maar hij verdiende het. De wetenschap is de schuld van alles, zeg ik altijd maar. Het zal hem berouwen".
Professor Prlwytzkofsky schonk geen aandacht aan die woorden. Hij haastte zich het bureau uit, terwijl hij trachtte enig model in zijn hoed te brengen.
"Het spijtleed is schrikkelijk", prevelde hij onder het gaan. "Ik moet der water snelstens analiseren. Als der Pieps in zijner smart nog maar iets onbehinderd gelaten heeft".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

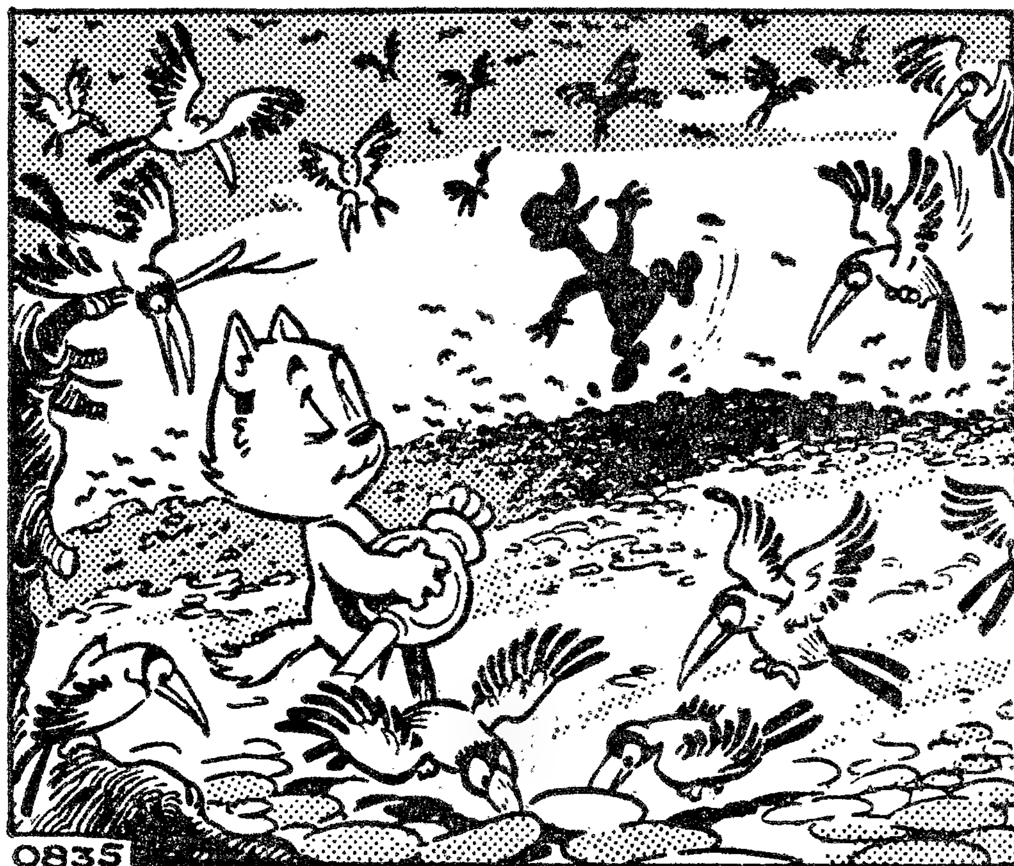

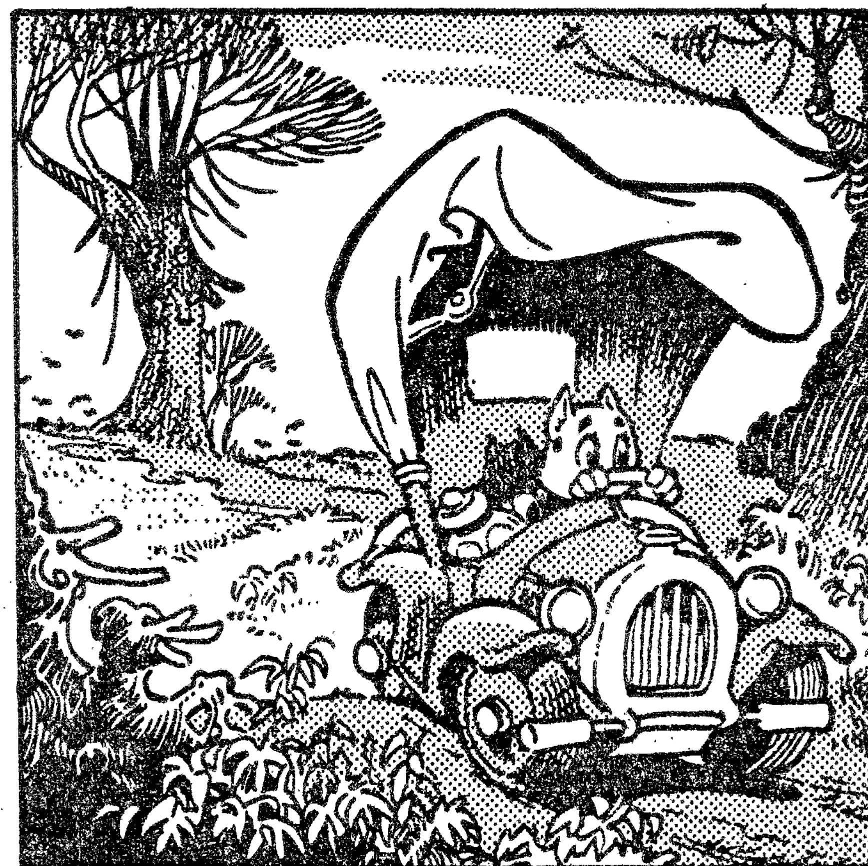
0834 Op straat werd de geleerde staande gehouden door de journalist Argus, die er vervallen uitzag.
"Een ogenblikje, prof", sprak deze. "Hebt u soms een aardig berichtje voor me?"

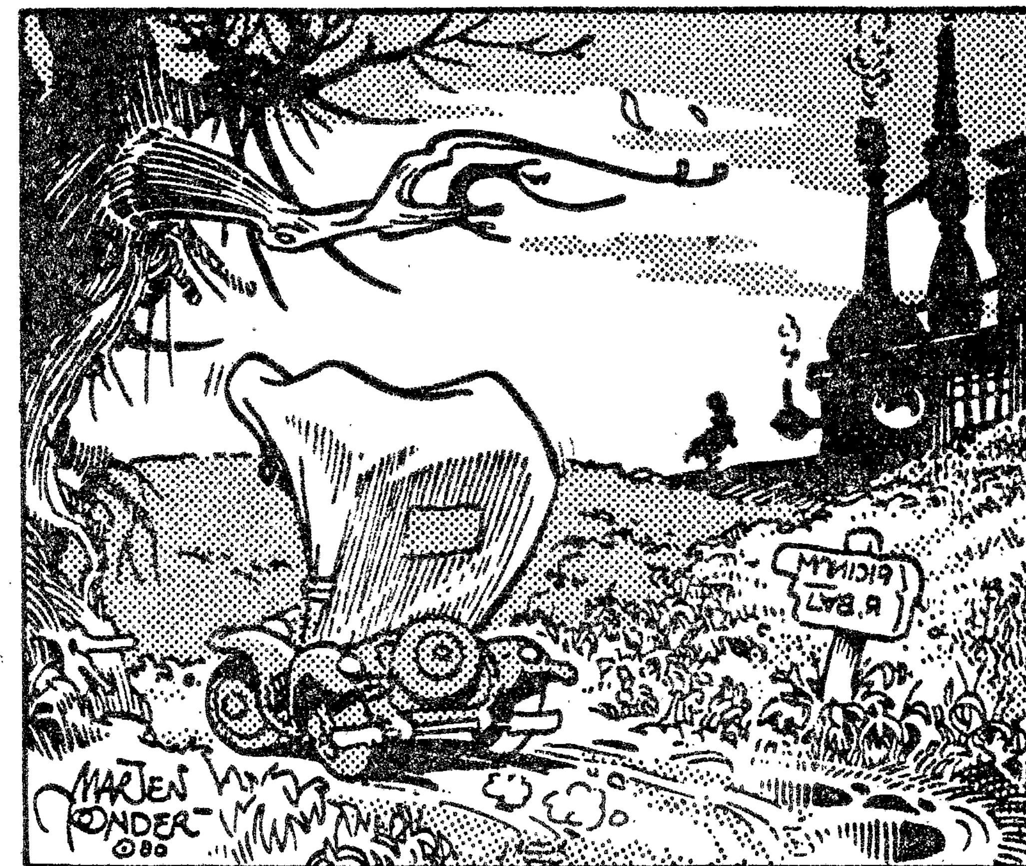
"Aardig?", herhaalde de ander bitter. "Men heeft mij misgehandeld en verhutseld. Vindt u dat aardig?"
"Het is geen doen", klaagde de verslaggever. "Nergens zit meer echt nieuws in. Zelfs de politici geven zichzelf de schuld van de bende, in plaats van anderen. En ik zelf heb berouw over alles wat ik geschreven heb. Fanth zou mij er al lang hebben uitgegooid als hij zelf niet zo'n spijt had over de slechte behandeling die hij mij gegeven heeft. Hebt u werkelijk niets voor me?"
"Wellicht toch. Het mag zijn", hernam de professor, zijn hoofddeksel opzettend. "Het is alles der schuld des leedwezen-lijdens, schrijft u dat. Een ongeproefd euvel. Waarschijnlijk is het ener verstommeling des waters, die ik nog onderzoeken moet. Der eerste fase des lijdens is aanvallerig, en der tweede is droefmoedig. Drinkt u vooral geen water, bid ik u. Der goede dag".
Na deze woorden begaf hij zich haastig op weg om aan het wateronderzoek te beginnen, en de journalist keek hem peinzend na.
"Is dat een aardig berichtje?", vroeg hij zich af.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

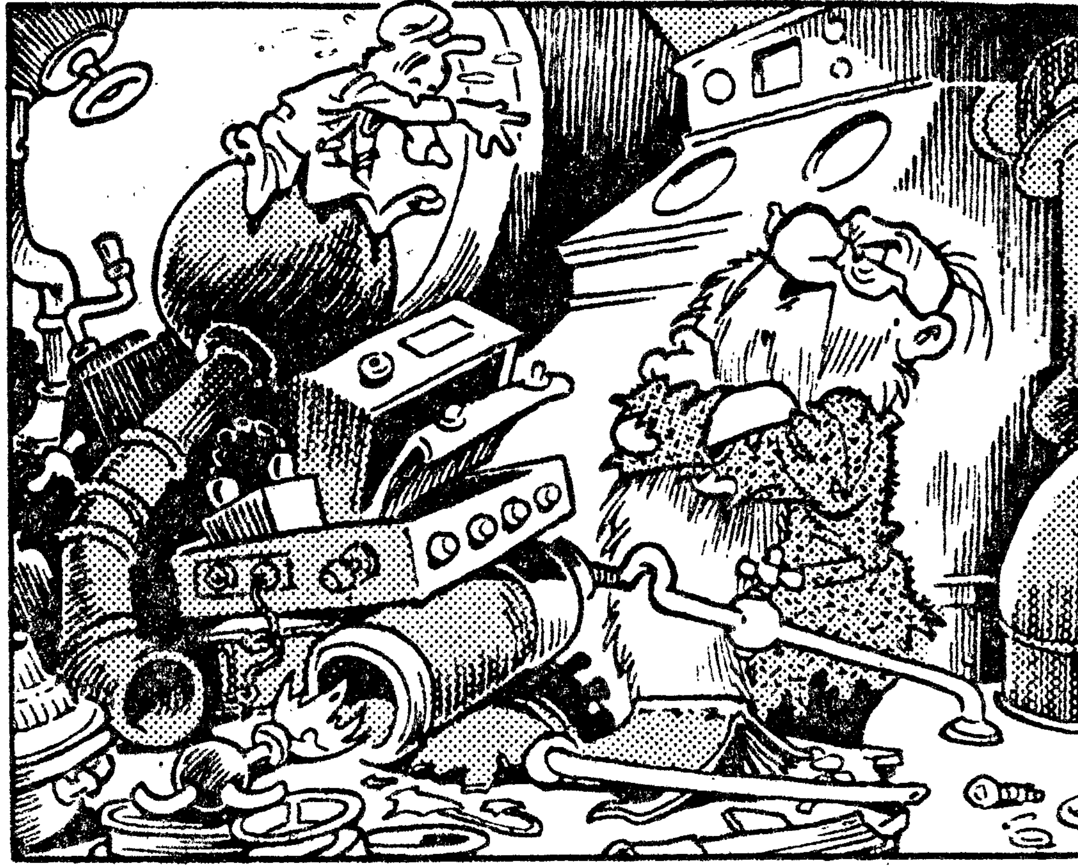
0835 Intussen bevond Tom Poes zich nog steeds op het veld waar de spijtvitus groeide. Het was nu geheel bedekt met fluitende en krijsende vogels, die zich tegoed deden aan het zaad.
"Op deze manier gaat het vlug", dacht hij. "Tegen de avond zal er niet veel meer over zijn. En de planten zijn al aardig verdord in deze tijd van het jaar".
Hij deed de stop op de lokpieper, zodat er plotseling stilte intrad, en wendde zich tot Wammes Waggel.
"Ik ga weer weg", riep hij. "Ga je mee?"
"Niks hoor", riep Wammes. "Het is hier veel te enig. Heb je ooit zo veel sijsjes gezien?"
Hij huppelde klapwiekend voort, zonder zich aan Tom Poes te storen, en die begaf zich schouderophalend naar de Oude Schicht.
"Zelf weten", zei hij tot zichzelf, terwijl hij de motor startte. "Over hem hoef ik me geen zorgen maken. Zelfs van de zaden heeft hij geen last. Maar voor de bewoners van Rommeldam ziet het er slechter uit. Het is te hopen dat de werking na een poosje overgaat. Om te beginnen zal ik eens gaan kijken hoe het met heer Ollie is. Die had het lelijk te pakken, hoewel dokter Zielknijper bij hem was".

Zo denkende sloeg hij de weg in, die naar Bommelstein leidde, en zodoende passeerde hij het stadslaboratorium. Hij was echter te veel in zijn zorgen verdiept om professor Prlwytzkofsky op te merken, die zich naar zijn werkplaats haastte.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0836 — De geleerde opende de deur van het laboratorium en trad binnen. Onder zijn voeten knersten glasscherven, en voor het venster werd hij zijn assistent gewaar, die op de resten van een amalgaancompositeur droevig zat te wenen.

„Verflixter kweerschuiver!", riep de hoogleraar uit. „Wat beduidt dan dit?"

„Ik heb er zo'n spijt van", snikte Alexander Pieps. „Ach, ik ben dom en slecht. Ik had beter atoomleer kunnen gaan studeren".

„Der tweede fase", stelde zijn chef vast. „U bent een krankerder plappermuil. Wat wilt u met der atoom aanvangen, mijnheer Pieps?"

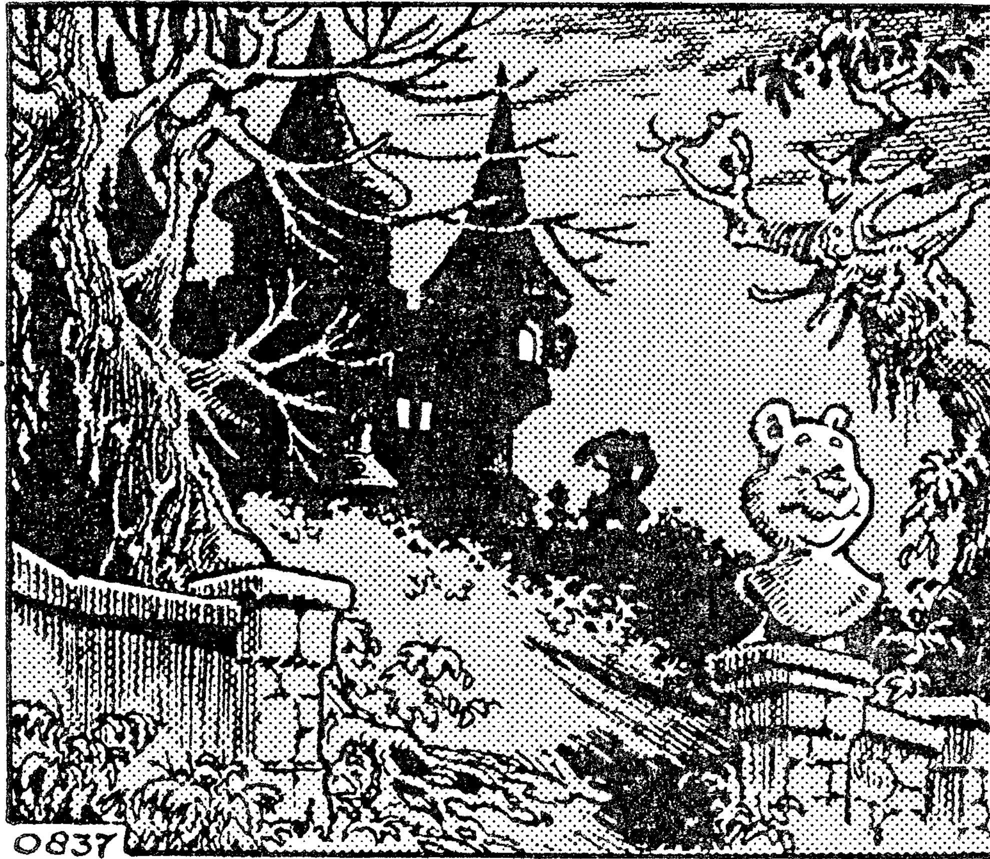
„Dan had ik kunnen helpen deze janboel op te blazen", jammerde de jonge geleerde. „Ik deug nergens meer voor, en ik ben slecht".

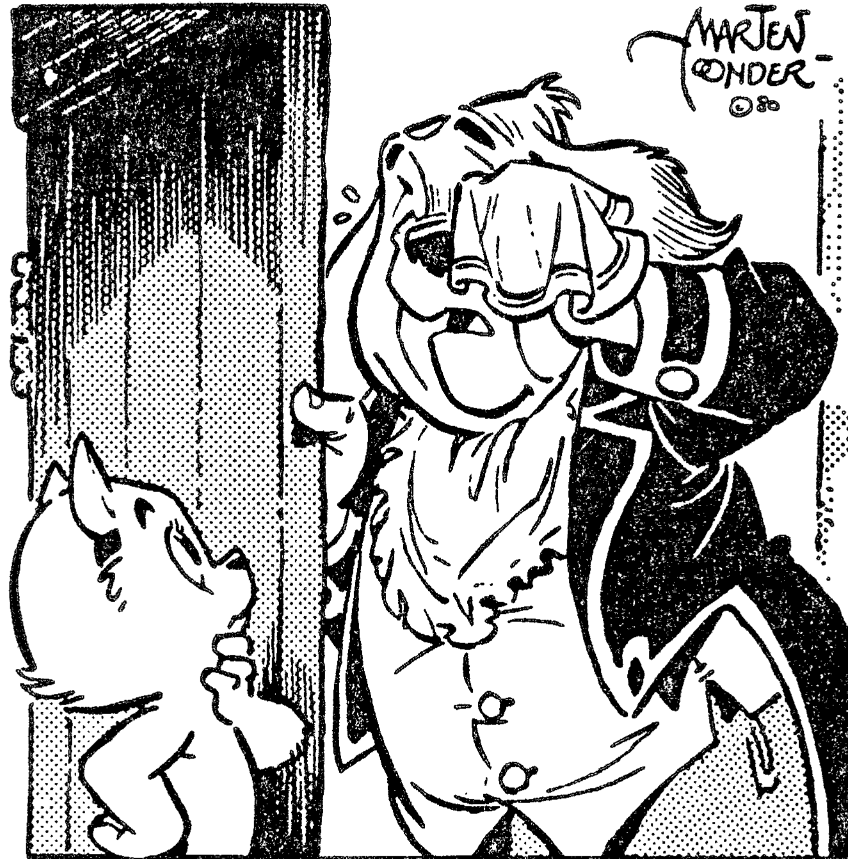
Nu had de heer Prlwytzkofsky er genoeg van.

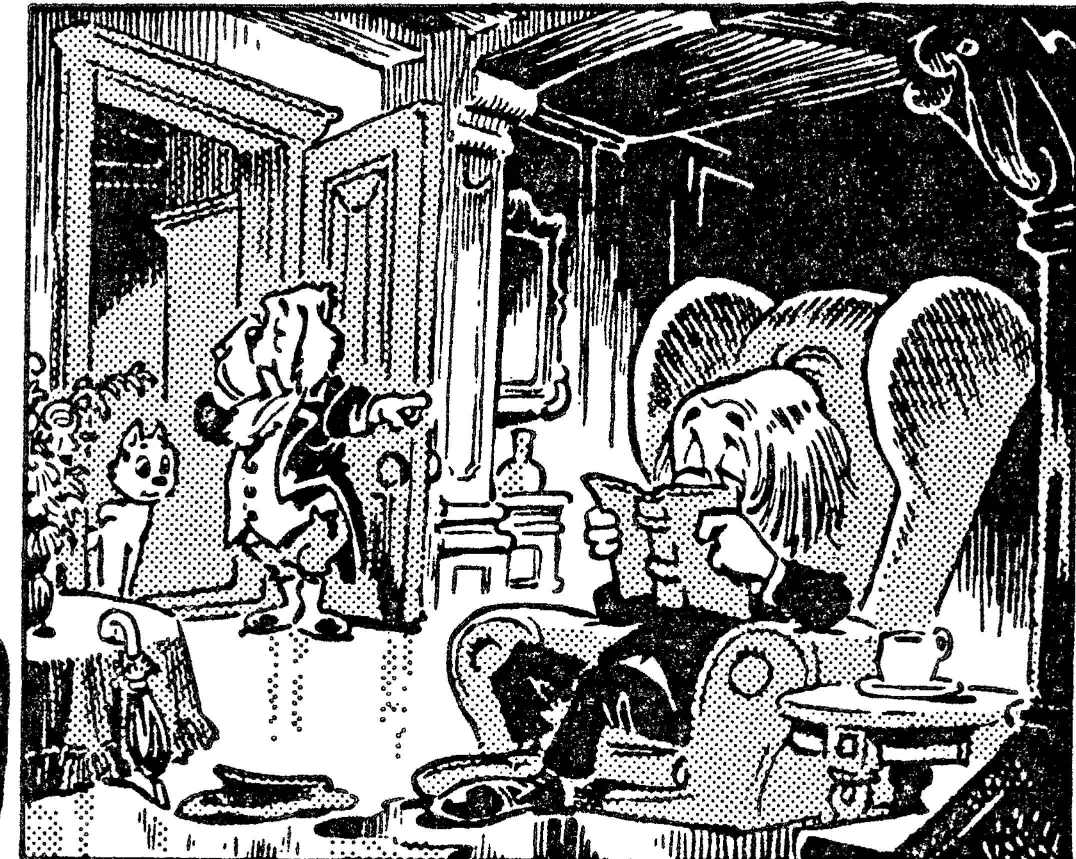
„Kwatssssj!", riep hij schallend uit. „Kom snelstens van der schuthoop af, donderwederse dolkop! U moet mij helpen bij der zoeking naar ener antispijtleedmiddel. Analiseren, dat is het enige. En haal mij ener flesje mineraalwater uit der vriezingskast. Ik heb ener groter dorst bekomen tussen alle spijtlijders die mij bejegend hebben".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0837 Het was al donker toen Tom Poes bij Bommelstein kwam en het enige licht scheen in de torenkamer van Joost. Het duurde dan ook enige tijd voordat de deur geopend werd.

„Het spijt me erg, dat ik u zo lang heb laten wachten", begon de bediende hijgend, maar Tom Poes viel hem in de rede.

„Praat niet over spijt", zei hij. „Toen ik heer Bommel bij het laboratorium achterliet, was hij door de spijt nogal van streek. En ik kom alleen maar vragen hoe het nu met hem is".

„B-betreurenswaardig, met uw welnemen", stamelde de knecht, zijn zakdoek tre kkend. „Heer Olivier is opgenomen in de kliniek. Ingestort, als u mij toestaat. En het is mijn schuld..."

Hij zweeg even om een snik te onderdrukken en hernam: „Ik heb mijn plicht niet gedaan, en dat is erg, jonge heer. Het gemoed loopt me over. Maar ik wil proberen het een beetje goed te maken. Daarom ben ik zo vrij geweest onderdak te bieden aan een onbehuisde, die aan regenval leed. Een aangrijpend persoon; geheel doorweekt en vol berouw omdat hij de wereld niet op tijd verbeterd had".

„Hm", zei Tom Poes. "Waar is hij?"

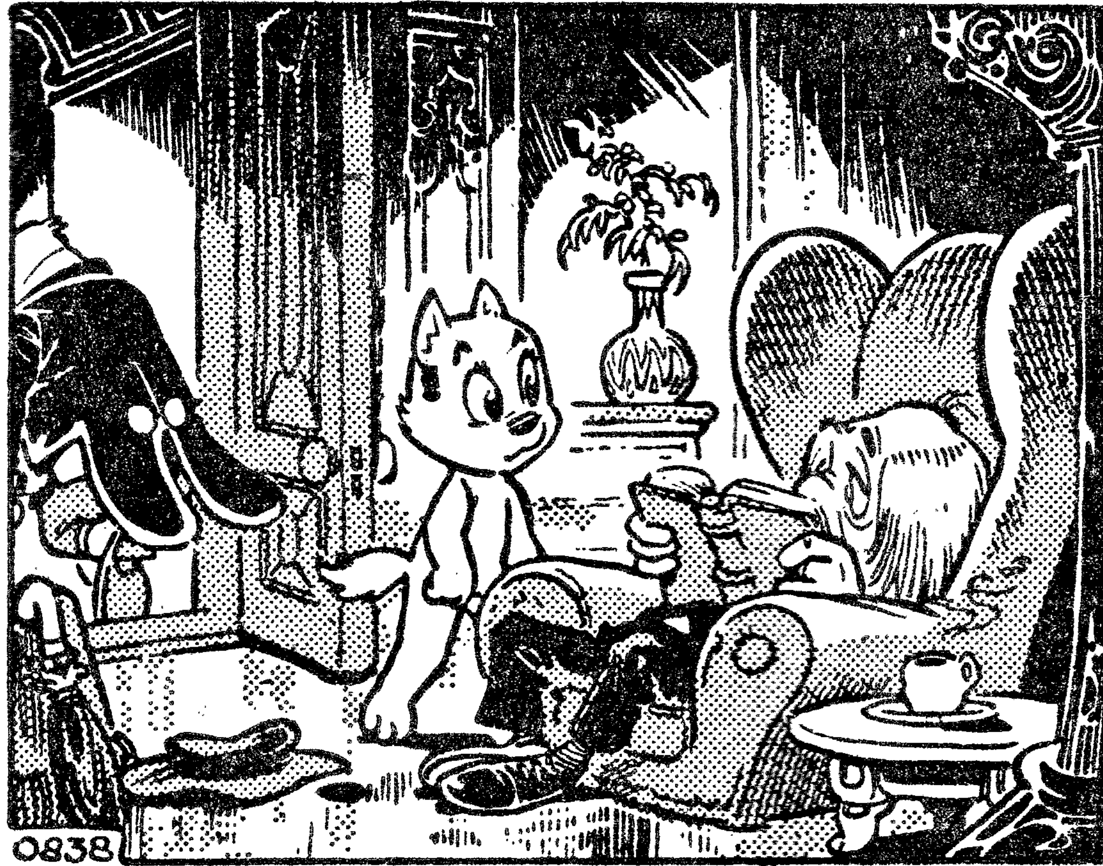
Joost ging hem voor naar de bibliotheek en opende de deur.

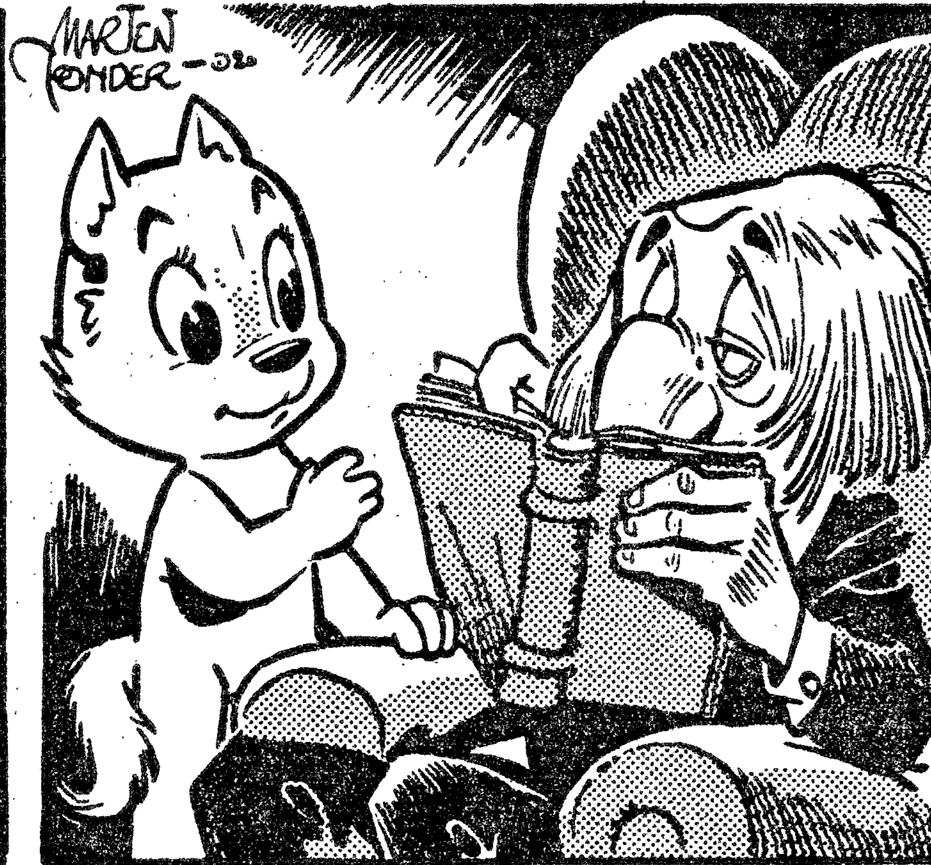
„Daar zit hij", sprak hij. „Ik heb hem spijs en drank gegeven, maar hij is niet te troosten. Hoe meer koffie, hoe meer verdriet, als ik me zo mag uitdrukken".

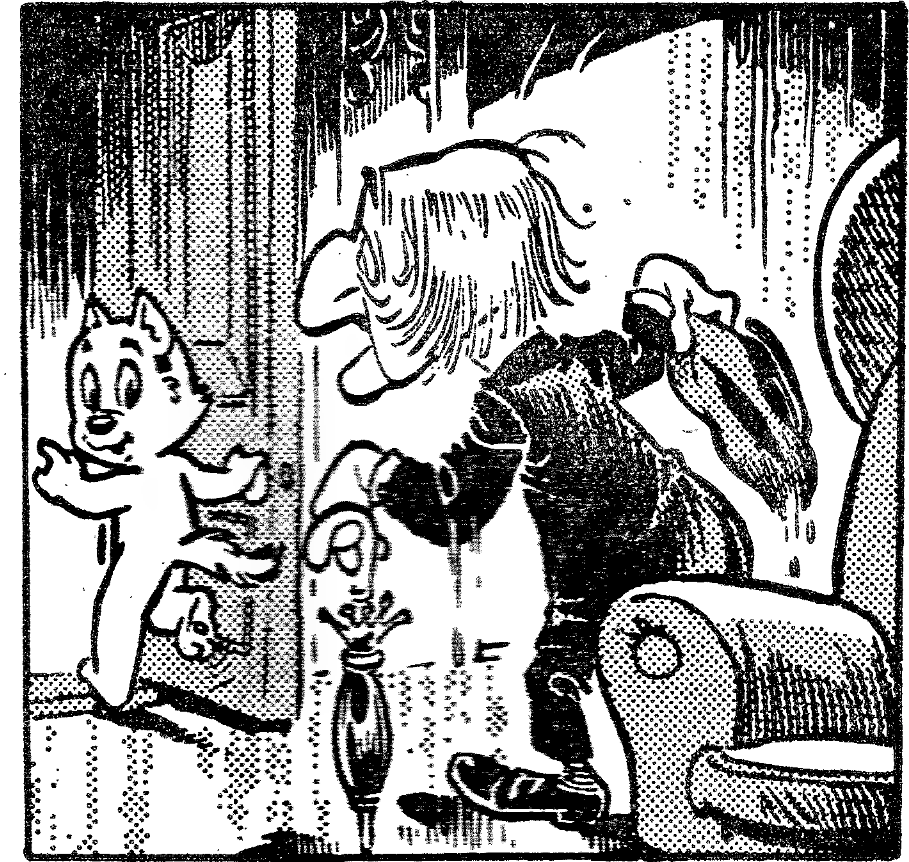
„Geen wonder", zei Tom Poes. „In koffie zit water, en het water deugt niet".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

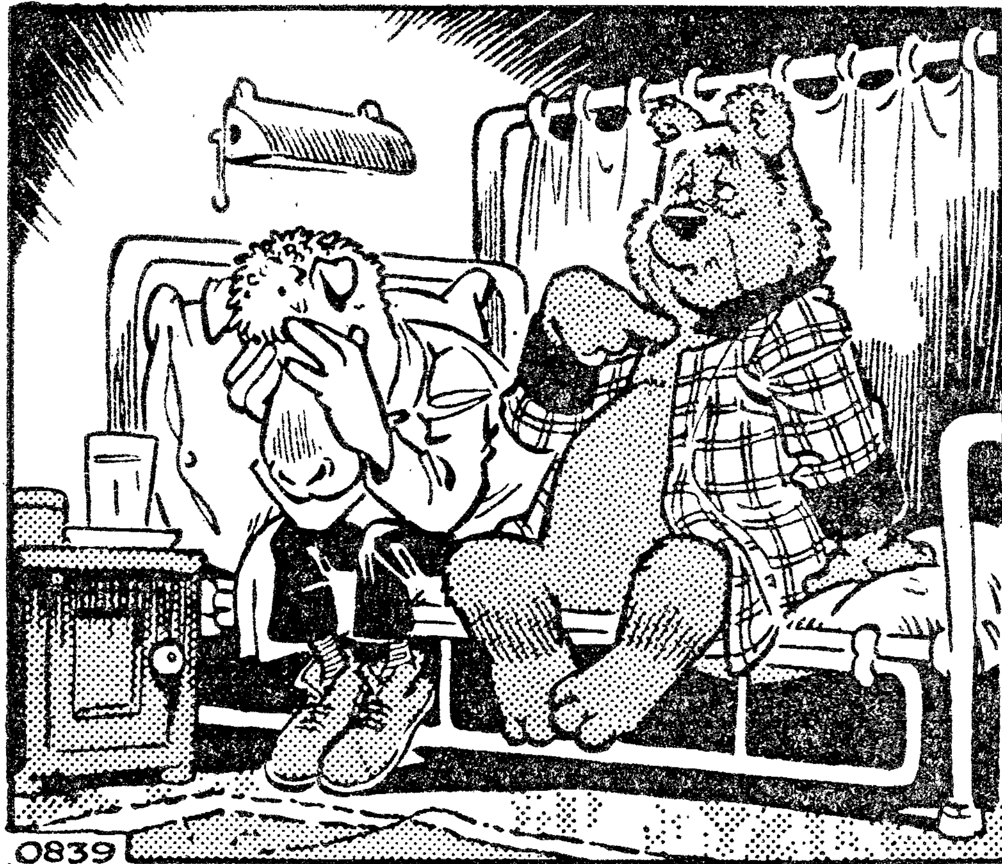

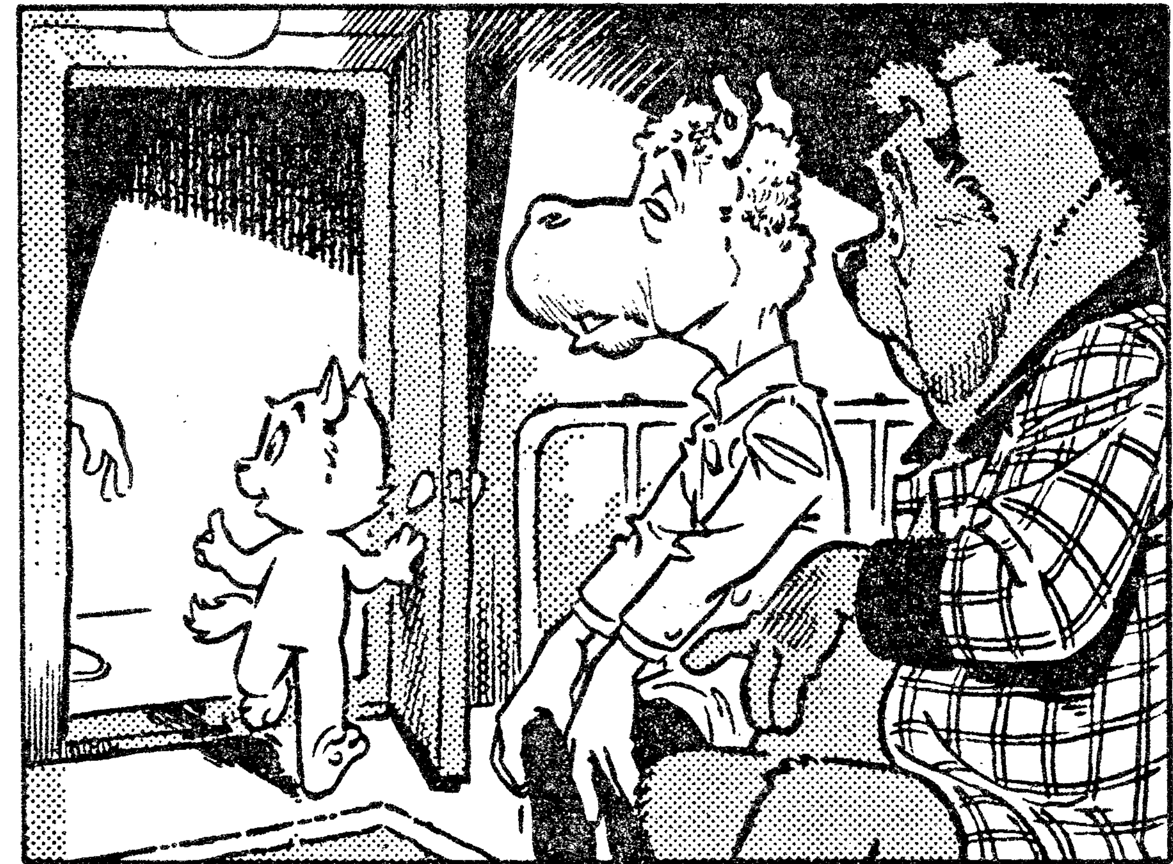
0838 Tom Poes liep het vertrek binnen en Joost trok zich met gebogen hoofd terug terwijl hij mompelde: ,,Allemaal mijn schuld. Het koffiewater deugt ook al niet..."
,,De hoogmoedige", zei de heer Zwadderneel, die doorweekt in heer Bommels stoel zat. ,,Dat water was zegenrijk, door mijn toedoen. Maar uw vogels hebben een einde aan mijn zwakke pogingen gemaakt. Dit boek van uw vriend bevestigt mijn ergste vermoedens".
,,Hoezo?", vroeg Tom Poes opklarend.
,,Alleen een voortdurende stroom van spijtzaden had het water heilzaam kunnen houden," verklaarde de ander met droeve stem. Hier staat het. 'Kort duu rt de spijt, Snel stroomt het water. Wie lijdt aan spijt, door watergeklater, is het kwijt, een wijle later"'.
,,Hm", zei Tom Poes. ,,Een versje uit de oude doos. Ik had zelf al bedacht wat daar staat, en ik ben blij, dat het zo vlug uitwerkt".
,,Blij?", riep de heer Zwadderneel bitter uit. ,,Er groeit bijna nergens spijtvitus. Alleen in deze streken komt het voor; en nu is het opgegeten door uw schuld. Berouw zal uw deel zijn".
,,Dat geloof ik niet", zei tom Poes. ,,Ik ga nu heer Bommel halen, en daarom kunt u beter weggaan, lijkt me. Want het zou vervelend zijn als hij u hier vond".
Hij liep de deur uit en de bezoeker volgde hem, soppend door de plas, die hij had gevormd.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

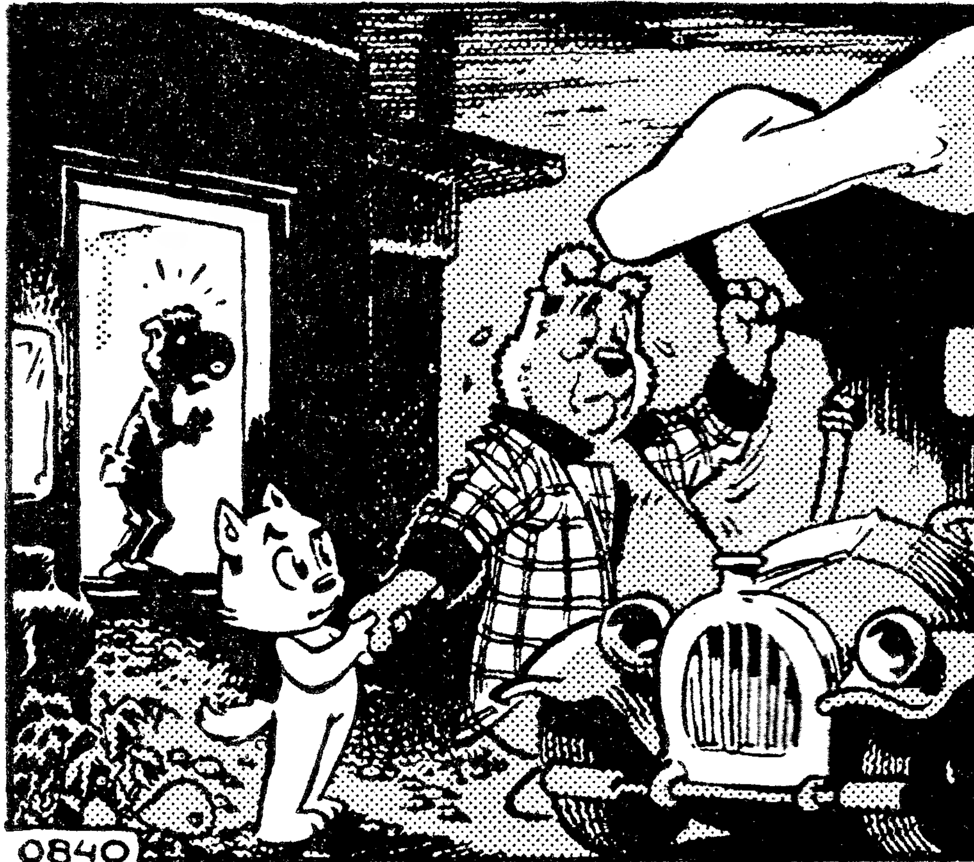

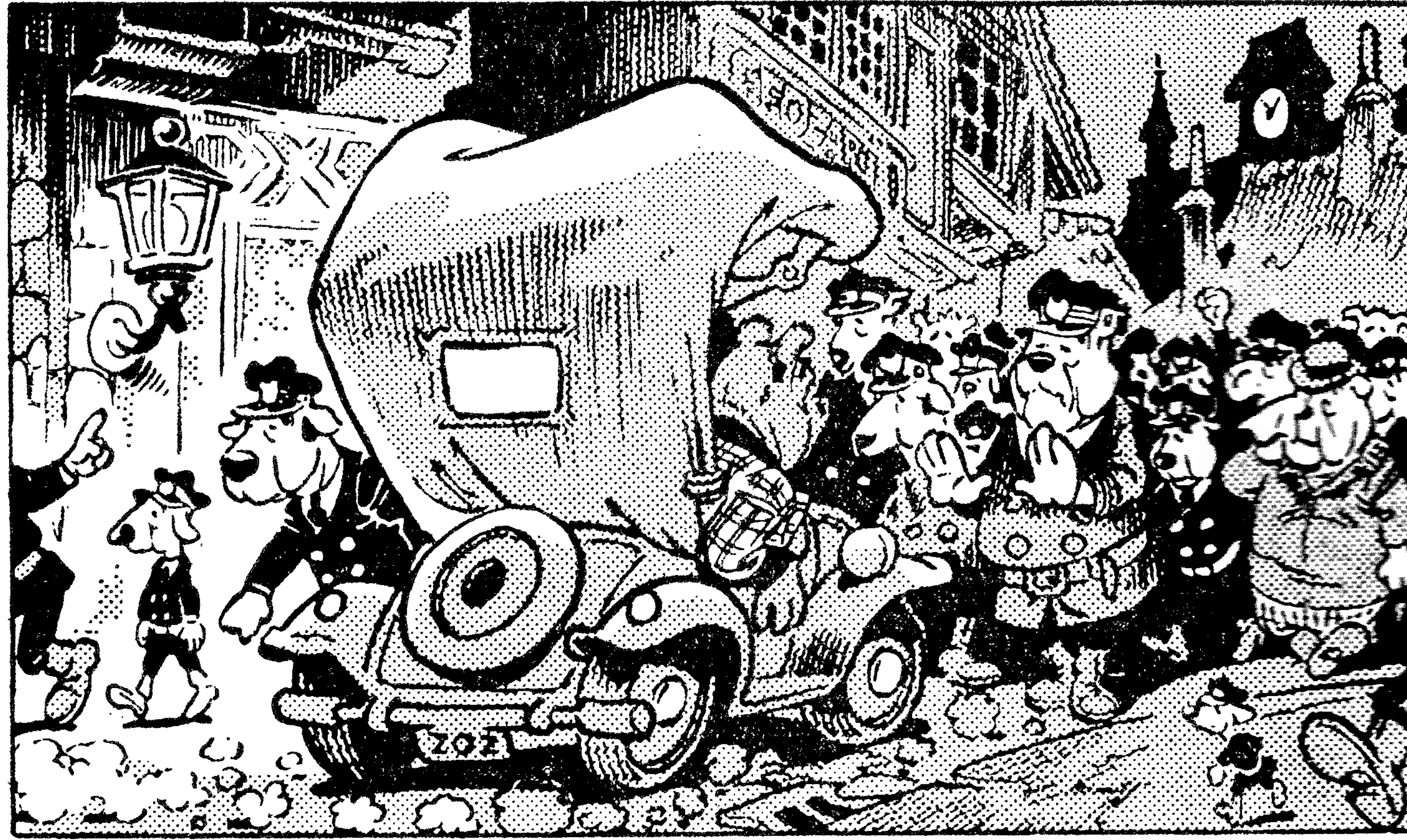

0839 In de kliniek van doctorandus Zielknijper had de geleerde zich op het oed laten zakken en steunde het hoofd in de handen.
,,Onverwerkte problematiek'', prevelde hij. ,,De schok heeft een conflictmodel in mij losgewoeld. Welke strategie moet ik volgen? In de antipsychiatrie gaan, of naar een goeroe?''
,,En ik dan?'', vroeg heer Bommel. ,,Ik zit net zo goed met een antiseptie, zodat ik spijt heb over mijn losgewoelde model, dat mijn goede vader zeker niet zou goedkeuren. Maar ik weet wat ik ga doen. In een piepklein huisje wonen. Om de winderigheid kwijt te raken, als u begrijpt wat ik bedoel.''
Zijn woorden werden opgevangen door Tom Poes, en hij wilde snel naar binnen gaan, toen hij door een verpleegster werd tegengehouden.
,,Op dit uur worden eigenlijk geen bezoekers meer toegelaten'', zei ze. ,,Maar ja, ik weet het niet meer. Dokter heeft alle voorschriften ingetrokken, en ik geloof, dat hij de kliniek wil opheffen. Ik heb spijt, dat ik hier ooit begonnen ben''.
,,Dat gaat wel over'', zei Tom Poes troostend. ,,Wie aan spijt lijdt is het een poosje later kwijt. Een nachtje slapen, dan ziet u alles anders''.
Met die woorden stapte hij de kamer binnen, maar op de drempel keek hij nog even om.
,,Als u maar geen water drinkt'', voegde hij eraan toe.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0840 Tom Poes trok heer Bommel mee de gang op en het gebouw uit, terwijl de zielkundige hen handenwringend volgde.
,,Wat bedoelt u met het water?'', vroeg hij klagend. ,,U plaatst me voor een stuk onverwerkte problematiek. Mijn opleiding was conditionering, dat zie ik in. Maar is dat nu hersenspoeling of waterspoeling?''
Tom Poes gaf hem geen antwoord. Hij hielp heer Ollie in de Oude Schicht en kroop zelf achter het stuur, waarop hij snel wegreed. Maar ver kwam hij niet. Toen hij de Boldermarkt op wilde rijden, werd hij tegengehouden door een menigte, die de gehele straat in beslag nam en bijna hoofdzakelijk uit agenten bestond. Verbaasd bleef hij staan en wachtte totdat commissaris Bas hem in het licht van de koplampen genaderd was.
,,Het gaat om mij'', riep heer Ollie huilerig. ,,Ik ben er bij''. Hij wilde uitstappen, maar de politiechef schonk geen aandacht aan hem.
,,Doorrijden'', sprak hij dof. ,,Dit is een ordelijke betoging met politievergunning. Mag niet gehinderd worden. De voorschriften moeten worden nagekomen, ook al deugen ze niet; waar ik spijt van heb''.
,,Een betoging?'', riep Tom Poes uit. ,,Van de politie? Waarvoor?''
,,Het roer moet om'', verklaarde de heer Bas met trekkende mondhoeken. ,,Onder onze leiding gaan we de stad een ander aanzicht geven. We willen de arme tuchtelozen helpen''.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0841 De burgemeester bevond zich op dit late uur nog in het gemeentehuis, waar hij rusteloos door de gangen dwaalde. Zo kwam hij in de afdeling waar de ambtenaar Dorknoper kantoor hield, en omdat hij daar nog licht zag branden, stapte hij er binnen.
Het openen van de deur deed menig papier opdwarrelen, maar de beambte keek niet op, en ging verbeten voort met zijn tikwerk.
"Wat betekent dat?", vroeg de magistraat bevreemd. "Wat zit je daar te schrijven, en wat zijn dit voor dossiers?".

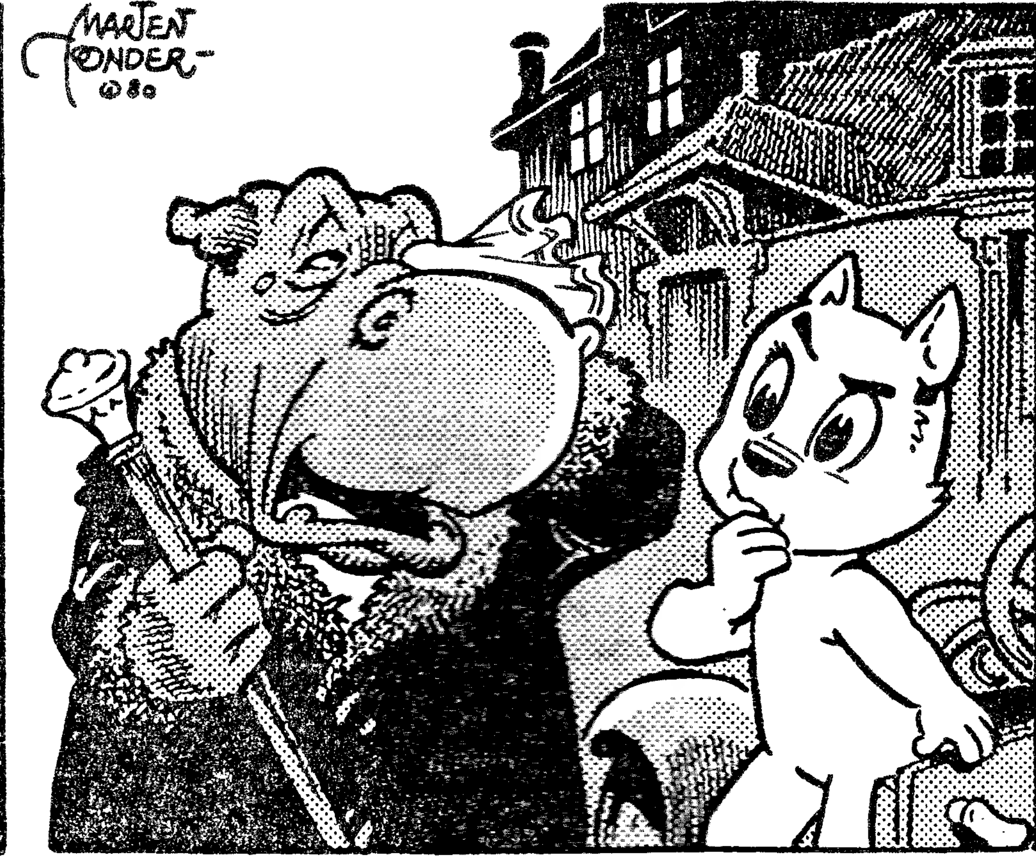
De heer Dorknoper schoof zijn bril recht en keek berouwvol op. "Ik beantwoord de achterstallige onbeantwoorde brieven", verklaarde hij. "Sommige zijn jaren oud, en daar heb ik spijt van. Ik kan er niet van slapen; daarom heb ik besloten overwerk te doen. En dat daar zijn ambtshalve aanslagen, die ik ga verscheuren, zoals u mij opgedragen hebt".
"V-verscheuren", herhaalde de heer Dickerdack onthutst. "Ja, ja. Maar hoe moet het dan met de belastingen?".
"Die komen vanzelf", verzekerde de ambtenaar. "De hele stad heeft spijt. Men zal vrijwillig en berouwvol betalen wat de overheid toekomt, zoals geschreven staat".
"Denk je heus?", vroeg de burgemeester, en de ander knikte.
"De politie is al tot inkeer gekomen", zei hij. "Ze houden een betoging tegen de hardheid en het geweld".
Door deze woorden kwam de magistraat tot een besluit.
"Daar moet ik bij zijn", sprak hij, en hij haastte zich de deur uit.

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

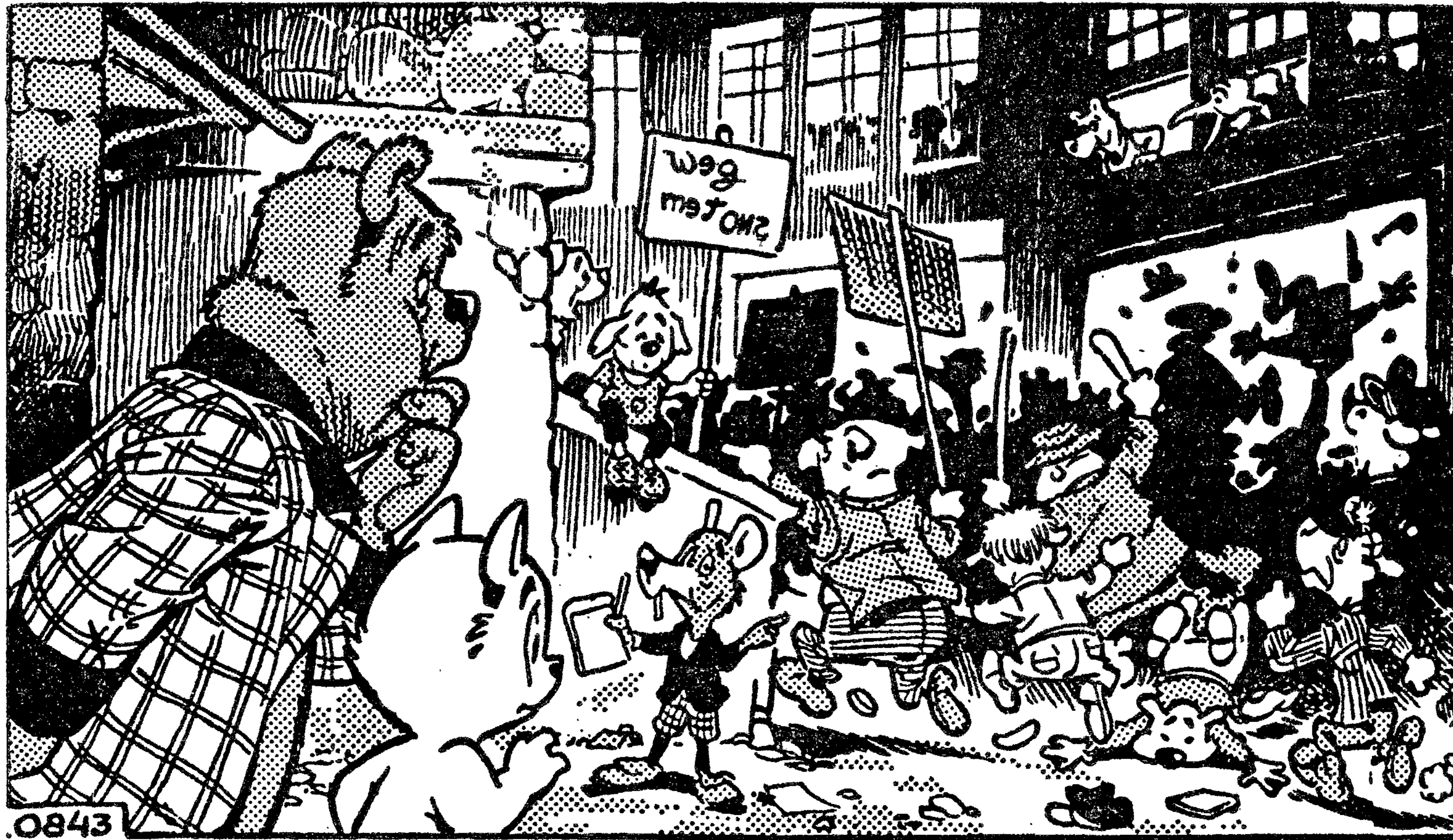

0842 Intussen stond de Oude Schicht nog op de Boldermarkt tussen de politiemacht, die langs het voertuig spoelde onder een gedrukt stilzwijgen.
„Waarom wilt u die reltrappers helpen?", vroeg Tom Poes. „Dat zullen ze helemaal niet leuk vinden".
"Er moet een einde komen aan de hardheid en het geweld", zei de politiechef. "Daar moet jij als jongere toch achter staan?"
"Dat zou ik ook denken", riep Bul Super achter hem. "We zijn al genoeg geschopt en geslagen. En dat na een verwaarloosde jeugd. Niks dan hardheid".
„Hm", zei Tom Poes. „U kunt er beter een nachtje over slapen. Dan is het water weer zuiver, en dan ziet u alles anders".
"Doorrijden", zei de heer Bas. "Je moet geen ordelijke betoging hinderen".
Na deze woorden zette hij zich weer in beweging en Tom Poes gaf voorzichtig gas. Het duurde echter een poosje voordat het geluid van marcherende voetstappen in de verte verstierf en hij verder kon rijden. Maar toen het zover was, zag hij de burgemeester uit een zijstraat komen rennen en hij remde opnieuw.
"Gaat u ze tegenhouden?", vroeg hij hoopvol.
"Tegenhouden?", riep de magistraat uit. "Integendeel! Ik wil me bij ze aansluiten. Dat is mijn plicht, als hoofd van de politie, die zoveel op zijn geweten heeft."

Heer Bommel en het spijtlijden

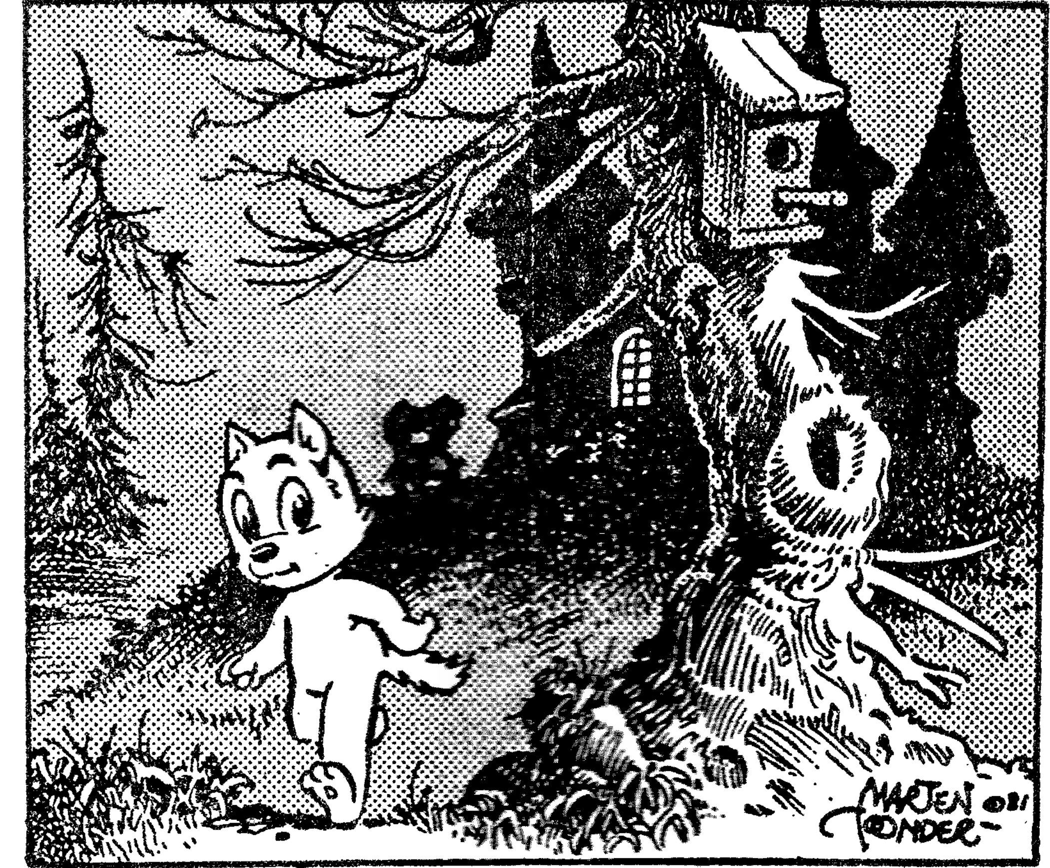
0843 De heer Dickerdack verdween in de menigte, en zonder lang na te denken, stapte heer Bommel uit zijn auto.
"Als de burgemeester het voorbeeld geeft, moet men als heer wel volgen", mompelde hij. "Veel op het geweten, bedoel ik. Niks dan hardheid en geweld".
"Onzin", riep Tom Poes hem naspringend. "Het komt allemaal van de spijt in het water. Morgen is het over".
Hij werd echter overstemd door eén aanzwellend rumoer, en toen ze bij de hoek van de markt kwamen, zagen ze, dat de ordelijke politiebetoging ernstig verstoord werd.
"Een relletje", stelde Tom Poes vast, en heer Ollie stamelde: "H-hoe kan dat?"
"Het was te verwachten", zei de journalist Argus, die daar nerveus aantekeningen maakte. "De politie heeft een betoging van brekers en knakkers ontmoet. Allemaal opstandigen, die willen boeten voor hun overtredingen. Maar de politie weigert medewerking. Heeft zelf berouw; u kent dat. En nu zijn er dus onlusten".
"Weg met ons", riep een jongere, die op een muurtje zat, en uit de Halsstraat naderde een gramstorig groepje met een spandoek, waarop stond: 'Wij eisen de bajes voor ons gajes'. Daartussen werd de burgemeester zichtbaar, die vergeefs probeerde te sussen.
"Er moet een einde komen aan de hardheid en het geweld!", riep hij uit, en heer Bommel wilde hem bijvallen. Maar Tom Poes trok de laatste aan de mouw.
"We kunnen beter naar huis gaan", zei hij. "Morgen is het over, want de rivier stroomt hard. En dit leidt tot niets".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

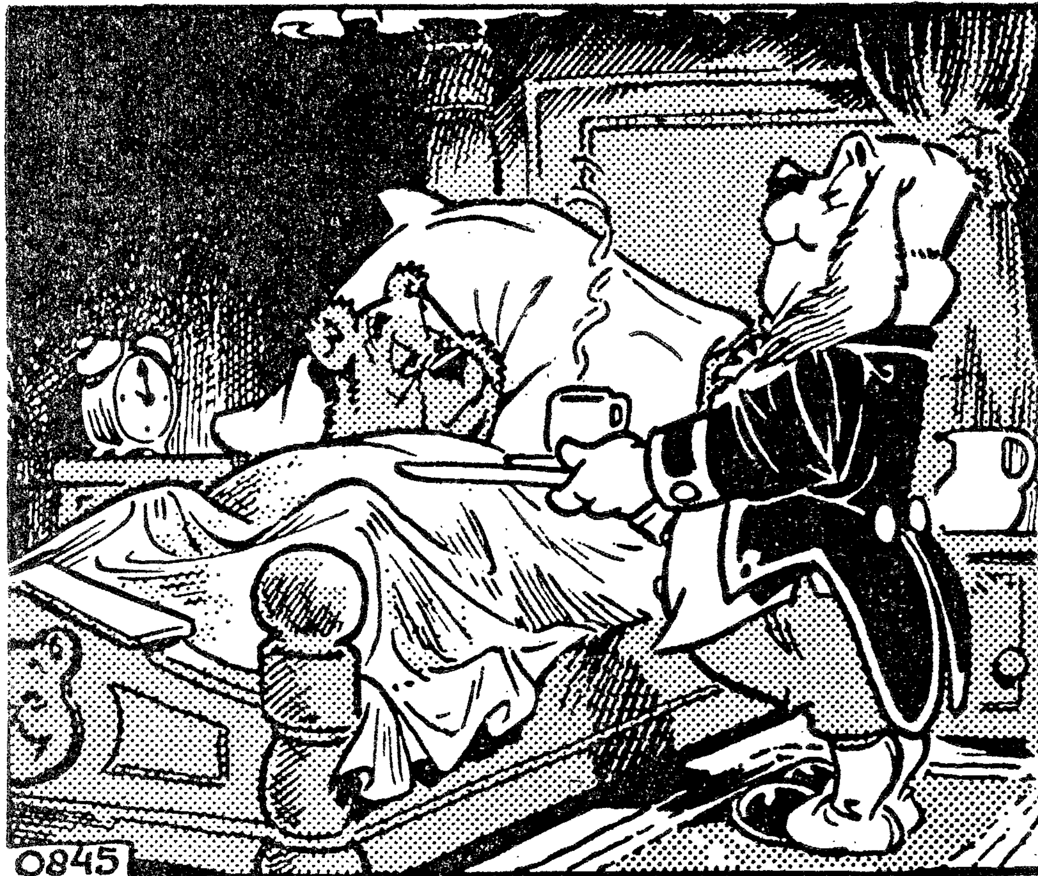

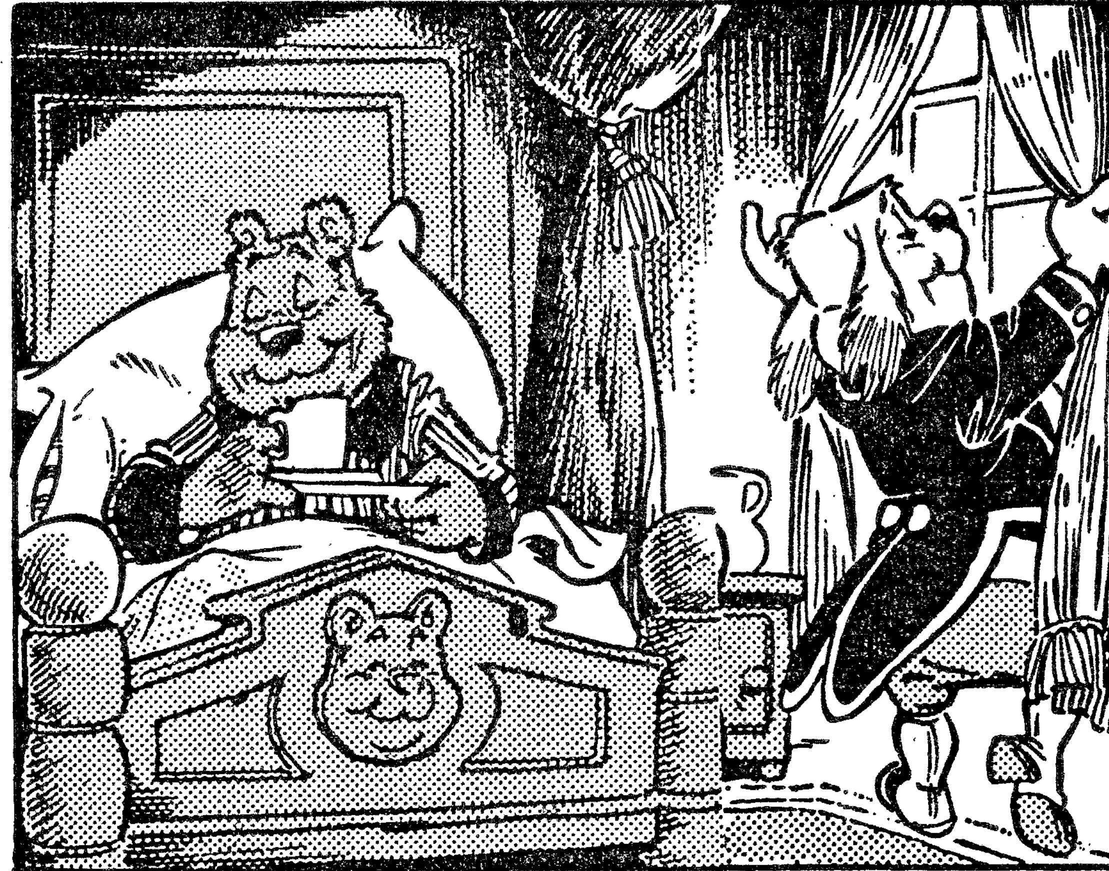
0844 Heer Ollie aarzelde, maar Tom Poes greep hem bij de jas en trok hem met geweld uit het strijdgewoel.
"Beter naar huis gaan", prevelde de burgemeester, hen nakijkend. "Misschien is dat wel een goede raad. Van dit vechten krijgen we alleen maar spijt. En zo laat op de dag weet ik geen raad met nog meer berouw".
"Berouw", zei heer Bommel met trekkende mond. "Jij bent nog te jong om dat te begrijpen. Ik wil deze goede lieden tot inkeer brengen. Door mijn voorbeeld; omdat de spijt op mijn gevoelig gestel geslagen is. Je maakt misbruik van mijn toestand, bedoel ik. . ."
Zo pratende liet hij zich door Tom Poes in de Oude Schicht zetten; maar toen het voertuig de stad uitreed, was hij tot gemompel vervallen, en ten slotte sloot hij de ogen; overmand door spijt en vermoeidheid. Het kostte dan ook enige moeite de beproefde heer in Bommelstein te krijgen, en Tom Poes slaakte een zucht van verlichting toen hij zelf naar huis kon gaan.

"Joost zal verder wel voor hem zorgen", zei hij bij zichzelf. "Al was het alleen maar omdat die zelf ook spijt heeft. Morgen zullen we wel verder zien, want als ik het goed heb, is niets zo goed als een nachtje slapen. Het is nu alleen maar te hopen, dat het spijtzaad van binnen ook zo vlug uitwerkt."

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

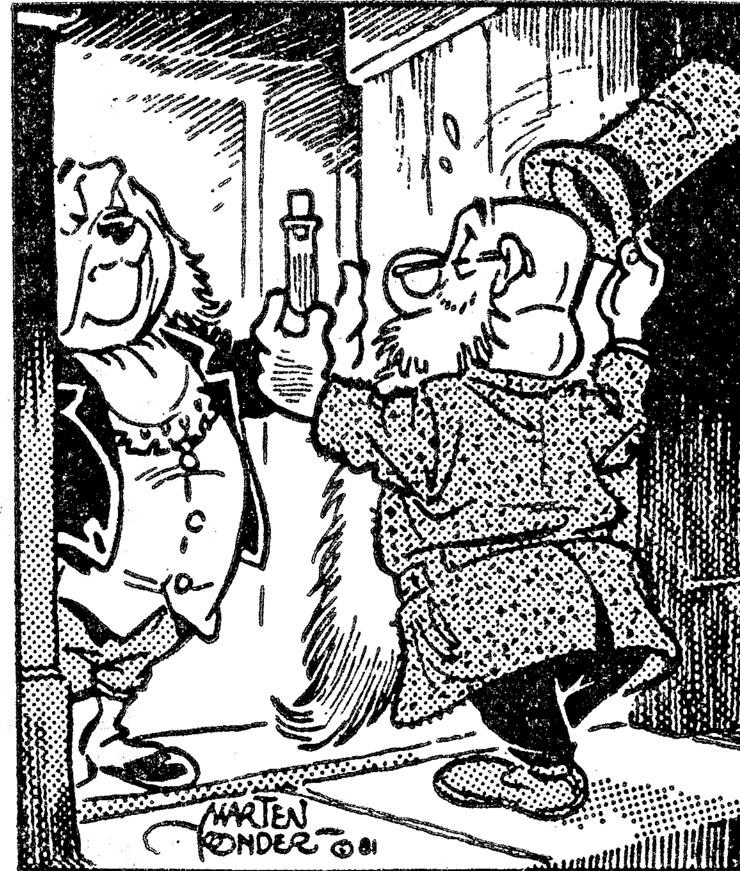
0845 Heer Ollie werd de volgende morgen gewekt door het binnentreden van Joost, en hij sloeg enigszins ontstemd de ogen op. "W-wat is er?", vroeg hij met dikke stem. "Krijg ik dan nooit rust? Als ik door hard werken eens laat naar bed ga, word ik voor dag en dauw weer gewekt".
"Hier is uw ochtendkoffie, heer Olivier", sprak Joost opgewekt. "En het is tien uur, zodat de dag al is aangebroken, met uw goedvinden".
Heer Bommel richtte zich moeilijk in de kussens op, en terwijl hij het kopje onder de neus bracht, trok de bediende de gordijnen open. Er viel een straal zonlicht naar binnen, die de opkomende glimlach van de drinkende heer warm verlichtte.
"Uitstekende, ouderwetse koffie", zei hij prijzend. "Zoals ik het gewend ben".
"Ik heb mijn best gedaan om aan uw smaak te beantwoorden", gaf Joost bescheiden toe. "Geen betweterij als zwartmerk meer. Ach, ik weet niet wat er gisteren in mij was gevaren; ik had er vanmorgen werkelijk spijt van, als ik zo vrij mag wezen. Maar het zal niet weer gebeuren".
"Gisteren . . .", herhaalde Bommel mijmerend. "Ik heb hard gewerkt, dat weet ik zeker. Maar waaraan eigenlijk?"
"Aan het verbeteren van de wereld", legde de knecht uit. "Daarom spijt het me dat . . ."

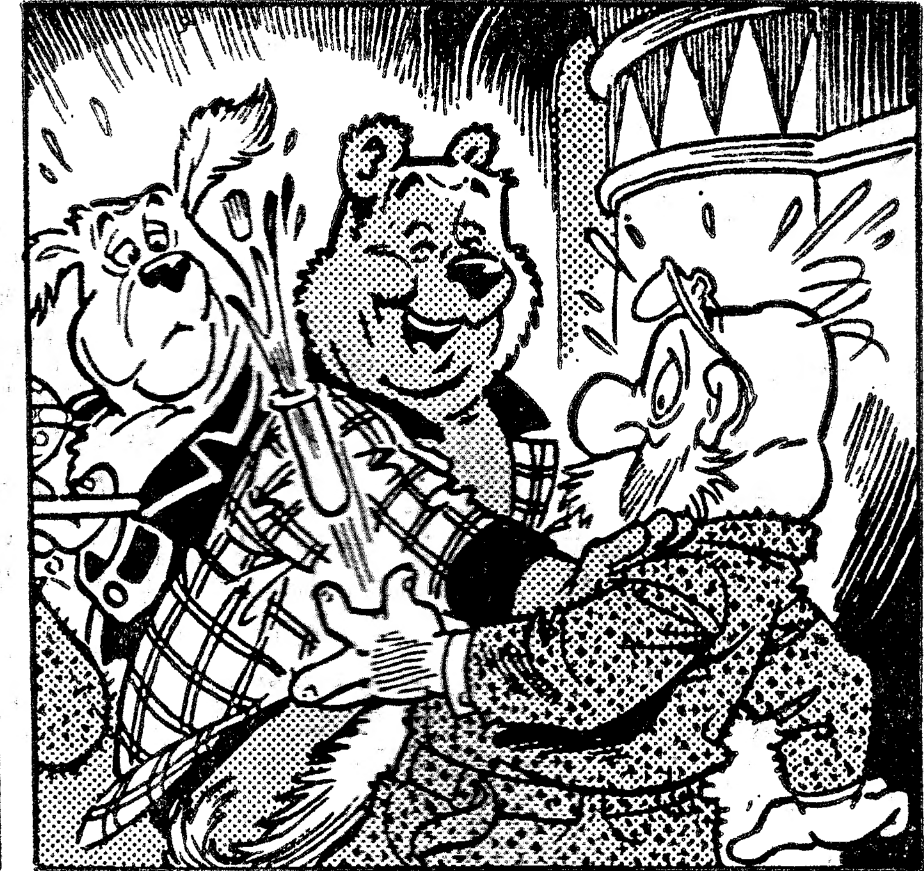
"Praat me niet van spijt", onderbrak heer Ollie. "Daarvoor moet een heer zich schamen. En het verbeteren van de wereld, hè? Ik wist wel, dat het iets uitputtends was. Ik heb een idee, Joost. Je moet een paar uitnodigingen rondbrengen, en iets voedzaams klaarmaken. Ik wil graag een feestmaal geven".

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0846 Zo gaf heer Bommel die avond dus een feestmaaltijd, en omdat alle genodigden na een nachtje slapen een uitstekend humeur hadden, was de eetzaal gevuld met opgewekte kout. De gastheer was de enige, die tekenen van onrust vertoonde, en zelfs kon men hem na de eerste gang in de hal aantreffen.

„Eigenlijk kunnen we nog niet verder gaan, Joost," sprak hij. „De paddestoelen gingen nog, maar we kunnen nu beter even wachten. De professor is er nog niet, en ik ben bang, dat hij mijn redevoering zal missen. Die is erg belangrijk, over het verbeteren van de wereld door met zichzelf te beginnen en zo. . ."

„Excuseer, heer Olivier", zei de bediende, die juist op weg was naar de voordeur. „Ik heb hier de consommé sentiment élevé, die niet mag afkoelen. En er werd juist gebeld".

Hij deed haastig open, en gelukkig; daar stond de late gast op de stoep.

„Het doet mij leed, dat ik niet tijdig was", sprak deze, een reageerbuisje omhoog houdend. „Maar ik was zeer roerig met der proeving; en zonet heb ik der antistof gevonden. Ziet u maar hier. Dit geeft ener einde aan der spijtlijden! Schoon, nietwaar?"

Nu drong heer Bommel zich met een gulle lach naar voren, en groette de hoogleraar recht hartelijk.

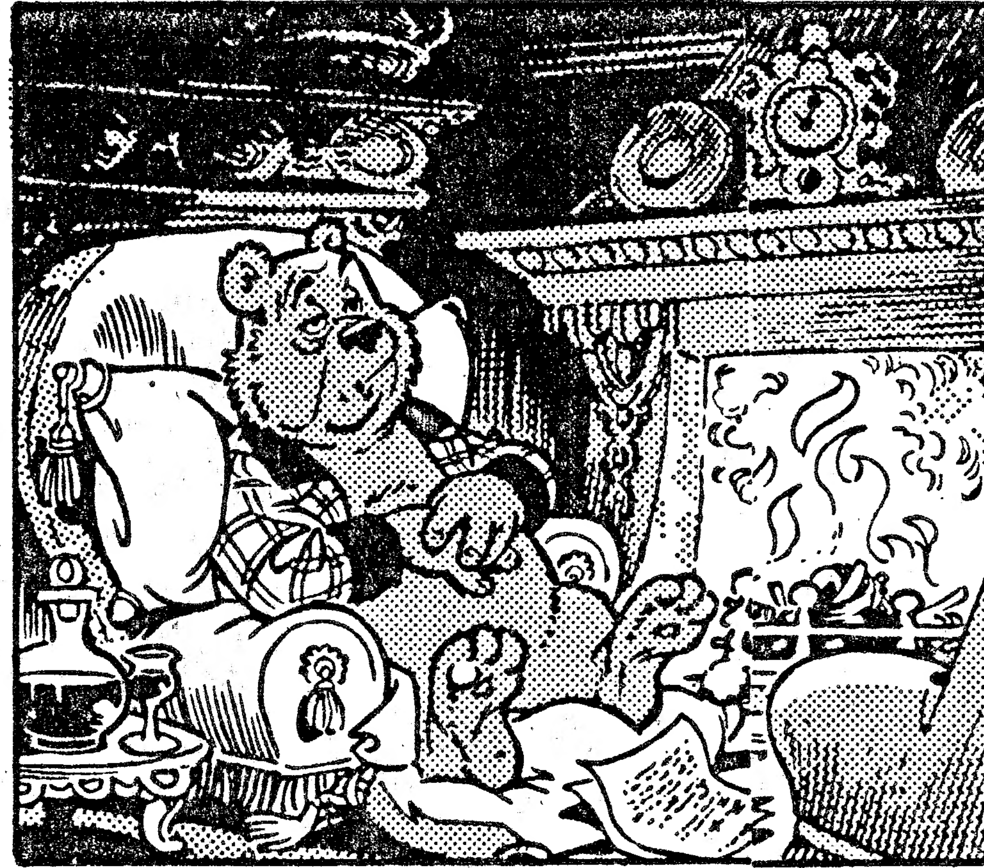
„Kom gauw binnen!", riep hij uit. „Anders wordt de konsommee koud. En het spijtlijden is al afgelopen omdat de rivier vlug stroomt, terwijl iedereen een nachtje geslapen heeft en ik met mezelf begonnen ben, als heer zijnde".

810105

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0847 Joost had erg zijn best gedaan op de maaltijd, en hij had die avond een overvloed van kostelijke spijzen opgediend op het volledige servies van Bommelstein.
Het was een diner waar in de stad nog lang over werd gepraat. Maar omdat men te weinig stilstaat bij de aanblik van de keuken op de ochtend na zo'n feest, lijkt het me leerzaam daar even een blik te werpen. De afwasmachine was al spoedig overwerkt geraakt, zodat de bediende verplicht was de vaat met de blote hand te reinigen. Het was niet te verwonderen, dat er heel wat gemompel en gekletter door het overigens zo stille huis klonk.
"Wat is er toch aan de hand?", vroeg heer Bommel zich af. Hij zat ontspannen voor het haardvuur om uit te rusten van de doorgestane vermoeienissen, terwijl hij tevens probeerde om de inhoud van een pas ontvangen brief te verwerken.
"Men biedt mij aan om kinematografisch een greep uit mijn leven te doen", mompelde hij. "Maar hoe kan ik nu begrijpen wat men bedoelt als er naast mij stenen gemetseld worden? Ik heb innerlijke rust nodig; als Joost dat maar weet".

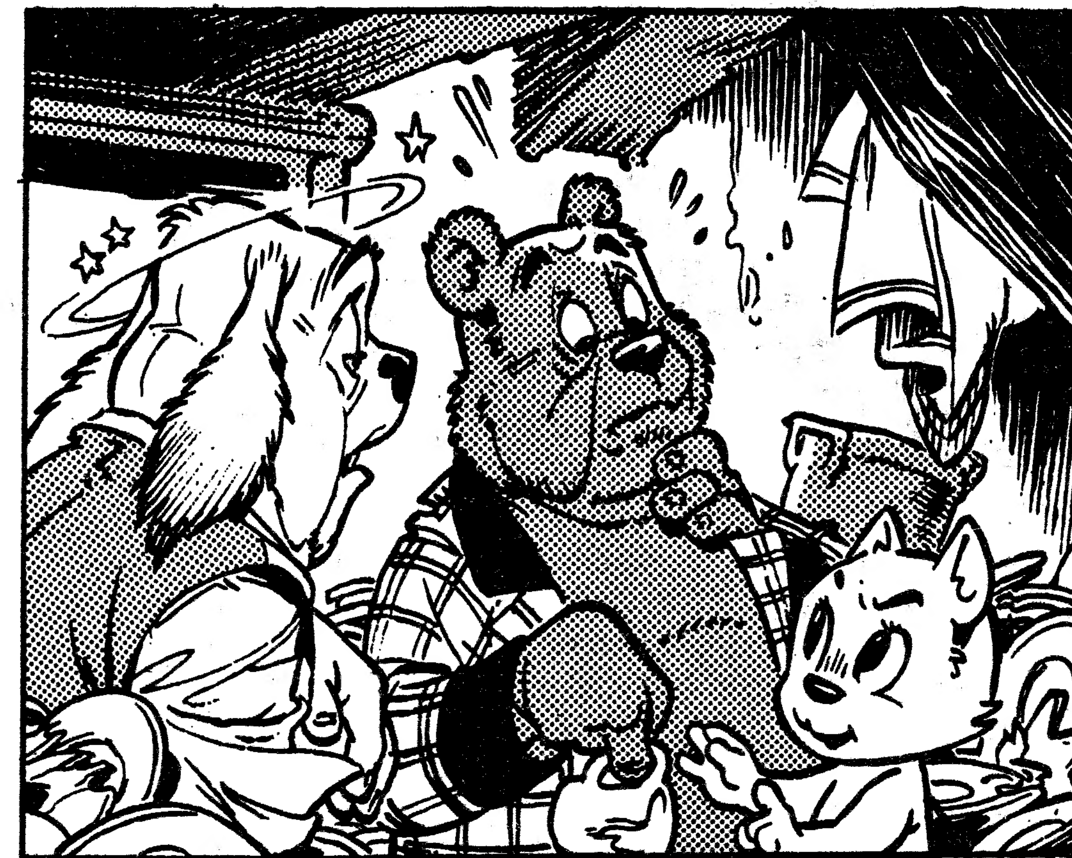
Met deze gedachte begaf hij zich naar de keuken om de knecht op het ongepaste van zijn gedrag te wijzen. Helaas; de afwas was hoog tegen de deur opgestapeld, en toen deze met kracht geopend werd, waren de gevolgen betreurenswaardig; dat valt te begrijpen.

81 10 06

Heer Bommel en het spijtlijden

door Marten Toonder

0848 Tom Poes bracht die morgen een bezoek aan Bommelstein om te kijken of het spijtlijden helemaal over was. Bij de keuken gekomen zonk het hart hem echter in de voeten, want uit het open venster klonk het geluid van brekend porselein en neerkletterend glaswerk. Ongerust haastte hij zich naar binnen en daar stond hij voor een toneel van ontreddering.
,,Mijn voorvaderlijk servies'', riep heer Bommel temidden van de scherven. ,,Het hoofd loopt me om door een belangrijke opdracht, maar in plaats van mij geestelijk bij te staan, verwerkt Joost mijn antiek tot gruis zodat het me door de ziel snijdt. Moet ik dan ook nog de vaat doen?''
,,U niet, maar ik wel, met uw welnemen'', zei Joost, terwijl hij zich losmaakte uit de afwasresten. ,,Het is me werkelijk te veel, heer Olivier. Ik zie me dan ook genoodzaakt. . .''
,,Wel ja, neem maar ontslag!'', riep heer Bommel bitter uit. ,,Wat moet ik dan beginnen? Met ziekteverlof gaan of vakantie nemen zeker. Ach, had ik maar een robot, die zonder klagen mijn wensen uitvoert. Maar die heb ik niet. . .''
,,Gelukkig niet'', zei Tom Poes. ,,Die hebben we lang geleden al eens gehad en u weet hoe dat afliep''.
Heer Ollie schudde echter het hoofd, en ook Joost keek hem zonder begrip aan.
,,Dan zal ik de krant vragen dat verhaal nog eens te plaatsen'', stelde Tom Poes voor. ,,Dat is beter dan ontslag nemen of vakantie, en er valt heel wat uit te leren''.

Zo volgt dus morgen de geschiedenis van heer Bommel en de Grootdoener, want de redactie was zo vriendelijk met dat plan akkoord te gaan.

010107

"Der Boml is jammerlijk onbekwaam, " deelt men ons van bevoegde zijde mede. "Hij is bevallen door een ongeproefd euvel, en beneemt zich ongepleegd. Der zaak is zeer zwaarvallig voor der wetenschap, want der ganse stad is aangestoken. Maar der Boml is bereids aan der betering en kan zijne dadigheden weder opnemen op maandag 22 september. Der goede dag."

800816